

GEMEENTE WOUDRICHEM

Bestemmingsplan Buitengebied Woudrichem

Toelichting

1	INLEIDING	5
1.1	Een nieuw bestemmingsplan Buitengebied	5
1.2	Plangebied	5
1.3	Doel van het bestemmingsplan	6
1.4	Planproces	8
1.5	Nieuwe ontwikkelingen in dit bestemmingsplan.....	9
1.6	Nieuwe Wet ruimtelijke ordening en Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.....	9
1.7	Opbouw van de toelichting / leeswijzer	11
2	TOETSINGSKADER.....	12
2.1	Rijksbeleid en nationale regelgeving.....	12
2.1.1	De (nieuwe) Wet ruimtelijke ordening (Wro)	12
2.1.2	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	13
2.1.3	Nota Ruimte.....	14
2.1.4	AmvB Ruimte.....	15
2.2	Provinciaal beleid en provinciale regelgeving	15
2.2.1	Provinciale Structuurvisie Ruimtelijke ordening (2010).....	16
2.2.2	Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 (2010/2011).....	21
2.3	Gemeentelijk beleid.....	26
2.3.1	StructuurvisiePlus.....	26
2.3.2	Landschapsvisie Land van Heusden en Altena	28
3	GEBIEDSANALYSE.....	30
3.1	Geomorfologie en bodem.....	30
3.2	Waterhuishouding	32
3.3	Landschappelijke hoofdstructuur	33
3.4	Cultuurhistorie en landschap.....	34
3.4.1	Archeologie.....	34
3.4.2	Cultuurhistorie	35
3.5	Natuurwaarden	40
3.6	Landbouw	42
3.7	Recreatie	43
3.7.1	Dagrecreatie	43
3.7.2	Verblijfsrecreatie.....	44
3.8	Infrastructuur	45
3.9	Overige functies	46
	Burgerwoningen	47
4	GEBIEDSVISIE.....	48
4.1	Gebiedsvisie op het gehele buitengebied	48

5	GEBIEDSBESTEMMINGEN EN REGELINGEN	52
5.1	Vertaling naar gebiedsbestemmingen.....	52
5.2	Nevenactiviteiten in de agrarische bestemmingen (A-1, A-2 en AW)	57
5.3	Bescherming landschapskenmerken	59
5.4	Omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden	59
	Afwegingskader	60
	Waarden en criteria.....	60
5.5	Archeologie	63
	Juridische regeling	64
5.6	Cultuurhistorie	66
	5.6.1 Belvédère-gebied	67
	5.6.2 Nationaal Landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie	68
	5.6.3 Overige cultuurhistorische landschappelijke waarden	77
	Juridische regeling	78
	5.6.4 Overige cultuurhistorische gebouwen en objecten	79
5.7	Natuurwaarden.....	80
	5.7.1 Bestaande natuurwaarden	81
	5.7.2 Nieuwe natuur: algemeen	82
	5.7.3 Nieuwe natuur: Ecologische verbindingzones.....	83
5.8	Natura 2000, Vogel- en Habitatrichtlijngebieden	85
5.9	Soortenbescherming	88
6	DETAILBESTEMMINGEN EN REGELINGEN.....	90
6.1	Agrarische bedrijvigheid	90
6.2	Toekenning agrarische bouwvlakken.....	91
6.3	Uitbreiding en vormverandering van bouwvlakken	93
6.4	Nieuwvestiging, hervestiging en omschakeling van agrarische bedrijven.....	98
	6.4.1 Nieuwvestiging	98
	6.4.2 Omschakeling en hervestiging	98
6.5	Teeltondersteunende voorzieningen en kassen	99
	Teeltondersteunende voorzieningen	99
	Teeltondersteunende kassen	100
6.6	Mestverwerking en biovergisting	101
6.7	Agrarische bedrijfswoning	101
6.8	Tijdelijke huisvesting seizoensarbeiders	102
6.9	Plattelandsvernieuwing	103
6.10	Hergebruik vrijkomende agrarische bedrijfslocaties	106
6.11	Wonen.....	109
	6.11.1 Uitbreiding van woningen	110
	6.11.2 Nieuwbouw burgerwoningen / woningsplitsing	110
	6.11.3 Nieuwe landgoederen	111
	6.11.4 Mantelzorg.....	111
	6.11.5 Inpandig bouwen	111

6.11.6	Bijgebouwen	112
6.11.7	Niet-woonfuncties aan huis	112
6.11.8	Paardenbakken	114
6.12	Recreatie	114
	Projectlocatiegebied.....	115
	Kansrijk extensief recreatief landelijk gebied.....	115
6.12.1	Bestaande verblijfsrecreatieve locaties	116
6.12.2	Nieuwe verblijfsaccommodaties	116
6.12.3	Kleinschalig kamperen	116
6.12.4	Logies	118
6.12.5	Bed en breakfast	118
6.12.6	Bestaande dagrecreatieve voorzieningen.....	118
6.12.7	Nieuwe dagrecreatieve voorzieningen	119
6.12.8	Ondersteunende horeca.....	120
6.12.9	Evenementen	120
6.13	Bedrijven.....	120
6.13.1	Bestaande bedrijven.....	121
6.13.2	Nieuwe bedrijven	123
6.13.3	Omschakeling.....	124
6.14	Infrastructuur.....	125
6.15	(Mantel)zorgvoorzieningen	125

7 BESTEMMINGSREGELING WATER 128

7.1	Inleiding	128
7.2	Analyse bestaande situatie	130
7.3	Waterrelevant beleid en waterwetgeving	131
	Nationaal Waterplan	131
	Provinciaal Waterplan	131
	Waterschapsbeleid	131
	Wetgeving: de Waterwet.....	132
7.4	Afstemming met het bestemmingsplan	134
7.5	Keur oppervlaktewateren	134
7.6	Waterlopen	135
7.7	Rioolpersleidingen.....	135
7.8	Waterleidingen	135
7.9	Waterkeringen	136
7.10	Landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden van het water	136
7.11	Waterbergingszoekgebieden.....	137
7.12	Verhard oppervlak op agrarische bouwvlakken	137
7.13	Beschermingszone natte natuurparel.....	138
7.14	Zoekgebied voor behoud en herstel van watersystemen / Beekherstel	139
7.15	Hydrologisch neutraal bouwen	141
7.16	Beleidslijn grote rivieren.....	141
7.17	Wet beheer rijkswaterstaatswerken.....	143

8	MILIEU	144
8.1	Voorziene ontwikkelingen.....	144
8.2	Plan-MER	144
	Conclusies Plan-MER	145
	<i>Aanbevelingen</i>	146
8.3	Geluid	152
	Wegverkeerslawaaï.....	152
	Stiltegebied	152
	Geluidszonering industrie	153
8.4	Luchtkwaliteit	153
8.5	Geur.....	154
8.6	Ammoniak	155
8.7	Externe veiligheid	158
	Ondergrondse leidingen.....	160
	Transport gevaarlijke stoffen over weg en water	162
	Bevi inrichtingen.....	165
	Propaantanks.....	166
8.8	Laagvlieggebied Defensie	166
8.9	Hoogspanningsleidingen	167
8.10	Overige aspecten.....	167
	Co-vergisting (biovergistingsinstallaties)	167
9	JURIDISCHE TOELICHTING	168
9.1	Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP 2008)...	168
9.2	Verbeelding	169
9.3	Regeling	170
9.4	Wijze van toetsen	171
	9.4.1 Werkwijze	171
	9.4.2 Ter zake deskundige	172
	9.4.3 Onevenredige aantasting	172
	9.4.4 Afweging van belangen	173
	9.4.5 Noodzakelijk	174
9.5	Regeling	174
10	PROCEDURE	175
10.1	Inspraak en Overleg	175
10.2	Verwerking zienswijzen en ambtshalve aanpassingen	175
11	HANDHAVING EN UITVOERING	176
11.1	Financiële uitvoerbaarheid	177
	BIJLAGEN	178

1 INLEIDING

1.1 Een nieuw bestemmingsplan Buitengebied

De gemeente Woudrichem wil voor haar buitengebied een nieuw bestemmingsplan opstellen. Het geldende bestemmingsplan dateert uit 1997 en heeft haar actualiteit beleidsmatig grotendeels verloren. De toepasbaarheid van het plan levert daardoor in de dagelijkse praktijk steeds meer problemen op. Nieuwe gewenste ontwikkelingen zijn vaak niet inpasbaar en kunnen in sommige gevallen alleen gerealiseerd worden via afzonderlijke planologische procedures. Met de herziening beschikt de gemeente weer over een actueel en samenhangend beleidskader voor het buitengebied.

Ook formele motieven vormen een reden voor de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied. Op grond van de Wet ruimtelijke ordening (2008) moeten bestemmingsplannen namelijk eens in de tien jaar worden herzien. Daarnaast dient het bestemmingsplan te voldoen aan het gewijzigd provinciaal beleid, zoals vastgelegd in de Verordening ruimte.

Het nieuwe bestemmingplan Buitengebied wil - binnen de randvoorwaarden die gelden vanuit onder meer het landschap, de cultuurhistorie en het milieu - aan de bestaande (en gewenste) functies ontwikkelingsruimte bieden en daarnaast inspelen op toekomstige ontwikkelingen.

1.2 Plangebied

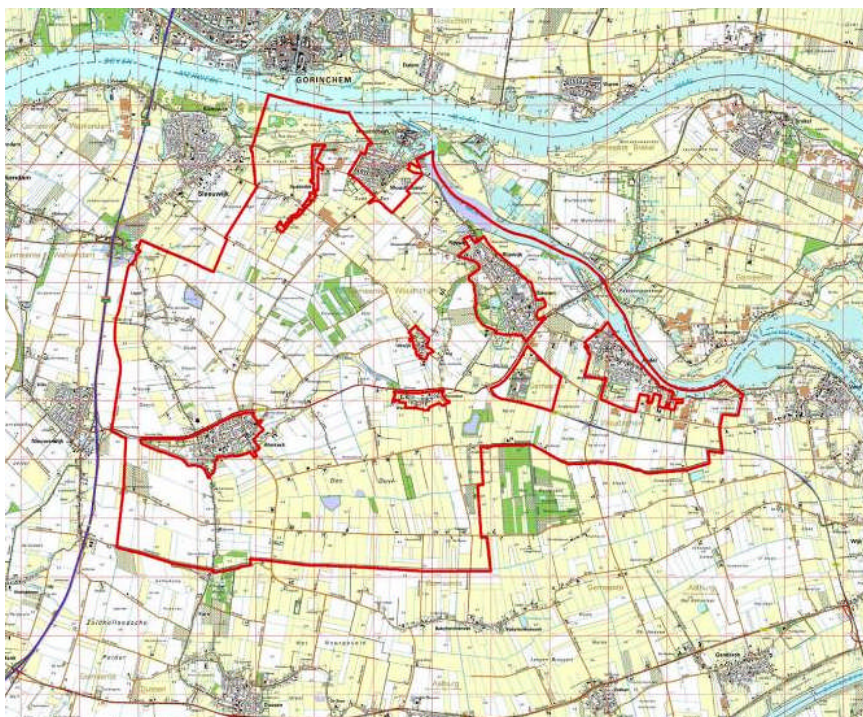
De gemeente Woudrichem ligt in de provincie Noord-Brabant aan de splitsing van de Merwede en de Afgedamde Maas.

De gemeente heeft goede aansluitingen op de rijksweg A27 (Utrecht-Gorinchem-Breda), alsmede op de rijkswegen A15 (Rotterdam-Gorinchem-Nijmegen) en A59 (Waalwijk-Den Bosch). Tevens zijn er goede verbindingen over de provinciale weg, via de Wilhelminasluis (kern Andel) naar Zaltbommel.

De gemeente Woudrichem ontstond op 1 januari 1973 toen de gemeenten Almkerk, Andel, Giessen, Rijswijk en Woudrichem werden samengevoegd tot één gemeente die de naam Woudrichem kreeg. Het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied omvat het landelijk gebied van de gemeente Woudrichem. De grotere dorpen Woudrichem, Oudendijk, Rijswijk, Giessen, Andel, Uitwijk, Waardhuizen en Almkerk behoren niet tot het plangebied. Het buurtschap Uppel is wel in het plangebied opgenomen.

Het plangebied van het nieuwe bestemmingsplan is kleiner dan het plangebied van het (nog geldende) bestemmingsplan Buitengebied uit

1997. Dit komt omdat diverse gronden de afgelopen jaren en/of de komende jaren zijn/worden benut voor stedelijke ontwikkelingen. Het gaat onder meer om nieuwe woongebieden ten zuidwesten van Woudrichem (Postweide II) en ten zuiden van Waardhuizen en daarnaast om de uitbreiding aan de oost- en westzijde van het bedrijventerrein de Rietdijk en het landgoed Kraaiveld. Voor deze (stedelijke) ontwikkelingen zijn aparte bestemmingsplannen vastgesteld of in procedure. De betreffende gebieden maken daarom geen deel uit van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied.

Plangebied

1.3 Doel van het bestemmingsplan

Het Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Woudrichem bevat integraal ruimtelijk beleid voor het buitengebied. Met het opstellen ervan zorgt de gemeente er voor dat haar beleid voor het grootste deel van haar buitengebied weer geactualiseerd is.

Het bestemmingsplan kent twee belangrijke doelen, te weten:

- het veiligstellen en vastleggen van bestaande waarden en belangen;
- het mogelijk maken van gewenste ontwikkelingen.

De doelstelling van een bestemmingsplan is regulering van het ruimtegebruik. Hierop heeft het eerste doel betrekking. Het beschermen van bestaande waarden en belangen in het buitengebied is noodzakelijk gezien de uiteenlopende belangen (bijvoorbeeld agrarisch gebruik, natuur, landschap, wegen, waterlopen).

Het buitengebied van Woudrichem bevat een aantal kwaliteiten waarin landbouw, natuur, landschap, cultuurhistorie en recreatie tezamen met wonen en leefbaarheid een belangrijke rol spelen. Om te zorgen dat verschillende vormen van ruimtegebruik elkaar zoveel mogelijk versterken en ondersteunen, is het gemeentelijk beleid enerzijds gericht op het behoud van de duurzame componenten en daarmee samenhangende potenties en anderzijds op een vitaal en leefbaar platteland.

De vernieuwing van het platteland in de gemeente is gebaseerd op het vinden van een balans tussen leefbaarheid, duurzaamheid, ecologie en economie. Dat betekent dat gezonde agrarische bedrijven met een duurzaam productieproces zich de komende jaren, op locaties die daarvoor geschikt zijn, kunnen blijven ontwikkelen in de gemeente. Van de agrarische ondernemers wordt wel gevraagd om zorg te dragen voor een kwalitatief hoogwaardig buitengebied door bijvoorbeeld een verantwoorde landschappelijke inpassing van bedrijfsgebouwen en het beheer van landschapselementen. Ook voor de burger en de recreant is plaats in het buitengebied, mits zij respect tonen voor het landschap, de natuur en voor de agrariër, die er de kost verdient. Het buitengebied is immers van iedereen, waarvoor een gezamenlijke verantwoordelijkheid dient te worden gedragen.

Met reguleren alléén, wordt echter geen goed ruimtegebruik bereikt. De laatste tijd is veel aandacht voor meer ontwikkelingsgerichte bestemmingsplannen. In de *StructuurvisiePlus Land van Heusden en Altena* hebben de gemeenten Woudrichem, Aalburg, Werkendam en het waterschap Alm en Biesbosch gezamenlijk aangegeven welke ontwikkelingsrichting zij nastreven. In aansluiting op deze visie heeft het bestemmingsplan daarom als tweede doel het mogelijk maken van ontwikkelingen die passen binnen deze gemeentelijke visie, voor zover het ontwikkelingen betreft die binnen de planperiode van 10 jaar kunnen worden gerealiseerd (bijvoorbeeld hergebruik van vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen, nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven, natuurontwikkeling en aanleg ecologische verbindingzones).

Door het bestemmen van de specifieke gebiedskwaliteiten wordt een krachtig antwoord gegeven tegen de verrommeling van het buitengebied. Landschapselementen alsmede de schaal en aard van bebouwingmogelijkheden vormen belangrijke instrumenten tegen de verrommeling. Bestaande bedrijven kunnen hun bestaande agrarische activiteiten voortzetten. Het bestemmingsplan geeft de spelregels aan wanneer men wil groeien en uitbreiden.

Ook in gebieden met grote cultuurhistorische of natuurlijke waarden bestaat vaak volop dynamiek. Agrarische bedrijven stoppen, oude stallen worden gesloopt of hergebruikt en boerderijen worden opgekocht door

burgers. Dit soort ontwikkelingen kan, mits op een goede manier uitgevoerd, worden benut om de gewenste versterking van omgevingskwaliteiten te realiseren.

Het bestemmingsplan heeft evenwel slechts een beperkte reikwijdte. Het bestemmingsplan kan ontwikkelingen mogelijk maken, het kan aangeven hoe die ontwikkelingen gerealiseerd kunnen worden, het kan waarden en belangen beschermen en het kan fungeren als communicatiemiddel. Het bestemmingsplan kan evenwel geen ontwikkelingen afdwingen.

1.4 Planproces

De eerste belangrijke (tussen)stap op weg naar de herziening van het Bestemmingsplan werd gezet in de vorm van de Nota van Uitgangspunten. In deze nota waren de beleidsuitgangspunten voor de diverse functies in het buitengebied op hoofdlijnen vastgelegd.

Een goed overleg met betrokken partijen is belangrijk om te komen tot een goed bestemmingsplan. Hiertoe is in een vroeg stadium driemaal overleg gevoerd met de klankbordgroep over (het concept van) de Nota van Uitgangspunten. De klankbordgroep bestond uit een brede vertegenwoordiging van leden van diverse lokale maatschappelijke organisaties en deskundige organisaties. De leden van deze klankbordgroep staan vermeld in bijlage 1.

De Nota van Uitgangspunten is op 7 april 2009 vastgesteld door de gemeenteraad. Daarnaast heeft met de agrariërs –vòòr opstelling van het voorontwerp- apart overleg plaatsgevonden over de begrenzing van hun bouwperceel.

Het voorontwerp-bestemmingsplan heeft vervolgens ter inzage gelegen van 29 juni 2009 tot en met 9 augustus 2009. Hierop heeft de gemeente 73 inspraakreacties ontvangen. Daarnaast is het voorontwerp bestemmingsplan toegezonden aan een zestal overlegpartners in het kader van het vooroverleg: de provincie Noord-Brabant, de VROM-inspectie, Rijkswaterstaat, waterschap Rivierenland, burgemeester en wethouders van de gemeente Werkendam en ZLTO Altena Biesbosch.

Alle binnengekomen Inspraak- en Overlegreacties zijn samengevat en voorzien van gemeentelijk commentaar in de *Notitie Inspraaknota Bestemmingsplan Buitengebied*, die als externe bijlage aan het plan wordt toegevoegd.

De binnengekomen reacties hebben aanleiding gegeven het voorontwerp bestemmingsplan op een aantal onderdelen aan te passen.

Het ontwerp-bestemmingsplan heeft ter visie gelegen van 12 november 2010 tot en met 23 december 2010. In totaal zijn 84 schriftelijke zienswijzen op het ontwerpbestemmingsplan kenbaar gemaakt aan de gemeenteraad.

Alle zienswijzen zijn samengevat, beoordeeld en voorzien van gemeentelijk commentaar in de Nota zienswijzen, die als externe bijlage aan het plan wordt toegevoegd. In deze nota is tevens aangegeven of de zienswijzen tot een gewijzigde vaststelling hebben geleid. Het ontwerp bestemmingsplan is op grond van deze zienswijzen aangepast.

Daarnaast is het ontwerp plan aangepast naar aanleiding van een aantal recente ontwikkelingen (zoals gewijzigd provinciaal beleid) en abusievelijke omissies.

Voor onderhavig plan is tevens een planMER opgesteld, die samen met het ontwerp bestemmingsplan buitengebied voor eenieder ter inzage heeft gelegen. Met het opstellen van de planMER is beoogd om de milieuruimte te bepalen, die in het plangebied aanwezig is (bijvoorbeeld voor uitbreiding agrarische bedrijven). De resultaten van het onderzoek naar de milieueffecten zijn gebruikt als nadere onderbouwing bij het opstellen van het voorliggende bestemmingsplan.

1.5 Nieuwe ontwikkelingen in dit bestemmingsplan

Voor een aantal ruimtelijke ontwikkelingen, waarvoor nog niet eerder een aparte planprocedure (wijziging, buitenplanse omgevingsvergunnings- of separate bestemmingsplanprocedure) was doorlopen, maar die in dit nieuwe bestemmingsplan Buitengebied wel mogelijk worden gemaakt, is een ruimtelijke onderbouwing als bijlage bij dit bestemmingsplan opgenomen.

Het betreft de volgende ontwikkelingen op navolgende locaties:

- Giessensesteeg 9: (bedrijfsverplaatsing hoveniersbedrijf);
- Poortweg 7: (vergroting agrarisch bouwvlak).

1.6 Nieuwe Wet ruimtelijke ordening en Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Per 1 juli 2008 is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening in werking getreden. Bestemmingsplannen die na 1 juli 2008 in ontwerp ter inzage worden gelegd moeten voldoen aan de eisen uit deze nieuwe wet.

De inwerkingtreding van de Wro heeft een aantal gevolgen voor de inhoud en procedure van (nieuwe) bestemmingsplannen:

- De procedure is korter dan voorheen omdat de goedkeuringsprocedure bij Gedeputeerde Staten (GS) is vervallen. GS krijgen wel de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen op een bestemmingsplan, tot het geven van een

reactieve aanwijzing (c.q. incidentele onthouding van goedkeuring) én de bevoegdheid om zelf een bestemmingsplan (c.q. inpassingsplan) op te stellen;

- De (binnenplanse) vrijstellingsmogelijkheid is gewijzigd in een omgevingsvergunning (bij het voorontwerp door de Wro nog ontheffingsmogelijkheid genoemd);
- De mogelijkheid voor het opnemen van wijzigingsbevoegdheden is gebleven;
- De mogelijkheid voor het toetsen van werken en werkzaamheden, blijft bestaan, maar heet nu: omgevingsvergunning voor het aanleggen van werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden (bij het voorontwerp door de Wro nog aanlegvergunning genoemd);
- Een nieuw instrument is een vergunning voor het slopen. Deze heet nu: omgevingsvergunning voor het slopen (bij het voorontwerp door de Wro nog sloopvergunning genoemd)
- De mogelijkheid van een Beschrijving in Hoofddijnen is vervallen;
- Voorschriften heten voortaan 'regels', de plankaart 'verbeelding';
- Alle nieuwe bestemmingsplannen moeten voldoen aan de (vorm)eisen uit de Wro, het Bro en de Ministeriële Regeling;
- Per 1 januari 2010 moeten alle nieuwe bestemmingsplannen digitaal gemaakt en raadpleegbaar zijn (dit bestemmingsplan voldoet aan deze eisen).

Per 1 oktober 2010 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in werking getreden. Deze wet zorgt ervoor dat voor activiteiten voortaan maar één vergunning benodigd is, de omgevingsvergunning. De inhoud van het bestemmingsplan is door de invoering van deze twee wetten niet wezenlijk veranderd. Wel is de naamgeving van een aantal bepalingen veranderd, want voor het doorlopen van een (voormalige) vrijstellingsprocedure of aanlegvergunningsprocedure, wordt voortaan een omgevingsvergunning verleend. Daarnaast zijn er standaardregels voor bijvoorbeeld overgangsrecht gaan gelden en zijn een aantal algemene bepalingen verdwenen, doordat deze nu in de wet zelf geregeld worden (bijvoorbeeld de gebruiksbeplating).

Vanaf 1 januari 2010 zijn voor de vormgeving, digitale uitwisselbaarheid en beschikbaarstelling van bestemmingsplannen ook nieuwe wettelijke standaarden gaan gelden. Dit plan is opgesteld conform de standaarden IMRO2008, SVBP2008 en STRI2008.

1.7 Opbouw van de toelichting / leeswijzer

De voorliggende toelichting is als volgt opgebouwd:

In hoofdstuk 2 zijn de hoofdbeleidslijnen van rijk, provincie en gemeente en regio kort samengevat, waar rekening mee gehouden dient te worden bij opstelling van een bestemmingsplan buitengebied.

In hoofdstuk 3 wordt een karakteristiek van het gebied gegeven, waarin de aanwezige waarden en belangen in het gebied worden beschreven.

In hoofdstuk 4 wordt op basis van met name het beleidskader (hoofdstuk 2) en de waarden en kwaliteiten van het buitengebied (hoofdstuk 3) een gebiedsvisie op het buitengebied gepresenteerd.

In hoofdstuk 5 wordt de gebiedsvisie uit hoofdstuk 4 vertaald naar gebiedsbestemmingen en aanduidingen conform SVBP 2008. Tevens wordt de relatie van de gebiedsbestemmingen met de zonering in de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 toegelicht, evenals de regeling van omgevingsvergunningen voor werken en werkzaamheden.

In hoofdstuk 6 worden de regelingen ten aanzien van detailbestemmingen (zoals landbouw en wonen) toegelicht.

De regelingen met betrekking tot de aspecten water en milieu worden respectievelijk in hoofdstuk 7 en 8 behandeld.

De juridische toelichting, hoofdstuk 9, geeft inzicht in de juridische opzet van het plan. Hoofdstuk 10 geeft een kort overzicht van de gevolgde procedure in het planproces voor vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied. Hoofdstuk 11 gaat tenslotte in op handhaving en uitvoering.

2 TOETSINGSKADER

In het bestemmingsplan Buitengebied wordt het vele beleid en regelgeving dat door de diverse overheden voor de verschillende beleidsvelden is opgesteld, tegen elkaar afgewogen en samengevoegd in één integraal plan. Bij het bepalen van het beleid en het toetsingskader voor het buitengebied moet de gemeente rekening houden met het kaderstellende beleid en regelgeving van rijk en provincie. Het ruimtelijke beleid en regelgeving van de provincie Brabant vormt het belangrijkste toetsingskader. In dit hoofdstuk worden de hoofdlijnen op rijks- en provinciale en gemeentelijke niveau beknopt weergegeven. Het beleid en regelgeving met betrekking tot het aspect water is opgenomen in hoofdstuk 7.

2.1 Rijksbeleid en nationale regelgeving

2.1.1 De (nieuwe) Wet ruimtelijke ordening (Wro)

Per 1 juli 2008 is de (nieuwe) Wet ruimtelijke ordening in werking getreden. Bestemmingsplannen die na 1 juli 2008 in ontwerp ter visie gaan moeten voldoen aan de eisen uit deze nieuwe wet. Dat geldt dus ook voor onderhavig bestemmingsplan Buitengebied.

De Wro is geënt op twee belangrijke basisprincipes. Transparantie in beleid en normstelling, verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het juiste niveau. De vereiste transparantie in normstelling verplicht rijk en provincie om zoveel mogelijk proactief te sturen en slechts bij wijze van uitzondering achteraf te reageren. Reactieve instrumenten zoals de vereiste goedkeuring van bestemmingsplannen zijn in de nieuwe Wro niet meer teruggekeerd. Provincies keuren niet langer gemeentelijke bestemmingsplannen goed: de goedkeuring vervalt. Dit betekent dat ná de vaststelling van het bestemmingsplan door de gemeenteraad direct de beroepsprocedure bij de Raad van State volgt.

Wat betreft de verantwoordelijkheidstoedeling en bevoegdheidsverdeling zijn het rijk, de provincie en de gemeente voortaan verantwoordelijk voor hun eigen belangen. Er kan slechts sprake zijn van bemoeienis van provincie of rijk met de gemeente indien dat noodzakelijk is vanwege een provinciaal respectievelijk nationaal belang. De provincie krijgt een aantal andere instrumenten om het eigen beleid juridisch te laten doorwerken en uit te voeren om zo de eigen verantwoordelijkheid waar te maken. De provincie kan onder meer een verordening opstellen of een provinciaal bestemmingsplan (inpassingsplan) maken.

De inhoud van een bestemmingsplan verandert niet wezenlijk als gevolg van de nieuwe wet. Wel is de naamgeving van een aantal bepalingen veranderd en gelden er standaardregels voor bijvoorbeeld het

overgangsrecht. Daarnaast zullen een aantal algemene bepalingen verdwijnen, doordat deze nu in de wet zelf geregeld worden.

Voor de vormgeving van bestemmingsplannen zijn ook nieuwe wettelijke standaarden opgesteld¹. Deze standaarden zijn vanaf 1 januari 2010 verplicht, hier is voor dit plan bij aangesloten.

2.1.2 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Per 1 oktober 2010 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in werking getreden.

De voornaamste doelen van de Wabo zijn:

- het integreren van (vele) toestemmingsvereisten op het gebied van het omgevingsrecht in één vergunning: de omgevingsvergunning én
- het introduceren van één loket waar de burger of ondernemer terecht kan voor zijn omgevingsvergunning.

Kortom, de strekking van de wet is om het probleem van de vele bestaande toestemmingsvereisten binnen het omgevingsrecht niet langer bij de burger te leggen maar bij de overheid.

Het voorgaande houdt in dat voor een activiteit waar eerder meerdere vergunningen voor aangevraagd dienden te worden, (bijvoorbeeld een kapvergunning en een bouwvergunning) door de inwerkingtreding van de Wabo volstaan kan worden met één vergunning voor deze activiteit, de omgevingsvergunning.

De Wabo heeft inhoudelijk een aantal gevolgen voor het bestemmingsplan:

- de (binnenplanse) vrijstellingsmogelijkheid is gewijzigd in een omgevingsvergunning (bij het voorontwerp door de Wro nog ontheffingsmogelijkheid genoemd);
- de mogelijkheid voor het toetsen van werken en werkzaamheden blijft bestaan, maar heet nu: *'omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden'* (bij het voorontwerp door de Wro nog aanlegvergunning genoemd);
- de procedurereguleer voor ontheffingen is vervallen, de te volgen procedure voor het verlenen van een omgevingsvergunning is opgenomen in paragraaf 3.2 en 3.3. van de Wabo;
- burgemeester en wethouders is voor binnenplanse afwijkingmogelijkheden en omgevingsvergunningen voor werken en werkzaamheden niet langer automatisch het bevoegde gezag. Op basis van hoofdstuk 3 van het Besluit omgevingsrecht kan in bepaalde gevallen ook Gedeputeerde Staten of de Minister het bevoegde gezag zijn, dit zijn echter uitzonderingssituaties.

¹ Dit betreffen de IMRO 2008, de SVBP 2008 en de STRI 2008. Een bestemmingsplan dat voldoet aan deze standaarden, wordt vaak aangeduid als digitaal bestemmingsplan.

2.1.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte (2006) bevat het ruimtelijke beleid van het Rijk, waarmee het kabinet op hoofdlijnen sturing wil geven aan de inrichting van de ruimte en sociale, culturele en economische ontwikkelingen ruimtelijk wil accommoderen. De Nota ruimte wordt aangemerkt als structuurvisie in het kader van de Wro.

Het nationaal ruimtelijk beleid richt zich op voldoende ruimte voor wonen, werken en mobiliteit en de daarbij behorende voorzieningen, groen, recreatie, sport en water. Het beleid zet in op vier hoofddoelen:

- versterking van de internationale concurrentiepositie van Nederland;
- bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland;
- borging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden en;
- borging van de veiligheid (onder meer tegen het water).

Twee begrippen staan centraal in de Nota Ruimte: basiskwaliteit en ationale Ruimtelijke Hoofdstructuur (RHS). De RHS bestaat uit de belangrijkste gebieden in Nederland op het terrein van economie, infrastructuur en verstedelijking, water, natuur en landschap. De verantwoordelijkheid voor het beleid voor deze gebieden ligt (mede) bij het rijk. Voor de gebieden die geen deel uitmaken van de RHS is het beleid gericht op het waarborgen van de basiskwaliteit. De verantwoordelijkheid voor deze basiskwaliteit ligt bij de provincies. Het rijk geeft aan het begrip basiskwaliteit slechts op een beperkt aantal punten invulling: bundeling van stedelijke activiteiten, waarborgen milieukwaliteit en investeren in kwaliteit landschap.

Het buitengebied van Woudrichem behoort tot de RHS voor zover het gaat om de gebieden die behoren tot de ecologische hoofdstructuur (EHS, inclusief de Natura 2000-gebieden Pompveld en Kornsche Boezem), het grensgebied met de grote rivieren én het Nationaal Landschap Nieuw Hollandse Waterlinie. Binnen de EHS geldt een 'nee, tenzij' benadering: nieuwe activiteiten mogen niet plaatsvinden tenzij ze geen significant negatieve effecten op de aanwezige natuurwaarden hebben. In het stroomgebied / rivierbedding van de Boven Merwede en Afdamde maas bestaat - op grond van het beleid Beleidslijn Grote Rivieren- beperkte ruimte voor ruimtelijke ontwikkelingen. Voor het Nationaal Landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie (dat zich uitstrekt van de voormalige Zuiderzee bij Muiden tot aan de Biesbosch) is het beleid gericht op 'behoud van de kernkwaliteiten en ontwikkeling met kwaliteit' ('ja, mits' principe). Grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen zijn in de nationale landschappen niet mogelijk. Provincies zijn verantwoordelijk voor de uitwerking en uitvoering van het beleid. Voor de Nieuw Hollandse Waterlinie zijn recent concrete afspraken gemaakt tussen Rijk en provincies over het opknappen van de Linie.

Voor wat betreft de landbouwsector is het beleid gericht op een vitale en duurzame landbouw. Provincies wordt gevraagd om niet-grondgebonden en/of kapitaalintensieve landbouw en daaraan gerelateerde bedrijvigheid te bundelen in zogeheten landbouwontwikkelingsgebieden.

Om het economisch draagvlak en de vitaliteit van het platteland te vergroten bestaat ruimte voor her- en nieuwbouw in het buitengebied. Dit dient wel gepaard te gaan met aandacht voor landschappelijke en ontwerp kwaliteit. Vrijkomende agrarische bebouwing kan worden omgezet in een woonbestemming of dienen als vestigingsruimte voor kleinschalige bedrijvigheid. Om het hergebruik van leegstaande gebouwen te stimuleren en de mogelijkheden te benutten die nieuwbouw biedt om de kwaliteit en vitaliteit van het platteland te vergroten, vraagt het rijk aan provincies om een planologisch kader op te stellen voor het thema bebouwing in het buitengebied.

Op het gebied van de recreatie is de Nota Ruimte in het algemeen gericht op het vergroten van de toeristisch recreatieve mogelijkheden in de groene ruimte.

2.1.4 AmvB Ruimte

De AMvB Ruimte omvat alle ruimtelijke rijksbelangen uit eerder uitgebrachte planologische kernbeslissingen (PKB's) die juridisch doorwerken op het niveau van bestemmingsplannen. Het gaat om kaders voor onder meer het bundelen van verstedelijking, de bufferzones, nationale landschappen, de ecologische hoofdstructuur, de kust, grote rivieren, militaire terreinen, mainportontwikkeling van Rotterdam en de Waddenzee.

Met de eerste tranche van de AMvB Ruimte heeft het rijk een zo beleidsneutraal mogelijke vertaling gemaakt van bestaande ruimtelijke kaders. Tot 1 september 2009 kon iedereen zijn visie op het ontwerp kenbaar maken. Het ontwerpbesluit is voor advies voorgelegd aan de Raad van State. Inwerkingtreding wordt voorzien voor 2011. Het meer recente Rijksbeleid wordt opgenomen in een volgende fase van de AMvB Ruimte, die over een jaar naar de Eerste en Tweede Kamer wordt gezonden. Hierin wordt mogelijk plaats ingeruimd voor de kaders voor het IJsselmeergebied, de Structuurvisie Randstad 2040 en het Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV III).

2.2 Provinciaal beleid en provinciale regelgeving

Een belangrijk uitgangspunt voor het bestemmingsplan buitengebied vormt het provinciaal ruimtelijk beleid. Sinds de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) in 2008 was het provinciale ruimtelijke beleid verankerd in de *Interimstructuurvisie Noord- Brabant* (Provinciale

Staten, juli 2008) en de *Paraplunota ruimtelijke ordening* (Gedeputeerde Staten, juli 2008). Beide nota's waren vastgesteld in juni 2008. Specifiek beleid voor het buitengebied was neergelegd in de *Nota Buitengebied in ontwikkeling* (2004). Specifiek regionaal beleid was neergelegd in het *Gebiedsplan Wijde Biesbosch* (2005).

Sinds 2008 is het provinciaal ruimtelijk beleid ingrijpend vernieuwd en zijn trapsgewijs in 2010 en 2011 de *provinciale Structuurvisie ruimtelijke ordening* en de *Verordening ruimte Noord-Brabant 2011* vastgesteld. De nieuwe verordening komt in de plaats van alle eerdere provinciale documenten.

De vernieuwing van het provinciaal ruimtelijk beleid heeft plaatsgevonden ten tijde van de opstelling van onderhavig bestemmingsplan. Het bestemmingsplan is in eerste instantie, in het voorontwerpbestemmingsplan, opgesteld conform de Interimstructuurvisie en Paraplunota. In het ontwerpbestemmingsplan waren de regels uit de Verordening ruimte fase 1 echter reeds doorvertaald. Na de ter visielegging van het ontwerp is tevens de Verordening ruimte fase 2 vastgesteld en in werking getreden. De voorliggende versie van dit bestemmingsplan is in lijn gebracht met de nieuwe regels die de provincie in de Verordening ruimte fase 1 en fase 2 stelt, waarbij een evenwicht is gezocht tussen zoveel mogelijk aan blijven sluiten bij de eerdere versies van het bestemmingsplan (voorontwerp en ontwerp) en het voldoen aan de nieuwe bindende regels van de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011.

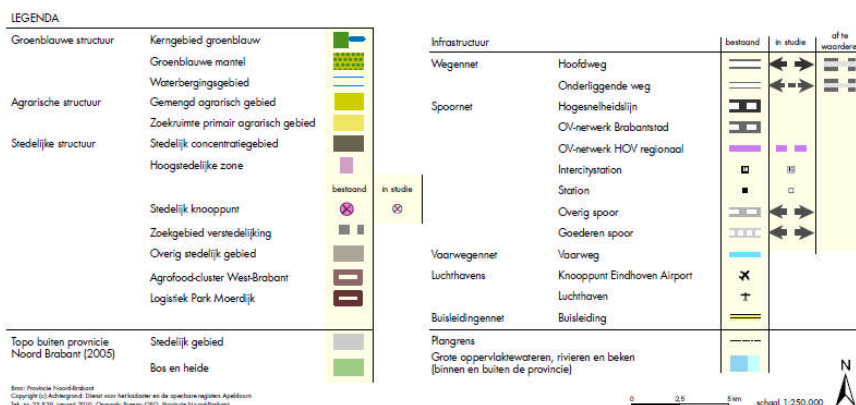
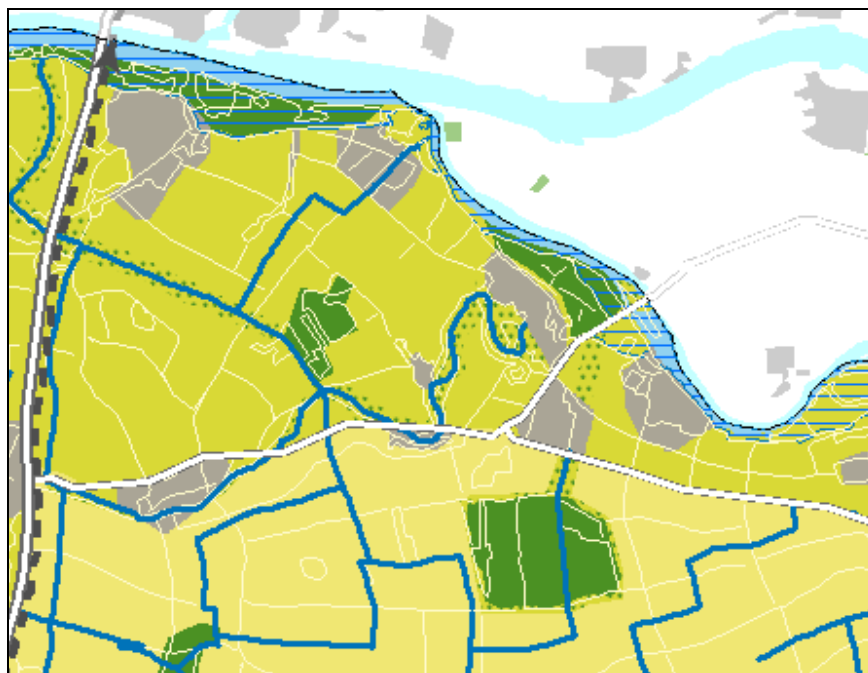
2.2.1 Provinciale Structuurvisie Ruimtelijke ordening (2010)

Provinciale Staten hebben de structuurvisie ruimtelijke ordening vastgesteld op 1 oktober 2010. De structuurvisie geeft de hoofdlijnen van het beleid tot 2025. De structuurvisie vervangt de visie en de sturingsstrategieën uit de Interim-structuurvisie. De Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 vervangt de overige delen van de structuurvisie, zoals de uitwerkingsplannen.

In de structuurvisie is het landelijk gebied van de hele provincie gezoneerd. De zonering is bepalend voor de ontwikkelingsmogelijkheden van de diverse functies in het buitengebied zoals landbouw, natuur en recreatie, voor zover deze het provinciaal belang aangaan. De zonering is op zichzelf niet bindend voor gemeentelijke bestemmingsplannen. Dit geldt echter niet voor de doorvertaling van deze zonering in de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011), want die is wel bindend voor een bestemmingsplan.

Het landelijk gebied is opgedeeld in vier ruimtelijke structuren. Dit zijn de:

- groen-blaue structuur;
- agrarische structuur;
- stedelijke structuur;
- infrastructuur.

Zonering structuurvisie ruimtelijke ordening

Het buitengebied van Woudrichem ligt grotendeels in de Agrarische Structuur. Kleinere delen vallen binnen de groenblauwe structuur. De Groenblauwe structuur omvat de samenhangende gebieden in Noord-Brabant waar natuur- en waterfuncties behouden en ontwikkeld worden. De agrarische structuur daarentegen omvat die agrarische gebieden die niet tot de groenblauwe structuur behoren.

Bovenstaande zonering in de structuurvisie heeft nog geen directe implicaties voor onderhavig bestemmingsplan buitengebied. Betreffende

zoning is echter doorvertaald in de Verordening ruimte, die wel bindend is voor gemeentelijke bestemmingsplannen.

Agrarische structuur

Zoekruimte primair agrarisch gebied

Het zuidelijk deel van de gemeente is aangeduid als 'zoekruimte primair agrarisch gebied'. Binnen de zoekruimte primair agrarisch gebied is ruimte voor de verdere ontwikkeling van de land- en tuinbouw.

Er is meer ruimte voor schaalvergroting, intensivering en samenwerking op het gebied van energie, mestverwerking en opslag en voorbereiding van producten.

Binnen de zoekruimte primair agrarisch gebied wil de provincie optimale ontwikkelingsmogelijkheden bieden voor het verbeteren van de agrarische productiestructuur. De landbouw levert daarbij een bijdrage aan een (vernieuwd) robuust landschap, een verduurzaming van de productie en aan een goede kwaliteit van water, bodem, lucht en natuur. De maat en schaal van de omgeving en de draagkracht van het gebied inclusief aspecten van volksgezondheid, zijn sturend voor de groei van agrarische activiteiten.

De ruimere mogelijkheden gelden alleen binnen gebieden die:

- binnen op de structuurenkaart aangeduide zoekruimte primair agrarisch gebied liggen, en;
- die door de gemeente in een bestemmingsplan worden opgenomen met het ontwikkelingsperspectief primair agrarisch gebied.

Gemengd agrarisch gebied

Het noordelijk gedeelte van de gemeente is aangeduid als 'gemengd agrarisch gebied'. Binnen het gemengd agrarisch gebied is multifunctioneel gebruik uitgangspunt. Dit betreft het gebied waarbinnen de agrarische functie vaak in samenhang met andere functies (in de omgeving) wordt uitgeoefend. Bestaande ontwikkelingsmogelijkheden van in het gebied voorkomende functies worden gerespecteerd. In het gebied is een toenemende menging van wonen, voorzieningen en kleinschalige bedrijvigheid mogelijk. Nieuwe ontwikkelingen dienen wel rekening te houden met hun omgeving en bij te dragen aan een versterking van de gebiedskwaliteiten.

Groenblauwe structuur

Groenblauwe mantel

Een klein gedeelte van het grondgebied van de gemeente Woudrichem (nabij de Alm, rondom het Eendenveld en enkele percelen in de uiterwaarden) is aangeduid als groenblauwe mantel, als onderdeel van de groenblauwe structuur.

Binnen de groenblauwe mantel blijft de agrarische sector een grote en belangrijke grondgebruiker. Het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, water (-beheer) en landschap is echter ook een belangrijke opgave. Nieuwe ontwikkelingen binnen de mantel zijn mogelijk, als ze een positief effect hebben op de bestaande en te ontwikkelen natuur- en landschapswaarden en/of op het bodem- en watersysteem in het gebied. Het beleid is erop gericht dat de belevingswaarde en de recreatieve waarde van het landschap toeneemt. Ontwikkelingen passen qua aard en schaal bij het ontwikkelingsperspectief voor de groenblauwe mantel en houden rekening met omliggende waarden (omgevingstoets). Dit wordt betrokken bij de afweging van zorgvuldig ruimtegebruik. Nieuwe stedelijke ontwikkelingen en (kapitaal)intensieve vormen van landbouw en recreatie zijn hieraan strijdig. De ontwikkelingsmogelijkheden voor deze intensievere functies zijn dan ook beperkt.

In de groenblauwe mantel biedt de provincie ruimte aan de groeiende vraag naar 'diensten' die het landelijke gebied aan de samenleving kan bieden. Agrarisch natuurbeheer, groene en blauwe diensten, vormen van agrarische verbreding die zijn gericht op de beleving van rust en ruimte, energiewinning met een directe koppeling aan de agrarische bedrijfsvoering, zonne-energie en de ontwikkeling van met name grondgebonden melkveehouderijen zijn als economische drager in dit gebied gewenst.

Kerngebied groenblauw

Het kerngebied groenblauw bestaat uit natuurgebieden in de ecologische hoofdstructuur inclusief de (robuuste) ecologische verbindingszones en de gebieden waar ruimte nodig is voor watersysteemherstel. De hoofdfunctie is hier behoud en ontwikkeling van het natuur- en watersysteem.

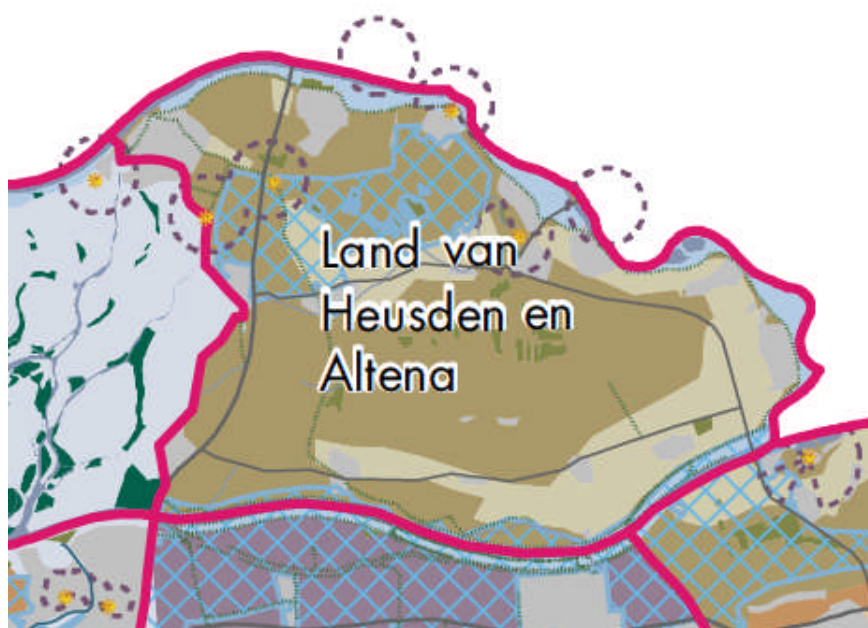
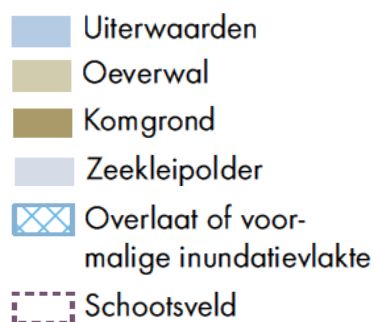
Uitwerking structuurvisie Gebiedspaspoort

Een specifiek onderdeel van de structuurvisie vormen de zogeheten Gebiedspaspoorten. Dit is een uitwerking van de structuurvisie en daarmee een apart document, waarin de provincie aangeeft welke landschapkenmerken zij bepalend vindt voor de kwaliteit van een gebied of een landschapstype (de kernkwaliteiten van Noord-Brabant). De provincie geeft tevens haar ambities weer voor de ontwikkeling van de landschapskwaliteit in die gebieden. Ontwikkelingen kunnen een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van nieuwe en gebiedseigen kwaliteiten.

De provincie wil de diversiteit en de contrasten in de Brabantse landschappen in stand houden en als uitgangspunt nemen voor nieuwe ontwikkelingen. De gebiedspaspoorten geven inhoud aan het provinciaal belang van landschap en zijn daarom belangrijk voor het handelen van de provincie en de inzet van provinciale instrumenten, zoals subsidies.

In het geval dat gemeenten of andere partijen initiatiefnemer zijn, vraagt de provincie de landschapskenmerken en de ambities van de paspoorten uit te werken in hun eigen plannen, ze te betrekken in de afwegingen bij ruimtelijke planvorming en daaraan uitvoering te (laten) geven in plannen.

Het plangebied maakt onderdeel uit van het Land van Heusden en Altena. Het betreft een jong rivierkleilandschap met hogere meer zandige oeverwallen langs de rivieren en lager gelegen open rivierkommen in het binnenland. Het betreft een landschap met rationeel ingerichte grootschalige en open rivierkleipolders en langgerekte meer besloten oeverwallen. De natte moerassige komgronden zijn in een later stadium ontwaterd en ingericht voor de landbouw. Kenmerkende landschapselementen zijn grienden en eendenkooien. De landbouw is de dominante grondgebruiker en daarmee bepalend voor het open karakter. De rivierklei polders vormen een rationeel ingericht accentgebied agrarische ontwikkeling.

Uitsnede gebiedspaspoort kenmerkenkaart Land van Heusden en Altena, uitwerking structuurvisie ruimtelijke ordening

De provinciale ambities voor het Land van Heusden en Altena betreffen onder meer:

- Het versterken van het contrast tussen meer verdichte oeverwallen en open rivierkleipolders;
- Behoud van grondgebonden landbouw in de rivierkleipolders;
- Meer ruimte bieden voor andere vormen van wonen in combinatie met investeringen in landschapselementen op de oeverwallen;

- Cultuurhistorische waarden in hun samenhang verder ontwikkelen, beschermen en toeristisch-recreatief ontsluiten, met name de 'Nieuwe Hollandse Waterlinie';
- Het duurzaam en in samenhang behouden van het bodemarchief van het archeologisch landschap;
- Het versterken van de ecologische waarden van het landschap door te sturen op te behouden of te ontwikkelen kenmerken van het landschap.

2.2.2 Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 (2010/2011)

De Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 is op 17 december 2010 door Provinciale Staten van Noord-Brabant vastgesteld en op 1 maart 2011 in werking getreden. In deze planologische verordening zijn algemene regels opgenomen voor verschillende ruimtelijke en planologische onderwerpen, waar de gemeenten rekening mee moeten houden bij het opstellen van bestemmingsplannen.

De Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 is op- en vastgesteld in twee fasen. Op 23 april 2010 hebben Provinciale Staten de Verordening ruimte fase 1 vastgesteld. De Verordening ruimte fase 1 is op 1 juni 2010 in werking getreden. De onderwerpen die in de Verordening ruimte fase 1 staan kwamen voort uit het beleid zoals opgenomen was in de voormalige Paraplunota. In Verordening ruimte fase 1 zijn alleen onderwerpen opgenomen die de provincie niet ter discussie wilde stellen bij de opstelling van het nieuwe beleid in de structuurvisie RO (bijvoorbeeld beleid met betrekking tot de ecologische hoofdstructuur, de integrale zonering van de intensieve veehouderij en de waterbergingsgebieden).

De Verordening ruimte fase 2 regelt het provinciaal belang dat voortvloeit uit het 'nieuwe' beleid zoals omschreven in de nieuwe structuurvisie (onder andere bescherming van de landschappelijke, cultuurhistorische, aardkundige en natuurwaarden in het agrarisch gebied, ontwikkelingsmogelijkheden van de grondgebonden land- en tuinbouw en mogelijkheden voor nieuwe economische dragers in het buitengebied). De Verordening ruimte fase 2 bevat een op de structuurvisie gebaseerde zonering voor het agrarisch gebied. Deze zonering en de functionele mogelijkheden die hieraan zijn gekoppeld zijn bindend voor het onderhavig bestemmingsplan buitengebied.

De Verordening ruimte fase 2 is op 17 december 2010 vastgesteld en op 1 maart 2011 in werking getreden. De Verordening ruimte fase 2 is aanvullend op de Verordening ruimte fase 1. Beide fasen vormen samen de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011.

Ruimtelijke kwaliteit en kwaliteitsverbetering van het landschap

De provincie wil de ruimtelijke kwaliteit van Brabant bevorderen. Ruimtelijke kwaliteit is het respectvol omgaan met de aanwezige

kwaliteiten van een gebied. Het gaat hierbij om aandacht voor de kwaliteit van een nieuwe ingreep en aandacht voor de ontwikkeling van de locatie. In de provinciale Verordening is hiertoe de 'zorgplicht' opgenomen. Dit betekent dat ieder plan dat voorziet in een ruimtelijke ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied dient bij te dragen aan de zorg voor het behoud en de bevordering van de ruimtelijke kwaliteit van het daarbij betrokken gebied en de naaste omgeving, in het bijzonder aan het principe van zorgvuldig ruimtegebruik. Hiertoe heeft de gemeente in haar bestemmingsplan een gebiedszonering opgenomen, waarin afhankelijk van de aard en kwetsbaarheid van het gebied een verschil in ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden geldt. In de juridische regeling van het plan zijn toetsingscriteria opgenomen, waarmee bij eventuele toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen behoud en ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit evenals van andere te beschermen aanwezige waarden en belangen in het plan verankerd is. Ditzelfde geldt voor eventuele toekomstige bodemingrepen, waar zonodig middels een omgevingsvergunning eventuele gevolgen op aanwezige waarden nader getoetst kunnen worden.

Daarnaast is in de Verordening het beleidsvoornemen opgenomen met betrekking tot 'kwaliteitsverbetering van het landschap'. De vereiste kwaliteitsverbetering koppelt ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied aan een concrete tegenprestatie gericht op een verbetering van de kwaliteit van het landschap. Onder een kwaliteitsverbetering worden begrepen alle projecten die zijn gericht op een aantoonbare en uitvoerbare verbetering van structuren of waarden op het vlak van natuur, water, landschap of cultuurhistorie.

De gemeente onderschrijft het principe van het beleidsvoornemen dat ruimtelijke ontwikkelingen bij moeten dragen aan een kwaliteitsverbetering van het landschap. Het planproces van onderhavig bestemmingsplan was evenwel als dusdanig gevorderd, dat expliciete borging van de kwaliteitsverbetering in het bestemmingsplan niet mogelijk is. Dit is ook niet noodzakelijk, aangezien in de Verordening een overgangstermijn is opgenomen, dat bestemmingsplannen die worden vastgesteld voor 1 juli 2011 nog niet worden getoetst aan de regeling '*Kwaliteitsverbetering van het landschap*'.

Stedelijke ontwikkeling

De provincie handhaaft haar beleid dat is gericht op het bundelen van verstedelijking. Het leeuwendeel van de woningbouw, bedrijventerreinen, voorzieningen en infrastructuur dient plaats te vinden in het bestaand stedelijk gebied. Nieuw ruimtebeslag buiten deze gebieden (in zoekgebieden voor verstedelijking) kan alleen plaatsvinden als inbreiding of herstructurering niet mogelijk is. In geval van dergelijke grootschalige ontwikkelingen zal een bestemmingsplanherziening noodzakelijk zijn.

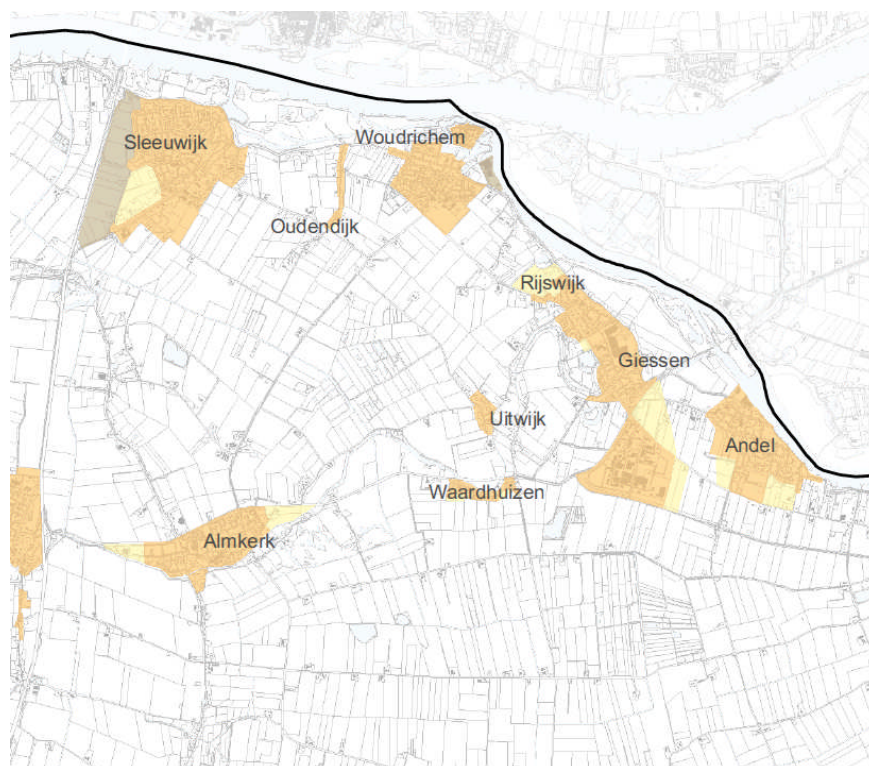
Stedelijke ontwikkeling

Bestaand stedelijk gebied:

■ Kernen in landelijk gebied

Zoekgebied verstedelijking:

■ Kernen in landelijk gebied

*Uitsnede bestaand stedelijk gebied en zoekgebied voor verstedelijking
(Bron: Verordening ruimte: Stedelijke ontwikkeling).*

Groenblauwe structuur

De bestaande of nog om te vormen natuur- en bosgebieden maken onderdeel uit van de nationale ecologische hoofdstructuur. In de Verordening zijn deze gebieden specifiek begrensd en beschermd. Binnen deze gebieden dient het behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken van de gebieden te worden nagestreefd. Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan indien zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

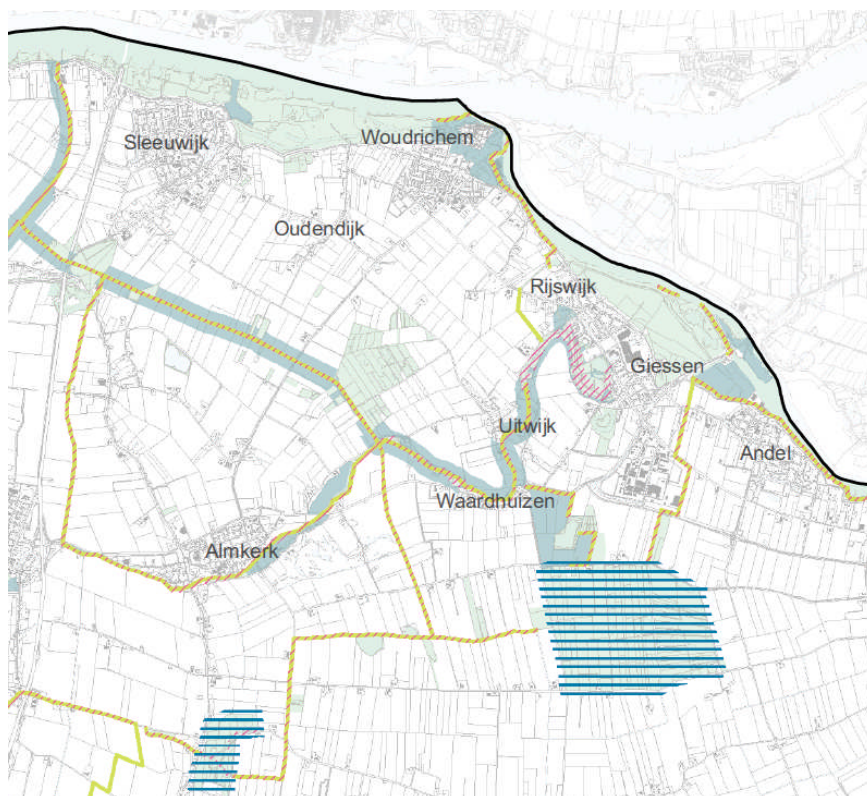
De ecologische hoofdstructuur is op perceelsniveau in de Verordening ruimte opgenomen en zal in het bestemmingsplan buitengebied worden opgenomen met (doorgaans) de bestemming Natuur (indien gerealiseerd) of een bestemming Agrarisch met waarden met aanduiding (indien nog te realiseren). Binnen de gemeente Woudrichem betreft dit met name de uiterwaarden, het Uitwijkse Veld, het Eendenveld en het Pompveld.

Een aantal agrarische gronden, direct grenzend aan de bestaande natuur- en bosgebieden zijn aangeduid als groenblauwe mantel. Het betreft overwegend grondgebonden agrarisch gebied, met belangrijke nevenfuncties voor natuur, water en (niet-bezoekersintensieve) recreatie. Door de nabijheid van de natuurgebieden

kunnen deze gebieden bijdragen aan de bescherming van de aanwezige waarden in deze gebieden. Het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, water, waterbeheer en landschap vormt hier een belangrijke opgave. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zijn in dit gebied mogelijk als ze bijdragen aan het behoud en herstel van de landschappelijke en natuurwaarden ter plaatse.

Natuur en landschap

- Ecologische hoofdstructuur
- Zoekgebied voor ecologische verbingszone
- Attentiegebied ehs
- Zoekgebied voor behoud en herstel watersystemen
- Groenblauwe mantel

Uitsnede groenblauwe structuur (Bron: Verordening ruimte: Natuur en Landschap).

Agrarisch gebied

Het agrarisch gebied betreft de agrarische gronden, gelegen buiten de groenblauwe structuur en het bestaand stedelijk gebied. Het gebied biedt een multifunctionele gebruikruimte voor land- en tuinbouw, natuur, water, recreatie, toerisme en kleinschalige stedelijke functies. Land- en tuinbouw zijn daarbij de grootste ruimtegebruikers. In het gebied worden de agrarische functies in samenhang met de andere functies uitgeoefend.

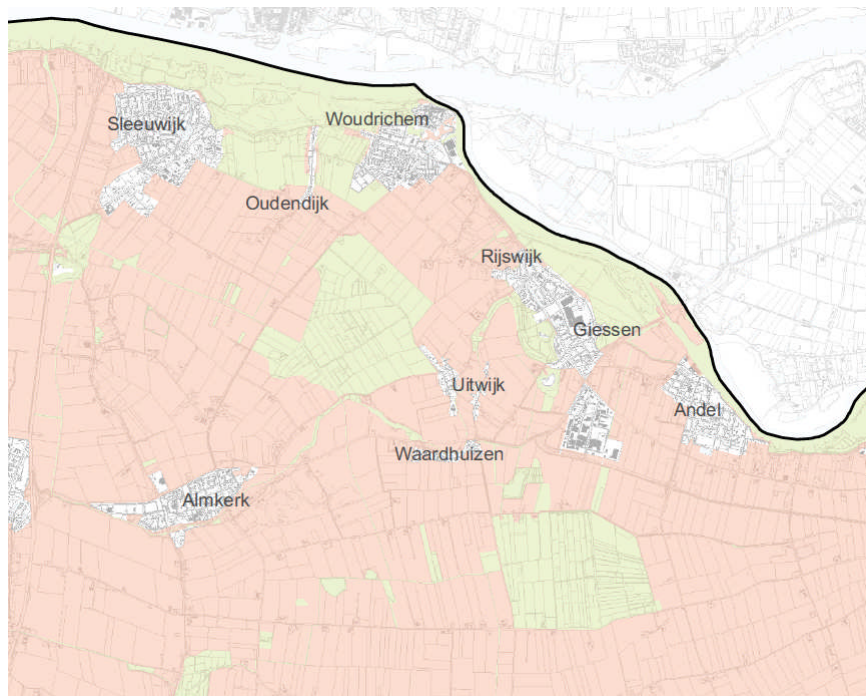
De gemeente dient zelf aan te geven welke ontwikkelmogelijkheden er zijn voor een gevarieerde plattelandseconomie in het agrarisch gebied en in welke gebieden het agrarisch gebruik prevaleert.

Daarnaast zijn in de Verordening ruimte afzonderlijke regels opgenomen voor de intensieve veehouderij. Deze beleidsregels zijn gekoppeld aan de integrale zonering intensieve veehouderij uit het gebiedsplan Wijde

Biesbosch, die in de Verordening zijn overgenomen. Uitbreiding en omschakeling naar intensieve veehouderij is slechts onder strikte randvoorwaarden mogelijk.

Ontwikkeling intensieve veehouderij

- Extensiveringsgebied
- Verwevingsgebied

Integrale zonering intensieve veehouderij.

Het plangebied van dit bestemmingsplan ligt hoofdzakelijk in gebied dat wordt aangemerkt als verwevingsgebied (op grond van het voormalige Gebiedsplan Wijde Biesbosch). Op agrarische bedrijfslocaties die zijn gelegen in extensiveringsgebied is uitbreiding van en omschakeling naar een intensieve veehouderij niet toegestaan. Op agrarische bedrijfslocaties in verwevingsgebied is uitbreiding en omschakeling naar intensieve veehouderij slechts onder strikte randvoorwaarden mogelijk, waarbij onder meer aan de volgende regels moet worden voldaan:

- nieuwvestiging van een intensieve veehouderij is niet toegestaan;
- hervestiging van en omschakeling naar intensieve veehouderij binnen een bestaand bouwvlak zijn toegestaan op een duurzame locatie; om dit aan te tonen dient een omgevingstoets uitgevoerd te worden;
- binnen gebouwen mag ten hoogste één bouwlaag gebruikt worden voor het houden van dieren, met uitzondering van voliëre- en scharrelstallen voor legkippen, waar ten hoogste twee bouwlagen gebruikt mogen worden;
- uitbreiding en vormverandering van bouwvlakken voor intensieve veehouderij is toegestaan tot ten hoogste 1,5 hectare op een duurzame locatie. Tenminste 10% van het bouwvlak dient in dat

geval te worden aangewend voor een goede landschappelijke inpassing.

- eenmalig is een uitbreiding van een intensieve veehouderij boven 1,5 hectare, enkel indien het dierenwelzijn dit vereist (het aantal dierplaatsen mag daarbij niet toenemen).

Binnen de gemeente Woudrichem zijn tevens een tweetal mogelijke doorgroeigebieden glastuinbouw aangewezen. Binnen deze gebieden is een zekere concentratie van glastuinbouwbedrijven aanwezig, maar deze gebieden zijn om uiteenlopende redenen niet geschikt om uit te groeien naar een (vrij) vestigingsgebied. Bij voorgenomen uitbreiding van de bestaande glastuinbouwbedrijven dient rekening te worden gehouden met de overige aanwezige waarden en belangen van natuurlijke, landschappelijke, cultuurhistorische, water- en bodemhuishoudkundige, milieuhygiënische of recreatieve aard. Nieuwvestiging van een glastuinbouwbedrijf is in beginsel niet mogelijk, tenzij het verplaatsing van een te saneren bedrijf betreft.

Niet-agrarische ontwikkelingen

In de Verordening ruimte zijn tevens algemene regels opgenomen met betrekking tot een aantal niet-agrarische ontwikkelingen in het buitengebied. De regels zijn erop gericht om een kader te geven voor de aard en omvang van de ontwikkelingen, waarbij de gemeente haar eigen ruimtelijke afweging kan maken. Algemeen uitgangspunt is dat gebruik dient te worden gemaakt van bestaande bebouwing.

2.3 Gemeentelijk beleid

2.3.1 StructuurvisiePlus

De gemeenten Woudrichem, Aalburg, Werkendam én het waterschap Alm en Biesbosch hebben (in 2004) samen de *StructuurvisiePlus Land van Heusden en Altena* opgesteld. Belangrijke redenen voor het opstellen van een gezamenlijke structuurvisie waren een aantal knelpunten in de drie gemeenten welke niet afzonderlijk konden worden opgelost: het waterbeheer, de behoefte aan ruimte voor bedrijven, het woningaanbod en de verkeerssituatie langs de A27.

De toekomstvisie is gericht op twee doelen:

1. De zorg voor de ruimtelijke kwaliteit van het gebied;

In het duurzame ruimtelijke structuurbeeld is de (gewenste) ruimtelijke kwaliteit in de gemeente beschreven. Deze bestaat uit de rust, de kleinschaligheid en de openheid. Dit vormt het 'goud' van het gebied. Het imago van openheid, natuur en cultuurhistorie is sturend voor nieuwe ontwikkelingen. Gebieden en elementen met landschappelijke, archeologische, cultuurhistorische en ecologische waarden verdienen bescherming.

2. *Inpassen nieuwe programma's (op het gebied van wonen, werken, infrastructuur en water)*

De ruimtevragende programma's zijn vertaald in een aantal doelstellingen. Voor het buitengebied zijn de doelstellingen *Vernieuwing Landelijk Gebied* en *Ruimte voor de rivier* relevant.

Bij de vernieuwing van het landelijk gebied blijven de agrariërs het gebruik bepalen. Naast het behouden en versterken van de agrarische hoofdfunctie gelden voor het landelijk gebied drie nevendoelen:

- kwaliteit van natuur en landschap;
- creëren van mogelijkheden voor tijdelijke regionale waterberging;
- een toeristisch recreatieve impuls.

Doel is een verbreding van de agrarische bedrijfsvoering met maatschappelijke doelen zoals een bijdrage aan duurzame watersystemen en het vergroten van de landschappelijke, ecologische en recreatieve kwaliteit. De katalysator voor deze versterking en verbreding van de plattelandseconomie is een mogelijke agrarische herinrichting waarbij ook extensivering en bedrijfsvergroting mogelijke doelen zijn. Landgoedontwikkeling kan als middel voor versterking van de kwaliteiten van landschap en natuur worden ingezet.

De Alm wordt een zelfstandige afwateringseenheid en vormt een verbindingszone tussen de natuurgebieden Uitwijkse Veld, Pompveld, Kornsche Boezem en Biesbosch.

In het kader van Beleidslijn Grote Rivieren kan in de lage komgebieden tijdelijk opvang van polderwater worden gerealiseerd. Dit wordt noodzakelijk omdat in sommige winterperioden (naar verwachting eens in de vijf jaar) het uitslaan van polderwater een te groot bezwaar zal vormen voor het te hoge rivierpeil. In de tijdelijke bergingsgebieden moet het mogelijk zijn de pieken van het polderwater, veroorzaakt door neerslag, te bufferen. Het verdient de voorkeur om de bergingsfunctie compact te realiseren zodat het niet nodig is om maatregelen te nemen. In hoofdstuk 7 van dit bestemmingsplan wordt nader ingegaan op de Beleidslijn grote rivieren.

Regionale Nota Economisch beleid Land van Heusden en Altena

Samen met de gemeenten Aalburg en Werkendam heeft de gemeente in 2008 een visie gemaakt op de toekomstige economische ontwikkeling (tot 2020). De visie is uitgewerkt in een economisch actieprogramma.

De visie geeft een aantal voor het buitengebied relevante beleidsrichtingen aan. Concreet gaat het daarbij om:

- o het geven van ontwikkelingsruimte voor bedrijven (zowel bestaande agrarische bedrijven als nieuwe economische activiteiten in vrijkomende agrarische gebouwen). Bij de ontwikkelingsmogelijkheden wordt aansluiting gezocht bij de

andere beleidsdocumenten waaronder het Gebiedsplan Wijde Biesbosch. Daarnaast worden afspraken gemaakt over kavelruil tussen grondeigenaren.

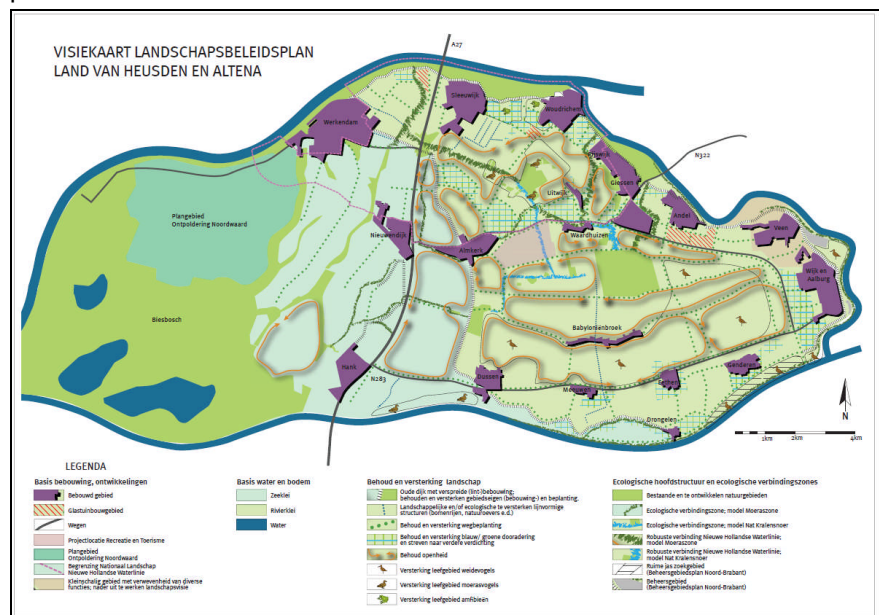
- o intensiveren van extensieve recreatie en toerisme. Bij de ontwikkeling van de recreatieve sector wordt gekozen voor clustering van kleinschalige verblijfslocaties. De toeristisch recreatieve voorzieningen versterken elkaar, zijn samenhangend en liggen op korte afstand van elkaar. Met de ontwikkeling van de sector krijgt ook de horeca een impuls. In het buitengebied zijn enkele initiatieven gekoppeld aan minicampings en natuurboerderijen.

2.3.2 Landschapsvisie Land van Heusden en Altena

In deze visie (vastgesteld in oktober 2008) is aangegeven:

- waar en op welke wijze bestaande landschapskwaliteiten gehandhaafd moeten worden;
- in welke richting deze kwaliteiten zich kunnen ontwikkelen en welke maatregelen daarvoor nodig zijn.

Belangrijke input voor de Landschapsvisie waren de Landschapsbeleidsplannen uit 1993 (Werkendam) en 1995 (Woudrichem en Aalburg) van de betrokken gemeenten. Deze plannen zijn geactualiseerd door het verwerken van het recente beleid van rijk en provincie.

Visiekaart Landschapsvisie (2008)

Als kenmerkende landschaps- en natuurelementen in het buitengebied van Woudrichem die versterkt en behouden moeten blijven, noemt de visie:

- bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden (conform het Natuurgebiedsplan Provincie Brabant);
- versterking van de leefgebieden van amfibieën, weidevogels en moerasvogels (conform provinciaal ruimtelijk beleid);
- behoud van de oude dijken met verspreide lintbebouwing / het versterken van de gebiedseigen bebouwing en beplanting;
- behoud van de openheid;
- behoud en versterking groen-blauwe dooradering en streven naar verdere verdichting;
- behoud en versterking wegbeplanting;
- landschappelijk en/of ecologisch te versterken lijnvormige structuren.

3 GEBIEDSANALYSE

De ruimtelijke hoofdstructuur van het buitengebied van Woudrichem is het resultaat van de voortdurende wisselwerking tussen het natuurlijke milieu en de talloze menselijke ingrepen die hebben plaatsgevonden. In eerste instantie is de abiotische factor (geomorfologie, bodem, water) bepalend voor deze structuur geweest, daarna heeft de mens steeds sterker zijn stempel op het landschap gedrukt. Dit hoofdstuk beschrijft in vogelvlucht de ontstaans- en ontginningsgeschiedenis van het buitengebied en geeft tot slot een beschrijving van de huidige ruimtelijke structuur.

3.1 Geomorfologie en bodem

Onder invloed van klimaat, water en wind heeft het landschap in Woudrichem al lang geleden zijn gestalte gekregen. Met name het water is sterk bepalend geweest voor het landschap en de manier van leven in het gebied.

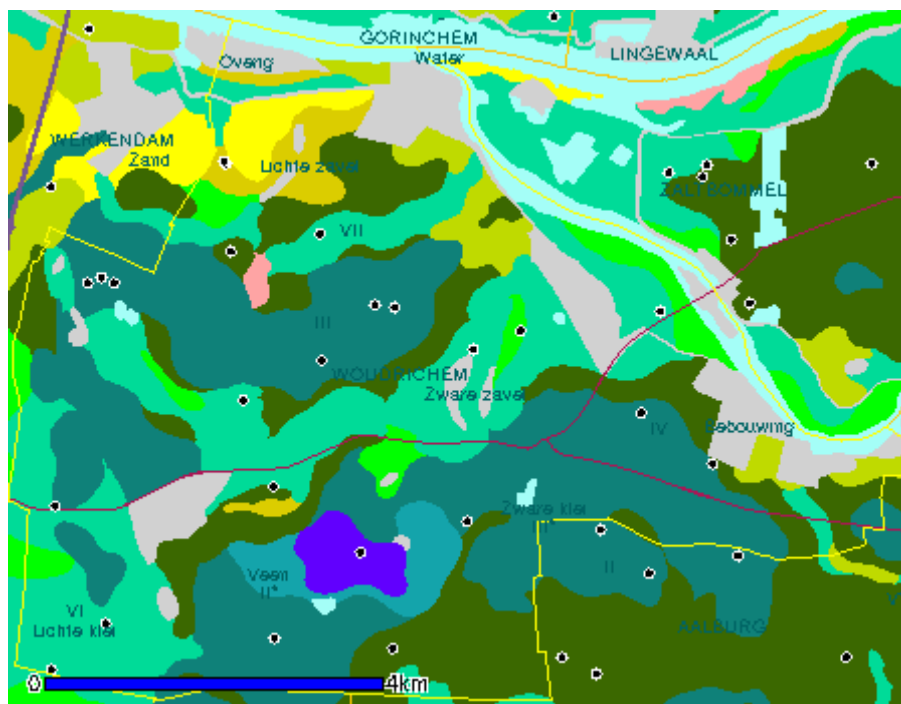
De ontstaansgeschiedenis van het buitengebied is af te lezen aan de geografische bodemopbouw. De bodem vormt letterlijk de basis voor de menselijke activiteiten die tot ontplooiing zijn gekomen. Woudrichem ligt in het rivierengebied. Kenmerkend voor de bodemopbouw in dit gebied is het voorkomen van stroomruggen en komgronden.

De stroomruggen laten het beloop van (vroegere) rivieren zien. Het zijn de hoger gelegen delen in het landschap, ontstaan vanuit het zwaardere zandige materiaal dat dicht bij de rivieren werd afgezet. Deze hogere gronden vormden - al vanaf de Romeinse tijd - de eerste vestigingsplaatsen voor de mens. Men vestigde zich op de flanken van de stroomruggen, die zelf gebruikt werden voor bouwland, boomgaarden en weidegrond. Ter bescherming tegen het water werden terpen aangelegd en gebieden bedijkt.

De Kornsche dijk is al in de 15^e eeuw aangelegd na de verwoestende Sint Elizabethvloed in 1421. Soms zijn de vestigingsplaatsen in de loop der tijd verder opgehoogd om beter tegen het water beschermd te zijn. Een voorbeeld hiervan is Uitwijk. Het verkavelingspatroon op de stroomruggen bestond uit een onregelmatig blokpatroon dat zich voegde naar de vorm van de stroomrug.

De komgebieden zijn de lager gelegen gebieden tussen de stroomruggen. Hier zette de rivier de lichtere (klei)deeltjes af. Op sommige plaatsen kon het water niet weg en ontstond veen. Door de hoge grondwaterstanden en zware kleigronden waren deze gebieden lange tijd alleen maar als weidegebied in gebruik. Waar zelfs beweiding niet mogelijk was ging men over tot de aanplant van bos (griend) of de

aanleg van een eendenkooi. De komgronden kenmerken zich vanwege hun natheid door grote openheid: bebouwing kwam en komt nog steeds nauwelijks voor. Het verkavelingspatroon in de komgebieden bestond uit een onregelmatige slagenverkaveling.

Fragment Bodemgeografische kaart

De bodemgeografische kaart laat de ligging van de stroomruggen en komgronden zien. Naast stroomruggen en komgebieden onderscheidt de kaart oever- en overslaggronden, uiterwaardgronden en estuariumgronden:

- *Stroomruggronden* (nr. 16 en 17); deze markeren de vier oude rivierlopen (van noord naar zuid: Rijswijkse-, Alm- en Dussense stroomrug en de stroomrug van het Oude Maasje). Het zijn hoger gelegen, zanderige gronden, zeer geschikt voor bewoning, akkerbouw, tuinbouw en fruitteelt;
- *Komgronden* (nr. 18); deze kleiige gronden liggen zo'n 1 à 1,5 m. lager dan de stroomruggen. Het reliëf is duidelijk waarneembaar door de in de richting van de kom aflopende landbouwgronden;
- *Oever- / overslaggronden* (nr. 19); zandige, waaivormige uitspoelingen, zeer geschikt voor intensieve teelten. Ze zijn ontstaan langs de rivieren, bij de dwarsdijken en soms zelfs bij een stroomrug, daar waar dijken op een zandlichaam rusten. Door kwelstromen ondermijnd braken deze dijken soms door en werd het zandige materiaal afgezet;
- *Uiterwaardgronden* (nr. 16); buitendijks en onder invloed van sedimentatie, zijn deze gronden vaak hoger dan het achterland.

Het landbouwkundig gebruik is extensief en betreft vooral beweiding; overigens is een groot gedeelte van de voormalige buitendijkse uiterwaarden (Giessense en Rijswijkse uiterwaarden) inmiddels ingedijkt en dus niet meer onder invloed van sedimentatie.

- *Estuariumgronden* (nr. 15); De Kornsche dijk vormt de grens tussen het rivierengebied en het zeekleilandschap met estuariumgronden. Dit zijn zavelige, vlakke gronden, gevormd onder invloed van de zee en zeer geschikt voor de akkerbouw.

De hoogteligging van het gebied varieert van meer dan 2.00 m +NAP in de ingedijkte Giessense en Rijswijkse uiterwaarden tot bijna 1.00 m -NAP in de polder ten zuiden van Almkerk.

3.2 Waterhuishouding

Door een globale beschrijving van het watersysteem/ -beheer wordt inzicht gegeven in het functioneren van het watersysteem.

Oppervlaktewater

De gemeente ligt in een waterrijk landschap; rivieren omzomen de Alm en Biesbosch. Ten westen van de Kornsche Dijk worden zeekleigronden aangetroffen en ten oosten ervan rivierkleigronden. In het midden van het stroomgebied bevinden zich veengronden en klei op veen. Nabij Sleeuwijk zijn zandopduikingen aanwezig.

De gronden zijn overwegend in gebruik ten behoeve van de akkerbouw. De invloed van de rivieren op het kleigebied is groot door de grote hoeveelheden kwel in de winter en bij hoogwater op de rivieren, maar ook door de grote wegzijging van water naar de rivieren in de zomer. Hierdoor moet in de zomer veel water vanuit de rivieren worden ingelaten.

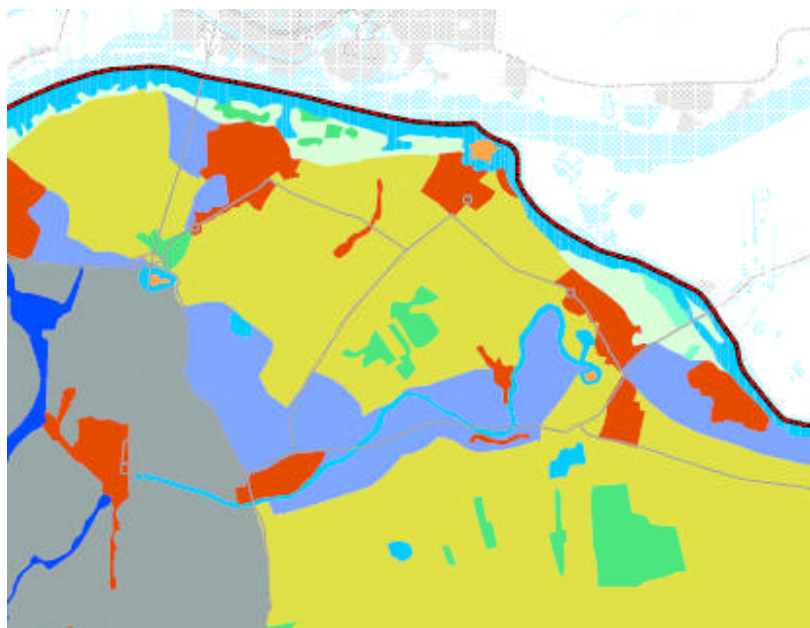
De afwatering van het rivierengebied verloopt voornamelijk in westelijke richting. Het watersysteem van de Alm en Biesbosch wordt gekenmerkt door een net van waterlopen bestaande uit voormalige kreken, kanalen, vaarten en sloten. Het centrale deel van het gebied ligt relatief laag. In de Alm en Biesbosch zorgen zeven gemalen voor de afvoer van overtollig water vanuit het gebied naar de Merwede en de Bergsche Maas. Het gebied heeft 13 waterinlaatpunten (11 vrij verval, 2 inlaatgemalen bij Wijk en Aalburg), 12 opmalingen voor aanvoer water naar hoger gelegen stroomruggronden en 140 stuwen voor peilbeheer (conservering in het voorjaar en regeling peil in de zomer).

De wateren met een functie in het waterkwantiteitsbeheer zijn opgenomen in de (water)legger van het waterschap om te worden beschermd. Om deze wateren adequaat te kunnen beheren zijn ze geclassificeerd op basis van hun functie en belang voor het watersysteem. In hoofdstuk 7 wordt verder ingegaan op het aspect water.

3.3 Landschappelijke hoofdstructuur

De huidige landschappelijke structuur volgt in grote lijnen de bodemgeografische indeling. Door de ruilverkaveling in de vorige eeuw en de verdergaande verstedelijking is het onderscheid tussen enerzijds de stroomruggen en anderzijds de komgebieden minder geworden. De komgebieden werden beter ontwaterd waardoor bewoning en zelfs akkerbouw mogelijk werd. De kavels zijn vergroot en de kavels zijn regelmatig van vorm geworden. Veel beplanting - vroegere veekeringen - langs perceelgrenzen is verdwenen. Het wegenpatroon is aangepast en alle wegen zijn verhard. Langs de nieuwe wegen is vaak beplanting aangebracht.

Ondanks deze vervlakking is in grote delen van het huidige landschap de ontstaansgeschiedenis nog steeds herkenbaar. Binnen de huidige landschappelijke hoofdstructuur zijn globaal vier landschapstypen te onderscheiden die qua aard en verschijningsvorm ieder een samenhangend geheel vormen: de stroomruggen, de komgebieden, de uiterwaarden en het zeekleilandschap (zie navolgende afbeelding).

Landschapstypen in Woudrichem (bron: gebiedsplan Wijde Biesbosch)

Stroomruggen / Oeverwallen (blauw)

De hoger gelegen stroomruggen vormen van oudsher de vestigingsplaatsen van de mens. De afwisseling van de diverse vormen van grondgebruik en de aanwezigheid van bebouwing(kernen) zorgt voor een relatief kleinschalige structuur, die sterk contrasteert met de openheid van de naastgelegen komgebieden. Doordat de wegen de natuurlijke ondergrond volgden hebben deze een vaak grillig verloop. De aanwezige (natuurlijke) beplanting kent een grote variatie.

De reliëfrijke stroomrug van de Alm vormt samen met de kronkelende loop van de Alm en de gaaf bewaarde dorpen op de flanken van deze stroomrug een landschappelijk waardevol gebied.

Op de stroomruggen langs de dijk van de Afgedamde Maas en Boven-Merwede zijn de grotere dorpen ontstaan. Deze worden afgewisseld met boomgaarden, glastuinbouw, akkers, weilanden en kleinschalige bedrijvigheid. Vanaf de oude dijk bestaan karakteristieke doorzichten naar het achterland en rivier en de uiterwaarden. Aan de dijk ligt soms nog karakteristieke dijkbebouwing.

Komgronden (groen)

Tussen de stroomruggen liggen de laag gelegen komgebieden van het Uitwijkse Veld en het Pompveld. Beeldbepalende elementen van dit landschapstype zijn het overwegende open beeld en het strakke en regelmatige wegen- en verkavelingspatroon. Sommige wegen gaan vergezeld van laanbeplanting. Verspreid langs de wegen liggen merendeels nieuwe boerderijen al dan niet met erfbeplanting. De waardevolle oude Kornsche Dijk begrenst dit landschap aan de westzijde.

Uiterwaarden (lichtgroen)

De uiterwaarden vormen het overstromingsgebied van de rivier. Het beeld van de uiterwaarden langs de Afgedamde Maas en Boven-Merwede is kleinschalig door het voorkomen van bosjes, afgravingen, stroomgeulen en oeverwallen.

Open zeeleigebied (grijs)

Aan de westzijde van de Kornsche dijk ligt het zeeleigebied, gekenmerkt door de met bewoning verdichte dijken in een wijds en open akkerbouwgebied. Het gebied is vlak en wordt doorsneden door grillige, voormalige krekken.

3.4 Cultuurhistorie en landschap

Zowel ondergronds als bovengronds bevinden zich in het buitengebied tal van restanten uit het verre en nabije verleden. Deze restanten zijn (soms) vanuit cultuurhistorisch en archeologisch perspectief waardevol en dienen op grond van de diverse beleidskaders ook beschermd te worden.

3.4.1 Archeologie

Als het gaat om archeologische waarden wordt onderscheid gemaakt in vastgestelde waarden en te verwachten resten. Bij vastgestelde waarden is reeds aangetoond dat er archeologische overblijfselen in de ondergrond aanwezig zijn. Hierbij gaat het met name om aangetroffen sporen van bewoning. Een voorbeeld is de Altena's heuvel in Almkerk.

Onder te verwachten archeologische resten vallen die gebieden die in het verleden geschikt zijn geweest voor bewoning of anderszins gebruik, maar waarvan de daadwerkelijke aanwezigheid van archeologische overblijfselen in de ondergrond nog niet is aangetoond. In de gemeente Woudrichem vallen deze gebieden grotendeels samen met in de bodem aanwezige oude stroomruggen. Deze in het verleden hoog en droog

gelegen locaties waren in vroegere tijden geliefde plaatsen om te bewonen. Daarnaast kunnen bepaalde cultuurhistorische elementen (bijvoorbeeld dijken en terpen) een indicatie geven dat er archeologische resten in de ondergrond te verwachten zijn. Gronden met een lage indicatie hoeven dus niet vrij van waarden te zijn.

Zowel de aangetoonde als verwachte archeologische waarden zijn terug te vinden op het kaartblad Indicatieve Archeologische Waarden dat is weergegeven op de Cultuurhistorische Waardenkaart 2010 van de provincie Noord-Brabant. Omdat deze kaart erg grofmazig van aard is heeft de gemeente een eigen Erfgoedkaart laten opstellen, die wel gebruikt kan worden op een kleinere schaal. Op de Erfgoedkaart zijn zowel archeologie als cultuurhistorie vertegenwoordigd. Hiermee is met name de kennis van bekende archeologische waarden en de verwachting op (nog onbekende) archeologische resten beter in kaart gebracht. Daarnaast is een gemeentelijke archeologische beleidskaart opgesteld. Op basis van deze kaart kunnen gedifferentieerde eisen worden gesteld aan waar en wanneer archeologisch (voor)onderzoek plaats dient te vinden.

De provincie Noord-Brabant heeft op de CHW 2010 16 archeologische landschappen aangewezen waarvan er één voor een klein deel binnen de gemeente Woudrichem ligt, in het zuidelijk deel ervan. De archeologische landschappen zijn niet opgenomen in de Verordening ruimte. Er zijn derhalve geen instructieregels voor het aspect archeologie vanuit provinciaal oogpunt, want dat is namelijk al geborgd met de Monumentenwet 1988 en de wijzigingswet Archeologische Monumentenzorg 2007. De archeologische landschappen zijn alleen (zelf)bindend voor de provincie vanuit de eigen structuurvisie (SVRO). Met de aanwijzing van deze landschappen heeft de provincie haar belang gedefinieerd.

3.4.2 Cultuurhistorie

Op basis van de provinciale Cultuurhistorische Waardenkaart van de provincie Noord-Brabant heeft de gemeente ook haar cultuurhistorische waarden op gemeentelijk niveau nader gedetailleerd en is een gemeentelijke cultuurhistorische beleidskaart opgesteld, waarop de aanwezige cultuurhistorische waarden zijn aangegeven.

Uitsnede gemeentelijke cultuurhistorische beleidskaart (Bron: Raap-rapport 2189, kaartbijlage 2, RAAP, 2010)

Hierbij gaat het concreet om de volgende zaken:

Esdorpen Almkerk, Uitwijk, Waardhuizen

Dit is waarschijnlijk de oudste nederzettingvorm. De esdorpen zijn ontstaan op de oevers van krommingen in de Alm. Kenmerkend is het grillige wegenpatroon, dat meestal de natuurlijke waterlopen volgt en waarin vaak een ringweg is te onderscheiden. Voorbeelden zijn het goed bewaarde Uitwijk (ronde vorm) en Almkerk (gestrekte vorm) en Waardhuizen.

Dijknederzettingen Giessen, Rijswijk en Uppel (Kornsche dijk)

Oorspronkelijk waren Giessen en Rijswijk ook esdorpen langs de Alm maar deze zijn verdwenen in de Maas. Secundair hebben ze zich ontwikkeld als dijknederzetting. Bij zowel Rijswijk als Giessen is er door de open lintbebouwing een belangrijke zichtrelatie met de uiterwaarden. Uppel is van oudsher een dijknederzetting, bestaande uit karakteristieke lint bebouwing op het talud van de Kornsche Dijk. De gehele cultuurhistorisch waardevolle voormalige Kornsche - Uppelse Dijk kent

karacteristieke lintbebouwing op het dijktafud. Een aantal typische bebouwingselementen zoals langgevelboerderijen en arbeidershuisjes zijn ten tijde van de ruilverkaveling gesloopt. Vanaf de dijk bestaat een indrukwekkend zicht op enerzijds het weidse polderlandschap van de Nieuw Hollandse Waterlinie en anderzijds de hoger gelegen zeeklei van de Biesboschwording.

Panden en objecten

In het buitengebied komen op diverse plaatsen bijzondere gebouwen zoals boerderijen, woonhuizen en molens voor. De meest cultuurhistorisch en/of architectonisch waardevolle gebouwen zijn aangewezen als rijksmonument. Daarnaast is een aantal panden aangewezen als gemeentelijk monument. Tot slot liggen er in het buitengebied beeldbepalende panden die weliswaar geen monumentale status hebben maar die toch een bepaalde waarde hebben, omdat er sprake is van historische bouwkunst.

Wilhelminasluis

Dit in 1895-1904 tot stand gekomen sluiscomplex ligt aan de Afsluitdijk en de Sluisweg en bestaat uit een keersluis en een schutsluis met waaiersluis.

Oude dijken, wegen, wielen en huisterpen

Verspreid over het buitengebied zijn relictten te vinden van het menselijk gebruik van het gebied door de eeuwen heen. De oude wegen en dijken zijn lijnvormige elementen, meest van middeleeuwse oorsprong en vaak nog herkenbaar in het landschap.

Wielen vormen markeringspunten van oude dijkdoorbraken. Huisterpen zijn boerderijen die op een opgeworpen verhoging zijn gebouwd. Vooral ten noorden en oosten van Almkerk bevindt zich een aantal van deze terpen.

Uiterwaarden

De buitendijkse gronden zijn in verschillende tijden ontstaan. Het gebied De Gors, de Aanwas dateert pas van na de aanleg van de waterstaatwerken van de Nieuwe Merwede. Het gebied de Struikwaard is ontstaan nadat, tussen 1200 en 1300, de nieuwe Maasdijk werd opgeworpen.

Door aanleg van een nieuwe dijk in 1995 is de verschijningsvorm van het gebied gewijzigd, maar ter plaatse van de (ingedijkte) Wielwaard, maar ook in de (ingedijkte) Manhuiswaard, is de regelmatige lineaire, opstreckende structuur van gorzen nog goed herkenbaar.

Eendenkooi, griend Uitwijksche Veld

Dit laaggelegen gebied bestaat grotendeels uit akkers waarop griendhout geteeld wordt. Van de eendenkooi resteert de kenmerkende plattegrond met open water, de vangarmen zijn echter vergraven en staan nu in verbinding met elkaar. Door het vergraven van polderdijken en kaden en

het omzetten van grienden in bouwland is de openheid van het landschap aanmerkelijk toegenomen. De inrichting van het gebied dateert waarschijnlijk reeds uit 1500-1600, maar in de huidige verschijningsvorm uit de periode 1800-1940.

Onder de cultuurhistorische waarden vallen ook de verschillende nederzetting(styp)en. Deze vallen weliswaar niet in het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied maar zijn wel van belang waar het gaat om de overgangszones naar het open land (die wel in het buitengebied liggen).

Nieuwe Hollandse Waterlinie

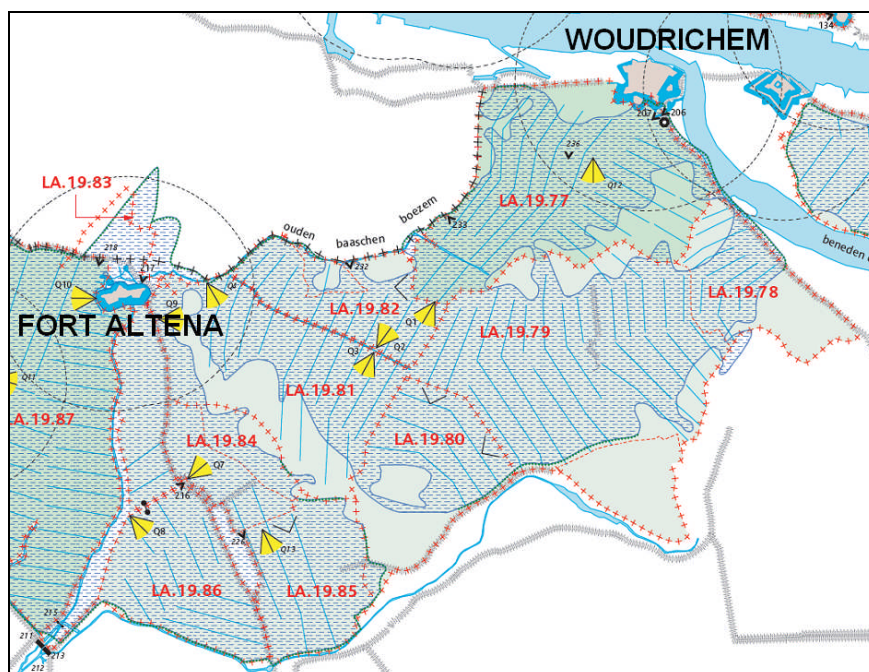
Een bijzonder fenomeen in het buitengebied van Woudrichem vormen de restanten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is een belangrijke verdedigingslinie uit de Nederlandse geschiedenis. Deze nieuwe linie diende ter vervanging van de uit eind 17e eeuw daterende Hollandse Waterlinie. Vanaf 1871 werd de nieuwe linie als zodanig genoemd.

De waterlinie lag als een beschermende krans rondom de steden van Holland, 85 kilometer lang en 3 tot 5 kilometer breed. Met 46 forten strekte de linie zich uit van het eiland Pampus in de Zuiderzee tot aan de Biesbosch. Daarnaast bestaat de linie uit de vijf vestingsteden Muiden, Weesp, Naarden, Gorinchem en Woudrichem.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is in 1995 door de Nederlandse staat toegevoegd aan de voorlopige Werelderfgoedlijst van UNESCO. Voor de definitieve plaatsing op de Werelderfgoedlijst is onder andere duidelijkheid nodig over hoe de Nederlandse overheid de linie wil beschermen. Op 27 september 2009 maakte minister Ronald Plasterk van OCW in Utrecht bekend dat de Nieuwe Hollandse Waterlinie op de lijst van Rijksmonumenten wordt geplaatst. Onderdelen van de waterlinie waren al monument, maar nu wordt de linie als geheel beschermd, inclusief de honderden bunkers, sluisen, dijken en vestingsteden. Volgens een nieuwe aanpak van de bescherming van rijksmonumenten kan nu ook de omgeving van de monumenten worden beschermd. Dit geldt voor landschappen, kanalen en dijken en heeft een beperkende invloed op bouwplannen voor woonwijken en autowegen in dit gebied. Ook kan de plaatsing op de Rijksmonumentenlijst de kans vergroten dat de Nieuwe Hollandse Waterlinie alsnog in aanmerking kan komen voor plaatsing op de Werelderfgoedlijst van UNESCO.

De linie loopt van de Zuiderzee tot de Biesbosch. De linie bestaat voornamelijk uit gebieden die onder water te zetten zijn.

Inundatiegebied tussen Fort Altena en de vesting Woudrichem: de lage polder bij Almkerk was de voormalige inundatiepolder in de gemeente Woudrichem (Bron: Ontwerpatlas NHW)

Zoals bij elke waterlinie, was het de bedoeling dat over de gehele lengte een geïnundeerd gebied zou ontstaan van ten minste enkele kilometers breed, dat tot een diepte van 30 tot 60 centimeter onder water zou komen te staan: te diep voor infanterie om nog in te kunnen oprukken, doch te ondiep voor normale vaartuigen. Gegeven de verschillen in het peil van de landerijen, was hiervoor een complex systeem van 'onderwaterhuishouding' nodig. Het te inunderen gebied was hiertoe onderverdeeld in een fijnmazig netwerk van deelgebieden.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is in totaal drie keer als gevolg van oorlogsdreigingen geheel of gedeeltelijk onder water gezet: in 1870 (Frans-Duitse Oorlog), in de periode 1914-1918 (Eerste Wereldoorlog) en in 1939-1940 (Tweede Wereldoorlog).

Het merendeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie is nog intact. Bijna alle forten zijn er nog. De inundatievlaktes zijn echter sterk aangetast. Door verstedelijking, aanplant van bomen, en aanleg van infrastructuur is de strategische openheid sterk aangetast. Sommige forten zijn in verval geraakt, andere zijn (tot op zekere hoogte) gerestaureerd. In de gemeente Woudrichem staat het Fort Giessen.

Op de bestemmingsplanregeling voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie (en overige cultuurhistorische waarden) wordt verder ingegaan in paragraaf 5.6.2.

3.5 Natuurwaarden

De natuurgebieden vormen een belangrijk onderdeel van de ruimtelijke hoofdstructuur. Hieronder zijn ze afgebeeld en kort beschreven:

Groesplaat

De Groesplaat is de enige uiterwaard waar alle elementen van een buitendijks ecosysteem (graslanden, oude rivierarmen, grienden en rivierduintjes) aanwezig zijn. De plaat biedt biotoop aan tal van (bijzondere) broedvogels en is ook van belang vanwege de aanwezige water- en oevervegetaties.

Uiterwaarden langs de Afgedamde Maas

De Struikwaard is een jong natuur(ontwikkelings)gebied, ontstaan als gevolg van de ontgroning ten behoeve van een nieuwe dijk in 1995. Centraal in het buitendijkse gebied liggen twee plassen.

De vegetatie van de grotendeels zandige bodem is op veel plaatsen schraal en divers. Langs enkele paddenpoelen wordt de begroeiing laag gehouden.

Het in 1995 ingedijkte gedeelte van De Struikwaard is vooral van belang voor broedvogels van kleinschalig agrarisch landschap (grasmus, putter en steenuil). Verder is dit gedeelte van de Struikwaard in beperkte mate van belang voor weidevogels.

De zone langs de Maasdijk is ecologisch waardevol vanwege de aanwezige moerasvogels (kleine karekiet, rietgors). Op de dijk zelf komen waardevolle stroomdalvegetaties voor (geel walstro, kattendoorn). Op het eiland bij de Wilhelminasluis is door een verschralend beheer een waardevolle graslandvegetatie tot ontwikkeling gekomen. Ook dit gebied is van belang voor diverse moerasvogels.

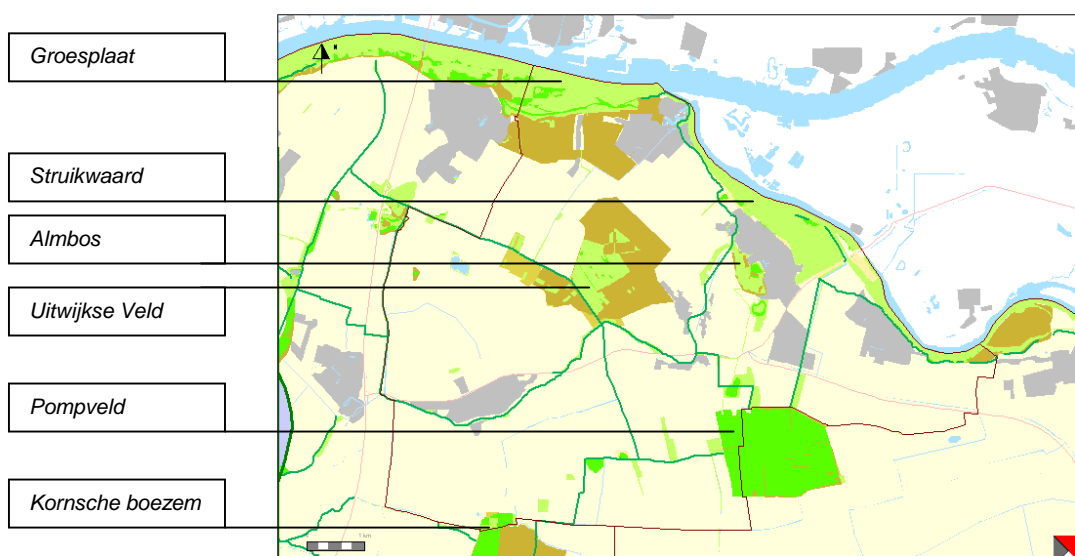
Kornsche Boezem

Het gedeelte van dit gebied met boezemhooiland dat binnen de gemeente Woudrichem valt, is vooral belangrijk voor broedvogels van populierenbossen (blauwborst, wielewaal). Vanwege de bijzondere waarden is dit gebied aangewezen als Natura 2000-gebied. In het kader van de Natura 2000-doelen is voor de Kornsche Boezem ook het behoud en de uitbreiding van het leefgebied van de Grote Modderkruiper belangrijk (kwaliteitsverbetering). Het grootste deel van dit Natura 2000-gebied ligt in de aangrenzende gemeente Werkendam.

Pompveld

Dit is een kleine polder met een eigen waterhuishouding, bestaande uit moerassen, grienden, bossen en vochtige graslanden. Het grootste deel van het Pompveld ligt in de aangrenzende gemeente Aalburg. In het gebied komen diverse bijzondere amfibie- en vissoorten voor waaronder de bittervoorn en de kamsalamander. In het midden van het Pompveld

ligt een eeuwenoude karakteristieke eendenkooi. Vanwege de bijzondere waarden is ook dit natuurgebied aangewezen als Natura 2000-gebied. Evenals in de Kornsche Boezem is ook het behoud en de uitbreiding van het leefgebied van de Grote Modderkruiper belangrijk. De uitbreiding van het leefgebied dient gerealiseerd te worden door meer watergangen in de Kornsche Boezem en het Pompveld zelf en door het aanbrengen van een ecologische verbindingszone tussen beide gebieden. Daarnaast geldt voor de Kleine Modderkruiper en de Bittervoorn in ieder geval behoud van het leefgebied als doelstelling.

Natuurgebieden in het buitengebied (lichtgroen)

De procedure om te komen tot beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden Pompveld en Kornsche Boezem is inmiddels gestart door de provincie. De beheerplannen werken de instandhoudingsdoelstellingen die voor beide gebieden geformuleerd zijn verder uit in omvang, plaats, (milieu)ruimte en tijd. Daarnaast geven de beheerplannen aan onder welke voorwaarden het (mede)gebruik van beide gebieden kan plaatsvinden zonder nadelige gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen.

Uitwijkse Veld

Ook dit gebied bestaat uit een complex van grienden, weilanden en akkers waarop griendhout wordt geteeld. Als gevolg van het beheer van het gebied (periodieke kap) is de ecologische betekenis er van echter minder dan die van het Pompveld. De van oudsher aanwezige eendenkooi is verwaarloosd.

Zandwinplassen en wielen

Verspreid in het buitengebied liggen diepe zandwinplassen die een beperkte natuurfunctie hebben als pleisterplaats voor watervogels. De wielen (restanten van dijkdoorbraken) bij Rijswijk en Uppel hebben waardevolle oevervegetaties.

Wijde Alm

Ter hoogte van Waardhuizen is de Alm ruim veertig meter breed en heet hier sinds eeuwen daarom de Wijde Alm. Gedeelten van de Alm, zowel oostelijk als westelijk van Almkerk, zijn in de periode 1998 - 2002 ingericht als ecologische verbindingzone. Er zijn oevers verflauwd, inhammen gegraven, poelen aangelegd en enkele faunapassages onder aangrenzende wegen gerealiseerd.

Almbos

Het Almbos is een bomenrijk gebied langs de Alm. Het bos bestaat voor een deel uit oude hoogstamfruitbomen.

Ook buiten de bovengenoemde natuurgebieden zijn natuurwaarden aanwezig. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om agrarische gebieden die op een aantal plaatsen tevens het leefgebied vormen voor soorten als weidevogels, moerasvogels of amfibieën. Op diverse plaatsen in het buitengebied is daarnaast sprake van waardevolle bomen en boomstructuren, die naast cultuurhistorische en landschappelijke waarden ook ecologische waarde hebben.

3.6 Landbouw

Het aantal agrarische bedrijven in het buitengebied schommelt rond de 110. In 1992 was nog sprake van 186 agrarische bedrijven, in 2003 nog van 144 en in 2008 nog 124. Tegelijk met de daling van het aantal bedrijven is de gemiddelde omvang (oppervlakte cultuurgrond en aantallen dieren, weergegeven in Nederlandse grootte-eenheden (nge)) van de bedrijven toegenomen, waardoor de totale oppervlakte gecultiveerde grond nagenoeg gelijk is gebleven. Ruim 40% van de bedrijven in het buitengebied zijn grondgebonden veehouderijen. Dit is de grootste landbouw tak. Daarnaast zijn ook akkerbouwbedrijven (ruim 25%) en tuinbouwbedrijven (20%) goed vertegenwoordigd. Intensieve veehouderijen zijn er in Woudrichem relatief weinig.

Type bedrijven

Tabel 1 Aantal bedrijven naar type. Bron CBS (2008)

	2008
Akkerbouw	94
Tuinbouw open grond	30
Tuinbouw onder glas	12
Graasdieren of grasland	76
Hokdieren	7
Totaal	124

3.7 Recreatie

Voor toeristen en recreanten is het Land van Heusden en Altena, met daarin de gemeente Woudrichem, een aantrekkelijk en samenhangend gebied. Recreatie en toerisme vormen belangrijke sociaal-economische dragers voor de gemeente. Zij kunnen in het landelijk gebied ook bijdragen aan een duurzame exploitatiebasis voor agrarische bedrijven en het behoud van het agrarische cultuurlandschap.

3.7.1 Dagrecreatie

Historie

Het dagrecreatieve aanbod in de gemeente staat met name in relatie tot de historie van de stad Woudrichem en de hier aanwezige vestingwerken die voor een groot deel bewaard zijn gebleven en in de oude staat zijn hersteld. Hieronder valt ook Fort Giessen dat in het plangebied van het buitengebied is gelegen.

Fietsen

Het buitengebied is aantrekkelijk voor extensief recreatief gebruik zoals wandelen en fietsen. Er zijn diverse routegebonden (bewegwijzerde) fietsroutes. Sinds 2002 heeft het Land van Heusden en Altena een fietsknooppuntensysteem.

Wandelen

De aanwezige wandelroutes gaan afwisselend door het polderlandschap en de natuurgebieden, zoals de Kornsche Boezem en de Groesplaat. Het Land van Heusden en Altena heeft sinds 2010 een wandelknooppuntensysteem. Wandelroute Wiekengang start vanuit Uitwijk door een gebied met weidse rivier- en poldergezichten, doorsneden door lange rechte wegen en dijken, grote boerderijen en de dorpen Sleeuwijk, Rijswijk, Giessen en Woudrichem.

Waterrecreatie

Daarnaast zijn de oever- en waterrecreatie een belangrijke vorm van dagrecreatie in de gemeente. Vooral de Afdamde Maas en de Boven-Merwede vervullen een belangrijke functie voor de watersport. De rivieren rondom het Land van Heusden en Altena maken het mogelijk dat een 'rondje Altena' gevaren kan worden. In het gebied ten oosten van de A27 kan de kanoroute 'Rondje Almkerk' worden gevaren.

Daarnaast vindt op meerdere plaatsen oeverrecreatie (zwemmen, surfen etc.) plaats en wordt er op / aan de Afgedamde Maas veel gevist. De Put aan de Omloop in Almkerk is ook een zwemplas. Ten oosten van Almkerk ligt golfpark Almkreek.

Woudrichem beschikt, buiten het plangebied, over een passantensteiger, een jachthaven en een passantenhaven. Aan de passantensteiger kan afgemeerd en overnacht worden.

De passantensteiger voor Woudrichem

Passanten kunnen kiezen tussen 2 passantenhavens voor de haven van watersportvereniging Woudrichem. De invaart is aan de Afgedamde Maas. De haven ligt in feite in de oude vestinggracht en is zeer beschermd. De andere haven is de gemeentelijke passantenhaven aan het eind van de historische haven. Deze bestaat uit een drijvende steiger. De invaart is waar de Afgedamde Maas overgaat in de Waal/Merwede.

Jachthaven watersportvereniging

3.7.2 Verblifsrecreatie

In het buitengebied is het verblifsrecreatieve aanbod niet erg groot. Er bevinden zich slechts twee campings: De Mosterdpot in Woudrichem en De Hoge Waard in Andel (Hoge Maasdijk). Verder bevinden zich twee minicampings in het buitengebied: 't Waike te Andel en 't Hulpgat in Uppel/ Almkerk.

Regionale ontsluiting

3.8 Infrastructuur

De gemeente Woudrichem is goed ontsloten door een hiërarchisch netwerk van wegen. Direct ten westen van het grondgebied van de gemeente ligt de snelweg A27 welke Breda en Gorinchem met elkaar verbindt. Secundaire provinciale wegen lopen voornamelijk in oost-west richting door de gemeente, namelijk de N322 (Doornsweg- Almweg-Afsluitdijk) en de N267 (Provinciale weg Oost). De eerste verbindt de A27 en de A2, de tweede sluit aan op de A59.

De Merwedebrug loopt bij Gorinchem over de Boven Merwede. Vrijwel dagelijks staan op deze dubbele boogbrug lange files. Er zijn plannen voor verbreding van de brug om de doorstroming van het verkeer op de A15 en A27 moet verbeteren.

Waterwegen

De gemeente ligt aan enkele belangrijke waterwegen. In het oosten wordt de gemeente begrensd door de Afgedamde Maas. De Afgedamde Maas is een oude tak van de rivier de Maas. Hij begint als een dode riviertak ten westen van Well en eindigt bij Woudrichem op de plek waar de Waal overgaat in de Boven-Merwede. De Boven-Merwede is dan ook de noordelijke plangrens. Dunea (het voormalige Duinwaterbedrijf Zuid-Holland) pompt drinkwater voor zo'n 530.000 huishoudens uit de Afgedamde Maas. Tegenwoordig vormt de Boven-Merwede de grens tussen Zuid-Holland en Noord-Brabant. Deze rivier is onderdeel van de hoofdtransportas Antwerpen-Rotterdam-Duitsland en wordt intensief en met hoge snelheden bevaren door de beroepsscheepvaart. Door de breedte van de rivier blijft er voldoende ruimte over voor recreatievaart.

Openbaar vervoer

Woudrichem wordt per openbaar vervoer ontsloten door:

- Eén streeklijn-dienst (route station N.S. te 's-Hertogenbosch tot het station te Gorinchem).
- Buurtbusroutes:
 - van Waalwijk naar Woudrichem via Almkerk;

- van Hank naar Gorinchem via Almkerk;
- van Raamsdonkveer, via Hank en Nieuwendijk naar Almkerk;
- van Almkerk, via Andel en Poederoijen naar Zaltbommel.
- Behalve van de streek- en de buurtbussen kan gebruik worden gemaakt van de regiotaxi.
- Vanuit Gorinchem varen dagelijks veerponten heen en weer over de Merwede naar Sleenwijk en Woudrichem. In de zomermaanden doet de veerdienst ook Slot Loevestein en Fort Vuren aan.

3.9 Overige functies

Verspreid over het buitengebied komt een aantal kleinschalige (ambachtelijke) bedrijfjes voor. De meeste bedrijven zijn (oorspronkelijk) gevestigd op een locatie van een voormalig agrarisch bedrijf. Ook zijn er bedrijven aan huis, zoals een timmerwerkplaats, overslagbedrijven en een autodemontagebedrijf. Aan het buitengebied gebonden bedrijven, zoals hoveniersbedrijven en loonbedrijven, zijn relatief weinig aanwezig (vergeleken met andersoortige, niet aan het buitengebied gebonden bedrijven).

Toch zijn er ook een groot aantal grotere niet aan het buitengebied gebonden bedrijven, waarvan de uitstraling op de omgeving in een aantal gevallen behoorlijk groot is.

Een en ander wordt verduidelijkt in onderstaande tabel, met een uitsplitsing van het type bedrijven voor de gehele gemeente (inclusief kernen). Opvallend is de sterke toename in korte tijd van het aantal bedrijven in de gezondheids- en welzijnszorg en horeca.

Onderwerpen	1-1-2007	1-1-2008
Totaal vestigingen (totale gemeente)	1755	1820
A/B Landbouw, jacht, bosbouw, visserij	875	910
C/D/E Nijverheid (excl. Bouw)	160	150
F Bouwnijverheid	5	5
50 Handel en rep. van motorrijtuigen	0	0
51 Groothandel en handelsbemiddeling	70	65
52 Detailhandel (incl. reparatie)	0	0
H Horeca	120	135
I Vervoer, opslag en communicatie	185	180
J Financiële instellingen	25	30
K Verhuur en zakelijke dienstverlening	45	45
L/M Openbaar bestuur, onderwijs	15	20
N Gezondheids- en welzijnszorg	165	185
O Cultuur, recreatie en ov. dienstverl.	0	0

De bedrijven aan huis betreffen voor een deel dezelfde typen bedrijven als hiervoor zijn opgesomd, maar hebben door de beperkte omvang een veel minder grote impact op de omgeving. Het gaat bijvoorbeeld om kleinschalig ambachtelijke bedrijfjes aan huis (klussenbedrijf, schildersbedrijf), handelaren of schoonheidsspecialisten.

Burgerwoningen

De burgerwoningen zijn praktisch allemaal vrijstaand gebouwd met in een enkel geval twee woningen onder één kap.

4 GEBIEDSVISIE

Op basis van het beleidskader (hoofdstuk 2), de waarden en kwaliteiten van het buitengebied (hoofdstuk 3) en de vigerende bestemmingsplannen wordt in dit hoofdstuk een gebiedsvisie gepresenteerd. In de bestemmingsplanregeling zal de in dit hoofdstuk beschreven gebiedsvisie uiteindelijk worden vertaald in gebiedsbestemmingen en aanduidingen.

De gebiedsvisie geeft de kaders van de (on)mogelijkheden welke het bestemmingsplan biedt, omdat de gebiedsvisie uitgaat van een zonering van het buitengebied. Daarmee vormt het de onderbouwing voor de regels.

In het volgende hoofdstuk (5) wordt uiteengezet hoe de gemaakte keuzes doorwerken in de gebiedsbestemmingen (zoals Agrarisch, Agrarisch met Waarden en Natuur) en wordt toegelicht hoe de gebiedsbestemmingen zich verhouden tot de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011.

4.1 Gebiedsvisie op het gehele buitengebied

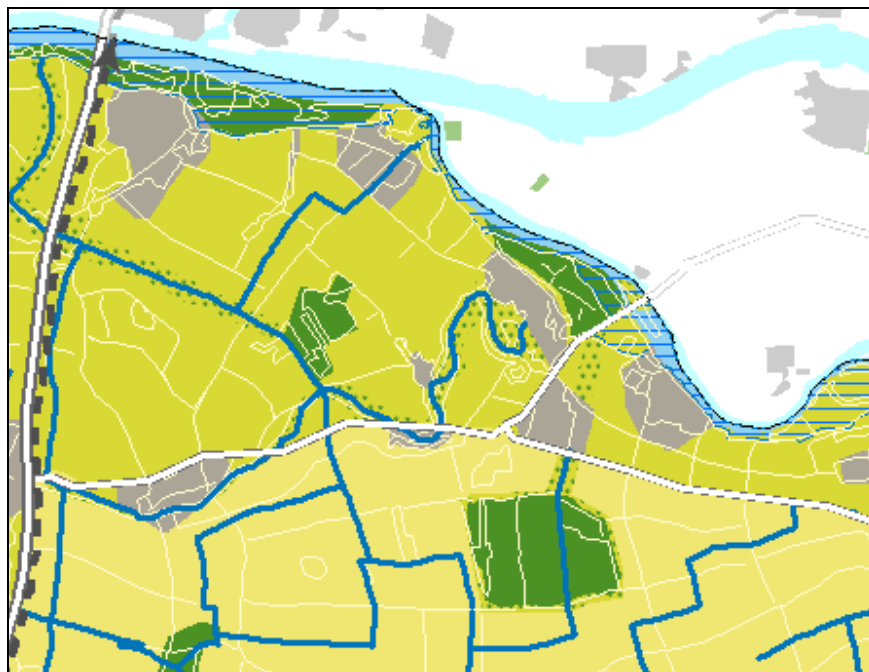
De gemeente sluit in haar gebiedsvisie aan op de indeling in gebieden, zoals ook opgenomen in de Provinciale Structuurvisie (en nader uitgewerkt in de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011). Dit houdt in dat de gebieden die in de Verordening zijn aangewezen als zoekruimte primair agrarisch gebied, gemengd agrarisch gebied, groenblauwe mantel en EHS worden overgenomen in passende gebiedsbestemmingen.

De aangewezen bestaande en nog te ontwikkelen bos en natuurgebieden gelegen binnen de ecologische hoofdstructuur zullen overeenkomstig worden beschermd. Dit betreft onder meer de uiterwaarden, het Uitwijkse Veld en het Pompveld Het beleid is gericht op behoud en versterking van de bestaande ecologische en landschappelijk waarden.

Naast de bescherming van de natuurwaarden zal in de bosgebieden recreatief medegebruik een belangrijke nevenfunctie vormen. Activiteiten die leiden tot een verlies aan natuur-, bos- en landschapswaarden zullen niet worden toegestaan. Voor een groot aantal werkzaamheden zal hier een gebruiksverbod gelden danwel een omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden noodzakelijk zijn.

De groenblauwe mantel bestaat overwegend uit gemengd agrarisch gebied met belangrijke nevenfuncties voor natuur en water. Het betreft veelal gronden grenzend aan de Oude Alm. Hier dient het agrarisch gebruik mede afgestemd te worden op de aanwezige natuur- of landschapswaarden Het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, water(-beheer) en landschap is in de groenblauwe mantel een belangrijke opgave. De gemeente onderschrijft met de bestemmingsregeling voor de

groenblauwe mantel de doelstellingen hiervan. Bescherming van deze waarden zal middels een aantal gebruiksverboden en een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden gewaarborgd worden.

Zonering provinciale Structuurvisie 2010 (legenda: zie hoofdstuk 2)

Binnen het agrarisch gebied wordt een onderscheid gemaakt in enerzijds een zone agrarische economie (zoekruimte primair agrarisch gebied) en anderzijds een zone gemengde plattelandseconomie (gemengd agrarisch gebied). De twee gebieden onderscheiden zich van elkaar door accentverschillen in de ontwikkelingsmogelijkheden ten aanzien van agrarische en niet-agrarische ontwikkelingen.

De zone agrarische economie omvat het agrarisch productiegebied van de gemeente. Hiertoe behoren de agrarische open komgronden ten zuiden van de provinciale wegen (N322 (Almweg) en N267 (Provinciale weg Oost), met uitzondering van de historische bebouwingslinten aan de Provincialeweg Zuid, De Laagt, het Hoekje en de Emmikhovenseweg. De doelstelling voor dit gebied is om de agrarische sector hier te behouden en te versterken. Het betreft de open, lager gelegen komgronden in de gemeente, waar van oudsher relatief weinig bebouwing aanwezig is.

Deze zone kenmerkt zich door grote percelen, landschappelijke openheid, veelal een goede en rechte wegenstructuur, er is relatief veel fysieke uitbreidingsruimte en er zijn relatief weinig conflicten tussen gevoelige functies (zoals burgerwoningen) en agrarische bedrijven. Dat

maakt het gebied geschikt voor akkerbouw, omdat er veel teeltareaal aanwezig is, en voor grondgebonden veehouderij vanwege de weideruimte voor melkvee. In dit gebied bevinden zich dan ook veel agrarische bedrijven en is nog weinig sprake van functiemenging.

Het uitgangspunt voor de bestemmingsregeling voor dit gebied is derhalve om agrarische bedrijven en ondersteunende bedrijven ruimte te bieden om in te spelen op de ontwikkelingen in de landbouwsector, ruimte te bieden hun bedrijfsvoering op een economisch verantwoorde wijze voort te zetten en bij beëindiging van de agrarische bedrijfsactiviteiten ruimte te maken voor nieuw agrarisch gebruik. Er is ruimte voor de verdere ontwikkeling van de land- en tuinbouw. Er is meer ruimte voor schaalvergroting, intensivering en samenwerking op het gebied van energie, mestverwerking en opslag en voor bewerking van producten. De landbouw levert daarbij een bijdrage aan een (vernieuwd) robuust landschap, een verduurzaming van de productie en aan een goede kwaliteit van water, bodem, lucht en natuur. De maat en schaal van de omgeving en de draagkracht van het gebied inclusief aspecten van volksgezondheid, zijn sturend voor de groei van agrarische activiteiten.

Het voortbestaan van de agrarische sector zal via de regeling in het bestemmingsplan gestimuleerd worden. De omgevingsvergunningen (voor het afwijken van de gebruiksregels en bouwregels) en wijzigingen zijn gericht op behoud en ontwikkeling van de agrarische sector en staan in principe ten dienste van de hoofdactiviteit van het agrarisch bedrijf.

De zone gemengde plattelandseconomie omvat het agrarisch gebied, waar ontwikkelmogelijkheden voor een gevarieerde plattelandseconomie aanwezig zijn. Hiertoe behoren de agrarische gronden ten noorden van de provinciale wegen (N-322 (Almweg) en N-267 (Provinciale weg Oost), inclusief de historische bebouwingslinten aan de Provinciale weg Zuid, De Laagt, het Hoekje en de Emmikhovenseweg. Uitgangspunt voor de zone gemengde plattelandseconomie is om op plekken, waar een gemengde plattelandseconomie kansrijk is, hiervoor mogelijkheden te bieden.

Deze zone kenmerkt zich door geclusterde bebouwing, de nabijheid van kernen, kleinschaliger en meer besloten landschappen. Deze zone bevat ondermeer de stroomruggronden binnen de gemeente, waar van oudsher reeds bewoning en later een concentratie van bebouwing is gesitueerd. De zone is geschikt voor agrarische bedrijven maar ook voor de ontwikkeling van niet-agrarische (neven)activiteiten, zoals wonen, recreatie en kleinschalige bedrijvigheid.

Aan bestaande agrarische bedrijven wordt hier voorzover mogelijk reguliere ontwikkelingsruimte geboden (m.b.t. uitbreiding).

Nieuwvestiging van agrarische bedrijven is in deze gebieden echter niet toegestaan.

Binnen deze zone biedt het bestemmingsplan mogelijkheden voor verbrede plattelandontwikkeling en nevenactiviteiten die agrarische bedrijven kunnen ondersteunen.

Daarnaast worden in dit gebied meer mogelijkheden voor functieverandering geboden. Bij eventuele agrarische bedrijfsbeëindiging vormt behoud van bestaande agrarische bouwvlakken in dit gebied dan ook geen specifiek beleidsuitgangspunt.

Voor omschakeling van agrarische bedrijven naar niet-agrarische bedrijven of naar de bestemming Wonen hoeft niet te worden onderzocht of agrarisch hergebruik mogelijk is. Het voortbestaan van gezonde agrarische bedrijven in deze zone wordt niet in twijfel getrokken, echter: indien een agrarisch bedrijf stopt, kan het vanwege de ruimtelijke kenmerken van deze zone (veel burgerwoningen, minder geschikte ontsluiting voor agrarische bedrijven) voordelig zijn om omschakeling naar een andere functie dan de agrarische te stimuleren.

Deze zonering vormt de grondslag voor de gebiedsbestemmingen van het bestemmingsplan.

De vertaling in gebiedsbestemmingen wordt verder toegelicht in hoofdstuk 5, evenals de bescherming van de beleidsaspecten archeologie en cultuurhistorie in dit bestemmingsplan. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de inhoud van de bestemmingsregelingen voor de afzonderlijke detailbestemmingen agrarisch, recreatie, wonen en bedrijvigheid..

5 GEBIEDSBESTEMMINGEN EN REGULINGEN

In dit hoofdstuk wordt toegelicht hoe de gebiedsvisie (hoofdstuk 4) vertaald is in gebiedsbestemmingen en daarbij behorende aanduidingen. Tevens wordt de relatie van de gebiedsbestemmingen met de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 toegelicht.

De gebiedsbestemmingen en aanduidingen zijn conform de Standaard vergelijkbare bestemmingsplannen (SVBP 2008) naamgegeven.

De ecologische hoofdstructuur (EHS), bestaande percelen natuur en bos zijn bij de aanwijzing van gebiedsbestemmingen in beschouwing genomen.

In dit hoofdstuk worden tevens de bij de gebiedsbestemmingen en aanduidingen horende planregelingen toegelicht. Deze planregelingen betreffen omgevingsvergunningen voor werken en werkzaamheden waaronder de regeling rond archeologie.

Regelingen ten aanzien van detailbestemmingen, dus bestemmingen op perceelsniveau (zoals de agrarische bouwvlakken, wonen en bedrijfsbestemmingen) worden in hoofdstuk 6 toegelicht. De aspecten water en milieu worden respectievelijk in hoofdstuk 7 en 8 behandeld.

5.1 Vertaling naar gebiedsbestemmingen

De gebiedsbestemmingen in dit bestemmingsplan betreffen de bestemmingen Agrarisch (A), Agrarisch met waarden (AW), Natuur (N) en Bos (BO).

Een belangrijk uitgangspunt voor het bestemmingsplan buitengebied vormt het provinciaal ruimtelijk beleid en regelgeving (zie hoofdstuk 2). De toekenning van de gebiedsbestemmingen in het voorontwerp en het ontwerp van dit bestemmingsplan was gebaseerd op de gebiedszonering uit de provinciale Paraplunota, waarin het provinciale grondgebied was onderverdeeld in een agrarische en een groene hoofdstructuur die beiden nog verder waren onderscheiden in subcategorieën.

Ten tijde van de opstelling van onderhavig bestemmingsplan is het provinciaal ruimtelijk beleid ingrijpend vernieuwd en zijn trapsgewijs in 2010 en 2011 de provinciale structuurvisie ruimtelijke ordening en de Verordening ruimte fase 1 en 2 vastgesteld. De regels uit de Verordening ruimte fase 1 waren reeds doorvertaald in het ontwerpbestemmingsplan. Na de tervisielegging van het ontwerp is tevens de Verordening ruimte fase 2 vastgesteld en in werking getreden. De hierin opgenomen gebiedszonering is gebruikt als onderlegger voor de gebiedsbestemmingen. De regelingen binnen deze gebiedsbestemmingen zijn eveneens aangepast op deze nieuwe provinciale documenten.

De in de provinciale kaart aangegeven gebieden, de *EHS*, de *groenblauwe mantel* en het *agrarisch gebied* zijn zoveel mogelijk één op

één vertaald en de mogelijkheden die al in het ontwerp bestemmingsplan opgenomen waren voor onder andere de vestigings- en uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven, zijn getoetst aan de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011.

De zonering van het buitengebied is in het bestemmingsplan buitengebied met de volgende gebiedsbestemmingen (conform SVBP 2008) vormgegeven:

- Bestemming Natuur;
- Bestemming Bos;
- Bestemming Agrarisch met waarden;
- Bestemming Agrarisch -1 en Agrarisch – 2.

Conform de mogelijkheid die de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 biedt ten aanzien van het maken van een onderscheid tussen agrarische economie en de gemengde plattelandseconomie is dit opgenomen in de bestemming Agrarisch – 1 respectievelijk Agrarisch – 2. Daar waar sprake is van de groenblauwe mantel is de bestemming Agrarisch met waarden toegekend.

Daarnaast is bij het toekennen van gebiedsbestemmingen tevens rekening gehouden met de bestaande percelen natuur en bos en het bestemmingsplan buitengebied 1997.

De provinciale kaart 'Zonering agrarisch gebied conform de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 (zie vorige paragraaf) wordt op hoofdlijnen als volgt vertaald:

Verordening ruimte Noord-Brabant 2011	Bestemmingsplan buitengebied
Gebieden EHS	Natuur of Bos Agrarisch met waarden (mits gronden in agrarisch gebruik) - specifieke vorm van agrarisch met waarden – griendcultuur; - specifieke vorm van agrarisch met waarden – natuurparel.
Groenblauwe mantel	Agrarisch met waarden met nadere aanduiding 'wro-zone – aanlegvergunning groenblauwe mantel' (mits gronden nog in agrarisch gebruik, anders bestemd als Bos of Natuur).
Agrarisch gebied	Agrarisch – 1 (agrarische economie) of Agrarisch – 2 (gemengde plattelandseconomie)
Zoekgebied voor ecologische verbindingzone	Agrarisch – 1 , Agrarisch – 2 of Agrarisch met waarden met nadere aanduiding 'wro-zone - wijzigingsgebied ecologische

Overzicht toegekende gebiedsbestemmingen.

Op de navolgende pagina's worden de vijf afzonderlijke gebiedsbestemmingen, nader toegelicht: achtereenvolgens Natuur (N), Bos (BO), Agrarisch met waarden (AW), Agrarisch – 1 (A-1) en Agrarisch – 2 (A-2).

Natuur (N)

De bestaande natuurgebieden die als zodanig bestemd waren in het vigerend bestemmingsplan uit 1997 hebben die bestemming behouden. Ook de onderdelen van de ecologische hoofdstructuur die reeds zijn gerealiseerd of als zodanig worden beheerd zijn bestemd als 'Natuur'.

Het beleid voor de bestemming Natuur is gericht op behoud en versterking van de bestaande ecologische en landschappelijk waarden. Activiteiten die leiden tot een verlies aan natuur-, bos- en landschapswaarden zijn binnen de natuurbestemming niet toegestaan. Zo is nieuwvestiging van bedrijven binnen deze bestemming uitgesloten. Wel is extensief recreatief medegebruik toegestaan in de vorm van wandelen, fietsen, picknicken en dergelijke. Bouwen is in de natuurgebieden uitgesloten behoudens kleinschalige voorzieningen voor recreatief medegebruik.

Binnen de gemeente zijn ook een tweetal natuurgebieden gelegen, die beschikken over bijzondere natuurwaarden of potenties daarvoor vanwege specifieke omstandigheden van bodem en of (grond)water. Dit betreffen het Pompeveld en de Kornsche Boezem. Rondom de kwetsbare natte natuurgebieden (= zogeheten natte natuurparels) is een speciale beschermingszone van 75 meter aangewezen. Betreffende agrarische gronden zijn voorzien van de dubbelbestemming Waarde - Beschermingszone natte natuurparel', zie verder paragraaf 5.7.1 en 7.13.

Op de regeling ten aanzien van realisering van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) wordt nader ingegaan in de subparagrafen 5.7.2, 5.7.3.

Bos (BO)

De multifunctionele bosgebieden en houtopstanden die als zodanig bestemd waren in het vigerend bestemmingsplan uit 1997 hebben zoveel mogelijk de vigerende bestemming behouden, tenzij sprake was van tussentijds verstrengde natuurdoelstellingen, waardoor het multifunctionele karakter van het bos niet meer van toepassing kan zijn. De gebieden bestemd als 'Bos' betreffen bosgebieden en houtopstanden, waarvan de aanwezige natuurwaarden minder kwetsbaar zijn dan in de gebieden met bestemming 'Natuur'.

Naast de bescherming van de natuurwaarden zal in de bosgebieden recreatief medegebruik een belangrijke nevenfunctie vormen. Bouwen is uitgesloten, behoudens kleinschalige voorzieningen voor het recreatief medegebruik (bijvoorbeeld schuilhutten).

Dit leidt voor een groot aantal werkzaamheden tot gebruiksverboden en omgevingsvergunningen voor werken en werkzaamheden. Het stelsel van omgevingsvergunningen voor werken en werkzaamheden mag echter geen belemmering vormen voor het normale bosbeheer. Dit normale beheer is daarom uitgesloten van de vergunningplicht.

Agrarisch met waarden (AW)

Gronden die nog in agrarisch gebruik zijn, maar onderdeel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur, danwel conform de Verordening ruimte

Noord-Brabant 2011 vallen binnen de groenblauwe mantel, zijn voorzien van de gebiedsbestemming 'Agrarisch met waarden'.

Binnen deze bestemming dient het agrarisch gebruik mede afgestemd te worden op de aanwezige natuur- of landschapswaarden. De aanwezige waarden maken het *agrarisch hoofdgebruik* echter niet onmogelijk, ze zijn zelfs mede afhankelijk van de instandhouding van dit gebruik, maar kunnen wel extra beperkingen aan het agrarisch gebruik opleggen. Bescherming van deze waarden zal middels een aantal gebruiksverboden en een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden gewaarborgd worden.

Agrarische gronden, tevens onderdeel van de ecologische hoofdstructuur
Binnen de gemeente komen diverse gronden voor, die nog in agrarisch gebruik zijn, maar tevens onderdeel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur.

De betreffende gronden zijn op de verbeelding opgenomen met verschillende aanduidingen:

- *'specifieke vorm van agrarisch met waarden – griendcultuur'*: het betreffen gronden in het gebied Uitwijkse Veld. Voor deze specifieke aanduiding is gekozen vanwege de bijzondere en waardevolle griendcultuur. Het beleid is hier gericht op exploitatie van de grienden. Gestreefd wordt naar behoud en ontwikkeling van de cultuurhistorische, ecologische en landschappelijke waarde van de eeuwenoude griendcultuur, welke resulteert in een dynamisch landschappelijk mozaïek van afwisselend grienden en open agrarische percelen.
- *'specifieke vorm van agrarisch met waarden – natuurparel'*: dit betreft overige gronden, die zijn gelegen binnen de ecologische hoofdstructuur, maar (nog) in agrarisch gebruik zijn. Het beleid is hier gericht op toekomstige ontwikkeling van natuurwaarden. Een gedeelte van deze gronden maakt overigens tevens onderdeel uit van de Natura 2000-gebieden Kornsche Boezen en Pompveld.

Het huidige agrarisch gebruik van bovenstaande gronden kan worden gecontinueerd. Daarnaast is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen, die omzetting van de agrarische bestemming naar een natuurbestemming mogelijk maakt. Deze wijziging kan slechts worden toegepast, indien de gronden zijn verworven en op basis van vrijwilligheid. Bij natuurontwikkeling gaat het om ontwikkelingen die het bestemmingsplan weliswaar kan ondersteunen, maar niet kan afdwingen. Natuurontwikkeling is immers een zaak van overleg en harmonie, waarbij vrijwilligheid en financiële tegemoetkoming centraal staan.

Groenblauwe mantel

De agrarische gronden, die conform de Verordening ruimte onderdeel uitmaken van de Groenblauwe mantel zijn binnen de bestemming Agrarisch met waarden nader aangeduid middels de aanduiding 'wro-zone – aanlegvergunning groenblauwe mantel'. Het betreft hier agrarische gronden grenzend aan de Alm, in de uiterwaarden en nabij het Eendenveld met belangrijke nevenfuncties voor natuur en water. De aanduiding beoogt het behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van het watersysteem en van de ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken van de onderscheiden gebieden. Binnen de groenblauwe mantel is de agrarische sector een grote en belangrijke grondgebruiker. Nieuwe ontwikkelingen binnen de mantel zijn mogelijk, mits ze een positief effect hebben op de bestaande en te ontwikkelen natuur- en landschapswaarden en/of op het bodem- en watersysteem in het gebied.

Agrarisch – 1 en Agrarisch – 2 (A-1 en A-2)

Gronden die in agrarisch gebruik zijn en in de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 vallen binnen het agrarisch gebied, zijn voorzien van een gebiedsbestemming 'Agrarisch - 1' of 'Agrarisch – 2'.

In dit bestemmingsplan is een onderscheid gemaakt tussen gebieden waar het duurzaam voortbestaan van agrarische bedrijven wordt beoogd (Agrarisch – 1 = zone agrarische economie) en gebieden waarin naast agrarische bedrijven ook meer ruimte is voor verbrede plattelandsontwikkeling, met name indien er sprake is van beëindiging van een agrarisch bedrijf (Agrarisch – 2 = zone gemengde plattelandseconomie).

Het onderscheid is gebaseerd op de mogelijkheid die de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 hiervoor biedt en is onderbouwd in de gebiedsvisie zoals gepresenteerd in hoofdstuk 4.

5.2 Nevenactiviteiten in de agrarische bestemmingen (A-1, A-2 en AW)

De bestemmingen bieden mogelijkheden voor nevenactiviteiten, in die zin dat inhoudelijk de mogelijkheden tussen de 3 agrarische bestemmingen (ook Agrarisch met waarden) nauwelijks verschillen, maar er per gebied wel verschillende toetsingscriteria in relatie tot de omgevingsaspecten gelden.

Bestemming Agrarisch – 1: zone agrarische economie

De regeling is erop gericht te bevorderen dat – als een agrarisch bedrijf stopt – er doorstroming van eigenaren plaatsvindt, zodat het gebied als agrarisch productiegebied blijft functioneren. Nevenactiviteiten dienen binnen deze bestemming bij voorkeur ten dienste te staan van de agrarische sector als geheel en niet enkel ten dienste van één enkel

agrarisch bedrijf. Maximale maatvoeringen van nevenactiviteiten worden dusdanig begrensd dat deze geen belemmering vormen voor enerzijds de hoofdactiviteit van het solitaire agrarische bedrijf en anderzijds voor het duurzaam sterk blijven van de agrarische sector in het gebied als geheel. Bovendien worden maximale maatvoeringen dusdanig begrensd dat deze niet kunnen uitgroeien tot vervolgvacatie. In de zone agrarische economie is het in principe ongewenst dat eenmaal opgestarte nevenactiviteiten dusdanig worden uitgebouwd, dat de agrarische hoofdfunctie steeds verder naar de achtergrond verdwijnt. Nevenactiviteiten worden als vervolgvacatie alleen toegelaten als agrarisch hergebruik niet mogelijk blijkt te zijn. In deze afweging staat dus de doelstelling van het zijn van agrarische economie voorop.

Bestemming Agrarisch – 2: zone gemengde plattelandseconomie

Binnen de bestemming Agrarisch – 2 wordt niet enkel agrarische productie nagestreefd, maar wordt een gemengde plattelandseconomie beoogd. Binnen deze bestemming is het ongewenst voor de zittende agrarische ondernemer als de situatie ontstaat dat, als agrarisch gebruik niet meer mogelijk zou zijn, ander gebruik ook niet meer mogelijk zou zijn. In dit gebied is het mogelijk dat bepaalde nevenactiviteiten (minicamping, inpandige statische opslag etc.) uit kunnen groeien naar hoofdactiviteit.

Een beperkt aantal agrarische nevenactiviteiten met geringe maatvoering is zonder meer ('bij recht') toegestaan. In de meeste gevallen is het realiseren of uitbreiden van nevenactiviteiten gekoppeld aan een binnenplanse omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels en/of bouwregels. Voor activiteiten met een mogelijk grotere ruimtelijke impact is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen.

Deze procedures zijn opgenomen om te kunnen toetsen of aan randvoorwaarden wordt voldaan. De randvoorwaarden kunnen onder meer betreffen:

- landschappelijke inpassing;
- geen onevenredige aantasting van aanwezige natuur- en landschapswaarden;
- geen onevenredige aantasting van woon- en leefmilieu;
- voorwaarden m.b.t. verkeersaantrekkende werking.

Deze voorwaarden zijn compleet uitgewerkt in de regels van dit bestemmingsplan. Reeds aanwezige nevenactiviteiten op agrarische bedrijven die vanwege hun functie of omvang niet aansluiten bij de regeling in het bestemmingsplan buitengebied, zijn specifiek geregeld, waarbij bestaande rechten worden gerespecteerd.

5.3 Bescherming landschapskenmerken

De hoofdlijnen gegeven door de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 en de gebiedsvisie zijn verder gepreciseerd met behulp van gebiedsaanduidingen die gericht zijn op behoud (en waar mogelijk versterking) van waardevolle landschappelijke kenmerken. De gemeente vindt het namelijk wenselijk om van de als agrarisch bestemde gebieden specifieke waarden bescherming te bieden. Deze landschappelijke waarden volgen uit het vigerend plan en zijn getoetst aan het Landschapsbeleidsplan. Aan deze gebiedsaanduidingen zijn omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden gekoppeld.

Het betreft de volgende twee waarden (beiden komen voor op de bestemmingen Agrarisch – 1 en 2 en in de bestemming Agrarisch met waarden):

- *Openheid*. Het beleid in de open komgebieden is gericht op behoud en bescherming van de landschappelijke openheid en doorzichten.
- *Kleinschalig landschap* met reliëf van de stroomruggen. Het beleid is hier gericht op behoud van het kleinschalig landschap. Dit houdt in dat de binnen het gebied voorkomende akkercomplexen, houtwallen, steilranden en landschapselementen als poelen, moerasjes, singels en boomgroepen dienen te worden gehandhaafd.

Door het opnemen van specifieke randvoorwaarden bij afwijkingen van het bestemmingsplan kan tevens worden voldaan aan de gemeentelijke zorgplicht met betrekking tot het behoud en ontwikkeling van aanwezige landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden.

5.4 Omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden

De opgenomen gebiedsbestemmingen en nadere aanduidingen zijn afgestemd op de aanwezige waarden en kwaliteiten in het plangebied. Aangezien het beleid gericht is op behoud en ontwikkeling van deze specifieke waarden, zullen regels nodig zijn om dit beleid te realiseren. De geschetste zonering van het landelijk gebied werkt door in het bestemmingsplan via de regels ten aanzien van bouwen en gebruik en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden.

Een voor de realisering van het ruimtelijk beleid belangrijk onderdeel van het bestemmingsplan buitengebied is het omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden. Het doel van dit stelsel is het voorkomen dat bepaalde specifieke waarden die het gebied herbergt als gevolg van bepaalde activiteiten op onevenredige wijze

worden geschaad, (mede in het kader van de zorgplicht). Dit speelt met name in die gebieden waar sprake is van verweving van functies, zoals in de bestemming Agrarisch met waarden.

Voor het uitvoeren van bepaalde werken of werkzaamheden moet een omgevingsvergunning worden afgegeven door het bevoegd gezag voordat met die werken of werkzaamheden kan worden begonnen. Bij het afgeven wordt getoetst aan de in het bestemmingsplan opgenomen criteria. Hierbij kan een ter zake deskundige worden gehoord.

Een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden wordt opgenomen ter bescherming van onder meer de volgende waarden:

- a. ecologische en natuurwaarden
- b. landschappelijke waarden
- c. waterhuishoudkundige situatie;
- d. landschapselementen;
- e. archeologisch waardevolle gebieden;
- f. cultuurhistorisch waardevolle gebieden;

Afwegingskader

Veel werken en werkzaamheden hebben tot doel een verbetering van de waterhuishouding, verkaveling en ontsluiting van agrarische gronden. De diverse landbouwsectoren stellen aan de basisinrichting deels verschillende eisen. Het landbouwkundig belang van deze werken en werkzaamheden is daarmee afhankelijk van het belang van verbetering van deze inrichtingsfactoren voor de specifieke landbouwsector. De volgende factoren spelen daarbij een rol:

- de grondgebondenheid van de productie (akkerbouw, tuinbouw, melkveehouderij);
- de gevoeligheid / hoogwaardigheid van de teelt (tuinbouw);
- de intensiteit van het grondgebruik door grondbewerking;
- de afstand tot bedrijfsgebouwen (voor akkerbouw is exploitatie van gronden op afstand veelal goed in te passen in een doelmatige bedrijfsvoering; melkveehouderij, vollegrondstuinbouw en fruitteelt vragen een directere relatie met de bedrijfsgebouwen).

In hoeverre de werken en werkzaamheden schadelijk zijn voor de aanwezige waarden is afhankelijk van:

- de precieze locatie van de uit te voeren werken en werkzaamheden;
- de omvang (diepte, oppervlakte);
- het tijdstip van de uitvoering;
- de wijze van uitvoering.

Waarden en criteria

De geschetste zonering van het landelijk gebied werkt door in het bestemmingsplan via de regels ten aanzien van bouwen en gebruik en

het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden. Deze regels worden afgestemd op de aanwezige aangeduide waarden. Waar het gaat om de bescherming van de aanwezige natuur- en landschapswaarden en de waardevolle cultuurhistorische elementen betekent dit dat een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden gevraagd wordt voor bepaalde werkzaamheden in bepaalde gebieden.

Het navolgend schema geeft op hoofdlijnen het omgevingsvergunningstelsel weer voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden. Voor details en uitzonderingen wordt echter uitdrukkelijk verwezen naar de regels.

GRONDEN	a	b	c	d	e	f	g	h
Bestemmingen:								
Bestemming A of AW (zonder verdere aanduiding en buiten bouwvlak)	+	+						
Bestemming Natuur	+	+	x	+	x	+	+	
Dubbelbestemmingen:								
Archeologie, vastgestelde waarden (Waarde – Archeologie 1)	+	x	+	+	+	x	x	
Archeologie, verwachte waarden (Waarde – Archeologie 2 t/m 7)	+	+				+	+	+(3)
Aanduidingen:								
'saw-gri' (griencultuur)	+	+					+	++
'saw-np' (natuurparel)	+	+	x	+	x	+	+	
'wro-zone – aanlegvergunning openheid'					+(1)	+		
'wro-zone – aanlegvergunning kleinschalig landschap'	x	x	+		+(1)	+	x	+
wro-zone – wijzigingsgebied ecologische verbindingzone	+(2)	+	+	+	+	+	+	+
wro-zone – aanlegvergunning groenblauwe mantel	+	+	+		+		+	
wro-zone – wijzigingsgebied zoekgebied watersystemen	+(2)	+	+		+		+	

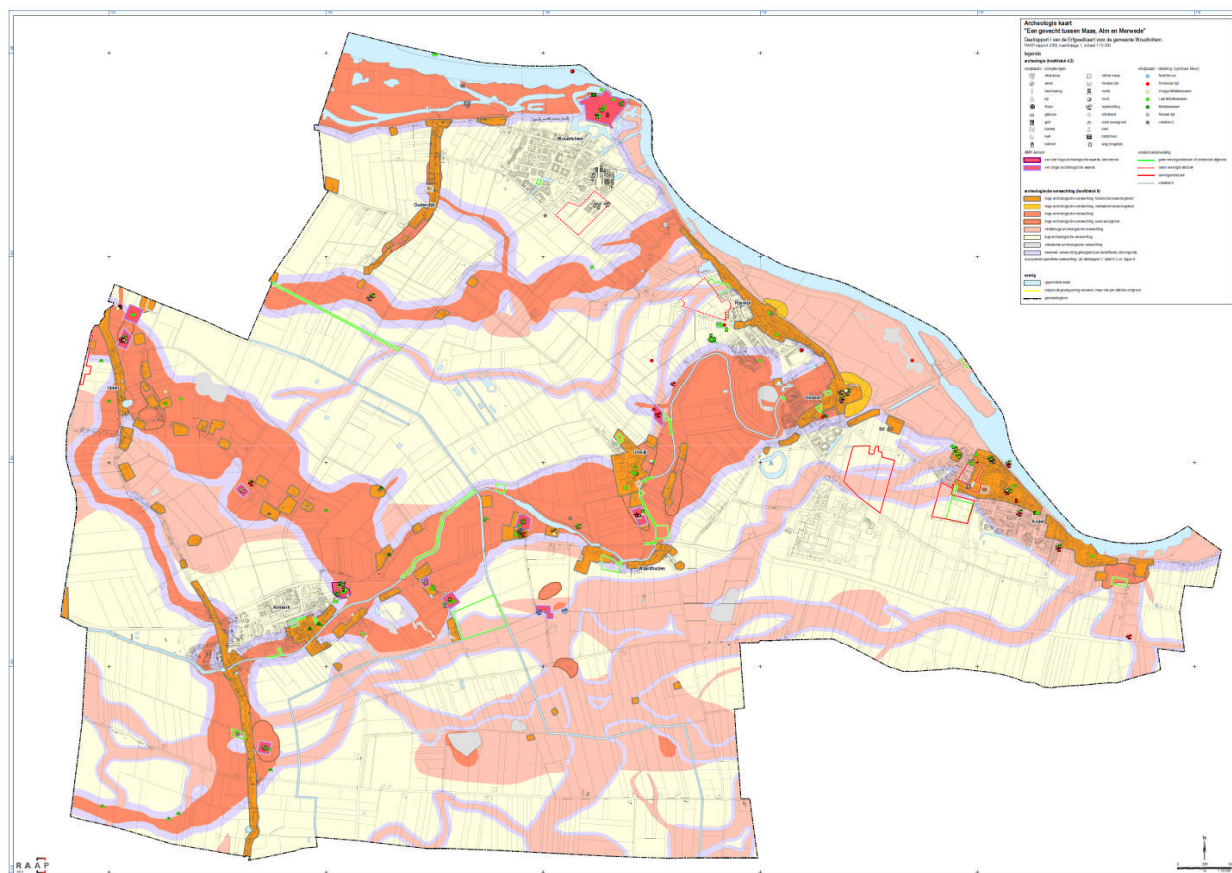
- a. aanleggen van oppervlakteverhardingen groter dan 200 m²;
- b. aanbrengen van (infrastructurele) ondergrondse leidingen;
- c. het dempen van poelen, sloten en greppels;
- d. het omzetten van grasland in bouwland/scheuren grasland;
- e. aanbrengen (tijdelijke) teeltondersteunende voorzieningen;
- f. het beplanten van gronden met houtgewas (hoger dan 1 meter);
- g. het afgraven, vergraven, ophogen en egaliseren van de bodem;
- h. het vellen of rooien van houtgewas

leeg vakje	werkzaamheid bij recht toegestaan.
+	omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden van toepassing.
x	verbod
++	uitzondering (voor griencultuur:) deze werkzaamheid is niet vergunningplichtig als het normaal onderhoud en/of landschapsbeheer betreft, waaronder in ieder geval wordt begrepen: het rooien van grienden ter plaatse van de aanduiding (saw-gri) mits tegelijkertijd een perceel van vergelijkbare grootte wordt ingericht als griend.
(1)	alleen voor hoge tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen.
(2)	groter dan 100 m ²
(3)	Indien tevens stobben worden verwijderd

Algemene noot: Opgemerkt wordt dat voor bescherming bij het kappen van zeer waardevolle bomen de Bomenverordening ook voorziet.

5.5 Archeologie

In dit nieuwe bestemmingsplan is de regeling ten aanzien van archeologie vergeleken met het voorheen geldende bestemmingsplan aangescherpt. In het bestemmingsplan buitengebied 1997 werden alleen de archeologisch waardevolle gebieden (waarvan de waarde reeds bekend was) beschermd. In dit nieuwe bestemmingsplan buitengebied dienen ook de gebieden beschermd te worden waar mogelijk archeologische waarden te verwachten zijn. Reden daarvoor is de recente aandacht voor bescherming van het archeologisch erfgoed, die heeft geleid tot wetgeving die ook doorgevoerd wordt in bestemmingsplannen. In 1992 heeft Nederland als een van de leden van de Raad voor Europa het verdrag van Malta inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed ondertekend. Sinds 2007 is in Nederland de Wet op de archeologische monumentenzorg van kracht, die de volledige implementatie van het Verdrag van Malta betekende. Sinds 1 september 2007 is, volgens het hoofdstuk 'Archeologische monumentenzorg' uit de Wet, een gemeente verplicht om bij het opstellen van

Uitsnede gemeentelijke archeologische beleidskaart (Bron: Raap-rapport 2189, kaartbijlage 1, RAAP, 2010)

Tot nog toe werd de globale archeologische verwachtingskaart van de provincie Noord-Brabant (gebaseerd op de landelijke kaart (IKAW) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) gebruikt als toetsingskader. De onderzoeksverplichting gold voor alle gebieden die op deze kaart waren aangeduid met een middelhoge of hoge verwachtingswaarde. Aangezien de provinciale archeologische verwachtingskaart de middelhoge en hoge archeologische indicaties slechts zeer globaal weer gaf heeft de gemeente ervoor gekozen deze provinciale kaart in de gemeente Woudrichem op gemeentelijke schaal nader uit te laten werken. Een gemeente is immers bevoegd om beleid op te stellen en zwaardere eisen of meer uitzonderingen te stellen voor haar grondgebied, maar de gemeente moet deze afwijkingen wel kunnen motiveren. De gemeente heeft samen met de buurgemeenten Aalburg en Werkendam een eigen gemeentelijke erfgoedkaart opgesteld (RAAP-rapport 2189), die samen met het bestemmingsplan buitengebied door de raad vastgesteld zal worden.

Op de beleidskaart zijn in totaal 17 verschillende archeologische verwachtingswaarden onderscheiden, die ten behoeve van de gemeentelijke erfgoedverordening nader zijn gecategoriseerd. Per categorie archeologische verwachtingswaarde is vervolgens aangegeven welke oppervlakte en tot welke diepte werkzaamheden zijn uitgezonderd van de omgevingsvergunningplicht.

Juridische regeling

De categorisering van archeologische verwachtingswaarde op de gemeentelijke erfgoedkaart is in het bestemmingsplan doorvertaald. Op de verbeelding zijn een 7-tal verschillende archeologische dubbelbestemmingen opgenomen, inclusief bijbehorende juridische beschermingsregeling (zie tabel archeologie: bestemmingen in relatie tot archeologische beleidsadvieskaart, op navolgende pagina).

Alvorens ruimtelijke ontwikkelingen en bodemingrepen toe te kunnen staan dient door de initiatiefnemer te kunnen worden aangetoond dat er geen bodemvondsten te verwachten zijn. Afhankelijk van de toegekende dubbelbestemming geldt een specifieke ondergrens voor de onderzoeksverplichting m.b.t. de diepte van de ingreep. De gemeentelijke erfgoedkaart vormt het toetsingskader voor het al dan niet verlenen van omgevingsvergunningen en toestaan van vergrotingen van een bouwvlak en dergelijke.

Voor het gebied met de dubbelbestemming Waarde – Archeologie 1 geldt voor iedere bodemingreep ongeacht de omvang en diepte van de ingreep een onderzoeksverplichting. Het betreft het gebied Altena's heuvel in Almkerk, dat is aangeduid als archeologisch rijksmonument. Er is hier

reeds aangetoond dat er archeologische overblijfselen in de ondergrond aanwezig zijn. Voor bodemingrepen op wettelijke beschermde monumenten is tevens een vergunning nodig van de minister van cultuur (OCW). De minister heeft hiertoe de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed aangewezen als bevoegd gezag.

Voor gebieden met de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 2 geldt een ondergrens voor de onderzoeksplicht vanaf maximaal 30 cm beneden maaiveld. Deze ondergrens verschuift in de verschillende categorie tot een ondergrens voor de onderzoeksplicht vanaf maximaal 5 m beneden maaiveld voor gebieden met de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 7. Voorgenomen bodemingrepen die deze ondergrens niet overschrijden zijn vrijgesteld van nader onderzoek. Dit geldt eveneens voor bodemingrepen met een omvang van minder dan 100 m².

Verder geldt binnen deze dubbelbestemming onder meer dat het bouwen op de bestaande fundering of op kleine afstand van de bestaande fundering uitgezonderd is van de onderzoeksplicht.

Gronden met een lage archeologische verwachting worden eveneens vrijgesteld van nader onderzoek in het kader van dit bestemmingsplan, ongeacht de omvang of diepte van de ingreep. Aan betreffende gronden is dan ook geen archeologische dubbelbestemming toegekend. Bij voorgenomen grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen in deze gebieden (bijvoorbeeld realisering van een bedrijventerrein of woonwijk) en/of andere mper-plichtige projecten (buiten dit bestemmingsplan om) kan wel nader onderzoek uitgevoerd dienen te worden.

In de regeling ten aanzien van de archeologische bescherming geldt dat middels een eenmalige aanvraag voor een omgevingsvergunning voor alle betreffende gronden een omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden kan worden verleend mits schriftelijk aantoonbaar dat ter plekke in het verleden daadwerkelijk reeds grootschalige bodemversturende ingrepen hebben plaatsgevonden. Als een aanvrager overigens kan aantonen dat gronden reeds geroerd zijn, dan behoort dit te worden getoetst bij de aanvraag.

In het bestemmingsplan is tevens een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor het verwijderen van de dubbelbestemming Waarde – Archeologisch aandachtsgebied, indien kan worden aangetoond dat gronden reeds geroerd zijn. Dit geldt niet voor de bestemming Waarde – Archeologisch waardevol gebied, want hier gaat het om reeds vastgestelde waarden en niet om een verwachtingswaarde.

Categorie erfgoed-verordening	Archeologische verwachtingswaarde	Diepte	Oppervlakte	Bestemmingsnaam
1	AMK-terrein beschermd			Waarde – Archeologie 1
2	AMK-terrein onbeschermd Historische kern	0,3 m – mv	100 m ²	Waarde – Archeologie 2
3	Archeologische vindplaats Onbekende archeologische verwachting Verdronken nederzetting Hoge archeologische verwachting (0,3 m – mv) Middelhoge archeologische verwachting (0,3 m – mv)	0,3 m – mv	100 m ²	Waarde – Archeologie 3
3	Hoge archeologische verwachting (0,5 m – mv) Middelhoge archeologische verwachting (0,5 m – mv)	0,5 m – mv	100 m ²	Waarde – Archeologie 4
3	Middelhoge archeologische verwachting (1,5 m – mv)	1,5 m – mv	100 m ²	Waarde – Archeologie 5
3	Middelhoge archeologische verwachting (3 m – mv)	3 m – mv	100 m ²	Waarde – Archeologie 6 (<i>niet in plangebied</i>)
3	Middelhoge archeologische verwachting (5 m – mv)	5 m – mv	100 m ²	Waarde – Archeologie 7
4	Zoetegetijdenkleidek			Geen bestemming, want is al verwerkt in de 'kleuren' arcering
5	Lage archeologische verwachting			Geen bestemming, want lage archeologische verwachting wordt niet opgenomen in bp.
6	Afgerond AMZ-proces			Geen bestemming, want geen restricties
7	Lopend AMZ-proces			Geen bestemming, want nog geen uitkomsten van onderzoeksfase

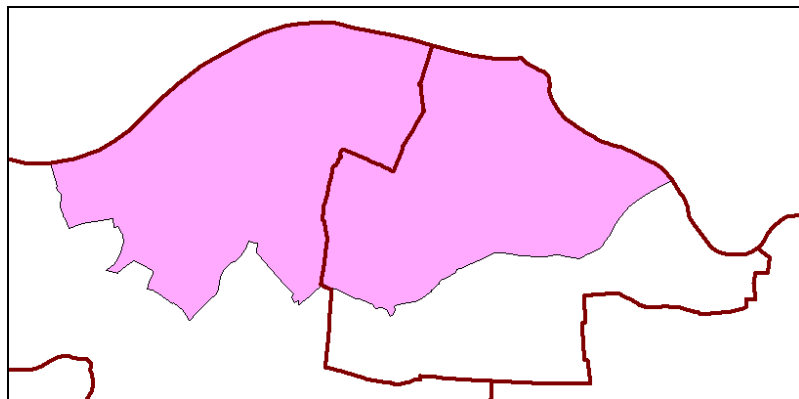
5.6 Cultuurhistorie

Naast de archeologische waarden zijn bovengronds ook diverse cultuurhistorische waarden in het buitengebied aanwezig. Een overzicht van de cultuurhistorische waarden geeft de Cultuurhistorische Waardenkaart van de provincie Noord-Brabant. Er kan onderscheid worden gemaakt tussen cultuurhistorische landschapswaarden (par. 5.6.1 t/m 5.6.3) en cultuurhistorische panden en objecten (par 5.6.4).

5.6.1 Belvédère-gebied

In de rijksnota Belvédère is het beleid van de Rijksoverheid geformuleerd over de relatie tussen cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting. De nota geeft een visie op de wijze waarop met de cultuurhistorische kwaliteiten van het fysieke leefmilieu in de toekomstige ruimtelijke inrichting van Nederland kan worden omgegaan, en geeft aan welke maatregelen daartoe moeten worden getroffen. Op basis van archeologische, historisch-(steden)bouwkundige en historisch-geografische kenmerken is een kanskaart voor de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland vervaardigd. Hierbij zijn 70 Belvédèregebieden en 105 -steden geselecteerd, waarbij zeldzaamheid, gaafheid en representativiteit selectiecriteria waren. Deze Belvédèrekaart heeft geen wettelijke status, maar vormt wel het startpunt voor een beleidsmatige aanpak. De subsidieregeling Belvédère is een belangrijk instrument om het Belvédèrebeleid te stimuleren, zodat cultuurhistorie in de toekomst mede richting geeft aan ruimtelijke ontwikkelingen in Nederland. De subsidieregeling geldt voor projecten waarbij cultuurhistorische waarden worden gebruikt om de kwaliteit van de ruimtelijke inrichting van Nederland te vergroten. Tegelijk moet deze inzet ertoe leiden dat de cultuurhistorische waarden worden versterkt of behouden.

In aanvulling op het algemeen ruimtelijk beleid worden gemeenten gevraagd om voor de Belvédère gebieden in het kader van het bestemmingsplan een actief cultuurhistorisch ruimtelijk beleid te formuleren. Dit beleid dient gericht te zijn op het herkenbaar houden en zo nodig versterken van de ruimtelijke en historische samenhang en de daarvoor bepalende cultuurhistorische kwaliteiten.

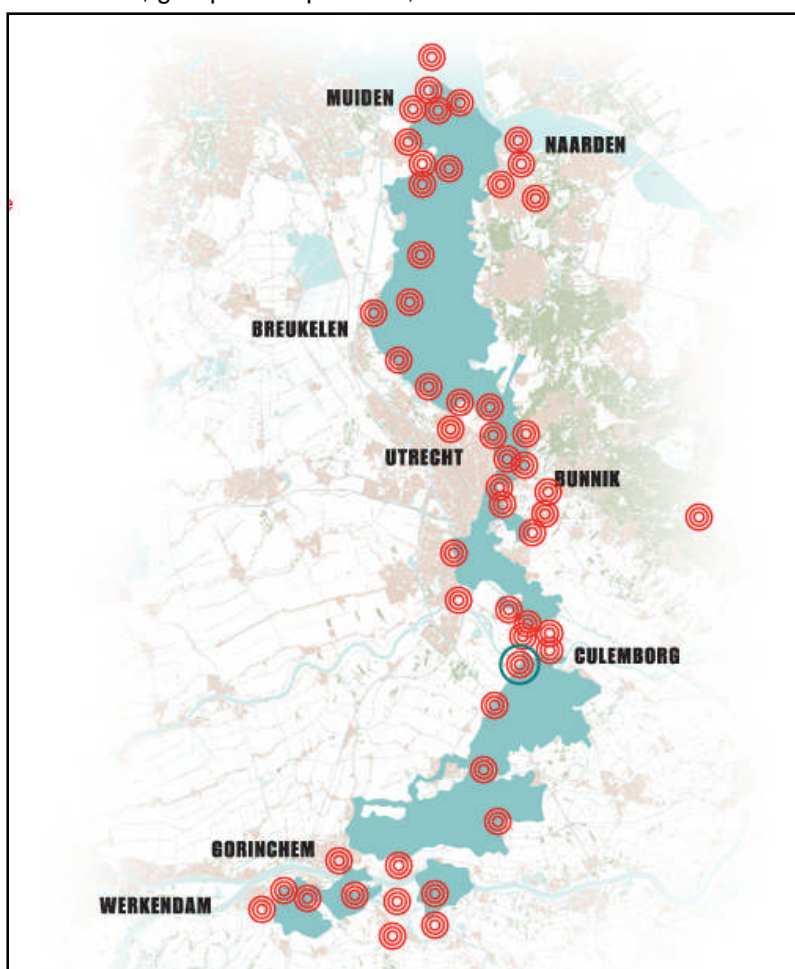
Uitsnede Belvédère-gebied Bommelerwaard.

Het noordwestelijk gedeelte van de gemeente maakt onderdeel uit van het Belvédère-gebied 'de Bommelerwaard', dat zich verder uitstrekt over grondgebied van de gemeente Aalburg en van de Gelderse gemeenten Zaltbommel en Maasdriel. De cultuurhistorische identiteit van het gebied wordt gedragen door de aanwezige landschapsstructuren: oeverwal, uiterwaard, komgrond en bijbehorende structurerende elementen als

dijken, wielen en weteringen. De in het bestemmingsplan toegekende gebiedsbestemmingen en hieraan gekoppelde regelingen in het bestemmingsplan dienen tevens ter bescherming en ter ontwikkeling van deze waarden. Daarnaast zijn voor specifieke cultuurhistorisch waardevolle elementen in het buitengebied aanvullende beschermingsregels opgenomen, zie navolgende paragrafen.

5.6.2 Nationaal Landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie

Een specifiek cultuurhistorisch element binnen de gemeente is de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Deze linie is van oorsprong een militaire verdedigingslinie ter bescherming van de grote steden in het westen. De Linie is 85 kilometer lang en loopt van noord naar zuid van Pampus tot in de Brabantse Biesbosch. Aan de linie is gebouwd vanaf het begin van 1815 tot 1940. Aan de oostkant van de verhoogde hoofdverdedigingslijn kon het land via een ingenieus stelsel van waterinlaten in enkele dagen onder water worden gezet. Op de vele kwetsbare plaatsen zijn forten gebouwd met open schootsvelden. Het noordelijk deel van de linie valt samen met de Stelling van Amsterdam. De Waterlinie wordt gemarkeerd door forten, groepsschuilplaatsen, kazematten en inundatievelden.

Project Nieuwe Hollandse waterlinie (Bron: Ontwerpatlas NHW)

Het project heeft de status van Nationaal Landschap gekregen. Nationale landschappen zijn door het Rijk aangewezen gebieden met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. De landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten van deze gebieden moeten behouden blijven, duurzaam beheerd en waar mogelijk worden versterkt.

Voor het Nationaal Landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie is het beleid gericht op 'behoud van de kernkwaliteiten en ontwikkeling met kwaliteit' ('ja, mits' principe). Uitgangspunt is dat de gebieden zich sociaal-economisch voldoende moeten kunnen ontwikkelen, terwijl de bijzondere kwaliteiten van het gebied worden behouden of worden versterkt. Grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen zijn in de nationale landschappen niet mogelijk.

Voor de ontwikkeling van de waterlinie is een ruimtelijke visie opgesteld, het zogenaamde Panorama Krayenhoff, dat in maart 2004 is vastgesteld. Als deel van het nationale geheugen moet de linie weer bijdragen aan het historisch besef en de regionale identiteit. De ecologische functie van de linie moet, in samenhang met de aanwezige landschappelijk en cultuurhistorische waarden, worden versterkt. Inwoners van het gebied zullen vooral op het terrein van recreatie en toerisme, landschap, natuur en waterbeheer veranderingen zien. Daar waar woningbouw, infrastructuur en bedrijventerreinen in het waterliniegebied ontwikkeld worden, zal dit zoveel mogelijk met behoud en ontwikkeling van het 'waterliniekarakter' moeten gebeuren. Het totale project heeft een looptijd tot circa 2020.

Kenmerken van de Nieuwe Hollandse Waterlinie

In de Nota Ruimte (vastgesteld door het kabinet op 23 april 2004) zijn de kenmerken en waarden (kernkwaliteiten) voor de nationale landschappen Linie en de Stelling beschreven:

- samenhangend systeem van forten, dijken, kanalen en inundatiekommen;
- groen en overwegend rustig karakter (contramal van de stedelijke gebieden in de Randstad);
- (relatief grote) openheid.

Dragers van de kenmerken en waarden zijn de volgende gebieden:

- open inundatievelden. Inundatievelden zijn de gebieden die onder water konden worden gezet wanneer vijandelijke legers in aantocht waren.
- open schootscirkels/-velden rond de forten. In cirkels om de forten golden beplantings- en bebouwingsrestricties in verschillende gradaties teneinde het zicht vanuit het fort op de omgeving vrij te houden;

- zones langs weerszijde van de doorgaande hoofdverdedigingslijn (Stelling);
- liniegezichten (Linie). Liniegezichten zijn gebieden waarbij het niet zozeer gaat om de zichtbaarheid van de omgeving van het fort, maar de zichtbaarheid van het fort vanuit de omgeving;
- verdichtingsvelden (Linie). Verdichtingsvelden zijn gebieden die niet van belang zijn voor militair-historisch complex, maar van belang zijn om de werking van de Linie in het terrein te verduidelijken.

De te beschermen objecten en structuren betreffen:

Objecten:

- forten/werken/lunetten/batterijen: grachten, aarden wallen;
- de op forten/werken/lunetten/batterijen gelegen bouwwerken:
- bastions, reduits, kazernes, remises, poortgebouwen, wachthuizen, magazijnen, fortwachterswoningen, (ophaal)bruggen etc.
- vooruitgeschoven linie: (groeps)schuilplaatsen, betonkazematten etc.
- inundatiewerken (inlaatkanalen en -werken), inundatiekeringen (damsluizen), duikers, hevels, kokers, peilschalen;
- objecten zonder militaire doelstelling: kringenwetboerderijen, houten huizen, grenspalen etc.

Structuren:

- bijzondere accessen. Accessen zijn de plaatsen, waar de hoofdverdedigingslijn wordt doorsneden door dijken, kanalen, spoorlijnen en wegen;
- watergangen langs en rond de hoofdverdedigingslijn;
- open zichtlijnen tussen de forten en doorzichten op de forten;
- ruimtelijke samenhang tussen de afzonderlijke punten.

Juridische Regeling

De nieuwe Hollandse Waterlinie is gelegen in diverse gemeenten. Een gedeelte van het zuidelijk deel van de linie is gelegen binnen de gemeente Woudrichem. De te beschermen waarden betreffen hier onder meer:

- a. Vesting Woudrichem
- b. Fort Giessen
- c. Kazematten
- d. Inundatiewerken
- e. Inundatiegebied
- f. Schootsvelden
- g. Molens
- h. Eendenkooi
- i. Grienden

Vesting Woudrichem

De historische vesting maakt geen onderdeel uit van het plangebied van dit bestemmingsplan buitengebied. Voor deze locatie is een specifiek bestemmingsplan opgesteld, waarin een regeling op maat is opgenomen.

Fort Giessen

In het buitengebied ligt Fort Giessen, één van de forten van de Hollandse Waterlinie. Fort Giessen is gebouwd in de jaren 1878-1881 ten zuidwesten van het dorp Giessen. Het diende ter voorkoming van een directe aanval op de vesting Woudrichem en hield ook de zuidelijke Maasdijk onder vuur. De grondvorm van het fort was ongeveer gelijk aan die van een lunet, met een bomvrije kazerne en remises. Op de gekozen plaats en de inrichting van dit fort is veel kritiek geweest. Er zijn in de loop der jaren verschillende plannen gemaakt om het fort met inundaties te dekken, maar geen van de plannen is geïmplementeerd. Mogelijk werd het fort daarom in 1926 als vestingwerk opgeheven. De brug over de fortgracht is ooit vervangen door een dam. Nu grazen er op dit fort van het Brabants Landschap de schapen van een boer op en rond het fortterrein. Een deel van het hoofdgebouw is in gebruik bij de natuurstudievereniging Altenatuur, die er regelmatig lezingen organiseert.

Fort Giessen

Het gehele Fort heeft de bestemming Natuur, dat aansluit bij het eigendom van het Brabants Landschap. Extensieve begrazing in het kader van natuurbeheer blijft mogelijk. Het behoud en herstel van de cultuurhistorische waarde van het fort zijn geregeld door middel van de dubbelbestemming 'Waarde – Cultuurhistorie'. Deze is gelegd op zowel

het fort zelf, als de wallen en gracht. Het geheel van het fort is hiermee onder andere tegen sloop en vernieling beschermd.

Kazematten

De kazematten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zijn allen voorzien van de dubbelbestemming 'Waarde – Cultuurhistorie', waardoor het geheel of gedeeltelijk slopen danwel vernielen van de kazematten niet is toegestaan.

De verdedigingslinie van kazematten tussen Fort Altena (gemeente Werkendam) en de westzijde van de vesting Woudrichem (Bron; Ontwerpatlas NHW)

Inundatiegebied

Het inundatiegebied maakt onderdeel uit van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Alhoewel het gebied al zeer lang geen militaire betekenis meer heeft en de historische openheid op veel locaties flink is aangetast, wordt het wenselijk geacht het historisch open gebied, toch als zodanig op de verbeelding op te nemen en te voorzien van een bijbehorende beschermingsregeling.

Het inundatiegebied van de Nieuwe Hollandse Waterlinie is op basis van de gemeentelijke cultuurhistorische beleidsadvieskaart op de verbeelding opgenomen met een aanduiding 'wro-zone – aanlegvergunning inundatiegebied' (zie ook afbeelding in paragraaf 3.4.2) en voorzien van een omgevingsvergunningsplicht voor werken en werkzaamheden. Voor het oprichten van bebouwing, ophogen van gronden danwel aanplanten van opgaande begroeiing dient te worden getoetst of met de voorgestane ingreep de herkenbaarheid als inundatiegebied uit cultuurhistorisch oogpunt in stand blijft. De aanwezige grienden in het gebied, op de verbeelding aangeduid met de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch met waarden – griendcultuur', worden uitgezonderd van deze omgevingsvergunningsplicht en zijn niet voorzien van de aanduiding 'wro-zone – aanlegvergunning inundatiegebied'. De grienden hebben een

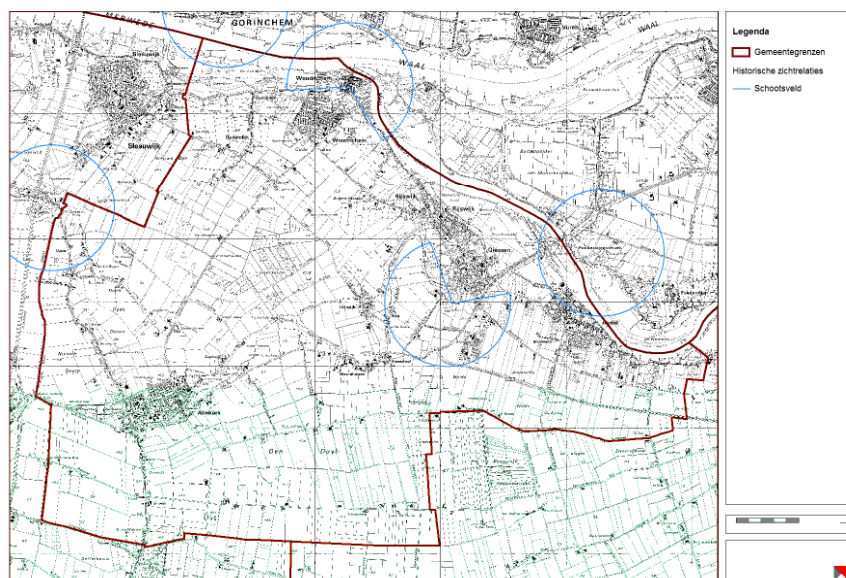
eigen cultuurhistorische waarde, die met de omgevingsvergunning voor het inundatiegebied zou conflicteren, omdat voor de grienden juist de houtopstanden moeten kunnen worden geplant.

Schootsveld

Dit betreft terreinen rond een fort, vesting, of delen daarvan, die effectief met wapens kunnen worden bestreken en derhalve moeten worden vrijgehouden van (permanente) bebouwing, voorzover deze gebieden nog in zeer hoge mate vrij zijn van (permanente) bebouwing.

In het buitengebied van Woudrichem zijn een vijftal historische schootsvelden (deels) gelegen. Het schootsveld van Fort Giessen, het schootsveld van vesting Woudrichem (grotendeels gelegen buiten het plangebied), het schootsveld van Fort Altena (gemeente Werkendam), het schootsveld van de vesting Gorinchem (gemeente Gorinchem) en het schootsveld van de batterij Poederoijen (gemeente Zaltbommel).

Voor zover de betreffende schootsvelden zijn gelegen in het plangebied worden deze beschermd door de percelen in het schootsveld te voorzien van de aanduiding 'wro-zone – aanlegvergunning schootsveld'. Aan deze aanduiding is een omgevingsvergunningstelsel gekoppeld voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden. De vergunningplichtige activiteiten hebben betrekking op het open houden van het gebied. Daarbij zal moeten worden afgewogen dat er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de herkenbaarheid van het schootsveld uit oogpunt van cultuurhistorische waarden.

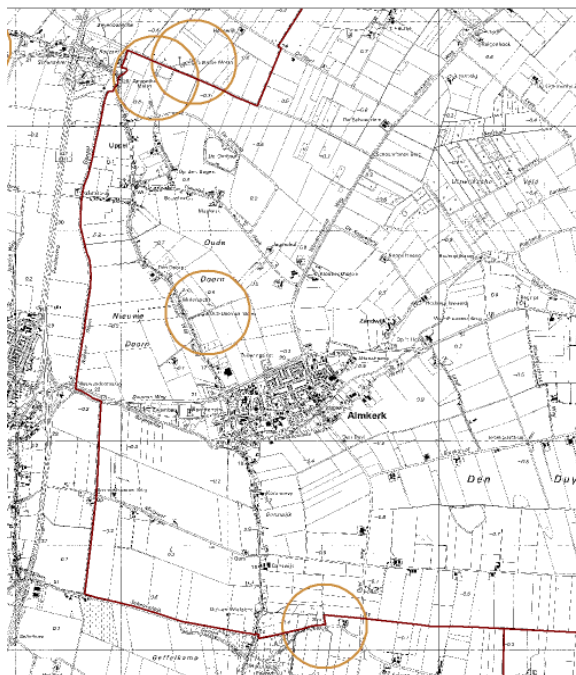

Schootsvelden

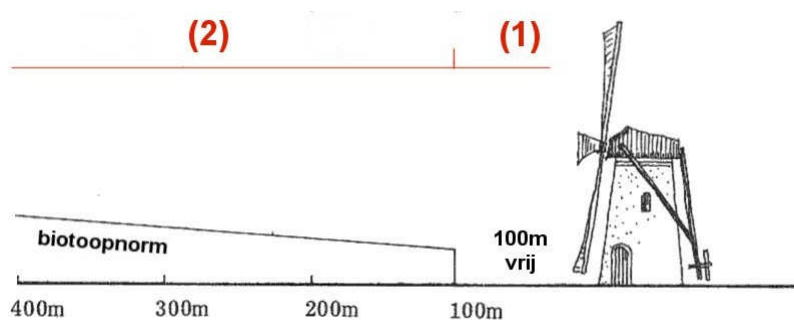
Molenbiotopen

Voor zinvol molenbehoud is het van belang dat molens kunnen functioneren. Om te kunnen draaien moet een molen beschikken over

voldoende en stabiele windaanvoer. Daarom is een vrije windvang gewenst. Hoog opgaande begroeiing en bebouwing zijn elementen die de windvang van de molen verminderen. Voor bestaande molens (al dan niet nog in werking) wordt ter bescherming van de windvang en de belevingswaarde van de molen op de verbeelding en in de juridische regeling een zogeheten molenbiotoop opgenomen, waarin beperkingen worden opgelegd met betrekking tot de oprichting van nieuwe bebouwing.

De eerste 100 meter rond een molen dient vrij te zijn van obstakels. Dit is het eerste criterium. In het geval van een verhoogde molen, zoals een stellingmolen, geldt dat obstakels de eerste 100 meter lager moeten zijn dan het niveau van het laagste punt van de onderste wiel (ondergrens). De ondergrens is bij stellingmolens het stellingniveau, bij grondzeilers zal het maaiveld deze ondergrens vormen.(1)

Samenstelling van de toegestane hoogte voor de beoordeling van de molenbiotoop (grondzeiler)

Het tweede criterium is een toegestane hoogte berekend, op basis van een bepaalde afstand van de molen, de lengte van de wieken en de eventueel aanwezige stelling. De met de biotoopformule berekende norm is een oplopende lijn gezien vanuit de molen.(2)

Nieuw te bouwen gebouwen of bouwwerken geen gebouwen zijnde moeten qua hoogte voldoen aan de volgende eisen:

- Binnen een afstand van 100 m van de molen mag gebouwd worden tot een bouwhoogte die gelijk is aan de onderste punt van de verticaalstaande wiek van de molen;
- Binnen een afstand van 100 m tot 400 m van de molen mag gebouwd worden tot een bouwhoogte gelijk aan de hoogte bepaald met de biotoopformule : $H(x) = x/n + c \cdot z$, waarin
 $H(x)$ = maximaal toelaatbare hoogte van een obstakel op afstand x (m);
 x = afstand van een obstakel tot de molen (m);
 n = een constante, afhankelijk van de ruwheid van de omgeving en de maximaal toelaatbare windreductie;
 c = een constante, afhankelijk van de maximaal toelaatbare windreductie;
 z = askophoogte (helft van de lengte gevluucht + eventueel de hoogte van de belt, berg of stelling).

In het plangebied (of in de directe nabijheid daarvan) bevinden zich een vijftal bestaande molens, die middels de aanduiding 'vrijwaringszone - molenbiotoop' op de verbeelding zijn opgenomen.

1. Oude Doornsemolen te Almkerk

Het betreft een zogeheten '8-kante grondzeiler', oorspronkelijk gebouwd in 1700. De molen deed dienst als poldermolen en bemaalde als zodanig tot 1965 de polder De Oude Doorn. De molen heeft een vlucht van 25,08 meter. De bijbehorende molenbiotoop is op de verbeelding opgenomen met de aanduiding *vrijwaringszone - molenbiotoop 1'*.

2. Zandwijkse Molen te Uppel

Het betreft een zogeheten wipmolen, oorspronkelijk gebouwd in 1699. De molen deed dienst als poldermolen en bemaalde als zodanig tot 1961 de polder Uppel en Zandwijk. De molen heeft een vlucht van 25,70 meter. De bijbehorende molenbiotoop is deels gelegen binnen het plangebied en derhalve op de verbeelding opgenomen met de aanduiding *vrijwaringszone - molenbiotoop 2'*.

3. Uitwijkse Molen te Sleeuwijk (gemeente Werkendam)

Het betreft een zogeheten wipmolen, oorspronkelijk gebouwd nabij 1700. De molen deed dienst als poldermolen en bemaalde als zodanig tot 1962 de polder Uitwijk en Rijswijk. De molen heeft een vlucht van 25,70 meter. De bijbehorende molenbiotoop is deels gelegen binnen het plangebied

en derhalve op de verbeelding opgenomen met de aanduiding *vrijwaringszone - molenbiotoop 3*'.

4. Noordeveldse Molen te Dussen (gemeente Werkendam)

Het betreft een zogeheten wipmolen, oorspronkelijk gebouwd in 1795. De molen deed dienst als poldermolen en bemaalde als zodanig tot 1964 de polder Noordeveld. De molen heeft een vlucht van 27 meter. De bijbehorende molenbiotoop is deels gelegen binnen het plangebied en derhalve op de verbeelding opgenomen met de aanduiding *vrijwaringszone - molenbiotoop 4*'.

5. Nooit Gedagt te Woudrichem

Het betreft een zogeheten '8-kanten stenen stellingmolen. Het betreft hier de herbouw (in 1996) van een voorheen oorspronkelijke molen op de stadswal. De molen was in gebruik als korenmolen voor de stad. De stellinghoogte bedraagt 9,20 meter. De molen heeft een vlucht van 23,80 meter. De bijbehorende molenbiotoop is deels gelegen binnen het plangebied en derhalve op de verbeelding opgenomen met de aanduiding *vrijwaringszone - molenbiotoop 5*'.

Eendenkooi

In het Uitwijkse Veld bevindt zich een eendenkooi. Dit betreft een bijzonder, landschappelijk, ecologisch en cultuurhistorisch landschapselement. Eendenkooien zijn een oorspronkelijk Nederlandse vinding en al bijna 700 jaar bekend. Een eendenkooi betreft een plas water met wat bos er omheen, aangelegd op een rustige plek in een waterrijk gebied. Het vangen van de eenden is een vorm van lokjacht en wordt gezien als een oud Hollands ambacht. De vangperiode en de te vangen soorten zijn via de Flora en Faunawet geregeld. Deze oorspronkelijke vangfunctie van eendenkooien heeft sterk aan betekenis ingeboet. De eendenkooien zijn tegenwoordig eveneens van belang voor wetenschappelijk (ring-) onderzoek en vormen daarnaast een bijzondere natuurlijke rustplaats voor eenden en andere vogels.

Van deze eendenkooi resteert de kenmerkende plattegrond met open water, de vangarmen zijn echter vergraven en staan nu in verbinding met elkaar. Alhoewel de eendenkooi niet meer als zodanig in gebruik is, vormt dit een dermate zeldzaam cultuurhistorisch relict dat de bescherming hiervan in het bestemmingsplan noodzakelijk wordt geacht. De eendenkooi is voorzien van de nadere aanduiding 'specifieke vorm van natuur – eendenkooi'. Aan deze aanduiding wordt verbonden dat instandhouding en herstel van ter plaatse voorkomende cultuurhistorische waarden wordt nagestreefd. Dit wordt via een omgevingsvergunningplicht voor werken en werkzaamheden nader in de regels verankerd. Op deze wijze kan dit erfgoed worden behouden en waar mogelijk hersteld

Grienden

Het Uitwijkse Veld betreft een laaggelegen gebied dat grotendeels uit akkers bestaat waarop griendhout geteeld wordt. Door het vergraven van polderdijken en kaden en het omzetten van grienden in bouwland is de openheid van het landschap aanmerkelijk toegenomen. De inrichting van het gebied dateert waarschijnlijk reeds uit 1500-1600, maar in de huidige verschijningsvorm uit de periode 1800-1940.

In het Land van Heusden en Altena is de griendcultuur ruimtelijk kenmerkend. Teneinde de griendcultuur uit cultuurhistorisch oogpunt te kunnen behouden is aan de betreffende gronden (bestemd als 'Agrarisch', 'Agrarisch met waarden' danwel 'Natuur') de nadere functieaanduiding 'griendcultuur' toegevoegd. Het beleid is hier gericht op exploitatie van de grienden. Gestreefd wordt naar behoud en ontwikkeling van de cultuurhistorische, ecologische en landschappelijke waarde van de eeuwenoude griendcultuur, welke resulteert in een dynamisch landschappelijk mozaïek van afwisselend grienden en open agrarische percelen.

5.6.3 Overige cultuurhistorische landschappelijke waarden

Bij de opstelling en uitvoering van ruimtelijke plannen moet met de cultuurhistorische (landschaps)waarden van bovenlokaal belang rekening worden gehouden. De provincie heeft hiertoe in haar Verordening ruimte zogeheten cultuurhistorische vlakken aangeduid. Deze vlakken verdienen specifieke aandacht vanwege de onvervangbaarheid van de aanwezige waarden. Gemeenten dienen de cultuurhistorische waarden en kenmerken van deze gebieden te behouden, herstellen en/of duurzaam te ontwikkelen. Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen hier enkel worden toegestaan, indien zij de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied niet aantasten.

Binnen de gemeente Woudrichem zijn een drietal cultuurhistorisch vlakken aangewezen:

- 1) het inundatiegebied en de forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie;
- 2) buitendijkse gronden bij Sleeuwijk;
- 3) Rijswijksche Waard, Manhuiswaard en Struikwaard.

Deze drie cultuurhistorische vlakken maken allemaal onderdeel uit van het cultuurhistorisch landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Ad 1) zie beschrijving en regeling in vorige paragraaf 5.6.2.

Ad 2) Het gebied betreft een langgerekte strook reliëfvrije buitendijkse gronden tussen Woudrichem en Buurtje. De uiterwaarden bestaan uit graslanden, rietvelden, broekbosjes en enkele wateren.

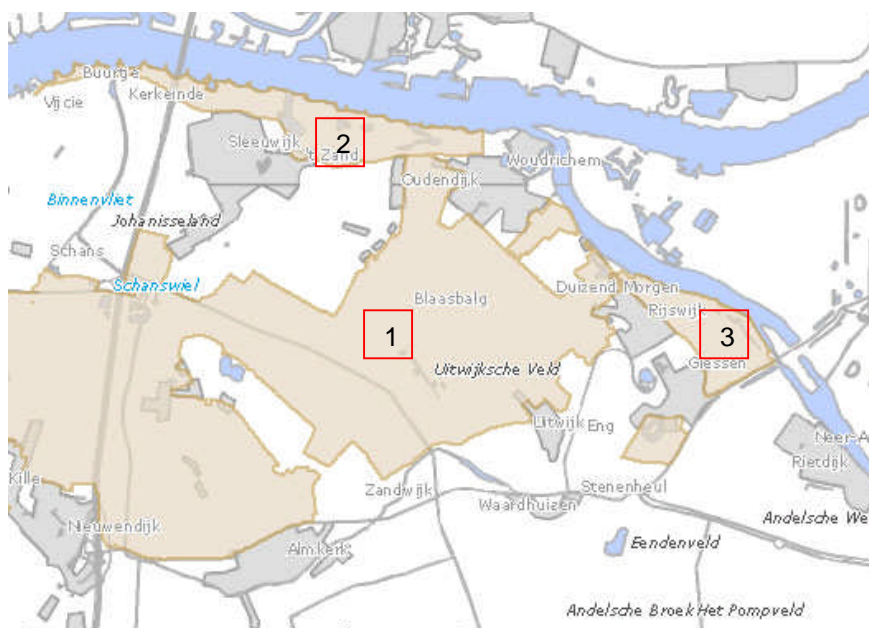
De te beschermen waarden/kenmerken van dit gebied zijn:

- de nog aanwezige dijklichamen en kribben;
- het (micro) reliëf;
- broekbosjes.

Ad 3) Het gebied betreft binnengedijkte uiterwaarden, die hoofdzakelijk in gebruik zijn als bouwland en grasland.

De te beschermen waarden/kenmerken van het gebied zijn:

- de nog aanwezige dijklichamen en restanten van zomerkaden;
- broekbos.

Overzicht cultuurhistorisch waardevolle vlakken.

Juridische regeling

Bescherming van de aanwezige cultuurhistorische waarden van het inundatiegebied en de forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie is reeds beschreven in paragraaf 5.6.2.

De aanwezige cultuurhistorische waarden van de buitendijkse gronden bij Sleeuwijk en van de Rijswijksche Waard, Manhuiswaard en Struikwaard worden beschermd via de toegekende gebiedsbestemmingen (grotendeels bestemming Natuur en deels de bestemming Agrarisch met waarden met de nadere aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch met waarden – natuurparel' voor delen van de Struikwaard, die nog in regulier agrarisch gebruik zijn).

Voor beide gebiedsbestemmingen geldt als een van de bestemmingsdoelstellingen conform de bestemmingsomschrijving: 'behoud, herstel en ontwikkeling van cultuurhistorische en landschappelijke waarden'. Middels het aan de gebiedsbestemmingen gekoppelde

omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden worden genoemde cultuurhistorische waarden, zoals verkavelingspatroon, houtsingels en kleinschalig reliëf, beschermd.

De toetsing voor de omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden moet in voorkomend geval ook plaatsvinden op het aspect cultuurhistorie, waarmee gericht wordt op behoud van de cultuurhistorische waarden, waarbij steeds een afweging dient plaats te vinden met andere belangen. Afhankelijk van de specifieke waarde betekent dit dat een omgevingsvergunningstelsel geldt voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden, zoals het dempen of juist graven of vergraven van sloten, greppels e.d. die bepalend zijn voor de verkavelingstructuur, of het verwijderen van houtopstanden en/of perceelsrandbeplantingen of vergraven en egaliseren van de bodem. Voor sommige waarden kan ter bescherming van de waarden worden volstaan met een op het gebruik gerichte bestemming, zoals in het geval van wegen/ dijken (bestemming verkeer).

5.6.4 Overige cultuurhistorische gebouwen en objecten

In het gebied komen op verschillende plaatsen meer specifieke cultuurhistorische elementen voor die kenmerkend zijn voor een bepaalde plek in het gebied. Het betreft met name bijzondere gebouwen. Deze monumenten en cultuurhistorisch waardevolle of beeldbepalende panden zijn in de rijks- en gemeentelijke monumentenlijst vastgelegd.

In het buitengebied van Woudrichem bevinden zich de onderstaande monumenten.

Overzicht Rijksmonumenten in de gemeente Woudrichem:

- Almweg 7 te Almkerk
- Almweg 9 te Almkerk
- Altena's Laantje 3 te Almkerk
- Eng 2 te Giessen
- Giessensesteeg 2 te Giessen
- Giessensesteeg bij 2 te Giessen (fort Giessen)
- Hoefweg 16 te Andel
- Wilhelminasluis te Andel
- Hoge Maasdijk (ongenummerd) te Andel (twee banpalen)
- Hoge Maasdijk 51 te Rijswijk
- Provincialeweg Noord in Almkerk: De Zandwijkse Molen
- Oude Doorn(ongenummerd) molen De Oude Doorn
- Provincialeweg Zuid 51 te Almkerk
- Provincialeweg Zuid 36 te Almkerk
- Provincialeweg Zuid 60 te Almkerk
- Uppelsehoek 15 te Almkerk
- Uppelsehoek 17 te Almkerk

- Altena's Laantje 3 te Almkerk
- Woudrichemseweg 38 te Almkerk
- Zandwijk 6 te Almkerk
- Rijswijksesteeg 8 (slot Rijswijk) te Rijswijk

Overzicht gemeentelijke monumenten in de gemeente Woudrichem:

- kerkenpadje in Giessen tussen de Maasdijk en de Kerkstraat in de Uiterwaard
- Heulsteeg 5 te Giessen
- Heulstraat 5 te Uitwijk
- Uitwijksestraat 7 te Uitwijk

Overzicht archeologische monumenten in de Gemeente Woudrichem:

- Altena's Heuvel te Almkerk

Tenslotte liggen er verspreid in het gebied cultuurhistorische waardevolle panden, die niet op de rijks- of gemeentelijke monumentenlijst zijn opgenomen, maar die toch een bepaalde waarde uitstralen, omdat er sprake is van historische bouwkunst.

Regeling bestemmingsplan

Voor alle in de bijlage bij de regels opgenomen cultuurhistorisch waardevolle bebouwing (inclusief monumenten) geldt dat slopen niet is toegestaan. Indien het voor het behoud van het pand noodzakelijk is, kan de gebruikswaarde van het pand worden vergroot door het toestaan van gebruik als woning dan wel woningsplitsing.

5.7 Natuurwaarden

De belangrijkste natuurwaarden zijn beschreven in hoofdstuk 3.

Het gemeentelijk natuurbeleid richt zich op behoud en herstel van natuurlijke, aardkundige en hydrologische waarden, al dan niet in combinatie met extensief recreatief medegebruik.

Ecologisch gezien is het van belang een samenhangende ecologische structuur te realiseren. De delen, die ecologisch van structureel belang zijn, dienen zich voor lange tijd op een zo natuurlijk mogelijke wijze te kunnen ontwikkelen. Om de ecologische kwaliteiten van het gebied te waarborgen gaat het niet alleen om behoud van bestaande natuurwaarden, maar ook om ontwikkeling van bestaande en potentiële leefgebieden en aanleg van ecologische verbindingzones tussen deze leefgebieden.

Door deze verbindingzones kan versnippering en isolatie worden verminderd en onderlinge uitwisseling van populaties plaatsvinden, waardoor de stabiliteit wordt vergroot.

5.7.1 Bestaande natuurwaarden

De in hoofdstuk 3 omschreven bestaande bos- en natuurgebieden (grotendeels onderdeel van de ecologische hoofdstructuur) worden planologisch beschermd, waarbij onderscheid is gemaakt in de meest kwetsbare natuurgebieden (zogenoeten natuurparels) en overige bos- en natuurgebieden. Voor zover deze gebieden nog niet functioneren als natuur- of bosgebied maar al wel zijn aangekocht, zal inrichting ervan hier binnen afzienbare tijd plaatsvinden.

Het beleid voor alle natuurgebieden is gericht op behoud en versterking van de bestaande ecologische en landschappelijk waarden. Naast de bescherming van de natuurwaarden zal in de bosgebieden recreatief medegebruik een belangrijke nevenfunctie vormen. Bouwen is uitgesloten, behoudens kleinschalige voorzieningen voor het recreatief medegebruik (bijvoorbeeld schuilhutten).

Dit leidt voor een groot aantal werkzaamheden tot gebruiksverboden en omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden. Het omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden mag geen belemmering vormen voor het normale bos- en natuurbeheer. Voor zover sprake is van cultuurhistorische waarden, zal hiermee rekening moeten worden gehouden.

Activiteiten die leiden tot een verlies aan natuur-, bos- en landschapswaarden zijn binnen de natuurbestemming niet toegestaan. Zo zijn nieuwvestiging en uitbreiding van bedrijven binnen deze bestemming uitgesloten. Wel is extensief recreatief medegebruik toegestaan in de vorm van wandelen, fietsen, picknicken en dergelijke. Bouwen is in de natuurgebieden uitgesloten behoudens kleinschalige voorzieningen voor recreatief medegebruik.

De Kornsche Boezem en Het Pompveld betreffen hydrologisch kwetsbare natuurgebieden, zogeheten natte natuurparels. Ter bescherming van de waterhuishouding van deze natuurgebied geldt in een zone eromheen een specifiek op de hydrologische situatie afgestemd beschermingsregime.

Deze zone is in de Verordening ruimte aangeduid als 'attentiegebied EHS'. Activiteiten die een negatief effect op de (grond)waterstand in een natte natuurparel kunnen hebben (waaronder bijvoorbeeld grondverzet en diepploegen) dienen binnen deze zone aan een vergunningstelsel te worden onderworpen.

In het algemeen wordt voor de breedte van deze zone gemiddeld 500 meter rondom de kwetsbare natuurgebieden aangehouden. Aangezien betreffende gronden rondom kwetsbare natuurgebieden in het plangebied veelal bestaan uit kleibodems kan voor de breedte van deze zone in het plangebied worden volstaan met een zone van slechts 75 meter (conform het gebiedsplan Wijde Biesbosch).

Op gronden met kleibodems is immers de hydrologische relatie tussen gronden veel directer dan op gronden met zandige bodems. Als gevolg van de bodemopbouw en bijbehorend grondwaterstromen omvatten grondwatersystemen op zandige bodems vaak een veel groter gebied. Onder meer door diepere infiltratie van regenwater zijn de grondwaterstromen in zandige bodems veel groter. Geïnfiltreerd regenwater doet er op deze gronden veel langer over voor het weer aan de oppervlakte komt. Een ingreep in het waterhuishoudkundig systeem is op zandige bodems dan op veel grotere afstand nog merkbaar, waardoor ook een grotere buffer beschermingszone noodzakelijk is.

De beschermingszone in het plangebied is in het bestemmingsplan op de verbeelding opgenomen met de dubbelbestemming '*beschermingszone natte natuurparel*'. Er gelden in deze gebieden, behalve de beperkingen die voortvloeien uit de bepalingen over de ecologische hoofdstructuur, geen beperkingen ten aanzien van normaal landbouwkundig gebruik en ten aanzien van bouwen/bouwwerken (zie verder hoofdstuk 7).

5.7.2 *Nieuwe natuur: algemeen*

Op de gronden die conform de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 onderdeel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur, maar waar deze nog niet is gerealiseerd en waar sprake is van te ontwikkelen nieuwe natuur, kan geen bestemming Natuur van toepassing zijn. Voor deze gronden moet de realisatie van de EHS door dit bestemmingsplan niet onmogelijk worden gemaakt. Daarbij wordt tevens met dit bestemmingsplan de mogelijkheid tot wijziging naar de bestemming Natuur mogelijk gemaakt.

Te ontwikkelen nieuwe natuur

Betreffende gronden, die behoren tot de EHS maar die nog in agrarisch gebruik zijn, zijn bestemd als 'Agrarisch met waarden' met een nadere aanduiding. Deze nadere aanduiding betreft:

- 'specifieke vorm van agrarisch met waarden - griendcultuur': Het beleid is hier specifiek gericht op exploitatie van de grienden.
- 'specifieke vorm van agrarisch met waarden - natuurparel': Het beleid is hier gericht op toekomstige ontwikkeling van natuurwaarden.

Het huidige agrarisch gebruik van bovenstaande gronden kan worden gecontinueerd. Daarnaast is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen, die omzetting van de agrarische bestemming naar een natuurbestemming mogelijk maakt. Deze wijziging kan slechts worden toegepast, indien de gronden zijn verworven en op basis van vrijwilligheid. Bij natuurontwikkeling gaat het om ontwikkelingen die het bestemmingsplan weliswaar kan ondersteunen, maar niet kan afdwingen.

Voor deze gebieden zijn bestaande en te ontwikkelen natuurwaarden leidend voor gebruik en beheer. Voorkomen moet worden dat er

ontwikkelingen plaatsvinden die (toekomstige) realisatie onmogelijk maken of ernstig belemmeren.

5.7.3 Nieuwe natuur: Ecologische verbindingzones

De nog te realiseren onderdelen van de EHS in het plangebied betreffen, naast de gebieden zoals genoemd in paragraaf 5.7.2, ecologische verbindingzones (EVZ): smalle natuurlijk ingerichte verbindingen tussen natuurgebieden (met nieuwe of herstelde natuur). Ecologische verbindingzones worden aangelegd om het migreren van dieren en planten tussen natuurgebieden mogelijk te maken. Door de verbindingzones wordt versnippering en isolatie verminderd en kan onderlinge uitwisseling van populaties plaatsvinden, waardoor de stabiliteit wordt vergroot.

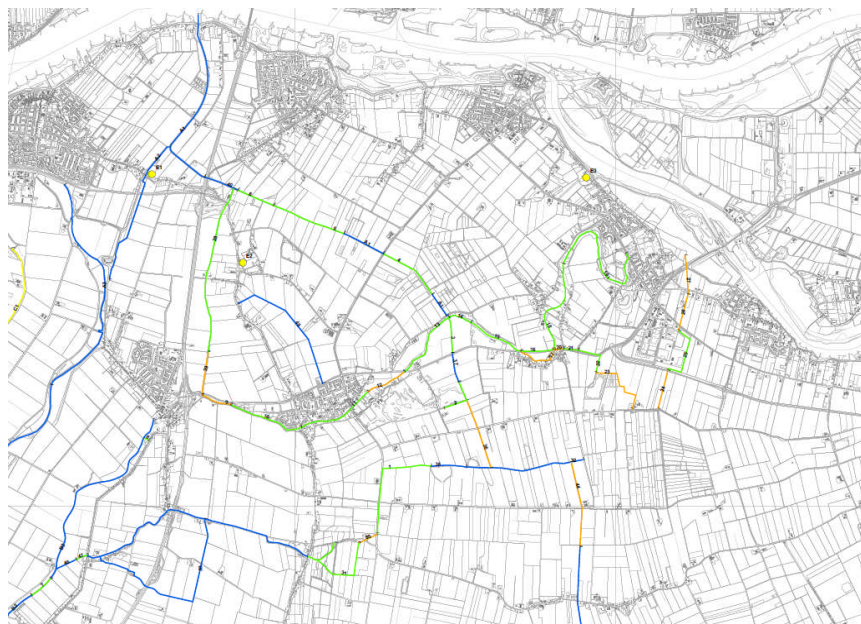
Bij de aanleg van ecologische verbindingzones kunnen ook andere belangen gediend zijn. De aanleg van rietland en ondiepten langs meren en rivieren heeft een reinigende werking op het water en voor dijken gaat er een beschermende werking vanuit.

Ecologische verbindingzones kunnen op allerlei wijzen gerealiseerd worden. Het zijn stroken met poelen langs een vaart of brede grasranden langs wegen waar een specifiek maairegime geldt. Ook zijn er vispassages en wegaanpassingen om risico's voor overstekend wild uit te sluiten. Hierbij speelt mee dat wat voor de ene soort een verbindingzone is, voor de andere soort een barrière kan zijn. De zones moeten dus zodanig worden ingericht dat de doelsoorten waarvoor de verbindingzone is bedoeld er ook daadwerkelijk gebruik van kunnen maken. Het gebruik als ecologische verbindingzone kan ook niet de enige functie van de strook zijn. Veelal blijft (extensief) agrarisch (mede)gebruik mogelijk.

Binnen de gemeente Woudrichem zijn diverse ecologische verbindingzones geprojecteerd. Een gedeelte hiervan is inmiddels gerealiseerd of in een ver gevorderd planstadium. Er zijn echter ook een groot aantal ecologische verbindingzones nog niet gerealiseerd. In de Verordening ruimte zijn betreffende ecologische verbindingzones als zoekgebied opgenomen en voorzien van een beschermingsregeling die gemeenten in hun bestemmingsplan dienen over te nemen.

Status projecten

- gerealiseerd
- loopt
- aandacht
- nog geen actie

Uitsnede status geprojecteerde (natte) ecologische verbindingzones (Bron: 2^e bestuursovereenkomst WSRL, overzicht projecten Alm en Biesbosch, Waterschap Rivierenland, 2010)

Regeling Ecologische verbindingzones

De regeling voor ecologische verbindingzones in dit bestemmingsplan is gebaseerd op de eisen die de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 hieraan stelt. Reeds gerealiseerde ecologische verbindingzones zijn conform de feitelijke situatie als 'Natuur' danwel 'Water' bestemd. In de bijbehorende regeling van de gebiedsbestemmingen is behoud, bescherming en ontwikkeling van ecologische waarden opgenomen in de bestemmingsomschrijving. Gronden die in de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 zijn aangewezen als 'zoekgebied voor ecologische verbindingzone', maar waar nog geen ecologische verbindingzone is gerealiseerd zijn op de verbeelding voorzien van de aanduiding 'wro-zone – wijzigingsgebied ecologische verbindingzone'. Betreffende gronden zijn momenteel nog in regulier agrarisch gebruik en/of nog niet verworven door een natuurbeherende instantie. Voor betreffende gronden dient de uiteindelijke ecologische verbindingzone nog exact te worden begrensd.

De breedte van de opgenomen aanduiding 'wro-zone – wijzigingsgebied ecologische verbindingzone' (i.c. het gebied dat kan worden ingericht als ecologische verbindingzone) bedraagt 12,5 meter aan weerszijden van de hartlijn van de geprojecteerde ecologische verbindingzone conform de begrenzing in de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011.

Binnen de 'wro-zone – wijzigingsgebied ecologische verbindingzone' is een wijzigingsbevoegdheid naar de bestemming Natuur van kracht op die plaatsen waar deze aanduiding over de bestemming Agrarisch of Agrarisch met waarden, Bos of Groen ligt (dat wil dus zeggen dat

bijvoorbeeld de bestemmingen Water of Wonen niet kunnen worden omgezet in Natuur). De wijzigingsbevoegdheid is binnen de kaders van dit bestemmingsplan enkel te gebruiken na vrijwillige medewerking van de landeigenaar.

De wijzigingsbevoegdheid naar Natuur (op vrijwillige basis) is in dit bestemmingsplan wenselijk geacht teneinde ecologische verbindingzones te kunnen realiseren binnen de planperiode van dit bestemmingsplan, welke in principe samenvalt met afronding van de totale realisatie van de landelijke EHS.

Daarnaast geldt voor gronden met de aanduiding 'wro-zone – wijzigingsgebied ecologische verbindingzone', dat bij nieuwvestiging danwel uitbreiding van een agrarisch bouwvlak getoetst te worden dat met de uitbreiding van het bouwvlak het functioneren van de verbindingzone niet onevenredig wordt aangetast.

Aanvullend is binnen de 'wro-zone - wijzigingsgebied ecologische verbindingzone' een stelsel van omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden van kracht. De Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 schrijft namelijk voor dat aan stedelijke, agrarische en recreatieve ontwikkelingen, in het bijzonder wat betreft bebouwing en verharding, beperkingen dienen te worden gesteld, zodat de strook niet minder geschikt wordt voor toekomstige realisatie van een ecologische verbindingzone. Hierbij zal als toetsingscriterium gelden dat het realiseren en toekomstig functioneren van de geprojecteerde ecologische verbindingzone niet mag worden geschaad.

Het realiseren van een paardenbak buiten de aanduiding 'bouwvlak' wordt niet toegestaan ter plaatse van de 'wro-zone - wijzigingsgebied ecologische verbindingzone'.

Omdat in alle gevallen de geprojecteerde ecologische verbindingzone gelegen is binnen agrarische bestemmingen (zonder bouwvlakken) zijn stedelijke ontwikkelingen voor het overige uitgesloten.

5.8 Natura 2000, Vogel- en Habitatrichtlijngebieden

Wettelijk kader

Natura 2000 is het grootste initiatief op het gebied van natuurbescherming in Europa. Het is een samenhangend, Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Het netwerk wordt gerealiseerd door bijdragen van alle lidstaten van de Europese Unie. Behoud en herstel van de biodiversiteit in de Europese Unie is het doel. De Natura 2000-gebieden worden aangewezen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.

De verplichting voor bescherming van natuurgebieden is opgenomen in de *Natuurbeschermingswet*, terwijl de *Flora- en faunawet* zich richt op de bescherming van planten en dieren. Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet in werking getreden. De

Natuurbeschermingswet regelt de aanwijzing en de bescherming van natuurgebieden die van nationaal of internationaal belang zijn. De Natuurbeschermingswet bepaalt vervolgens wat er wel en niet mag in deze beschermde natuurgebieden. Activiteiten die negatieve gevolgen voor de natuurwaarden kunnen hebben (zoals uitbreiding van een camping of bouwactiviteiten in of nabij een beschermd gebied), mogen bijvoorbeeld niet plaatsvinden zonder vergunning. Er wordt alleen een vergunning verleend indien:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats niet verslechtert en er geen soorten worden verstoord (met dien verstande dat het gaat om soorten en habitats waarvoor het gebied is aangewezen);
- indien bovenstaande wel het geval is, alleen dan wanneer er geen alternatieve oplossing is, er een groot openbaar belang in het geding is en er compensatie plaats vindt.

Kortom, voor elk plan dat significante gevolgen kan hebben op een gebied dat is aangewezen als Natura 2000, Vogel- of Habitatrictlijngebied moet een passende beoordeling worden gemaakt van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen. Toestemming mag verleend worden nadat zekerheid is verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet aantast of als er geen alternatieve mogelijkheden zijn en het plan om dwingende redenen van openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, toch moet worden gerealiseerd. In dat geval moeten alle nodige compenserende maatregelen getroffen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

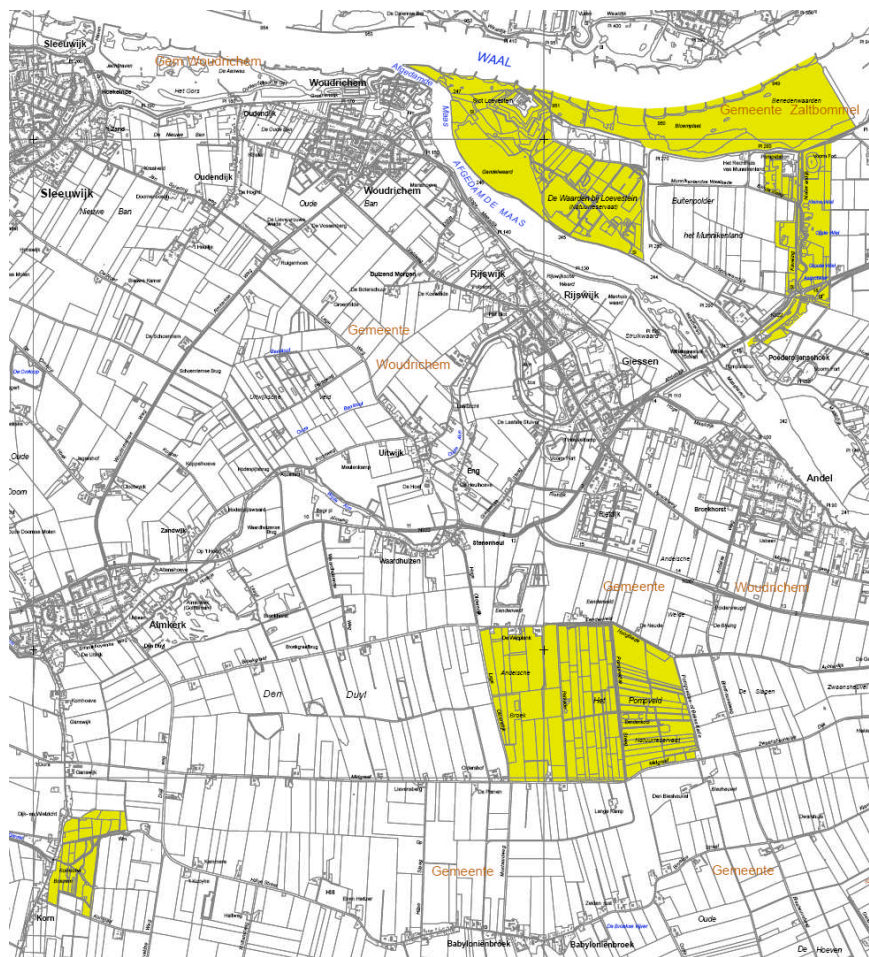
Indien van een plan daadwerkelijk significante gevolgen worden verwacht, is regeling binnen het voorliggende bestemmingsplan niet mogelijk. Dan zal er voor het plan een afzonderlijke procedure gevolgd dienen te worden.

Het Natura 2000 gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem bestaat uit drie aparte deelgebieden. Het deelgebied Loevestein ligt rond het gelijknamige slot en bestaat uit graslanden en moeras in de uiterwaarden van de Waal en de Afgedamde Maas. Het deelgebied Pompveld omvat moeras, grienden, bosjes en vochtige graslanden. Het is een kleine polder met eigen waterhuishouding. Ook de Kornsche Boezem is een kleine boezempolder, met veel grienden. Het Natura 2000 gebied heeft in zijn geheel een rijke visfauna.

Regeling bestemmingsplan

De procedure om te komen tot beheerplannen voor Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem is inmiddels gestart door de provincie. De beheerplannen werken de instandhoudingsdoelstellingen die voor beide gebieden geformuleerd zijn, verder uit in omvang, ruimte en tijd. Daarnaast geven de beheerplannen aan onder welke

voorwaarden het (mede)gebruik van beide gebieden kan plaatsvinden zonder nadelige gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen. Vooruitlopend op de aanwijzing hebben beide gebieden de dubbelbestemming 'Waarde – Natura2000' gekregen.

Ontwerkaart behorende bij het ontwerpbesluit van het Natura 2000-gebied

Voor versturende activiteiten (zoals bouwen) moet een uitgebreid flora- en faunaonderzoek plaatsvinden, dat wil zeggen een onderzoek waarin wordt nagegaan wat de schade voor natuur is met een motivering voor de te plegen activiteit.

De Natura 2000-gebieden worden beschermd door het vergunningstelsel, als opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. De vergunning wordt verleend indien vaststaat dat activiteiten geen significant nadelige effecten hebben op het Natura 2000-gebied. In de meeste gevallen zijn Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag en in sommige gevallen is dat de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

5.9 Soortenbescherming

De vanuit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn verplichte soortenbescherming van flora en fauna is geregeld in *de Flora- en Faunawet*. Deze wetgeving is met name van belang voor natuurwaarden die buiten de EHS en de beschermde natuurgebieden voorkomen. Iedere burger wordt geacht om voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Daarnaast gaat de Flora- en Faunawet uit van het 'nee, tenzij'-beginsel. Dit betekent dat ontwikkelingen die (kunnen) leiden tot vernieling, beschadiging of verstoring van beschermde planten, of voortplantings- of rustplaatsen van beschermde dieren, slechts onder strikte voorwaarden mogelijk zijn. Indien aantoonbaar kan worden gemaakt dat er geen significante schade voor flora en fauna zal optreden, kan voor bepaalde maatregelen door het bevoegd gezag een verklaring van geen bedenkingen worden aangevraagd in het kader van de beoordeling van een omgevingsvergunning, of een ontheffing worden verleend of geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en Faunawet. Er moet daarbij gekeken worden naar alternatieven, naar dwingende redenen van groot openbaar belang en naar mogelijkheden voor compensatie.

Hieronder volgt een overzicht van de te ondernemen stappen bij een gewenste ruimtelijke ontwikkeling:

Inventarisatie

Zorg voor een overzicht van beschermde dieren en planten en doe eventueel aanvullend veldonderzoek. Kijk daarnaast ook naar de ligging ten opzichte van beschermde natuurgebieden.

Inschatting van het effect van de ingreep

Zijn er beschermde soorten? Indien ja, bepaal de effecten van het plan op beschermde soorten. Bij beoordeling van effecten wordt onderscheid gemaakt tussen beschermde of streng beschermde soorten.

Bepaling mogelijke alternatieven

Zoek naar mogelijkheden om de effecten te voorkomen door alternatieven te vinden. Dit kan bijvoorbeeld door buiten het broedseizoen aan de slag te gaan of een andere locatie te vinden.

Beoordeling van het maatschappelijk belang

Kijk naar het maatschappelijk belang in relatie tot het beschermingsniveau van de soorten. Voorbeelden van maatschappelijk belang: de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid en voor het milieu gunstige effecten.

Compensatieplan en mitigatieplan voor schadelijke effecten

Zorg voor een plan voor compensatie en mitigatie (vermindering van de schadelijke effecten). Bijvoorbeeld door te zorgen dat het leefgebied van de beschermde soort elders gecompenseerd wordt. Dit kan door bijvoorbeeld wildtunnels aan te leggen, zodat de dieren ergens anders naar toekunnen.

Ontheffingsaanvraag

Vraag ontheffing aan via LASER, het uitvoeringsorgaan van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Resultaten bureau onderzoek

In het kader van de uitgevoerde plan-mer heeft een bureau onderzoek plaats gevonden naar de verschillende mogelijk te verwachten natuurwaarden in het plangebied (*Bureauonderzoek, buitengebied gemeente Woudrichem, in het kader van de Flora- en Faunawet, Regelink, 2011*).

Binnen het plangebied zijn verschillende deelgebieden te onderscheiden met verschillende natuurwaarden. Op basis van de geraadpleegde bronnen mogen binnen de gemeente 37 beschermde soorten verwacht worden. Op basis van hun verspreiding in Nederland en het aanwezige habitat binnen de gemeente zijn nog een 7 tal beschermde soorten te verwachten.

Mogelijke effecten

De mogelijkheden die het bestemmingsplan hebben vooral betrekking op de 'wijziging van landgebruik'. Het betreft hier met name uitbreiding en nieuwvestiging van agrarische bedrijven en glastuinbouw. Deze ontwikkelingen zullen zich met name afspelen in 'agrarisch gebied'. In dit gebied zijn geen bovengemiddelde flora- en faunawaarden te verwachten.

De gebieden met hoge natuurwaarden zijn zodanig bestemd dat hier geen of maar zeer beperkt ontwikkelingsmogelijkheden zijn. Negatieve effecten op flora en fauna zijn hier dan ook niet of zeer beperkt te verwachten. Ten opzichte van het vigerende plan zijn deze gebieden met de bestemming Natuur uitgebreid en deels omzoomd met de bestemming agrarisch gebied met waarden. Hiervoor geldt eveneens ondermeer herstel en behoud van natuurwaarden. In het vigerende plan richtte de bescherming zich hier primair op de landschapswaarden.

6 DETAILBESTEMMINGEN EN REGULINGEN

In dit hoofdstuk worden de detailbestemmingen toegelicht. De detailbestemmingen en aanduidingen zijn conform de Standaard vergelijkbare bestemmingsplannen (SVBP 2008) naamgegeven. De detailbestemmingen betreffen onder meer landbouw, wonen, recreatie en bedrijvigheid.

Bij de uitwerking van het beleid is de provinciale Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 veelal uitgangspunt, aangevuld naar feitelijke situatie en specifieke wensen van de gemeente..

6.1 Agrarische bedrijvigheid

In dit bestemmingsplan worden tot *agrarische bedrijvigheid* gerekend:

definitie agrarische bedrijvigheid

Activiteiten die zijn gericht op het voortbrengen van dierlijke of plantaardige producten door middel van het telen van gewassen en/of het houden van landbouwdieren. Hieronder vallen ook een paardenhouderij, boomteelt en sierteelt.

Dierenasiel

Het houden van dieren in kennels of dierenasiel wordt niet als agrarische activiteit aangemerkt.

Paardenhouderij

Activiteiten gericht op het houden, stallen, trainen en fokken van paarden en het aanbieden van paardrijlessen zijn een trend en ontwikkelen zich ook in het buitengebied in rap tempo. Duidelijk is geworden dat er een zeer grote diversiteit aan activiteiten is, die vaak naast elkaar op één bedrijf voorkomen. Het onderscheid in de productiegerichte paardenhouderij (paardenfokkerijen, africhtbedrijven etcetera) en overige paardenhouderijen (paardenpensions) is theoretisch gezien duidelijk, maar blijkt in de praktijk toch moeilijk. In dit plan zijn de paardenhouderijen, met uitzondering van maneges, als agrarisch bedrijf beschouwd. De regeling m.b.t. paardenhouderijen is verbaal in de regels opgenomen, de paardenhouderijen zijn tevens middels een aanduiding op de verbeelding opgenomen. Maneges zijn geschaard onder de bestemming Sport.

Grondgebonden / niet-grondgebonden

Voorts wordt onderscheid gemaakt in grondgebonden en niet-grondgebonden agrarische bedrijven. Niet-grondgebonden agrarische bedrijven betreffen intensieve veehouderijen, glastuinbouwbedrijven en overige niet-grondgebonden agrarische bedrijven (zoals een champignonkwekerij of viskwekerij).

De intensieve veehouderijen, solitaire glastuinbouwbedrijven, gemengde bedrijven (agrarische bedrijven met een grondgebonden bedrijfstak en een intensieve veehouderijtak) en overige niet-grondgebonden agrarische bedrijven zijn apart aangeduid.

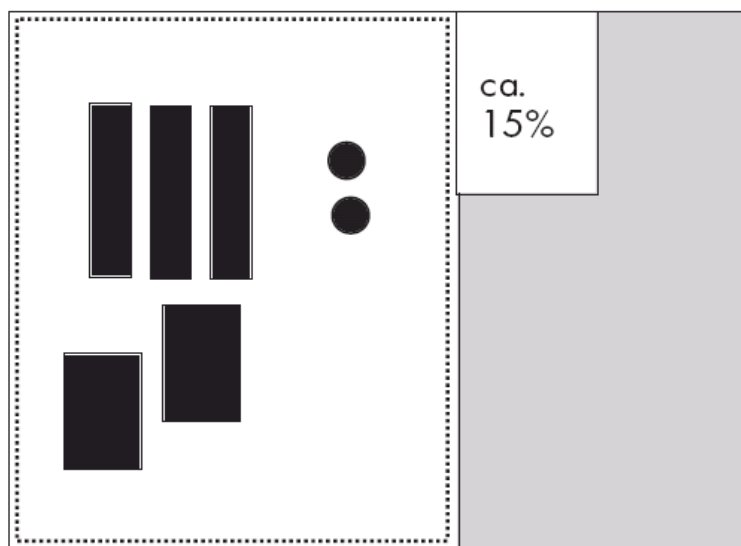
6.2 Toekenning agrarische bouwvlakken

Uitgangspunt is dat alle reële bedrijven een bouwvlak toebedeeld hebben gekregen. Bij de toekenning van een agrarisch bouwvlak is uitgegaan van de bestaande bedrijven met een milieuvergunning of een -melding. Dit betekent dat ook kleine agrarische bedrijven een bouwvlak toegekend krijgen. Voor de kleinste bedrijven met een geldend agrarisch bouwvlak is - afhankelijk van de bedrijfssituatie en de ligging - een klein bouwvlak op maat toegekend óf een bestemming woondoeleinden.

Het bouwvlak dient te voldoen aan het 'bouwvlak op maat'-principe dat de provincie sinds 1992 hanteert. Het vorige bestemmingsplan Buitengebied dateerde van 1997 dus de bouwvlakken in dat bestemmingsplan voldoen in beginsel aan dit principe.

Binnen het bouwvlak dienen alle (legale) bestaande bebouwing en bouwwerken (waaronder de bedrijfswoning, bijgebouwen, stallen, machineberging, mestopslag, voedersilo's, (hoog)kassen) evenals bijbehorende voorzieningen (erfverharding, kuilvoerplaten, paardenbakken en erfbeplanting) te worden gesitueerd.

Binnen het bouwvlak dient ook nieuwe bebouwing te (kunnen) worden gesitueerd. Daarom kan – indien nodig - een uitbreiding (groeiruimte) van maximaal 15% meegenomen worden, die het mogelijk maakt om binnen het bouwvlak één extra stal op te kunnen richten (zie illustratie).

Schematische weergave 'bouwblok op maat', bestaande uit een fictieve begrenzing om de bestaande verharding, bebouwing en voorzieningen + 15% uitbreidingsruimte

Dit neemt echter niet weg dat de omvang en vorm van de bouwvlakken bij het maken van onderhavig bestemmingsplan opnieuw kritisch zijn

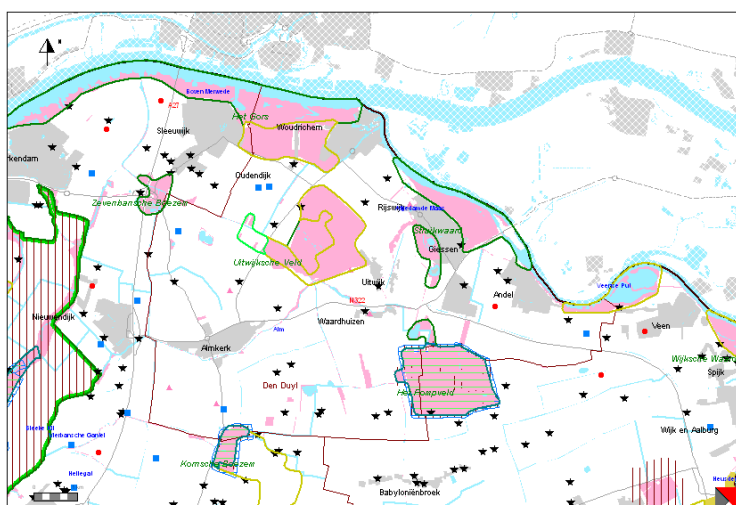
bekeken. De exacte omvang van de agrarische bouwvlakken is afgestemd op:

- de bestaande rechten (het bouwvlak in het geldende bestemmingsplan uit 1997) voor zover deze reël zijn en de aanwezige omgevingswaarden dit toelaten;
- een eventueel reeds verleende omgevingsvergunning voor bouwen en/of milieuvergunning;
- specifieke geconcretiseerde ontwikkelingsbehoeften van het bedrijf (middels milieu- en/of bouwvraag), die samenhangen met de bedrijfsvoering en -ontwikkeling;
- milieuwetgeving (bijvoorbeeld ligging ten opzichte van woningen en voor verzuring gevoelige gebieden);
- natuur- en landschapswaarden;
- het provinciaal uitgangspunt van zuinig ruimtegebruik;
- eventueel verleende vrijstellingen voor vergroting van het bouwvlak;
- als daaraan behoefte bestond, werd één en ander besproken in een zogenaamd bouwblokgesprek.

In het buitengebied (buiten de bouwvlakken) mogen geen nieuwe solitaire opstallen c.q. schuilhutten voor vee worden opgericht. Dit om verrommeling van het landschap te voorkomen.

Bij het toekennen van bouwvlakken is onderscheid gemaakt in:

- grondgebonden agrarische bedrijven;
- productiegerichte paardenhouderijen;
- niet-grondgebonden agrarische bedrijven in de vorm van intensieve veehouderijbedrijven;
- overige niet-grondgebonden bedrijven (bijvoorbeeld champignonteeltbedrijf en wormenkwekerij);
- glastuinbouwbedrijven;
- gemengde bedrijven.

Fragment Gebiedsplan Wijde Biesbosch

Binnen het Gebiedsplan Wijde Biesbosch is in 2005 bepaald dat in de extensiveringsgebieden (roze gebieden op de voorgaande kaart) bestaande rechten van intensieve veehouderijbedrijven niet ingeperkt worden.

6.3 Uitbreiding en vormverandering van bouwvlakken

Omdat de vastgestelde bouwkvavel (op termijn) niet voor alle agrarische bedrijven voldoende ontwikkelingsperspectief met zich meedraagt, is een verdere uitbreiding of een vormverandering van het bouwvlak voor agrarische bedrijven mogelijk na een nadere afweging in de vorm van een wijziging. De Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 fungeert hierbij als kader.

Grondgebonden agrarische bedrijven, waaronder melkrundveehouderijen

Bouwvlakken van grondgebonden agrarische bedrijven (inclusief productiegerichte paardenhouderijen en gemengde bedrijven, niet zijnde de intensieve veehouderijtak) kunnen onder voorwaarden (via wijziging) vergroot worden. De maximale omvang die een bouwvlak kan krijgen bedraagt 2 hectare (inclusief permanente teeltondersteunende voorzieningen) in de bestemmingen Agrarisch – 1, Agrarisch – 2 en Agrarisch met waarden, waarbij voor de groei van 1,5 hectare naar 2 hectare advies dient te worden ingewonnen bij de Adviescommissie Agrarische Bouwaanvragen.

Op gronden met de bestemming Agrarisch met waarden met de nadere aanduiding 'wro-zone – aanlegvergunning groenblauwe mantel' mogen grondgebonden agrarische bedrijven hun bouwvlak alleen uitbreiden tot maximaal 2 hectare indien met de bouwvlakvergroting tevens een positieve bijdrage geleverd wordt aan de ontwikkeling van de aanwezige waarden in de groenblauwe mantel.

Op gronden met de bestemming 'Agrarisch met waarden' met de nadere aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch met waarden – griendcultuur' danwel 'specifieke vorm van agrarisch met waarden – natuurparel' zijn geen agrarische bouwvlakken gelegen. Vanwege situering binnen de ecologische hoofdstructuur is hier overigens geen vestiging danwel uitbreiding van agrarische bedrijven toegestaan.

Voor grondgebonden veehouderijen dient bij vergroting en/of vormverandering van het bouwvlak specifiek rekening te worden gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Hierop mogen geen significant negatieve effecten optreden. De voorwaarde met betrekking tot vergroting is onderbouwd in de Plan-MER. De voorwaarde m.b.t. vormverandering volgt dit principe.

Intensieve veehouderijbedrijven, uitgezonderd geiten- en schapehouderijen

Op grond van de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 is de maximum omvang van bouwvlakken van intensieve veehouderijen 1,5 hectare. Van gebouwen waarin dieren worden gehouden mag ten hoogste één bouwlaag gebruikt worden voor het houden van dieren, met uitzondering van voliëre- en scharrelstallen voor legkippen, waar ten hoogste twee bouwlagen gebruikt mogen worden.

Binnen het Gebiedsplan Wijde Biesbosch (beleidslijn voortgezet in de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011) is bepaald dat in de extensiveringsgebieden bestaande rechten van intensieve veehouderijbedrijven niet ingeperkt worden. In het aangewezen extensiveringsgebied zijn evenwel geen intensieve veehouderij bedrijven gelegen.

Op grond van het Gebiedsplan (en de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011) wordt het overige agrarische gebied in de gemeente (buiten het extensiveringsgebied) aangemerkt als verwevingsgebied. Voor de intensieve veehouderijen in dit verwevingsgebied zijn de vigerende bouwvlakken overgenomen, inclusief eventueel verleende vrijstellingen voor vergroting van het bouwvlak.

Voor intensieve veehouderij en de intensieve veehouderijtak van gemengde bedrijven is een uitbreiding toegestaan tot een totale omvang van 1,5 ha, mits sprake is van een duurzame locatie voor de intensieve veehouderij. Een duurzame locatie betreft een bestaand agrarisch bouwvlak met een zodanige ligging dat het zowel vanuit milieuoogpunt (o.a. ammoniak, geur, fijnstof en volksgezondheid) als vanuit ruimtelijk oogpunt (o.a. natuur, landschap en cultuurhistorie) verantwoord is om het bouwvlak te laten groeien. In geval van een voorgenomen uitbreiding dient ten minste 10% van de oppervlakte van de aanduiding 'bouwvlak' te worden aangewend voor een goede landschappelijke inpassing.

In afwijking van de maximaal toegestane uitbreidingsmogelijkheid tot 1,5 ha biedt het bestemmingsplan tevens de mogelijkheid tot uitbreiding boven 1,5 ha (ook op niet-duurzame locatie). Deze mogelijkheid geldt echter uitsluitend voor intensieve veehouderijbedrijven, die dienen uit te breiden om te kunnen voldoen aan de huisvestingseisen voortvloeiend uit het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij en uit de op grond van Gezondheids- en welzijnswet voor dieren gestelde eisen en waarbij de betreffende bouwvlakken op de peildatum (20 maart 2010) reeds over een omvang van 1,5 ha beschikten, die in zijn geheel benut werden. Deze mogelijkheid geldt tot uiterlijk 1 januari 2013.

Vormverandering van het bouwvlak van intensieve veehouderijen (van maximaal 1,5 hectare) is mogelijk via wijziging. Hierbij wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Hierop mogen geen significant negatieve effecten optreden. Deze voorwaarde volgt uit de Plan-MER. Alle vormen van mega-intensieve veehouderij worden daarmee uitgesloten.

Gemengde bedrijven

Met betrekking tot gemengde bedrijven kan worden opgemerkt dat deze bedrijven hun agrarisch bouwvlak met betrekking tot de grondgebonden tak kunnen uitbreiden conform de genoemde voorwaarden voor grondgebonden agrarische bedrijven.

Uitbreiding van het agrarisch bouwvlak ten behoeve van de intensieve neventak is toegestaan conform de voorwaarden voor intensieve veehouderijbedrijven.

Geiten- en schapenhouderijen

Voor alle bedrijven (ongeacht in welke agrarische bestemming) geldt dat – in ieder geval – tot 1 juni 2012:

- uitbreiding, hervestiging en omschakeling naar een intensieve geiten- of schapenhouderij niet is toegestaan;
- vergroting van de bebouwing ten behoeve van een intensieve geiten- of schapenhouderij welke op de peildatum 12 december 2009 aanwezig of in uitvoering was, danwel gebouwd mag worden krachtens een onherroepelijk verleende wettelijke vergunning, niet is toegestaan.

Via een wijzigingsprocedure kan de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - geitenhouderij' worden verwijderd indien gebleken is dat geen geitenhouderij en/of een schapenhouderij wordt uitgeoefend, de provinciale regelgeving toestaat dat er uitbreidingsruimte ontstaat voor een geitenhouderij en/of schapenhouderij of indien een geitenhouderij en/of schapenhouderij in de regeling gelijkgesteld wordt aan een intensieve veehouderij.

Glastuinbouwbedrijven

Belangrijke doelstelling van de provincie is het clusteren van glastuinbouwbedrijven in concentratiegebieden. Hiervoor worden (project)vestigingsgebieden en (mogelijke) doorgroeigebieden onderscheiden.

Binnen de gemeente Woudrichem is geen vestigingsgebied gelegen, maar wel een tweetal mogelijke doorgroeigebieden glastuinbouw (Andel en Woudrichem). Binnen deze gebieden is een zekere concentratie van glastuinbouwbedrijven aanwezig, maar deze gebieden zijn om uiteenlopende redenen niet geschikt om uit te groeien naar een (vrij) vestigingsgebied.

Bij voorgenomen uitbreiding van de bestaande glastuinbouwbedrijven dient rekening te worden gehouden met de overige aanwezige waarden en belangen van natuurlijke, landschappelijke, cultuurhistorische, water- en bodemhuishoudkundige, milieuhygiënische of recreatieve aard. Aan de omvang van de eventuele uitbreiding van een glastuinbouwbedrijf wordt geen expliciet maximum gekoppeld, mits de uitbreiding binnen de

aanduiding 'mogelijk doorgroeigebied glastuinbouw' plaats vindt. De maximale bedrijfsomvang wordt hiermee begrensd tot maximaal de omvang van het doorgroeigebied (ca. 65 ha). Als een van de randvoorwaarden voor uitbreiding van kassen is wel opgenomen dat de uitbreiding dient aan te sluiten op de bestaande bedrijven (efficiënt ruimtegebruik).

Voor het bedrijf binnen het doorgroeigebied bij Woudrichem worden de vigerende rechten gehandhaafd, dat wil zeggen dat een bouwvlak op maat is toegekend met respect voor vigerende rechten en uitbreiding. Bebouwing is mogelijk op het gehele bouwvlak.

Voor bestaande solitair gelegen glastuinbouwbedrijven geldt een specifieke regeling met betrekking tot eventuele uitbreiding van het agrarisch bouwvlak. Bestaande glastuinbouwbedrijven buiten de twee hiervoor genoemde doorgroeigebieden voor glastuinbouw mogen hun bouwvlak (op maat) via wijziging uitbreiden tot maximaal 3 ha netto glas (= 4,0 ha bruto). Ook hierbij geldt dat een uitbreiding in overeenstemming moet zijn met de diverse omgevingskwaliteiten.

	Bouwvlak (max)	Uitbreiding via wijziging	Nieuwvestiging
Doorgroeigebied Andel	Op maat	Onbeperkte bouwkvavel	Ja, mits sprake is van sanering van een glastuinbouwbedrijf (onbeperkt bouwvlak)
Doorgroeigebied Woudrichem	Op maat	Bebouwing op gehele bouwvlak	nee
Solitaire bedrijven in agrarisch gebied (Bestemming Agrarisch - 1 of 2)	Op maat	Maximaal 3 ha netto	nee

Niet-grondgebonden agrarische bedrijven (niet zijnde intensieve veehouderij)

Deze bedrijven, waaronder champignon-, witlof-, vis- en wormkwekerijen, mogen hun bouwvlak enkel uitbreiden indien ze zijn gelegen binnen de bestemming Agrarisch – 1 en Agrarisch – 2, conform de regels voor het agrarisch gebied uit de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011. In beginsel kunnen dergelijke bedrijven uitbreiden tot maximaal 2 hectare, waarbij voor uitbreiding boven 1,5 hectare naar 2 hectare onder meer ook advies dient te worden ingewonnen bij de Adviescommissie Agrarische Bouwaanvragen.

Binnen de bestemming Agrarisch met waarden (AW) geldt – conform de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 - dat uitbreiding van het agrarisch bouwvlak van deze bedrijven niet is toegestaan.

Paardenhouderijen

Voor de uitwerking van een vestigingsbeleid voor de paardenhouderij is onderscheid gemaakt in agrarische productiegerichte paardenhouderijen en in publieksgerichte en verkeersaantrekkende paardenhouderijen (gebruiksgerichte paardenhouderijen), zoals maneges.

Uitgegaan wordt van een bedrijfsmatige paardenhouderij wanneer meer dan 8 paarden worden gehouden. Een paardenhouderij is op de verbeelding aangeduid indien er meer dan 8 dieren aanwezig zijn volgens het Bestand veehouderijen Brabant. Al deze paardenhouderijen, met uitzondering van de publieksgerichte paardenhouderijen met verkeersaantrekkende werking (maneges), worden beschouwd als een grondgebonden agrarisch bedrijf. Voor deze bedrijven gelden navolgende voorwaarden:

- Nieuwvestiging (nieuw agrarisch bouwperceel) van deze bedrijven is uitgesloten.
- Hervestiging van, danwel omschakeling naar een paardenhouderij is uitsluitend toegestaan als het een productiegerichte paardenhouderij betreft. Een voorwaarde hierbij is dat er geen publieks- en of verkeersaantrekkende voorzieningen worden aangelegd. In de bestemming Agrarisch met waarden geldt een maximale omvang voor de rijhal.
- Uitbreiding van het agrarisch bouwvlak van een paardenhouderij is mogelijk tot maximaal 1,5 ha.
- Paardenbakken dienen binnen het bouwvlak te worden opgericht.
- Er geldt de eis van een goede landschappelijke inpassing.
- Overtollige bebouwing wordt gesloopt, tenzij deze cultuurhistorische waarden bezit.
- Er dienen zich geen overwegende bezwaren van natuurlijke, landschappelijke, cultuurhistorische, water- en bodemhuishoudkundige of milieuhygiënische aard voor te doen.

Publieksgerichte paardenhouderijen met een grote verkeersaantrekkende werking (maneges) vallen onder de bestemming Sport. Hervestiging danwel omschakeling naar deze vorm van paardenhouderijen is slechts mogelijk in aangeduide bebouwingsconcentraties. Uitbreiding is eenmalig mogelijk, tot maximaal 15% van de huidige bebouwde oppervlakte.

Algemeen aandachtspunt bij uitbreiding van bouwvlakken

In de nabijheid van een nog te realiseren ecologische verbindingszone (op de verbeelding voorzien van de aanduiding 'wro-zone – wijzigingsgebied ecologische verbindingszone') mogen agrarische

bouwvlakken worden uitgebreid (uiteraard binnen de regels van de agrarische bestemmingen), mits het toekomstig functioneren van de ecologische verbinding niet wordt belemmerd.

6.4 **Nieuwvestiging, hervestiging en omschakeling van agrarische bedrijven**

6.4.1 *Nieuwvestiging*

Nieuwvestiging (creëren van nieuw agrarisch bouwvlak) van agrarische bedrijven is binnen de agrarische gebiedsbestemmingen via wijziging toegestaan indien het gaat om de verplaatsing van een *grondgebonden agrarisch bedrijf* dat op de huidige locatie geen toekomst- c.q. groeiperspectief heeft. Hierbij kan het bijvoorbeeld gaan om de uitplaatsing van een bedrijf uit een natuurgebied of een bebouwde kom/bebouwingsconcentratie of vanwege de aanleg van infrastructuur. De Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 stelt dat verplaatsing van grondgebonden agrarische bedrijven mogelijk is indien met de verplaatsing een algemeen belang gediend is en mits door middel van onderzoek is aangetoond dat binnen een straal van 10 km van de bestaande locatie geen reële mogelijkheid bestaat om het bedrijf te hervestigen op een bestaande of voormalige agrarische bedrijfslocatie of op een niet-agrarische locatie.

Nieuwvestiging van een glastuinbouwbedrijf is uitsluitend mogelijk in het doorgroeigebied bij Andel mits het gaat om sanering van een solitair glastuinbouwbedrijf van buiten het doorgroeigebied danwel in het kader van de herschikking van de bedrijfsstructuur, waardoor een betere structuur van het in te richten doorgroeigebied ontstaat.

Nieuwvestiging en uitbreiding van glastuinbouwbedrijven in het mogelijk doorgroeigebied Andel mag niet leiden tot overschrijding van grenswaarden voor luchtkwaliteit en passen binnen het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Deze voorwaarde is onderbouwd in de Plan-MER.

6.4.2 *Omschakeling en hervestiging*

Er worden in het bestemmingsplan geen mogelijkheden geboden voor omschakeling naar een intensieve veehouderij. Omschakeling naar een glastuinbouwbedrijf is uitsluitend mogelijk binnen het doorgroeigebied voor glastuinbouw bij Andel.

Omschakeling naar een overig niet-grondgebonden agrarisch bedrijf is uitsluitend toegestaan binnen de bestemming Agrarisch -1 en -2.

Omschakeling naar een grondgebonden agrarisch bedrijf (tevens grondgebonden veehouderij) is zowel in Agrarisch – 1, Agrarisch – 2 als Agrarisch met Waarden mogelijk. Voor omschakeling naar een grondgebonden veehouderij dient wel een wijzigingsprocedure te worden doorlopen waarbij zal moeten blijken of de omschakeling geen significant negatieve effecten zal hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Deze procedure is verantwoord in de Plan-MER.

In het hele buitengebied kunnen tevens agrarisch verwante, agrarische hulp- en nevenbedrijven en niet-agrarische bedrijven via wijziging worden omgezet in agrarische grondgebonden bedrijven, mits er wordt voldaan aan de richtlijnen uit de milieuwetgeving. Ook hier wordt een bouwvlak op maat toegekend dat via wijziging eventueel vergroot kan worden tot maximaal 2 ha.

6.5 Teeltondersteunende voorzieningen en kassen

Teeltondersteunende voorzieningen

Teeltondersteunende voorzieningen zijn voorzieningen in, op of boven de grond die door agrarische bedrijven met plantaardige teelten worden gebruikt om de productie onder meer gecontroleerde omstandigheden te laten plaatsvinden. Voorbeelden zijn: aardbeiteelttafels, afdekfolies, anti-worteldoek, boomteelthekken, hagelnetten, insectengaas, plastic tunnels, ondersteunende kassen, schaduwhallen en vraatnetten. Het gebruik van deze voorzieningen is aan regels gebonden omdat deze op diverse wijzen van invloed zijn op bijvoorbeeld de waterhuishouding, het landschapsbeeld en de natuur.

In dit bestemmingsplan is aangesloten op het provinciaal beleid aangaande teeltondersteunende voorzieningen. Dit beleid was eerst vastgelegd in de *Beleidsnota teeltondersteunende voorzieningen (TOV)* uit 2007 en is geïntegreerd in de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011. In dit beleid wordt onderscheid gemaakt in tijdelijkheid van de ondersteunende voorzieningen.

Permanente voorzieningen

Permanente voorzieningen zijn teeltondersteunende voorzieningen die voor onbepaalde tijd gebruikt worden, dit betreft zowel hoge voorzieningen (bakken op stellingen en regenkappen) als lage voorzieningen (containervelden). Vanwege de relatief grote ruimtelijke uitstraling, de duurzaamheid van de voorziening en het ontbreken van een directe relatie met het grondgebruik dienen deze permanente voorzieningen altijd binnen het agrarisch bouwvlak opgericht te worden. Als het bouwvlak te klein is om de voorzieningen te realiseren kan een vergroting van het bouwvlak plaatsvinden.

Het gebruik van reeds bestaande, legaal opgerichte, permanente teeltondersteunende voorzieningen buiten het agrarisch bouwvlak mag als zodanig worden voortgezet.

Tijdelijke voorzieningen

Tijdelijke voorzieningen betreffen voorzieningen die op dezelfde locatie worden gebruikt zolang de teelt dit vereist (afdekfolies, insectengaas, lage tunnels en menstoegankelijke wandelkappen), met een maximum van 6 maanden. Deze tijdelijke voorzieningen hebben een directe relatie met het grondgebruik. Aangezien de ruimtelijke impact van dergelijke voorzieningen minder groot wordt geacht, is oprichting van deze voorzieningen buiten het agrarisch bouwvlak rechtstreeks toegestaan tot een hoogte van maximaal 2,5 meter.

Hagelnetten, boomteelthekken en vraatnetten betreffen teeltondersteunende voorzieningen, waarvan de netten en hekken zelf tijdelijk worden geplaatst, maar de constructiepalen permanent aanwezig zijn. Hiervoor zal in het bestemmingsplan een adequate regeling worden opgenomen, zodat oprichting van dergelijke voorzieningen tot een hoogte van 4 meter ook rechtstreeks buiten een agrarisch bouwvlak kan worden toegestaan.

Daar waar sprake is van gebieden met specifieke landschappelijke, cultuurhistorische en/of natuurlijke waarden is geldt voor de oprichting van teeltondersteunende voorzieningen buiten het bouwvlak een nadere afweging (omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden of een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouwregels) om te voorkomen dat (teveel) afbreuk wordt gedaan aan deze waarden.

Teeltondersteunende kassen

Teeltondersteunende kassen betreffen teeltondersteunende voorzieningen, bestaande uit een agrarisch bedrijfsgebouw waarvan de wanden en het dek voornamelijk bestaan uit glas of een ander lichtdoorlatend materiaal en dienend voor de productie van gewassen onder geconditioneerde klimaatomstandigheden. Schuurkassen en permanente tunnel- of boogkassen (hoogte >1,5 meter) worden ook beschouwd als teeltondersteunende kas.

Ten aanzien van teeltondersteunende kassen is conform de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 in het bestemmingsplan opgenomen dat dergelijke voorzieningen –conform het beleid voor de groenblauwe mantel en ecologische hoofdstructuur- niet zijn toegestaan binnen de bestemming Agrarisch met waarden (AW).

Gelet op de kwetsbaarheid van het landschap in Woudrichem en de mogelijke forse landschappelijke impact van teeltondersteunende kassen

geldt voor het oprichten van meer dan 1.000 m² aan teeltondersteunend glas een stapsgewijze regeling in de andere twee agrarische bestemmingen.

Deze is als volgt:

Binnen de bestemmingen Agrarisch – 1 en 2 zijn binnen het bouwvlak van agrarische bedrijven 1.000 m² aan teeltondersteunend glas toegestaan. Via een nadere afweging kan dit oppervlak stapsgewijs vergroot worden tot 2.000 m² (omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouwregels) en tot maximaal 5.000 m² (wijziging).

Deze regeling geldt voor gebieden waar de kwetsbaarheid van het landschap het grootst is (ter plaatse van de aanduidingen openheid en kleinschalig landschap, respectievelijk de 'wro-zone - aanlegvergunning openheid' en de 'wro-zone - aanlegvergunning kleinschalig landschap'). Gelet op de landschappelijke impact van kassen op het open landschap is voor deze stapsgewijze regeling - die strenger is dan het provinciale beleid, welk bij recht 5.000 m² aan teeltondersteunend glas toestaat - gekozen. Met deze regeling kan de landschappelijke impact en positionering getoetst worden in de kwetsbare landschappen. Buiten deze zonering (binnen de bestemmingen Agrarisch – 1 en 2) is de regeling soepeler.

6.6 Mestverwerking en biovergisting

Op het gebied van biomassavergisting, mestbe- en verwerking zijn grote ontwikkelingen gaande. Dit betreft enerzijds de ontwikkeling dat installaties steeds groter worden, dus daarmee als zelfstandig, niet-agrarisch bedrijf, gaan functioneren. Anderzijds bestaat de ontwikkeling dat onderzocht wordt of er ook kleinere varianten mogelijk zijn, voor het eigen agrarisch gebruik. De benodigde input in kubieke meters kan hierbij enorm verschillen. Eventuele effecten op de omgeving zijn zeer afhankelijk van de aard en hoeveelheid van het te verwerken materiaal.

De gemeente wenst vanwege de veelheid aan varianten en vooral de mate van verschil van de effecten, geen mogelijkheid te bieden voor de realisering van een initiatief met betrekking tot biovergisting en mestverwerking via een wijzigingsbevoegdheid. De gemeente staat welwillend tegenover initiatieven, maar deze zullen dan in een zelfstandige procedure worden getoetst, zodat op de juiste wijze maatwerk kan worden geboden. Het initiatief zal dan getoetst worden op effecten op het gebied van geur, geluid, inpassing en verkeersaantrekkende werking.

6.7 Agrarische bedrijfswoning

In principe hebben alle volwaardige agrarische bedrijven recht op één bedrijfswoning. De bestaande bedrijfswoningen zijn dan ook positief

bestemd (binnen de agrarische bouwkavel). De inhoud van de agrarische bedrijfswoning is maximaal 750 m³ (exclusief kelder), tenzij de woning al een grotere omvang heeft. In dat geval geldt het overgangsrecht.

Voor het realiseren van een tweede agrarische bedrijfswoning wordt in het bestemmingsplan geen ruimte geboden. De behoefte aan een dergelijke woning is niet of nauwelijks nog reëel. Daarnaast levert de bouw van een tweede bedrijfswoning steeds meer milieuproblemen op voor agrarische bedrijven.

Afgesplitste eerste en/of tweede agrarische bedrijfswoningen

In geval van een (in het verleden) afgesplitste bedrijfswoning op een agrarisch bedrijf wordt er voor gekozen om te bestemmen conform de feitelijke situatie. De bestemming van de voormalige bedrijfswoning zal in zo'n geval worden omgezet in een burgerwoning. Dit uitgangspunt wordt gehanteerd tenzij er sprake is van een afwijkende en complexe situatie. Voor een nieuwe bedrijfswoning bestaat in geval van afsplitsing geen mogelijkheden.

6.8 Tijdelijke huisvesting seizoensarbeiders

Ten behoeve van de tijdelijke huisvesting van seizoensarbeiders wordt een regeling (omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels) opgenomen, waarin een aantal randvoorwaarden zijn geformuleerd. De regeling ziet er op toe te voorzien in de behoefte aan huisvesting van tijdelijke werknemers tijdens de piekperiodes van een bedrijf. De woonvoorzieningen mogen structureel van aard zijn, maar de bewoning (het gebruik) zelf mag maximaal 6 maanden per jaar zijn. Het gaat dan om navolgende voorzieningen:

- Huisvesting op eigen bedrijf door het verbouwen van een eigen bedrijfsgebouw;
- Huisvesting op eigen bedrijf door logies in de eigen bedrijfswoning.

De tijdelijke woonegelegenheden mogen geen ruimtelijke impact hebben. In het buitengebied zijn de volgende vormen van tijdelijke huisvesting daarom niet toegestaan:

- Wooneenheden in gebouwencomplexen of grotere gebouwen in buitengebied;
- Woonunits op het eigen bedrijf;
- Huisvesting op vakantieparken en campings;
- Stacaravans op eigen bedrijf;
- Tenten op eigen bedrijf;
- Toercaravans op eigen bedrijf.

Structurele huisvesting (langer dan 6 maanden) in het buitengebied wordt niet rechtstreeks binnen dit plan toegestaan. Hiervoor dient een afzonderlijke planologische procedure te worden doorlopen.

6.9 Plattelandsvernieuwing

Vanwege de huidige ontwikkelingen in de agrarische sector is een tendens waar te nemen dat de agrariër naast de uitoefening van het agrarische bedrijf naar andere mogelijkheden zoekt om inkomsten te behouden. Nevenactiviteiten kunnen een bijdrage leveren aan de sociaal-economische positie van de agrariërs. De provincie heeft hier ruimtelijke kaders voor geschetst, waar bij de opstelling van dit bestemmingsplan bij is aangesloten. De nevenactiviteiten kunnen worden onderverdeeld in agrarische nevenactiviteiten die een directe relatie hebben met het agrarisch bedrijf (verbrede landbouwactiviteiten: zoals een ambachtelijke ijs-/kaasmakerij, organiseren rondleidingen en de verkoop van streekeigen producten) en in overige nevenactiviteiten zonder directe relatie met de bestaande agrarische bedrijfsvoering (bijvoorbeeld recreatie, agrarisch verwante functies, agrarisch technische hulpfuncties en statische binnenopslag).

In de praktijk komt het voor dat eenmaal opgestarte activiteiten worden uitgebreid en hoofdactiviteit worden. Het toestaan van nevenactiviteiten is derhalve alleen mogelijk op die plaatsen waar ook wijziging naar betreffende functies als hoofdactiviteit mogelijk is. Dit betekent dat bepaalde nevenactiviteiten (semi- en niet-agrarische bedrijvigheid) bijvoorbeeld alleen in de bestemming Agrarisch – 2 - en dus bijvoorbeeld niet in de bestemming Agrarisch - 1 of Agrarisch met waarden (AW) - mogen worden opgestart.

De gemeente geeft er de voorkeur aan dat nevenactiviteiten bij agrarische gronden worden ontplooid op locaties met de bestemming Agrarisch – 2, het gebied met een gemengde plattelandseconomie. De gemeente wenst terughoudend om te gaan met het toestaan van nieuwe niet-agrarische nevenactiviteiten voor locaties die zijn gelegen in Agrarisch - 1, het agrarisch productiegebied. In de bestemmingsregeling wordt geen expliciet onderscheid gemaakt in de mogelijkheden voor nevenactiviteiten tussen de gebieden Agrarisch – 1 en Agrarisch – 2, conform het ontwerp bestemmingsplan. De afweging of een nevenactiviteit passend is in het betreffende gebied, wordt gemaakt bij de toetsing van de voorwaarde “het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de bedrijfsontwikkelingen van de omliggende agrarische bedrijven, voortvloeiende uit de natuur-, milieu- en dierenwelzijnswetgeving”. Binnen de bestemming Agrarisch – 1 zal hierbij ook rekening moeten worden gehouden met de ontwikkelingsmogelijkheden van de agrarische bedrijven. Ook in de afweging “het woon- en leefmilieu van de omgeving wordt niet

onevenredig aangetast; dit betekent in ieder geval dat de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende percelen niet onevenredig mogen worden beperkt” komt de toetsing aan de doelstelling van het agrarisch productiegebied naar voren. Binnen de bestemming Agrarisch – 2 is de toetsing meer gericht op de doelstelling van menging van functies. De ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven zijn binnen dit gebied vaak feitelijk al beperkter door de kleinere kavels en kleinere afstand tot woningen, waardoor er meer menging van functies kan plaatsvinden.

Hieronder volgt een opsomming van mogelijke nevenactiviteiten:

Verkoop aan huis

- Het verwerken en ‘aan huis’ verkopen van op het eigen bedrijf geproduceerde producten en gewassen, direct daaraan gerelateerde producten (branchegerichte producten) of van streekproducten² wordt als ondergeschikte nevenactiviteit van het agrarisch bedrijf gezien en is op alle agrarische bedrijven bij recht toegestaan. Hiervoor hoeft dus geen afzonderlijke procedure doorlopen te worden. Deze activiteiten mogen nadrukkelijk niet de vorm van volwaardige detailhandel aannemen. Dit betekent dat er geen bebouwing voor de verkoopactiviteiten mag worden opgericht en dat de verkoop geen hoofdkomen mag betreffen. Het maximaal voor verkoopdoeleinden ‘aan huis’ in te richten vloeroppervlak is (bij recht) 100 m² per bedrijf. Deze ruimtelijke beperking is nodig om ervoor te zorgen dat de detailhandel uitsluitend in kleinschalige vorm plaatsvindt.
- Semi- en niet-agrarische nevenfuncties zijn (via een omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels) uitsluitend binnen de bestemming Agrarisch (1 en 2) toegestaan, dus niet binnen de bestemming Agrarisch met Waarden. Naast een agrarische tak kan een bedrijf zich bijvoorbeeld op beperkte schaal bezig houden met fokkerij, houderij of stalling van paarden. Ook een vaak voorkomende nevenactiviteit is loonwerk of andere op de agrarische sector gerichte dienstverlening, zoals transport. De activiteiten dienen plaats te vinden binnen de bestaande bebouwing; nieuwbouw of uitbreiding ten behoeve van deze functies is niet toegestaan.
- Statische opslag: deze activiteit wordt (bij recht) gebonden aan een oppervlakte van maximaal 400 m². Het realiseren van grotere oppervlaktes is gekoppeld aan een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouwregels. Deze procedure wordt nodig geacht om te kunnen toetsen aan de gestelde randvoorwaarden, met name dat het uitsluitend mag gaan om opslag van statische goederen en dat de opslag niet ten dienste mag staan van een elders gevestigd niet-agrarisch bedrijf. Het

² Dit betreft producten waarvan de grondstoffen afkomstig zijn uit de streek, waar tevens verwerking van de grondstoffen plaatsvindt.

toelaten daarvan betekent in het algemeen dat er na verloop van tijd een dependance van het desbetreffende niet-agrarische bedrijf ontstaat op grond waarvan een niet-agrarische bestemming zou kunnen worden afgedwongen. Dat is niet wenselijk. Buitenpandige opslag en opslag in kassen is overigens pertinent uitgesloten.

- Agrarische bedrijven kunnen dagrecreatieve nevenactiviteiten ontplooiën, zoals verhuur van huifkarren en/ of fietsen, theeschenkerij, organiseren van exposities, rondleidingen, educatiecentra, klim- en klauterhallen etc. Het oprichten van een manege is niet mogelijk als nevenactiviteit. Pensionstalling tot maximaal 6 paarden wordt wel toegestaan, mits dit beperkt blijft tot 100 m², zodat er geen sprake kan zijn van manege. Voor dagrecreatieve nevenactiviteiten mag maximaal 500 m² bebouwd oppervlak worden benut. Recreatieve nevenactiviteiten zijn (via een omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels) toegestaan onder de voorwaarde dat de activiteiten kleinschalig blijven (500 m²) en niet het hoofdkomen vormen. Hierbij worden ook kleinschalige, ondergeschikte horeca-activiteiten toegestaan, tot een maximale oppervlakte van 100 m². Vakantieappartementen zijn toegestaan tot een maximum van tien per bedrijf, bed & breakfast tot een maximum van 10 bedden. Kleinschalig kamperen wordt als nevenactiviteit toegestaan tot maximaal 25 kampeermiddelen. Daarbij moet de recreatieve behoefte voor de minicamping worden aangetoond zie voor de verdere regeling paragraaf 6.12.3 ..
- Ook worden mogelijkheden geboden voor nevenactiviteiten in sfeer van zorg en maatschappelijke ondersteuning, zoals de zogenaamde zorgboerderij. Het gaat ook hierbij nadrukkelijk om het organiseren van activiteiten op een bestaand agrarisch bedrijf. Maximaal 500 m² bebouwd oppervlak mag worden gebruikt ten behoeve van de betreffende activiteit. Voor deze maat is gekozen om te zorgen dat het een nevenactiviteit blijft. Grootschalige zorgvoorzieningen zijn in het buitengebied namelijk niet gewenst. Horeca-activiteiten als nevenactiviteit in een zorgboerderij zijn niet toegestaan.

Kleinschalig kamperen

*Maatschappelijke en/of
zorgactiviteiten*

Algemene voorwaarden

Een belangrijke randvoorwaarde betreft dat met de te ontplooiën activiteit geen afbreuk wordt gedaan danwel aantasting plaatsvindt van de in de omgeving aanwezige waarden.

Bovenstaande activiteiten dienen in beginsel plaats te vinden binnen het bestaande bouwvolume. Indien dit niet mogelijk blijkt, kan binnen het toegekende bouwvlak tevens uitbreiding van bebouwing danwel nieuwbouw worden toegestaan, hierbij is uitbreiding van het bouwvlak echter niet toegestaan (aangezien dit indruist tegen de principes van zuinig ruimtegebruik).

Er is alleen sprake van een nevenfunctie zolang het agrarisch bedrijf als hoofdfunctie wordt uitgeoefend. Daarom is het ook nodig om een bij de nevenfunctie passend maximum aan bebouwing op te nemen. Maximaal 500 m² bebouwd oppervlak mag worden gebruikt ten behoeve van de betreffende activiteit. Er mogen meerdere nevenactiviteiten per locatie worden uitgeoefend, mits de totale omvang niet meer dan 500 m² bedraagt³.

Detailhandel is alleen toegestaan als ondergeschikte nevenactiviteit. Publieksgerichte voorzieningen zijn niet toegestaan. Ook buitenopslag is niet toegestaan. Bovendien dienen parkeervoorzieningen op eigen terrein te worden gerealiseerd. Tenslotte dienen de nevenfuncties landschappelijk te worden ingepast.

Om te kunnen toetsen of aan de gestelde randvoorwaarden wordt voldaan is het realiseren van de genoemde activiteiten in de meeste gevallen gekoppeld aan een omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels.

Reeds aanwezige nevenactiviteiten op agrarische bedrijven die niet aansluiten bij de bovenstaande voorbeelden vanwege hun functie of omvang (zoals de bestaande locaties waar legale opslag in kassen plaatsvindt) worden specifiek geregeld.

6.10 Hergebruik vrijkomende agrarische bedrijfslocaties

Als gevolg van diverse ontwikkelingen in de landbouwsector komen veel agrarische bedrijfsgebouwen vrij. Beëindiging van het agrarisch gebruik kan leiden tot verloedering van (cultuurhistorisch waardevolle) bebouwing en aantasting van de ruimtelijke kwaliteit. Indien hergebruik samengaat met sloop van (niet cultuurhistorisch waardevolle) bebouwing kan dit bijdragen aan ruimtelijke kwaliteitsverbetering. Bovendien kan hergebruik een impuls leveren aan de versterking van de leefbaarheid op het platteland en kan het kapitaalvernietiging voorkomen.

Bij hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing in de bestemming Agrarisch – 1 (het agrarisch productiegebied) heeft agrarisch hergebruik de voorkeur. Indien dit hier niet mogelijk is, wordt hergebruik voor andere economische dragers nagestreefd. In de bestemmingen Agrarisch – 2 (de zone gemengde plattelandseconomie) en Agrarisch met waarden is agrarisch hergebruik geen vereiste en worden ruimere mogelijkheden voor voormalige agrarische bebouwing (VAB's) geboden, waaronder burgerbewoning en vervolgactiviteiten voortvloeiend uit eerder bestaande nevenactiviteiten.

³ Bij berekening van de totale omvang van de niet-agrarische nevenactiviteiten behoeft eventueel aanwezige statische opslag niet te worden meegerekend.

1) *Recreatieve voorzieningen.*

Voorwaarde is dat een verdere recreatieve ontwikkeling past binnen regionaal recreatiebeleid, ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende agrarische bedrijven niet worden beperkt en aanwezige waarden niet worden aangetast maar versterkt. Bovendien moet de ontwikkeling passen in de uitgangspunten van de Verordening ruimte, zoals elders in het bestemmingsplan beschreven. Het moet hierbij gaan om voorzieningen die bezoekersextensief, kleinschalig en vermengbaar met de overige functies zijn. Daarnaast is speciale aandacht vereist voor de landschappelijke inpassing van de ontwikkeling.

2) *Statische opslagactiviteiten*

Opslag van caravans, aanhangers, boten ed. is een activiteit waar over het algemeen vraag naar is en wat voorkomt in het buitengebied.

Hierbij gelden als randvoorwaarden:

- Geen afbreuk aan natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waardevolle kwaliteiten;
- Verbetering van de ruimtelijke kwaliteit;
- Opslag die ten dienste staat van een elders gevestigd niet-agrarisch bedrijf is uitgesloten;
- Alleen opslag van statische aard. betreft goederen, die geen regelmatige verplaatsing behoeven zoals auto's, boten, caravans en dergelijke. De opslag mag niet bestemd zijn voor handel danwel worden opgeslagen voor een elders gevestigd niet-agrarisch bedrijf;
- Een maximaal vloeroppervlakte van 1000 m² van de bedrijfsgebouwen per bouwvlak;
- Geen buitenopslag;
- Geen detailhandel;
- Overige bedrijfsbebouwing zonder cultuurhistorische waarden wordt gesloopt.

De betreffende locatie zal in voorkomende gevallen worden omgezet naar een woonbestemming en worden voorzien van de passende aanduiding.

3) *Toevoeging van burgerwoningen door splitsing*

In het gehele gebied geldt dat wijziging naar woondoeleinden mogelijk is. Indien een agrariër stopt met zijn bedrijf en er geen agrarische activiteiten meer plaatsvinden, geldt de feitelijke situatie vanuit de milieuwetgeving en is er sprake van een woning. Met de nieuwe Wet geurhinder en veehouderij geldt dat omliggende agrarische bedrijven door een dergelijke functiewijziging niet in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden geschaad, omdat daarmee omschakeling naar een burgerwoning gelijkgesteld wordt aan de bescherming die een agrarische bedrijfswoning heeft.

Splitsing van cultuurhistorische waardevolle gebouwen alsmede (woon)boerderijen is toegestaan, omdat dit kan bijdragen aan het behoud

van de voor het buitengebied kenmerkende boerderijgebouwen en andere cultuurhistorisch waardevolle gebouwen. Dit wenst de gemeente te stimuleren, aangezien deze (woon)boerderijen aan het verdwijnen zijn, terwijl deze gebouwen in hun bouwtypologie, architectuur en uitstraling van cultuurhistorische waarde voor de streek zijn. Voor het mogelijk maken van splitsing van deze cultuurhistorisch waardevolle gebouwen geldt als voorwaarde dat de cultuurhistorische waarden niet onevenredig worden aangetast, bijbehorende bedrijfsgebouwen worden gesloopt, tenzij deze gebouwen monumentale kwaliteiten bezitten en dat rekening dient te worden gehouden met geurcontouren. De betreffende cultuurhistorisch waardevolle gebouwen zijn opgenomen in een bijlage bij de regels. De (woon)boerderijen zijn niet in deze bijlage opgenomen.

4) Agrarisch-technische hulpbedrijven

De landschappelijke impact van dergelijke bedrijven is vaak groot door onder andere opslag van goederen en de verkeersaantrekkende werking. Met name bij loonwerkbedrijven en handelsbedrijven in agrarisch verwante producten dient rekening te worden gehouden met de ontsluitingsmogelijkheden in verband met gebruik van relatief grootschalige machines en aan- en afvoer met vrachtwagens. Vestiging is toegestaan in VAB's binnen de bestemmingen Agrarisch -1 en 2 en Agrarisch met waarden, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'wro-zone – aanlegvergunning groenblauwe mantel'. Buitenopslag is in geen geval toegestaan, tenzij voortvloeiend uit de aard van het bedrijf. Daarnaast mag het ruimtebeslag van het nieuw te vestigen bedrijf niet meer bedragen dan het voormalige agrarische bouwvlak. Bovendien is een goede inpassing in de omgeving vereist. Tenslotte is voor zover er sprake is van een toenemend aantal verkeersbewegingen, bijvoorbeeld ten behoeve van een veetransportbedrijf, tevens een gunstige ligging langs een regionale verkeersader vereist.

5) Agrarisch verwante bedrijven

Agrarisch verwante bedrijven zijn weliswaar in grote mate ruimtelijk aan het buitengebied gebonden, maar toch veelal op de particuliere sector gericht (bijvoorbeeld hoveniersbedrijven, dierenklinieken, dierenpensies). Vestiging is uitsluitend toegestaan in VAB's binnen de bestemming Agrarisch – 1 en 2 en Agrarisch met waarden, uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'wro-zone – aanlegvergunning groenblauwe mantel'. Voorwaarde is dat het bedrijf past in de omgeving. Daarnaast mag het ruimtebeslag van het nieuw te vestigen bedrijf in beginsel niet meer bedragen dan het voormalige agrarische bouwvlak. Buitenopslag is niet toegestaan, tenzij deze rechtstreeks voortvloeit uit de aard van het bedrijf.

6) Overige in het buitengebied voorkomende bedrijvigheid

Met het toestaan van gebruik ten behoeve van niet-agrarische bedrijven in de zin van kleinschalig ambachtelijke bedrijven (bijvoorbeeld timmer- of

aannemersbedrijven) wordt terughoudend omgegaan. Voorkomen moet worden dat niet-agrarische bedrijven in het buitengebied uitgroeien tot bedrijven die eigenlijk op een bedrijventerrein thuishoren. De kleinschaligheid dient daarom voorop te staan. Onder bepaalde randvoorwaarden is de hervestiging van 'startende bedrijven' in VAB's in de bestemming Agrarisch – 2 (zone gemengde plattelandseconomie) toegestaan. Daarvoor gelden de volgende voorwaarden:

- het hergebruik moet passen in de omgeving;
- publieksgerichte voorzieningen zijn niet toegestaan;
- in opzet en ontwikkelingsperspectief moet het om een kleinschalige activiteit gaan, met in beginsel slechts enkele werknemers;
- als het om een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer gaat, mag het slechts een inrichting zijn die behoort tot de categorieën 1 en 2 van de lijst van bedrijfstypen, opgenomen in de uitgave '*Bedrijven en milieuzonering*' (1999 of latere versie) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten;
- detailhandel is alleen toegestaan als ondergeschikte nevenactiviteit;
- publieksgerichte voorzieningen zijn niet toegestaan;
- de bedrijfsgebouwen mogen niet groter zijn dan de voormalige agrarische bedrijfsgebouwen, met een maximale oppervlakte van 400 m²;
- overtollige gebouwen moeten worden gesloopt, tenzij het waardevolle bebouwing is;
- buitenopslag is niet toegestaan.

6.11 Wonen

Door het hergebruik van vrijgekomen boerderijen als woning is de woonfunctie in toenemende mate in het buitengebied aanwezig. Daarnaast is ook bewust een aantal nieuwe burgerwoningen in het buitengebied gebouwd. Burgerwoningen bevinden zich vooral in de aanwezige bebouwingslinten en concentraties, zoals in Uppel en verder langs en aan de Kornsche Dijk. Vaak bevinden zich tussen de burgerwoningen of in de directe omgeving daarvan nog verschillende agrarische en niet-agrarische bedrijven.

De bestaande woningen worden positief bestemd middels een bestemmingsvlak. Hierin worden zowel voor- als achtertuin (indien aanwezig) opgenomen. Daarbij wordt geen differentiatie van bouwzones (zone hoofdgebouw en zone bijgebouwen) gehanteerd.

Voor de maatvoering van de woningen gelden de volgende regels:

- De bestemmingsvlakken voor woondoeleinden zijn conform de feitelijke situatie op basis van de luchtfoto en digitale ondergrond toegekend.
- Vervangende nieuwbouw van een burgerwoning in het buitengebied op dezelfde locatie is toegestaan. Herbouw op een andere locatie is middels een omgevingsvergunning voor het

afwijken van de bouwregels alleen toegestaan als dit tot een duidelijke ruimtelijke verbetering leidt (sloop overtollige bijgebouwen, verminderde oppervlakte bebouwing, nabij een andere woning, passende vormgeving en landschappelijke inpassing) en niet leidt tot extra belemmeringen voor omliggende agrarische bedrijven. Bovendien dient de herbouw wel grotendeels nog plaats te vinden op de plaats van de (voor zover aanwezige) fundamenten van de oorspronkelijke woning.

- Bij de sloop van bebouwing kan middels een slooibonus regeling de bestaande woning worden uitgebreid met 20% van het gesloopte oppervlak tot maximaal 900 m³.

6.11.1 *Uitbreiding van woningen*

Uitbreiding

Uit het oogpunt van goede volkshuisvesting is uitbreiding van burgerwoningen via een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouwregels toegestaan. Met het oog op het verkrijgen van een woning die qua wooncomfort voldoet aan de redelijkerwijs te stellen eisen van deze tijd, is het toegestaan om bestaande burgerwoningen conform te vergroten tot een maximum van 650 m³, waarbij kelders niet worden meegerekend. Vergroting van bestaande woningen en benutting van bijgebouwen is eveneens toegestaan met het oog op het bieden van zorg aan hulpbehoevende ouderen (mantelzorg). Zie hiervoor hoofdstuk 6.15.

6.11.2 *Nieuwbouw burgerwoningen / woningsplitsing*

Nieuwbouw van woningen in het buitengebied is in het algemeen uitgesloten. Alleen onder speciale condities is nieuwbouw aan de orde, onder andere als gevolg van Rood-voor-Groenconstructies, zoals nieuwe landgoederen (zie paragraaf 6.11.3) en /of in geval van Ruimte-voor-ruimte kavels binnen hiervoor geschikt geachte locaties binnen bebouwingsconcentraties.

In bebouwingsconcentraties bevindt zich reeds een (historisch gegroeide) clustering van bebouwing, veelal gepaard met een zekere mate van functiemenging. Binnen dergelijke clustering van bebouwing wordt eventuele toevoeging van burgerwoningen in ruimtelijk en functioneel opzicht onder stringente voorwaarden aanvaardbaar geacht, in een verder overwegend agrarisch buitengebied. Om eventuele woningbouw mogelijk te kunnen maken dienen gemeenten de bebouwingsconcentraties nader te begrenzen.

Betreffende bebouwingsconcentraties zijn op basis van ruimtelijke analyse begrensd en op de verbeelding opgenomen met de aanduiding 'wro-zone wijzigingsgebied bebouwingsconcentratie'. Voor eventuele woningbouwverzoeken in het kader van de Ruimte-voor-Ruimte regeling

zal een aparte (buitenplanse) ruimtelijke ordeningsprocedure worden doorlopen.

Splitsing van de woning in twee of meer zelfstandige woningen is niet toegestaan, tenzij dit plaatsvindt binnen bestaande bebouwing en noodzakelijk is ter instandhouding van cultuurhistorische waarden. Toevoeging van woningen door splitsing van monumentale en/of beeldbepalende boerderijen of van karakteristieke gebouwen die in gebruik waren voor zorg of religieuze doeleinden is daarom toegestaan omdat dit kan bijdragen aan het behoud van deze panden. Er moet op worden toegezien dat uitbreiding van woningen niet plaatsvindt met het oog op (toekomstige) woningsplitsing. Voorwaarden voor woningsplitsing zijn onder meer dat de bebouwde oppervlakte niet wordt vergroot en de (agrarische) verschijningsvorm gehandhaafd blijft. Bovendien mag geen afbreuk worden gedaan aan de omgevingskwaliteiten. Tot slot dienen vanuit de milieuwetgeving (geur en geluid) geen belemmeringen te bestaan.

6.11.3 Nieuwe landgoederen

In ruil voor de aanleg van een aanzienlijk oppervlakte groen en een aanmerkelijke verbetering van de (groene) kwaliteiten van het buitengebied is onder de noemer nieuwe landgoederen de bouw van een beperkt aantal nieuwe woningen in het buitengebied mogelijk. Als reactie op drie initiatieven / aanvragen voor landgoedontwikkeling (Uitwijkse Veld, Clootwijcker bos en Kraaiveld) is in 2004 de notitie Gemeentelijk ruimtelijke visie op nieuwe landgoederen opgesteld.

Deze geeft de specifieke (landschappelijke) randvoorwaarden voor de drie aanvragen. Bij nieuwe initiatieven voor de ontwikkeling van landgoederen geldt de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 in deze als uitgangspunt. Passende initiatieven worden - net als de lopende aanvragen - via een aparte planologische procedure gerealiseerd. Het bestemmingsplan gaat (vooralsnog) uit van de bestaande situatie.

6.11.4 Mantelzorg

Vanuit sociaal-maatschappelijk oogpunt is er een toenemende behoefte aan inwoningsmogelijkheden voor zorgbehoevende familieleden. De gemeente komt hierin tegemoet door inwoning binnen de bestaande woning toe te staan. Hierop wordt in paragraaf 6.15 ingegaan.

6.11.5 Inpandig bouwen

Inpandig bouwen is toegestaan ten behoeve van het behoud van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing. Het bestemmingsplan staat bijvoorbeeld het hergebruik van een grote cultuurhistorisch waardevolle boerderij voor één woning toe (wat leidt tot een grote inhoudsmaat), maar

ook splitsing hiervan in meerdere wooneenheden (met een maximum van drie per gebouw).

6.11.6 Bijgebouwen

Bij alle burgerwoningen bestaat de mogelijkheid voor het bouwen van bijgebouwen. De maximale maatvoering is 80 m².

Qua functie dient het bijgebouw te passen bij de bestemming, en qua locatie in de directe nabijheid van de burgerwoning gesitueerd te worden. Hiertoe wordt een maximale afstand tussen bestaande bebouwing en nieuw op te richten bebouwing opgenomen.

Ook voor bijgebouwen geldt een sloopbonus regeling. Bij sloop van voormalige agrarische bijgebouwen mag 25% worden teruggebouwd tot een maximum van 200 m² aan bijgebouwen.

Wonen in het buitengebied gaat immers vaak gepaard met beheer en onderhoud van grote percelen en het hobbymatig houden van dieren en/of kleinschalige ambachtelijke bedrijvigheid aan huis. Om buitenopslag te voorkomen is behoefte aan fysieke binnenopslag bijvoorbeeld ten behoeve van een tractor, maaimachine, stro- en houtopslag en materiaal opslag. Daarom wenst de gemeente een grotere oppervlakte aan bijgebouwen in het buitengebied toe te kunnen staan.

De gemeente wil echter dat dit wel in een verhouding staat tot het aantal te slopen vierkante meters. Deze regeling is derhalve alleen van toepassing in de constructie van een sloop-bonusregeling. De gemeente is van oordeel dat hiermee invulling wordt gegeven aan de ontstening van het buitengebied en gelijktijdig aan de behoefte aan een wat grotere oppervlakte aan bijgebouwen voor het wonen in het buitengebied.

6.11.7 Niet-woonfuncties aan huis

Binnen de woonbestemming bestaat ruimte voor het uitoefenen van een aan huis verbonden beroep of bedrijf. Daarnaast worden mogelijkheden geboden voor kleinschalige bedrijfsactiviteiten.

Er is een verschil tussen niet-publieksgerichte beroeps- en bedrijfsactiviteiten en de (wèl-)publieksgerichte beroeps- en bedrijfsactiviteiten, de eerste is wel toegestaan, de tweede niet.

De niet-publieksgerichte beroeps- en bedrijfsactiviteiten (de 'introverte' activiteiten) zijn toegestaan. Een niet-publieksaantrekkelijke activiteit (geen verkeersaantrekkelijke werking / geen parkeerdruk) kan doorgaans namelijk zonder problemen in een woning plaatsvinden.

De gemeente vindt het ook wenselijk om kleinschalige activiteiten aan huis mogelijk te maken. Dit is namelijk een laagdrempelige vorm om een nieuw bedrijf op te starten. Voorkomen moet echter worden dat dergelijke aan huis verbonden activiteiten uitgroeien tot grotere niet-agrarische bedrijven. Als de toegestane oppervlakte niet meer volstaat voor de bedrijfsactiviteit, zal de activiteit niet meer aan huis mogen worden uitgeoefend. In algemene zin is in het buitengebied een toename van het aantal niet-agrarische bedrijven niet gewenst. De gemeente zal derhalve nooit een uitbreiding aan huis toestaan. Als een grotere oppervlakte benodigd is, zal het bedrijf moeten verhuizen naar een geschikte locatie in één van de kernen. Deze regeling is dus duidelijk bedoeld als 'opstapmogelijkheid' voor jonge bedrijven of zeer kleinschalige bedrijven. Het betreft activiteiten met een introvert karakter, die inherent zijn aan de woonfunctie, zoals kantoorfuncties en ateliers. Dergelijke activiteiten zijn rechtstreeks mogelijk, mits wordt voldaan aan een aantal voorwaarden. Uitgangspunt is dat geen milieuvergunningplichtige bedrijven worden toegestaan. Dit is van belang om te voorkomen dat activiteiten kunnen plaatsvinden, die weliswaar niet een publieksaantrekkelijk karakter hebben, maar die in verband met milieuaspecten niet bij de woonfunctie passen.

De toegestane niet-publieksgerichte beroeps- en bedrijfsactiviteiten zijn uitsluitend toegestaan in bedrijfscategorie 1 en 2, zoals opgenomen in de Staat van inrichtingen. Deze zogenaamde bedrijvenlijst is aangepast op in het buitengebied wenselijke bedrijven.

Niet-publieksgericht

Bij burgerwoningen zijn aan niet-publieksgerichte aan huis verbonden beroepen of bedrijven toegestaan, bijvoorbeeld een éénmans-assurantiekantoor of juridische praktijkruimte toegestaan. Voorwaarde hierbij is dat wonen de hoofdfunctie blijft en de betreffende functie geen belemmeringen voor de omgeving opwerpt.

Voldaan moet worden aan de volgende voorwaarden:

- Het aan-huis-verbonden beroep/bedrijf mag geen publieksaantrekkende werking hebben.
- Er mag geen onevenredige afbreuk worden gedaan aan het landelijke karakter van de buurt en de betreffende woning
- Er mag geen onevenredige schade worden toegebracht aan het woonmilieu en het landschappelijke milieu
- Parkeerplaatsen dienen op het huidige perceel gerealiseerd te worden.
- Detailhandel en horeca zijn uitgesloten;
- Het mag geen geluidhinderlijke bedrijven betreffen.
- Het vloeroppervlak voor aan-huis-verbonden beroepen/bedrijven mag maximaal 80 m² (of 40%) van het totale vloeroppervlak van de woning bedragen;
- De activiteiten van de aan-huis-verbonden bedrijven dienen binnen de milieucategorieën 1 of 2 te vallen;

De publieksgerichte beroeps- en bedrijfsactiviteiten zijn niet toegestaan. Publieksaantrekkende beroeps- of bedrijfsactiviteiten aan huis zijn vaak verkeersaantrekkend, waarop de wegenstructuur veelal niet is berekend. Voorbeelden zijn persoonlijke dienstverlening (kapper/ pedicure), medische/ therapeutische dienstverlening. Dergelijke activiteiten kunnen leiden tot hinder in het buitengebied en worden dan ook niet toegestaan.

6.11.8 Paardenbakken

De toename van het aantal vrijkomende boerderijen, tezamen met de toegenomen belangstelling voor het (hobbymatig) houden van paarden heeft geleid tot een toenemende vraag naar paardenbakken. Omdat deze een behoorlijke ruimtelijke impact kunnen hebben is specifiek beleid geformuleerd in de *Nota Paardenbakken Woudrichem*. Deze nota geldt als uitgangspunt voor het bestemmingsplan.

Paardenbakken dienen in beginsel binnen het woonbestemmingsvlak te worden opgericht. Indien dit niet mogelijk is kunnen via een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouwregels paardenbakken (t.b.v. hobbymatig gebruik), eventueel onder voorwaarden (waaronder landschappelijke inpassing) ook aansluitend aan het bestemmingsvlak worden gerealiseerd. De omvang van de paardenbak mag maximaal 800 m² bedragen (20 bij 40 meter), tot maximaal 50% van het perceelsoppervlak. Het is verder niet toegestaan om t.b.v. de paardenbakken buiten het bouwvlak bouwwerken zoals lichtmasten, schuurtjes ed. op te richten.

Bestaande paardenbakken buiten het bouwvlak, die in het verleden zijn opgericht, maar wel in overeenstemming zijn gebouwd met de (oude) Woningwet, worden middels een regeling ook toegestaan.

6.12 Recreatie

De gemeenten Aalburg en Woudrichem hebben in samenwerking met inwoners, organisaties en ondernemingen de nota Toerisme en Recreatie 2006-2010 gemaakt. Er wordt geen intensief toerisme nagestreefd. De eigenheid van het gebied, dat wil zeggen de ruimte en rust, mag niet worden aangetast, maar moet juist het handelsmerk worden. De beleving van het platteland en het erfgoed staat centraal.

Deze visie wordt uitgewerkt in verschillende doelen voor de komende jaren waaronder:

- De vesting van Woudrichem ontwikkelen als recreatieve poort;
- Realisatie van kleinschalige verblijfsmogelijkheden;
- Verdere ontwikkeling van waterrecreatie en landrecreatie;
- Het opzetten van een centraal informatiepunt Land van Altena;
- Het uitbreiden van het thematisch routenetwerk.

In het verlengde hiervan geldt als uitgangspunt voor het bestemmingsplan om ruimte te bieden aan passende kleinschalige verblijfsmogelijkheden en de uitbreiding van routenetwerken.

Projectlocatiegebied

Het Gebiedsplan Wijde Biesbosch heeft vijf projectlocatiegebieden aangewezen, waaronder bij Almkerk. Bij Almkerk is ruimte voor de ontwikkeling van verblijfsrecreatie, gecombineerd met een versterking van de dagrecreatie (golfbaan). Op deze manier wordt er naar gestreefd dat bezoekers van het Land van Heusden en Altena langer in het gebied verblijven. Zeker wanneer de Biesbosch als dagrecreatieve trekker in betekenis toeneemt is hier zeker behoefte aan. De aard en omvang van de ontwikkelingen moeten passen bij de maat en schaal van het gebied en afgestemd zijn op andere functies en plannen, zoals (regionale) waterberging en het project 'groene koppeling' van de gemeente Woudrichem, gericht op de versterking van de omgevingskwaliteit van het gebied.

Kansrijk extensief recreatief landelijk gebied

In de gebieden langs de Boven Merwede en de Afgedamde Maas en in het gebied rondom het Uitwijkse Veld is uitbreiding of verbetering van de recreatieve routestructuren gewenst. Kansen liggen hier voor extensieve recreatie in combinatie met natuur of cultuurhistorische waarden. Belangrijk is dat de samenhang in de gebieden versterkt wordt met aandacht voor versterking van de omgevingskwaliteiten (landschap). Woudrichem vormt één van de 'recreatieve poorten' die als vertrekplaats voor recreatieve routes dienen en waar ondersteunende voorzieningen wenselijk zijn. Door de ontwikkeling van de recreatieve poorten kan de druk op kwetsbare gebieden verminderen. In de omgeving en de randen van de Biesbosch gaat het dan vooral om de uitbouw van de relatie van het (voornamelijk agrarisch) gebied met het natuurgebied van de Biesbosch (versterken van de routestructuren, zoals fiets- en wandelroutes).

Nieuwe kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen en uitbreiding van bestaande voorzieningen is in kansrijk extensief recreatief gebied mogelijk, zoals bijvoorbeeld een boerderijwinkel en een boerenterras, maar ook bedrijven die zich toespitsen op creatieve cursussen, vergaderen congresruimtes al dan niet in combinatie met een bescheiden aantal overnachtingsmogelijkheden.

Evenzeer zijn nieuwe grootschalige extensieve verblijfsrecreatie en kleinschalige intensieve verblijfsrecreatie passend, bijvoorbeeld een kleinschalige extensieve accommodatie als het 'betere boerenbed' (als nevenactiviteit), natuurcamping, trekkershutten of groepsappartementen.

6.12.1 Bestaande verblijfsrecreatieve locaties

De bestaande campings zijn bestemd als Recreatie en voorzien van een adequate regeling, met inachtneming van de vigerende bestemmingsregeling.

Uitgangspunt voor het bestemmingsplan is om deze campings te behouden. Waar mogelijk en verantwoord krijgen de recreatieve bedrijven uitbreidingsmogelijkheden.

Voor eventuele uitbreiding van bestaande bedrijven wordt een wijziging opgenomen voor uitbreiding tot maximaal 15% van de bestaande (danwel reeds toegestane) bebouwingsoppervlakte. Hierbij wordt getoetst aan de draagkracht van het gebied. Deze toetsing moet worden uitgevoerd door een onafhankelijke, terzake deskundige. Voor recreatieve ontwikkelingen betreft dit de provinciale commissie Recreatie en Toerisme.

Voor eventuele grotere, specifieke uitbreidingswensen is een planherziening noodzakelijk, waarin een regeling op maat getroffen kan worden.

6.12.2 Nieuwe verblijfsaccommodaties

Ten aanzien van nieuwe intensieve verblijfsaccommodaties wordt een terughoudend beleid gevoerd, tenzij sprake is van een interessant nieuw samengesteld product of formule en/of bijdraagt aan een verrijking van het toeristisch product. Er is in het plan dan ook geen mogelijkheid opgenomen om nieuwe grootschalige (intensieve) verblijfsvoorzieningen – niet zijnde kleinschalige kampeerterreinen – rechtstreeks toe te staan. Mochten er in de toekomst initiatieven worden ingediend dan dienen deze met een partiële bestemmingsplanherziening worden gerealiseerd.

In geval van beëindiging van het agrarisch bedrijf wordt de mogelijkheid geboden om de bedrijfsgebouwen te verbouwen tot verblijfsaccommodatie (zie navolgend). Voorwaarde is, dat de overige niet meer functionele bebouwing op het terrein wordt gesaneerd, zodat de hoeveelheid bebouwing per saldo aanzienlijk vermindert. Bovendien dient voor nieuwe recreatieve ontwikkelingen buiten de bestemming Agrarisch – 1 en 2 de provinciale commissie recreatie en toerisme te worden gehoord.

6.12.3 Kleinschalig kamperen

Het opstarten van een boerderijcamping is op of direct grenzend aan alle agrarische bouwvlakken mogelijk na een nadere afwegingsprocedure (omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouwregels).

Belangrijkste voorwaarde voor realisatie is een goede landschappelijke inpassing waardoor de camping positief bijdraagt aan de belevingswaarde van het landschap. In dit kader is een beplantingsplan

noodzakelijk. Het maximaal aantal toegestane kampeermiddelen bedraagt 25, waarbij tijdelijke plaatsen betreft.

Kleinschalig kamperen is behalve als neventak voor agrarische bedrijven, ook toegestaan bij voormalige agrarische bedrijfswoningen. Koppeling aan de agrarische functie heeft echter de voorkeur, daar dit aan de realisering van meerdere doelstellingen tegelijk bijdraagt (stimuleren kleinschalige recreatieve voorzieningen en bijdragen agrarische bedrijfsvoering met bijbehorende beheer van het landschap). Na beëindiging van de agrarische activiteiten als hoofdactiviteit kan de minicamping in dezelfde omvang worden voortgezet.

De volgende voorwaarden gelden voor het oprichten van een kleinschalig kampeerterrein:

- Kleinschalige kampeerterreinen mogen tot maximaal 100 m, gerekend vanaf de achtergrens van het (niet)-agrarische bouwvlak, gevestigd worden. Bij burgerwoningen geldt een afstand tot maximaal 100 m, gerekend vanaf de woning.
- Het kampeerseizoen loopt van maart tot oktober, vanwege het seizoenskarakter van de bedrijfsvoering en de landschappelijke inpassing;
- Het erf dient van voldoende omvang te zijn; In geval van een burgerwoonbestemming dient het perceel een minimale oppervlakte maat van 3.000 m² te omvatten;
- 'Vrij-veld situaties worden uitgesloten, de standplaatsen dienen in ruimtelijke samenhang met de bestaande bebouwing plaats;
- De kampeerterreinen moeten landschappelijk ingepast zijn;
- De oppervlakte c.q. afmetingen van de kampeerplaatsen wordt vrijgelaten;
- Bebouwing en andere gebouwde voorzieningen t.b.v. van het kleinschalig kamperen (m.n. sanitair) worden alleen toegestaan binnen het bouwvlak tot 50 m²; Indien gebruik wordt gemaakt van bestaande bebouwing mag inpandig maximaal 200 m² aan voorzieningen worden gerealiseerd;
- Voor kleinschalige kampeerterrein bij burgerwoningen, dienen de noodzakelijke voorzieningen in bestaande bebouwing gerealiseerd te worden. Nieuwbouw t.b.v. voorzieningen is niet mogelijk;
- Om het aanbod aan verblijfsrecreatieve voorzieningen te vergroten wordt tevens middels een wijzigingsbevoegdheid de oprichting van maximaal 5 trekkershutten toegestaan. Voor realisering van een dergelijk initiatief dient er echter wel aan een aantal randvoorwaarden te worden voldaan, onder andere m.b.t. de landschappelijke inpassing. In de juridische regeling wordt een maximum oppervlaktemaat voor de toegestane omvang van een trekkershut opgenomen van 30 m².

6.12.4 Logies

De laatste jaren is er steeds meer behoefte aan (solitaire) accommodaties in de vorm van bed & breakfast, appartementen en vakantiewoningen. Het aanbieden van dergelijke voorzieningen is in veel gevallen een agrarische nevenactiviteit. Vrijkomende agrarische bebouwing zoals stallen, schuren, maar ook boerderijen, worden ingericht en geschikt gemaakt om te fungeren als appartement of vakantiewoning. Behalve als agrarische nevenactiviteit komt deze functie landelijk gezien ook steeds vaker voor bij burgerwoningen in het buitengebied en bij andere functies.

Uitgangspunt voor het bestemmingsplan is dat de diverse vormen van kleinschalige logiesrecreatie in (bestaande) hoofd- en bijgebouwen (of dat nu bij een agrarisch bedrijf is, een VAB of een woning is) via een nadere afweging c.q. omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels mogelijk zijn. Te allen tijde dient daarbij voldaan te worden aan voorwaarden van landschappelijke inpassing.

6.12.5 Bed en breakfast

Conform gemeentelijk beleid worden evenals binnen de kom ook in het buitengebied bed & breakfastvoorzieningen bij recht toegelaten in het hoofdgebouw en aangebouwde bijgebouwen. Bed & breakfastvoorzieningen in vrijstaande bijgebouwen worden uitsluitend toegestaan na omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels, waarbij omgevingsfactoren kunnen worden afgewogen (voorbeeld: verminderde privacy bij burens) en indien deze bijgebouwen een cultuurhistorische waarde bezitten. Op deze wijze kan voorkomen worden dat bijgebouwen met een cultuurhistorische waarde (monumenten en/of aangeduide beeldbepalende panden) in verval geraken.

De gemeente hanteert voor bed & breakfast in de woning (zowel burgerwoning als agrarisch bedrijf) de beleidsregel dat maximaal 2 kamers met elk 2 bedden voor overnachtingen mogen worden aangeboden.

Daarnaast is het via een omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels mogelijk een grotere bed& breakfastvoorziening te realiseren van maximaal 10 bedden, mits de totale oppervlakte die hiervoor wordt gebruikt niet groter is dan 500 m² oppervlakte.

6.12.6 Bestaande dagrecreatieve voorzieningen

Bestaande dagrecreatieve voorzieningen, zijn als zodanig op de verbeelding opgenomen en voorzien van een adequate regeling, met inachtneming van de vigerende bestemmingsregeling, waarbij verbaal de huidige bebouwde oppervlakte is opgenomen. Op enkele locaties is tevens een bouwvlak opgenomen, opdat de bebouwing op het perceel enigszins geconcentreerd blijft. Daarnaast is voor bestaande aanwezige

bos- en natuurwaarden op de recreatie terreinen, indien van toepassing, een aanvullende beschermingsregeling opgenomen in de juridische regeling en op de verbeelding.

Waar mogelijk en verantwoord krijgen de recreatieve bedrijven uitbreidingsmogelijkheden. Deze kunnen betrekking hebben op de intensivering van het ruimtegebruik op de huidige locatie en/of het omvormen van recreatiebedrijven. Ook een fysieke uitbreiding is mogelijk. Het bestemmingsplan biedt hiervoor in geval - na een nadere afweging (wijziging) - mogelijkheden. Voor eventuele uitbreiding van bestaande bedrijven wordt conform algemeen provinciaal beleid een wijziging opgenomen voor uitbreiding tot maximaal 15% van de bestaande (danwel reeds toegestane) bebouwingsoppervlakte, mits dit noodzakelijk wordt geacht voor behouden of verkrijgen van een economisch gezond bedrijf.

Voor eventuele grotere, specifieke uitbreidingswensen is een planherziening noodzakelijk, waarin een regeling op maat getroffen kan worden.

6.12.7 Nieuwe dagrecreatieve voorzieningen

Voor de vestiging van nieuwe grootschalige (dag- of verblijfs)recreatieve voorzieningen is een afzonderlijke planologische procedure nodig.

Het is mogelijk om kleinschalige voorzieningen ten behoeve van het recreatief medegebruik (bijvoorbeeld picknick voorzieningen, bewegwijzering) te realiseren (binnen alle gebiedsbestemmingen). In het kader van de Landschapsvisie Land van Heusden en Altena zijn in de gemeente een aantal nieuwe wandelroutestructuren over boerenland voorgesteld. Het bestemmingsplan biedt ruimte voor de realisatie van deze routestructuren.

Daarnaast kunnen in geval van beëindiging van een agrarisch bedrijf vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen worden hergebruikt voor kleinschalige vormen van intensieve dagrecreatie, die een zekere binding en schaal hebben, die past bij het landelijk karakter van het buitengebied, zoals bijvoorbeeld pony- en huifkarverhuur en passende typen horeca (bijvoorbeeld pannenkoekenboerderij).

Evenals met betrekking tot verblijfsrecreatieve voorzieningen is daarbij een uitgangspunt, dat het hergebruik resulteert in een aanzienlijke afname van de hoeveelheid bebouwing.

Voorts gelden de volgende toetsingscriteria:

- landschappelijke inpassing;
- geen beperking omliggende agrarische bedrijven;
- beperkte verkeersaantrekkende werking, bij de ontsluitingssituatie passend.

6.12.8 Ondersteunende horeca

Ondersteunende horeca, d.w.z. ondersteunend aan de reguliere recreatieve hoofdactiviteit, die ook als zodanig is bestemd, is toegestaan, mits geen oneerlijke concurrentie plaats vindt met horeca in de kernen en de horeca wordt gevestigd in bestaande gebouwen.

Daarbij geldt voor kleinschalige ondersteunende horeca een maximale bedrijfsoppervlakte van 100 m². Bij grote kampeerterrainen zal m.b.t. de toegestane omvang maatwerk worden verricht.

6.12.9 Evenementen

In het bestemmingsplan is een specifieke regeling opgenomen t.b.v. het organiseren van evenementen in agrarisch gebied met een maximale duur van 7 aaneengesloten dagen (inclusief opbouwen en afbreken). Voor evenementen, waarvoor een langere duur noodzakelijk is, is een omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels in het bestemmingsplan opgenomen. Hier zijn een aantal randvoorwaarden in opgenomen m.b.t. onder meer de landschappelijke impact (geen omkeerbare gevolgen) en eventuele andere gevolgen op de bestaande waarden en belangen.

Evenementen zijn niet toegestaan binnen een bouwvlak. Tevens is een maximum van 10 evenementen per jaar en een maximum van één week per evenement opgenomen. De evenementen worden toegestaan binnen de bestemming Agrarisch - 1 en 2. Voorkomen moet worden dat natuurwaarden worden aangetast, dus daarom worden evenementen niet toegestaan binnen de bestemming Agrarisch met waarden.

6.13 Bedrijven

Uitgangspunt voor het bestemmingsplan is dat bedrijven zonder functionele binding met het buitengebied thuis horen in een kern óf op een bedrijventerrein. Onder voorwaarden is het echter wel mogelijk om via hervestiging op een voormalige agrarische bedrijfslocatie (VAB) een bedrijf in het buitengebied uit te oefenen.

Ter bescherming van de agrarische functie en de landschappelijk en cultuurhistorische waarden van het buitengebied moet een duidelijke lijn getrokken worden voor wat wel en niet kan. Niet alle mogelijke vormen van bedrijvigheid zijn toelaatbaar. Alleen lichte bedrijvigheid is toegestaan en aan het buitengebied verwante bedrijfsfuncties (zoals loonwerkbedrijven, veehandelsbedrijven, dierenasielen hoveniersbedrijven) hebben de voorkeur boven niet verwante functies. De gemeente beoordeelt verzoeken tot hergebruik op basis van de gebiedsbestemming, de hierbinnen aanwezige waarden en de eventuele waarde van de bebouwing zelf.

Daarnaast streeft de gemeente ernaar om bedrijvigheid zoveel mogelijk te beperken tot de bebouwingsconcentraties om versnippering met alle bijkomende overlast te beperken.

6.13.1 Bestaande bedrijven

Een groot aantal van de bestaande niet-agrarische bedrijven in het buitengebied zijn groot in omvang en hebben (mede daardoor) een ongewenste ruimtelijke uitstraling. Voorkomen moet worden dat de impact op het landschap verder groeit. De bestaande bedrijven worden daarom positief bestemd maar met de uitbreiding van de bedrijven wordt terughoudend omgegaan. De mogelijkheden voor omschakeling naar andere typen bedrijvigheid zijn beperkt.

Voor het buitengebied worden 2 niet – agrarische bedrijfscategorieën onderscheiden: semi-agrarische bedrijven en overige niet-agrarische bedrijven.

Semi -agrarische bedrijven

Dit betreft zowel agrarisch technisch hulpbedrijven als agrarisch verwante bedrijven. Agrarisch technische hulpbedrijven zijn gericht op het verlenen van diensten aan agrarische bedrijven door middel van het telen van gewassen, het houden van dieren of de toepassing van andere landbouwkundige methoden, met uitzondering van mestbewerking (dit wordt als overige niet-agrarische bedrijvigheid beschouwd)⁴.

Agrarisch verwante bedrijven zijn gericht op het verlenen van diensten aan particulieren of niet-agrarische bedrijven door middel van het telen van gewassen, het houden van dieren of de toepassing van andere landbouwkundige methoden⁵.

Aan de bestaande agrarisch-technische hulpbedrijven en agrarisch verwante bedrijven is een strak begreemd bestemmingsvlak om de bestaande voorzieningen toegekend. De bestaande (danwel reeds toegestane) bebouwingsoppervlakte, inclusief bedrijfswoning, is verbaal vastgelegd in de regels. Daarnaast is, indien van toepassing, conform de vigerende regeling de landschappelijke inpassing middels de bestemming 'groen – landschappelijke inpassing' op de verbeelding opgenomen. Onder voorwaarden wordt via een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouwregels een eenmalige maximale bebouwingsuitbreiding met 25% van de bestaande, vastgelegde bebouwingsoppervlakte geboden. Hierbij geldt onder meer als randvoorwaarde dat de omvang van het bestemmingsvlak van bedrijven gelegen in Agrarisch -1 of Agrarisch -2 niet meer dan 1,5 ha mag

⁴ Voorbeelden van agrarisch-technische hulpbedrijven zijn: grootveeklinieken, KI-stations, mestopslag- en mesthandelsbedrijven, loonwerkbedrijven (inclusief verhuurbedrijven voor landbouwwerktuigen), veetransportbedrijven, veehandelsbedrijven.

⁵ Voorbeelden van agrarisch verwante bedrijven zijn: dierenasiels, dierenklinieken, groencomposteringsbedrijven, hondenkennels, hoveniersbedrijven, instellingen voor agrarisch praktijkonderwijs, proefbedrijven, volkstuinen.

bedragen. Voor bedrijven gelegen in Agrarisch met waarden met de nadere aanduiding 'wro-zone – aanlegvergunning groenblauwe mantel' geldt dat bij uitbreiding het bestemmingsvlak niet groter mag worden dan 5.000 m² en de uitbreiding tevens positief bij moet dragen aan de bescherming en ontwikkeling van de onderkende ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken. Afsplitsing of oprichting van een bedrijfswoning is niet toegestaan.

Voor de semi-agrarische bedrijven, die in de afgelopen planperiode zijn ontstaan of tot volwaardig zijn uitgegroeid, maar nog niet als zodanig zijn bestemd, is per situatie bij de opstelling van het bestemmingsplan buitengebied onderzocht of legalisering mogelijk is.

Overige niet-agrarische bedrijven

Uitgangspunt van de provincie is, dat bedrijven zonder functionele binding met het buitengebied thuis horen in een kern of op een bedrijventerrein. In beginsel dienen bedrijven dus uit het buitengebied geweerd te worden. Voor alle bestaande niet aan het buitengebied gebonden bedrijven wordt verplaatsing naar een meer geschikte locatie voorgestaan en voor bedrijven die hun bedrijfsvoering eindigen wordt een geschiktere vorm van hergebruik nagestreefd waarbij sanering van overtollige gebouwen plaats dient te vinden.

Aan de bestaande niet aan het buitengebied gebonden bedrijven is een strak begrensd bestemmingsvlak om de bestaande voorzieningen toegekend. Alle positief bestemde bedrijven zijn op hun huidige functie vastgelegd. De bedrijven mogen uitsluitend worden uitgeoefend op de plaats waar ze gelokaliseerd zijn. Per bedrijf is de omvang van de feitelijk aanwezige bestaande bebouwing, inclusief de bedrijfswoning, verbaal in de regels vastgelegd. Daarnaast is, indien van toepassing, conform de vigerende regeling de landschappelijke inpassing middels de bestemming 'groen – landschappelijke inpassing' op de verbeelding opgenomen. Onder voorwaarden wordt via een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouwregels eenmalig een maximale bebouwingsuitbreiding met 15% van de bestaande, vastgelegde bebouwingsoppervlakte geboden. Hierbij geldt onder meer als randvoorwaarde dat de omvang van het bestemmingsvlak van bedrijven niet meer dan 5.000 m² mag bedragen. Voor bedrijven vallend onder milieucategorie 1 of 2 kan ook nog een verdere uitbreiding dan 5.000 m² onder stringente voorwaarden worden toegestaan. Voor bedrijven gelegen in Agrarisch met waarden met de nadere aanduiding 'wro-zone – aanlegvergunning groenblauwe mantel' geldt de uitbreiding van het bestemmingsvlak tevens positief bij moet dragen aan de bescherming en ontwikkeling van de onderkende ecologische en landschappelijke waarden en kenmerken.

Afsplitsing of oprichting van een nieuwe 1^e of 2^e bedrijfswoning is niet toegestaan. Het bestemmingsplan laat zien hoeveel bedrijfswoningen er ter plaatse zijn toegestaan.

Voor de niet-agrarische bedrijven, die in de afgelopen planperiode zijn ontstaan of tot volwaardig zijn uitgegroeid, maar nog niet als zodanig bestemd, is onderzocht of legalisering mogelijk is.

6.13.2 Nieuwe bedrijven

Omdat niet functioneel aan het buitengebied gebonden bedrijven belastend zijn voor de omliggende waarden en belangen is voorzichtigheid geboden bij het toestaan hiervan. Bedrijven die geen functionele binding hebben met het buitengebied horen in principe thuis binnen de bebouwde kom. Nieuwvestiging van niet-agrarische bedrijven (op een nieuwe locatie) in het buitengebied is uitgesloten. De vestiging van niet-agrarische bedrijven in voormalige agrarische bebouwing (VAB's) is onder voorwaarden wel toegestaan binnen de bestemmingen Agrarisch – 1 en 2. Alleen niet-agrarische bedrijven uit de lichtste milieucategorieën (1 en 2 uit de Stat van Bedrijven) komen hiervoor in aanmerking. Hierbij geldt onder meer als randvoorwaarde dat de omvang van het bestemmingsvlak niet groter mag worden dan 5.000 m² en overtollige bebouwing wordt gesloopt. Voor semi-agrarische bedrijven is onder voorwaarden tevens vestiging in voormalige agrarische bebouwing in Agrarisch gebied met Waarden met de nadere aanduiding 'wro-zone aanlegvergunning groenblauwe mantel' toegestaan.

In de 'bedrijvenlijst' zijn uitsluitend bedrijven opgenomen die vallen in bedrijfscategorie 1 of 2. In het buitengebied zijn wegen veelal niet berekend op een grote verkeersaantrekkende werking. In de bedrijvenlijst is een kolom opgenomen, de kolom 'verkeer', waarin de verkeersaantrekkende werking wordt uitgedrukt op een schaal van 1 tot 3. Dit houdt het volgende in:

- 1: potentieel geringe verkeersaantrekkende werking;
- 2: potentieel aanzienlijke verkeersaantrekkende werking;
- 3: potentieel zeer grote verkeersaantrekkende werking.

De bedrijfsactiviteiten die ten aanzien van verkeer een 2 of 3 scoren zijn niet toegestaan. Bedrijfsactiviteiten die hierop een 1 scoren zijn sowieso toegestaan.

Daarnaast is de bedrijvenlijst aangepast op welke functies in het buitengebied binnen de bestemming Bedrijf gewenst zijn. Daarbij zijn de volgende functies niet toegestaan: horeca, zakelijke en persoonlijke dienstverlening, met uitzondering van agrarische dienstverlening, detailhandel en maatschappelijke functies. Een aantal van de hiervoor genoemde functies die in de bedrijvenlijst zijn uitgesloten, kunnen als

hergebruikfunctie worden mogelijk gemaakt in één van de opgenomen wijzigingsbevoegdheden. Daarvoor gelden zulke specifieke criteria dat het niet gewenst is deze functies via een vrij algemene bedrijvenlijst toe te staan.

De bedrijven die dan nog overblijven zijn geselecteerd op gewenstheid in het buitengebied. Hierbij speelt een rol wat de vestigingsmogelijkheden van een bedrijf op een bedrijventerrein zijn. Een overweging hierbij is dat bedrijven die aangemerkt kunnen worden als kleinschalig ambachtelijke bedrijven, mogelijk moeten zijn in het buitengebied.

Gekozen is voor de begrenzing van de categorieën 1 en 2, omdat deze categorieën conform de Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 enerzijds niet zijn toegestaan op middelzware en zware bedrijventerreinen (oneigenlijk ruimtegebruik) en anderzijds niet-agrarische bedrijven in het buitengebied niet mogen behoren tot de milieucategorie 3 of hoger

De gemeente ondersteunt een beperkte uitbreiding van bestaande horecavestigingen voor zover het 'zachte horeca' betreft. 'Zwaardere' vormen van horeca, zoals zalenverhuur of een discotheek, horen vanwege hun bedrijfsmatige karakter en verkeersaantrekkende werking niet thuis in het landelijk gebied en worden in principe uit het buitengebied geweerd.

Nieuwvestiging van horeca-bedrijven wordt niet toegestaan. Wel zijn kleinschalige horecavoorzieningen toegestaan als ondergeschikte niet-agrarische nevenactiviteit (bijvoorbeeld bij maneges). In geval van 'ondersteunende horeca' dienen de horecavoorzieningen ten dienste te staan voor de hoofdfunctie.

6.13.3 Omschakeling

Bij bedrijfsbeëindiging wordt gestreefd naar hergebruik door een ter plaatse beter geschikt geachte bestemming (zoals burgerwoning of recreatief gebruik) en sloop van alle overtollige bedrijfsgebouwen.

Bij een eventuele bedrijfsbeëindiging of –verplaatsing van een niet-agrarisch bedrijf is omschakeling naar een lichter bedrijf, d.w.z. een bedrijf met eenzelfde milieucategorie, een grondgebonden agrarisch bedrijf danwel een burgerwoning toegestaan in het gehele buitengebied via een wijzigingsbevoegdheid.

6.14 Infrastructuur

De gemeente Woudrichem is goed ontsloten door een hiërarchisch netwerk van wegen. Woudrichem kent goede ontsluitingen op de A27 en de A59. Direct ten westen van het grondgebied van de gemeente ligt de snelweg A27 welke Breda en Gorinchem met elkaar verbindt. Ook de provinciale weg richting Zaltbommel maakt Woudrichem prima bereikbaar.

Gebiedsontsluitingswegen lopen voornamelijk in oost-west richting door de gemeente, namelijk de N322 (Doornsweg- Almweg- Afsluitdijk) en de N267 (Provinciale weg Oost). De eerste verbindt de A27 en de A2, de tweede sluit aan op de A59. Daarnaast worden de Woudrichemseweg en de Almkerkseweg als gebiedsontsluitingsweg aangemerkt.

De gemeente ligt bovendien aan enkele belangrijke waterwegen. In het oosten wordt de gemeente begrensd door de Afgedamde Maas, die uitmondt in de Boven Merwede.

De bestaande infrastructuur - waaronder naast alle wegen, vaarwegen, ook (ondergrondse) leidingen etc. - worden conform hun huidige gebruik bestemd. Openbare wegen worden daarbij geclassificeerd in:

- *gebiedsontsluitingswegen;*
- *erftoegangswegen en*
- *onverharde wegen*

Dit onderscheid is met name van belang in het kader van de verkeersveiligheid (Duurzaam Veilig).

Onverharde (openbare) wegen worden apart aangeduid. Net als in het geldende bestemmingsplan wordt rekening gehouden met bebouwingsvrije zones aan beide zijden van de weg vanwege de verkeersveiligheid en om stedenbouwkundige redenen. De zones zijn 50 meter aan weerszijden van gebiedsontsluitingswegen (zoals provinciale wegen) en 15 meter voor alle overige wegen.

6.15 (Mantel)zorgvoorzieningen

Als gevolg van het sterk toenemende aantal ouderen en de individualisering van de samenleving neemt de vraag naar zorg toe. Tegelijkertijd schiet de zorgsector door personeelstekorten en bezuinigingen tekort. Mede als gevolg van deze ontwikkelingen is de professionele particuliere zorg in opkomst.

Zorgconcepten

Het buitengebied van Woudrichem biedt goede mogelijkheden voor de ontwikkeling van nieuwe zorgconcepten zoals een zorgboerderij of een andere particuliere woon- en zorgvoorzieningen (kinderopvang, hersteloord en dergelijke). Veelal gaat het hier om een nevenactiviteit op een boerderij. Aan de Eng in Giessen is reeds sprake van een zorgboerderij.

De gemeente ondersteunt dergelijke initiatieven waar mogelijk. De duurzaamheid als nevenactiviteit dient wel te worden gegarandeerd om te voorkomen dat er 'plotseling' een grootschalige zorgvoorziening in het buitengebied is. Teneinde een zekere samenhang met de woonkernen te waarborgen, dienen zorgvoorzieningen zich in principe in de nabijheid van de kernen te concentreren. Dit betekent, dat in veel gevallen geprofiteerd kan worden van de in velerlei opzicht aanwezige voorzieningen in en rond deze kernen.

Mantelzorg / afhankelijke woonruimte

Vanuit sociaal-maatschappelijk oogpunt is er een toenemende behoefte aan mogelijkheden voor huisvesting van zorgbehoevende familieleden, een gehandicapt kind of rustende boer. Mantelzorg is in het gehele buitengebied toegestaan, ongeacht of dit bij een burgerwoning of een (agrarisch) bedrijf is.

Inwoning

De voorkeur gaat uit naar vormen van huisvesting in de woning zelf (inwoning). Inwoning wordt in het bestemmingsplannen rechtstreeks toegestaan. Om van inwoning te kunnen spreken dient op zijn minst sprake te zijn van gemeenschappelijke voorzieningen en een gezamenlijke toegang. Door de mogelijkheden voor aan- en uitbouw optimaal te benutten, kan inwoning in veel gevallen een oplossing bieden aan de behoefte van tijdelijke huisvesting ten behoeve van mantelzorg.

Afhankelijke woonruimte

In de praktijk blijkt ook behoefte te bestaan aan een meer zelfstandige (met eigen toegang en eigen voorzieningen) woonvorm in een (vrijstaand of aangebouwd) bijgebouw. Onder strikte condities kan aan een tijdelijke

bewoning van het bijgebouw medewerking worden verleend. De uitdrukkelijke voorwaarde hierbij is dat er aantoonbaar sprake moet zijn van een zorgbehoefte, welke tijdelijk van aard is. Het uitgangspunt is dat er sprake is en blijft van één huishouden op een perceel, waarbij een gedeelte van het huishouden in een bijgebouw is gehuisvest. Er kan dus nooit en te nimmer sprake zijn van een zelfstandige woning.

Om per situatie een goede afweging te maken, is deze vorm van mantelzorg aan een nadere afweging (omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels) gekoppeld.

7 BESTEMMINGSREGELING WATER

Vanwege zwaarwegende onderwerpen als veiligheid, wateroverlast en zoetwaterbeheer dient er ruimte te worden gereserveerd voor water. Water vormt een belangrijke voorwaarde voor talloze processen in (en buiten) het landelijk gebied, waarvan landbouw en natuur twee belangrijke voorbeelden zijn. Ook is water van grote invloed op de belevingswaarde van de omgeving.

7.1 Inleiding

Vanwege zwaarwegende onderwerpen als veiligheid, wateroverlast en zoetwaterbeheer dient er ruimte te worden gereserveerd voor water. Water vormt een belangrijke voorwaarde voor talloze processen in (en buiten) het landelijk gebied, waarvan landbouw en natuur twee belangrijke voorbeelden zijn. Ook is water van grote invloed op de belevingswaarde van de omgeving.

Ruimtelijke plannen moeten daarom zowel ten aanzien van locatiekeuze en inrichting, als beheer zoveel mogelijk aansluiten op dit natuurlijke systeem. Hiermee wordt tegelijkertijd voorkomen dat problemen afgewenteld worden naar gronden buiten het betreffende plangebied.

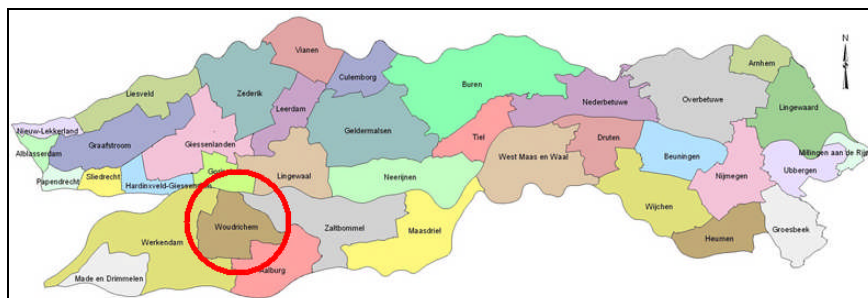
In het buitengebied zijn vijf instanties werkzaam die zaken regelen die voor de gebruiker van belang zijn: de gemeente, het waterschap, de waterleidingmaatschappij, rijkswaterstaat en de provincie (als grondwaterbeheerder). Voor het bestemmingsplan is de verhouding tot het beleid en de regelgeving van de waterschappen van belang. Het is immers noodzakelijk dat het gemeentelijke beleid en dat van waterschappen elkaar ondersteunen. Daarnaast moet voorkomen worden dat het bestemmingsplan zaken juridisch regelt die al in de Keur zijn geregeld. Met betrekking tot grondwaterbeschermingsgebieden is afstemming met de Provinciale Milieuverordening noodzakelijk.

Belangrijkste waterbeheerder in het gebied is het Waterschap Rivierenland. Het waterschap is beheerder van al het oppervlaktewater binnen haar beheersgebied. Het waterschap heeft onder andere als taken het onderhouden van waterlopen, het regelen van het waterpeil, het stellen van regels ten aanzien van beregening uit oppervlaktewater, het ecologisch inrichten van waterlopen en oevers, het zuiveren van afvalwater, het werken aan veilige dijken, en het zuiveren van rioolwater.

Rijkswaterstaat Dienst Zuid-Holland is zowel vaarweg- als waterbeheerder op het binnen het plangebied gelegen deel van de Boven-Merwede en de Afgedamde Maas en is daardoor mede

verantwoordelijk voor het zorgen voor voldoende water, schoon water en droge voeten.

De zorg voor de kwaliteit van het drinkwater ligt bij het waterbedrijf 'Brabant Water'

Beheersgebied van waterschap Rivierenland (rood omcirkeld de gemeente Woudrichem)

Watertoets

Sinds juli 2003 is de watertoets wettelijk verankerd in het Besluit op de Ruimtelijke Ordening. Het besluit verplicht tot het opnemen van een beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding in de toelichting van alle ruimtelijke plannen.

Dit houdt in dat, afgezien van het watertoets proces dat voor het bestemmingsplan buitengebied is doorlopen, voor alle omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden of een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouw- en gebruiksregels en wijzigingsbevoegdheden van het bestemmingsplan buitengebied eveneens de watertoets dient plaats te vinden. Er dient een volledige, heldere, zelfstandige afweging te worden gemaakt over de waterhuishoudkundige consequenties van de beoogde ingreep. Hierbij kan worden teruggegrepen op de uitgangspunten zoals vastgelegd in de waterparagraaf van het bestemmingsplan buitengebied.

Het doel van de watertoets is dat water een volwaardige rol speelt in ruimtelijke plannen. Het middel dat de watertoets daarvoor gebruikt, is het zo vroeg mogelijk betrekken van de waterbeheerder bij een nieuw ruimtelijk plan. De watertoets betekent vooral meedenken vooraf. Eerste aanspreekpunt voor de gemeente is in principe het waterschap. Naast het waterschap zijn er nog andere waterbeheerders zoals de provincie (grondwaterbeheerder) en Rijkswaterstaat voor wat betreft het vaarweg- en waterbeheer van de Boven-Merwede en Afgedamde Maas. Het waterschap coördineert het wateradvies.

De waterparagraaf moet het bewijs leveren dat water inderdaad een volwaardige plaats heeft gekregen in het maken van het ruimtelijk plan. De Paraplunota verplicht de initiatiefnemer om in de waterparagraaf te beschrijven:

- De doorwerking van de wateraspecten in de locatiekeuze, het ontwerp, de (her)inrichting en het beheer van het gebied;
- De wijze waarop de inbreng en het advies van de waterbeheerders is meegenomen;
- De invulling van eventuele mitigatie, compensatie van waterhuishoudkundige effecten;
- De afspraken over de financiering en de uitvoering van de plannen;
- De wijze waarop water doorwerkt in het ruimtelijk plan (water als (onderdeel van) bestemming in verbeelding, regels, toelichting en beschrijving op hoofdlijnen).

In het kader van de verplichte 'Watertoets' is al in een vroeg stadium contact geweest met het waterschap Rivierenland. De memo van het waterschap, specifiek ten behoeve van het nieuwe bestemmingplan buitengebied van de gemeente Woudrichem (april 2008), is verwerkt in deze waterparagraaf. Daarnaast is het advies dat het waterschap d.d. 14-08-2009 heeft gegeven in het kader van het vooroverleg, meegenomen in dit bestemmingsplan.

7.2 Analyse bestaande situatie

Water speelt op dit moment een belangrijke rol in het buitengebied. De rivieren Merwede en Afgedamde Maas vervullen een belangrijke functie voor de waterafvoer- en waterberging. De eigenlijke stroomgeulen zijn van belang voor de scheepvaart en de drinkwatervoorziening. In de Afgedamde Maas bevindt zich een inlaatpunt van het Duinwaterbedrijf Zuid-Holland.

Gedurende de ruilverkaveling in de vorige eeuw is de waterhuishouding in het (rivieren)gebied geheel anders ingericht. Voorheen werd het polderwater uitgeslagen op verschillende boezems. Het boezemwater lag op een hoger niveau en werd door kades omgeven. De boezems waterden vrij af via een sluis in de Kornsche dijk en later de de Nieuwendijk op de kreek van de Biesbosch. Van het oorspronkelijke boezemwater resteren alleen de Alm, de Vierbansche Gantel en de Kornsche boezem. In de ruilverkaveling is een stelsel van nieuwe watergangen gegraven met aansluiting op zware gemalen die rechtstreeks lozen op de Bergsche Maas en Merwede.

Een aantal inlaten en opmalingen zijn gebouwd voor suppletie van water in de zomer. Dit water wordt bij de inlaatpunten onder vrij verval betrokken van Maas en Merwede. Het polderpeil is verlaagd met name in de winter om voldoende berging te hebben in periodes met veel neerslag. Het effluent van de rioolwaterzuiveringen wordt rechtstreeks geloosd op de grote polderwatergangen. De meeste bedrijven en woningen zijn aangesloten op het rioleringsstelsel. De capaciteit hiervan is niet groot, zodat bij hevige regenval veel rioolwater via nooduitlaten (overstorten) in het oppervlaktewater terechtkomt.

7.3 Waterrelevant beleid en waterwetgeving

Op verschillende niveaus is beleid ten aanzien van water geformuleerd. Hier wordt het relevante beleid kort samengevat.

Nationaal Waterplan

In december 2009 heeft het kabinet het Nationaal Waterplan vastgesteld. Het Nationaal Waterplan is de opvolger van de Vierde nota Waterhuishouding uit 1998. Het Nationaal Waterplan is opgesteld op basis van de Waterwet die met ingang van 22 december 2009 van kracht is. Op basis van de Wet ruimtelijke ordening heeft het Nationaal Waterplan voor de ruimtelijke aspecten de status van structuurvisie. Het Nationaal Waterplan is een algemeen plan voor het op nationaal niveau te voeren waterhuishoudkundig beleid. Dit plan geeft op hoofdlijnen aan welk beleid het Rijk in de periode 2009 - 2015 voert om te komen tot duurzaam waterbeheer. Daarbij heeft het plan het karakter van een kapstokplan, waarop grote beleidsvelden zoals Stroomgebiedsbeheersplannen en WB21 als min of meer zelfstandige eenheden zijn aangehaakt.

Provinciaal Waterplan

Op 20 november 2009 hebben Provinciale Staten het Provinciaal Waterplan 2010-2015 'Waar water werkt en leeft' vastgesteld. Het Provinciaal Waterplan is op 22 december 2009 in werking getreden. Het waterplan heeft de status van structuurvisie.

De hoofddoelen uit het beleid zijn:

- schoon grond- en oppervlaktewater voor iedereen;
- adequate bescherming van Noord-Brabant tegen overstromingen;
- Noord-Brabant heeft de juiste hoeveelheden water (niet te veel en niet te weinig).

Waterschapsbeleid

Het beleid van het waterschap beweegt zich binnen de kaders die in het hoger (met name provinciaal) waterbeleid zijn aangegeven. Het waterschap Rivierenland heeft als haar beleidsplan het 'Waterbeheerplan 2010-2015'.

Het Waterbeheerplan 2010-2015 is vastgesteld op 30 oktober 2009 (van kracht per 22 december 2009, geldig tot 22 december 2015). Het plan gaat over het waterbeheer in het hele rivierengebied en het omvat alle watertaken van het waterschap: waterkwantiteit, waterkwaliteit, waterkering en waterketen. In het Waterbeheerplan staat wat Waterschap Rivierenland de komende zes jaar gaat doen om inwoners van het rivierengebied veiligheid en voldoende schoon en mooi water in sloten en plassen te kunnen blijven bieden.

Het plan bouwt vooral voort op het bestaande beleid. Daarnaast zijn er nieuwe onderwerpen waarover nog niet eerder is besloten. Nieuwe onderwerpen met belangrijke financiële consequenties zijn:

- maatregelen voor zwemwater;
- maatregelen voor de natuur
 - o in Natura-2000 gebieden, beschermd vanuit de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn
 - o in TOP-lijstgebieden, waar verdroging met voorrang aangepakt wordt
 - o in waterparels, door de provincie aangewezen beschermde natte natuur
- normenstudies aan de hand van de nieuwe klimaatscenario's;
- actualisatie van 36 stedelijke waterplannen en de uitvoering daarvan.

Andere maatregelen waar het waterschap zich voor de geldigheidsperiode van het plan aan verbindt zijn onder andere:

- toetsen van kades en op orde brengen van dijken in het rivierengebied;
- realiseren van voldoende ruimte en doorstroming van water in landelijk gebied: 168km verbreding van bestaande watergangen, vervanging en/of vergroting van 71 duikers, (ver)plaatsen van elf stuwen en aanpassen van acht gemalen;
- voldoen aan Europese verplichtingen voor chemisch en ecologisch gezond oppervlaktewater, zoals vastgelegd in de Kaderrichtlijn Water.

Wetgeving: de Waterwet

De Nederlandse Waterwet (van kracht met ingang van 22 december 2009) voegt acht waterbeheerwetten samen en vervangt deze:

- Wet op de waterhuishouding;
- Wet verontreiniging oppervlaktewateren;
- Wet verontreiniging zeewater;
- Grondwaterwet;
- Wet droogmakerijen en indijkingen;
- Wet op de waterkering;
- Wet beheer rijkswaterstaatswerken (de 'natte' delen daarvan);
- Waterstaatswet 1900 (het 'natte' gedeelte ervan).

Vanuit de Wet bodembescherming is de regeling voor waterbodems eveneens ondergebracht bij de Waterwet.

Voor bepaalde onderwerpen geldt dat deze nader worden uitgewerkt in onderliggende regelgeving: het Waterbesluit, de ministeriële Waterregeling en in verordeningen van waterschappen en provincies.

Nieuwe eisen watersystemen

De Waterwet vormt de basis voor normen die aan watersystemen kunnen worden gesteld. Voor primaire waterkeringen blijken de normen uit de wet zelf, andere normen voor rijkswateren worden opgenomen in het Waterbesluit of de Waterregeling. Voor de regionale wateren bevatten de verordeningen en plannen de normen.

De Waterwet maakt het mogelijk om normen te stellen voor watersystemen ter voorkoming van onaanvaardbare wateroverlast. In situaties van watertekorten geeft de Waterwet de mogelijkheid de ene functie boven de andere te laten prevaleren (de 'verdringingsreeks'). Ook geeft de Waterwet normen voor de bergings- of afvoercapaciteit van regionale watersystemen. Het regionale watersysteem dient zo te worden ingericht dat bij hoog water voldoende water kan worden geborgen of afgevoerd.

Verplichtingen waterbeheerders

De waterbeheerders zijn verplicht te voldoen aan een aantal waterkwaliteitseisen: voor de oppervlaktewaterkwaliteit gelden chemische en ecologische kwaliteitsnormen, voor de grondwaterkwaliteit gelden alleen chemische kwaliteitsnormen. Voor waterkwaliteitsnormen verwijst de Waterwet naar stoffenlijsten en normen die zijn vastgelegd in de Wet milieubeheer, de Kaderrichtlijn Water en de Grondwaterrichtlijn.

Instrumenten

De Waterwet kent de volgende bestuurlijk-juridische instrumenten voor het uitvoeren van het waterbeleid:

- Waterakkoorden en bestuurlijke afspraken: waterbeheerders kunnen via waterakkoorden afspraken maken met andere overheden over het te voeren waterbeheer.
- Legger: de waterbeheerder dient leggers van waterstaatswerken op te stellen. Dit zijn registers waarin wordt aangegeven aan welke eisen de waterstaatswerken moeten voldoen voor wat betreft ligging, vorm, afmeting en constructie. In een legger worden ook de beheersgrenzen en de beschermingszones van waterstaatswerken duidelijk aangegeven.
- Projectplan: een waterbeheerder kan een waterstaatswerk aanleggen of wijzigen door middel van een projectplan, dat een beschrijving geeft van het werk en de wijze waarop het aanleggen of wijzigen zal worden uitgevoerd.
- Gedoog- en duldplichten: Rechthebbende burgers en bedrijven moeten sommige waterbeheeractiviteiten gedogen of dulden. Deze inbreuken op rechten, zoals het eigendomsrecht, worden gedoogplichten genoemd. Een voorbeeld is dat grondeigenaren kunnen worden geconfronteerd met een plicht om in een bergingsgebied de tijdelijke berging van water te dulden. Of er sprake is van een bergingsgebied is vastgelegd in de leggers en in het bestemmingsplan.

- Algemene regels en de integrale watervergunning: belangrijk uitgangspunt van de Waterwet is dat zoveel mogelijk activiteiten onder algemene regels vallen. Voor activiteiten in, op, onder of over watersystemen kent de Waterwet de integrale watervergunning, waarin zes vergunningen uit eerdere wetten zijn opgegaan. De watervergunning kan bij de gemeente, maar ook rechtstreeks bij het bevoegde gezag, worden aangevraagd. Als ook een omgevingsvergunning nodig is, kan die samen met de watervergunning, bij hetzelfde loket worden aangevraagd.

Verordeningen water

Provinciale Staten hebben op 20 november 2009 de Verordening water Noord-Brabant en de Waterverordening waterschap Rivierenland ongewijzigd vastgesteld. De provinciale waterregelingen zijn aangepast naar aanleiding van de Waterwet. Regelingen en wet traden in werking op 22 december 2009.

De Verordening water Noord-Brabant regelt een aantal nieuwe onderwerpen. Zo worden normen gesteld voor de regionale waterkeringen en voor wateroverlast. Het waterschap moet ervoor zorgen dat de keringen en de afvoer- en bergingscapaciteit van het watersysteem daaraan voldoen. Daarnaast staat er in de verordening voor welke waterschapsprojecten de nieuwe projectprocedure uit de Waterwet wordt toegepast. Niet alle provinciale regels zijn ingrijpend gewijzigd. De begrenzing van de beschermde gebieden waterhuishouding blijft bijvoorbeeld gelijk. Dat geldt ook voor de zones rond natte natuurgebieden. De gebieden waar peilbesluiten moeten worden vastgesteld blijven ongewijzigd.

7.4 Afstemming met het bestemmingsplan

In het bestemmingsplan worden alleen de ruimtelijk relevante onderdelen van het waterbeleid vastgelegd. Voorkomen moet worden dat het bestemmingsplan zaken regelt die al door de waterbeheerder zijn geregeld ('dubbele regelgeving'). Daartoe is om te beginnen een goede afstemming met de Keur van het waterschap Rivierenland en de Provinciale milieuverordening van belang. Daarnaast dient tevens afstemming met Rijkswaterstaat plaats te vinden. Vanwege zwaarwegende onderwerpen als veiligheid en wateroverlast dient er ruimte te worden gereserveerd voor water.

In de regels en op de verbeelding zijn (dubbel)bestemmingen en aanduidingen opgenomen die gericht zijn op water. In de volgende paragrafen worden deze toegelicht.

7.5 Keur oppervlaktewateren

In het bestemmingsplan is voor in de Keur genoemde vergunnings- en ontheffingsplichtige zaken geen omgevingsvergunningstelsel voor het

uitvoeren van werken en werkzaamheden opgenomen. Dit zou immers resulteren in dubbele regelgeving. Ook werkzaamheden die tot het normale onderhoud van watergangen behoren zijn vrij van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden. Het bestemmingsplan zal bovendien die ruimte laten die het waterschap nodig heeft om haar beleid te kunnen uitvoeren.

7.6 Waterlopen

Alle hoofdwatergangen (zgn. A-watergangen) in het bestemmingsplan zijn tot 'Water' bestemd en mogen enkel in overeenstemming met hun functie gebruikt worden.

Gronden gelegen tot 5 meter van de insteek van de A-watergang vallen onder de Keur van het waterschap. Het is verboden om in strijd met de Keur van het Waterschap Rivierenland binnen deze 5 meter van de insteek te graven, bomen te planten en bebouwing op te richten, in verband met het beheer van de waterloop.

De Keurzones van A-watergangen zijn niet (dubbel)bestemd. De Keur werkt op zichzelf en krijgt daarom geen vertaling in het bestemmingsplan.

Overigens omvat de bestemming Water meer dan alleen de A-watergangen. Ook al het overige zichtbare water (van enige omvang, zoals plassen, poelen en rivieren) valt binnen de bestemming Water.

7.7 Rioolpersleidingen

De op de kaart aangegeven rioolwatertransportleidingen van het waterschap (de zgn. persleidingen) zijn, naast de daarvoor aangewezen andere bestemming, tevens bestemd voor het transport van afvalwater door een rioolwatertransportleiding. Op of in de gronden die mede bestemd zijn als 'Leiding - Riool' mag, in afwijking van het bepaalde bij de andere bestemming niet worden gebouwd. Aan weerszijden van de leidingen bedraagt de beschermingszone 5 meter aan weerszijden van de hartlijn van de leiding.

7.8 Waterleidingen

De op de kaart aangegeven hoofdwatertransportleidingen (> 225 mm) van Brabant Water zijn, naast de daarvoor aangewezen andere bestemming, tevens bestemd voor het transport van drinkwater door een hoofdwatertransportleiding. Op of in de gronden die mede bestemd zijn als 'Leiding - Water' mag, in afwijking van het bepaalde bij de andere bestemming niet worden gebouwd. Aan weerszijden van de leidingen bedraagt de beschermingszone 3 meter aan weerszijden van de hartlijn van de leiding.

7.9 Waterkeringen

De diverse waterkeringen (inclusief de beschermingszones) zijn voorzien van de dubbelbestemming 'Waterstaat - Waterkering'.

Voor de gehele keurzone (kernzone en beschermingszone) geldt de keur van het Waterschap. Hierin zijn verbodsbepalingen met betrekking tot graven, bouwen etc. opgenomen.

7.10 Landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden van het water

Landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden worden niet in de Keur beschermd. Hiervoor is het bestemmingsplan dus het primaire instrument. Indien waterhuishoudkundige ingrepen plaatsvinden zal rekening moeten worden gehouden met aanwezige landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden.

Waterschap Rivierenland zet zich in om, samen met andere organisaties, de landschappelijke -, natuur- en cultuurhistorische waarden te behouden en te versterken.

Het ontstaan en de identiteit van het rivierengebied is sterk gekoppeld aan de wijze hoe mensen vroeger met water zijn omgegaan. De volgende landschappelijke, natuur- en cultuurhistorische elementen zijn te noemen:

- Het dijklandschap inclusief de wielen. Waterkeringen zijn een belangrijke drager van het landschap, natuur en cultuurhistorie. Andere karakteristieke waarden zijn mede bepalend geweest bij de uitwerking van uitgevoerde dijkverbeteringen, omdat de cultuurhistorie niet alleen is terug te vinden in het dijktracé (bijvoorbeeld oude dijkdoorbraken) maar ook in de aanwezigheid van karakteristieke bebouwing. Zowel buitendijks als binnendijks liggen omvangrijke waardevolle natuurgebieden (Natura 2000) die door dijken met elkaar verbonden worden. Een belangrijk deel van de primaire en regionale waterkeringen maakt onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS);
- Specifieke patronen van watergangen en wetingen. De landschappelijke waarde hiervan is groot. Bovendien laten deze specifieke patronen zien op welke wijze de gronden in cultuur zijn gebracht;
- Water gerelateerde gebouwen en kunstwerken. Oude sluisen, gemalen, poldermolens en dijkmagazijnen die soms monumentale waarde hebben. In 2008 is door het waterschap een inventarisatie uitgevoerd naar deze watergerelateerde gebouwen en kunstwerken.
- Oude defensiewerken zoals bijvoorbeeld de Nieuwe Hollandse waterlinie.

7.11 Waterbergingszoekgebieden

In de loop van de negentiger jaren van vorige eeuw drong – mede door de veelvuldige hevige neerslagen en hoge rivierstanden - het besef door dat de waterbeheerders in de toekomst rekening diende te houden met een klimaatsverandering.

Het waterschap heeft voor het landelijk gebied berekend wat de waterbergingsbehoefte is. Maatregelen om deze waterberging te realiseren vinden plaats in de Ecologische Verbindingszones, de Kornse Boezem, project Werthuijsen (golfbaan), natuurvriendelijke oevers ten noorden van Almkerk en landgoederen nieuwe stijl. Als deze maatregelen zijn uitgevoerd resteert over het gehele gebied van Alm en Biesbosch een restopgave van 85.000 m³. Dit is versnipperd over nagenoeg alle peilgebieden. Het is geen opgave waar het waterschap actief op inzet. Daar waar kansen zich voordoen zullen deze worden benut, bijvoorbeeld door het aanleggen van natuurvriendelijke oevers (stimuleringsregeling).

Voor deze restopgave hoeven dus in het bestemmingsplan geen zoekgebieden te worden aangegeven. Wel is het belangrijk dat het creëren van waterberging bij recht mogelijk is in het bestemmingplan, in de vorm van een nevendoelelstelling.

Momenteel wordt het stedelijk waterplan opgesteld, waarbij wordt onderzocht of voor het stedelijk gebied een wateropgave in de vorm van waterberging bestaat. Het kan zijn dat voor deze opgave waterberging wordt gezocht aan de rand van het stedelijk gebied. Evenals hierboven omschreven is het creëren van waterberging bij recht mogelijk in het bestemmingsplan, in de vorm van een nevendoelelstelling.

Voor nieuw verhard oppervlak in de glastuinbouw geldt dat compensatie van hemelwater voor maximaal 75% in een te bouwen bassin kan plaatsvinden. Als uitgangspunt voor de compensatieberekening wordt T=50 als maatgevende bui gehanteerd. Dit betekent dat de te hanteren vuistregel gesteld wordt op 580 m³/ha.

De afvoer van verontreinigd drainagewater via de riolering is de voorkeursoptie (conform Besluit Glastuinbouw). Alleen wanneer de capaciteit van de riolering (na aanvullende maatregelen) onvoldoende is (bijvoorbeeld in kwelsituaties), kan lozing op oppervlaktewater onder voorschriften (Wvo-vergunning of nadere eis) worden toegestaan. In principe mag alleen schoon (= niet door bedrijfsactiviteiten verontreinigd) drainagewater op oppervlaktewater worden geloosd.

7.12 Verhard oppervlak op agrarische bouwvlakken

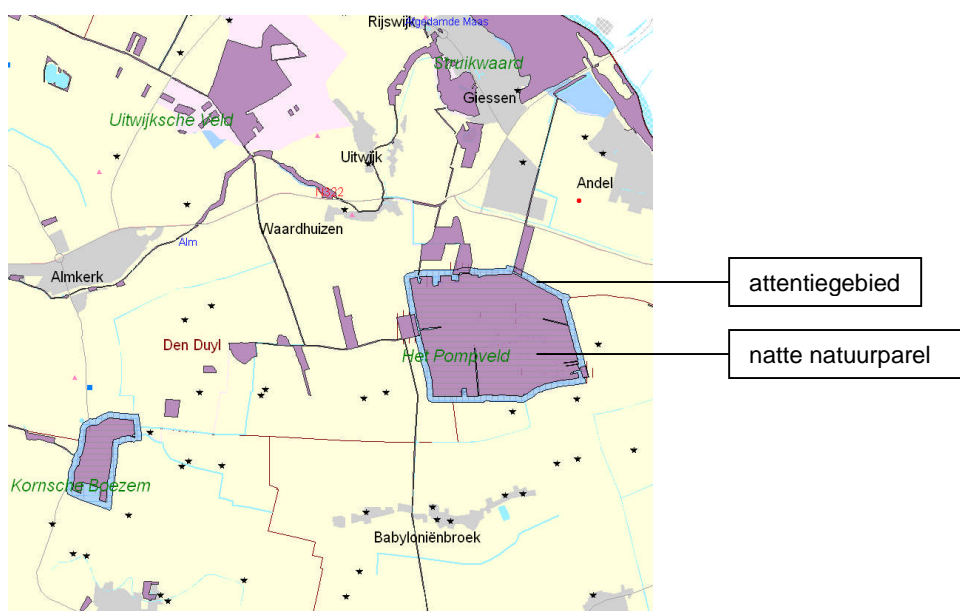
Voor de maximale toename van de verharding door de bouw en aanleg van nieuwe gebouwen, bouwwerken en verharding (op het nieuwe bouwperceel) (die in totaal een oppervlakte van 1500 m² overschrijdt)

geldt het vereiste van een compenserende waterberging. Per ha verhard oppervlak moet (aanvullende) ruimte worden gevonden voor het bergen van 436 m³ water.

De Handreiking watertoets geeft aan dat een eerste uitbreiding kleiner dan 1500 m² niet hoeft te worden gecompenseerd. Bij een volgende verharding, waarbij het totaal verhard oppervlak meer dan 500 m² gaat bedragen, moet de volledige verharding worden gecompenseerd. Deze richtlijn heeft betrekking op het moment waarop de compensatie feitelijk moet worden gerealiseerd en niet op het moment waarop de compensatie planologisch moet worden geregeld. In het ruimtelijk plan moet de mogelijkheid voor de volledige compensatie reeds zijn opgenomen, ook als de bebouwing gefaseerd wordt gerealiseerd.

7.13 Beschermingszone natte natuurparel

Om te voorkomen dat de huidige hydrologische situatie van de zogeheten natte natuurparels (hydrologisch kwetsbare natuurgebieden) verder verslechtert wordt er een beschermingsbeleid gevoerd. Het beleid in deze gebieden is gericht op het verbeteren van de condities voor de natuur in de natte natuurparels en een externe bescherming tegen ingrepen die een ongewenste beïnvloeding van deze natuurwaarden kunnen hebben. Er is een hydrologisch standstill van toepassing in deze gebieden en in de beschermingszone er omheen. Er mogen in het gebied of in de omgeving geen activiteiten plaatsvinden die een verslechtering van de hydrologische situatie in de natte natuurparel tot gevolg hebben. Dit wordt geregeld via de provinciale Verordening waterhuishouding, waterschapskeuren en bestemmingsplannen. Maatregelen voor hydrologisch herstel zijn bijvoorbeeld het dicht en verondiepen van waterlopen, het verhogen van het peil, het plaatsen van stuwen en het voorkomen van de aanleg van drainagemiddelen.

Provinciale Verordening Waterhuishouding 2005

De bescherming in het ruimtelijk spoor dient plaats te vinden door middel van het opnemen van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden in de gemeentelijke bestemmingsplannen in die gebieden die in het Gebiedsplan Wijde Biesbosch zijn aangewezen als natte natuurparels en een beschermingszone van gemiddeld 75 meter daaromheen.

De concrete begrenzing van deze gebieden is vastgesteld met de provinciale Verordening waterhuishouding 2005. De begrenzing van de beschermingszone natuurparel is met de vaststelling van de nieuwe Verordening water, de Waterverordening waterschap Rivierenland (beiden vastgesteld op 20 november 2009) en de provinciale Verordening ruimte niet gewijzigd. Derhalve is conform de provinciale Verordening ruimte in onderhavig bestemmingsplan de zogeheten 'beschermingszone natte natuurparel' op de verbeelding opgenomen. Dit betreft de natte natuurgebieden die (deels) binnen de gemeente liggen, de zogeheten natte natuurparels Pompveld en Kornsche Boezem inclusief een beschermingszone van 75 meter rondom. Deze bufferzone is in de provinciale Verordening ruimte aangeduid als attentiegebied EHS.

Vervolgens is in de regels voor gronden met de betreffende dubbelbestemming voor een aantal werkzaamheden een omgevingsvergunningstelsel van kracht. Dit betreft werkzaamheden en ingrepen, die mogelijk van invloed kunnen zijn op de waterhuishouding, zoals grondverzet, aanleg van nieuwe drainage en de aanleg van verharde oppervlakten. Agrarische bouwvlakken worden evenwel uitgezonderd van deze omgevingsvergunningplicht voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden.

7.14 Zoekgebied voor behoud en herstel van watersystemen / Beekherstel

Binnen het plangebied van de gemeente Woudrichem bevinden zich diverse waterlopen, die in de Verordening ruimte (en het provinciaal waterplan 2010-2015) zijn aangeduid ten behoeve van zoekgebied voor behoud en herstel van watersystemen. Het zijn gebieden waarbinnen gestreefd wordt naar behoud, herstel en ontwikkeling van het natuurlijk watersysteem (beken en kreken) en de daaraan gekoppelde natuur- en landschapswaarden. Deze doelstelling geldt als randvoorwaarde voor ontwikkelingen binnen deze gebieden. In deze gebieden gelden ruimtelijke beperkingen aan activiteiten die het realiseren van watersysteemherstel belemmeren of onnodig kostbaar maken.

Noodzakelijke herstelmaatregelen vloeien voort uit de Europese Kaderrichtlijn Water en hebben betrekking op zowel de waterkwaliteit, de kwantiteit als de ecologie. Herstelmaatregelen in de beek zijn

bijvoorbeeld hermeandering, inrichting oevers, aanleg van plas-dras gebieden, aanleg vispassages en herstel van brongebieden (kwel).

Om het beekherstel te realiseren zal de betreffende ruimte een strook van 25 meter aan weerszijden van de beek moeten worden ingericht voor de beek. Deze gronden zullen verworven moeten worden en dienen daarna als natuur aangemerkt te worden. Een groot deel van deze ruimte kan dan tevens worden benut voor waterberging. Eventuele verwerving van de gronden vindt overigens uitsluitend op vrijwillige basis plaats.

Het zoekgebied voor behoud en herstel van watersystemen overlapt voor een deel met de gebieden die in de verordening zijn aangewezen als zoekgebied voor ecologische verbindingszone. Het beschermingsregime voor het zoekgebied voor behoud en herstel van watersystemen is echter specifiek en meer toegespitst op behoud, verbetering en herstel van het natuurlijke watersysteem van bovenregionaal van belang en derhalve voorzien van een afzonderlijke aanduiding op de verbeelding.

Op de verbeelding is de aanduiding 'wro-zone zoekgebied watersystemen' opgenomen en in de regels voorzien van een beschermingsregeling. Gronden voorzien van deze aanduiding zijn tevens bestemd ten behoeve van instandhouding van waarden ten behoeve van verwezenlijking, behoud en herstel van de ontwikkeling van een natuurlijk watersysteem.

Bij nieuwvestiging danwel uitbreiding van een agrarisch bouwvlak dient getoetst te worden dat daarmee geen belemmering optreedt voor toekomstig herstel van het natuurlijk watersysteem ter plaatse.

Aanvullend is binnen de 'wro-zone - wijzigingsgebied zoekgebied watersystemen' een stelsel van omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden van kracht. De Verordening ruimte Noord-Brabant 2011 schrijft namelijk voor dat aan stedelijke, agrarische en recreatieve ontwikkelingen, in het bijzonder wat betreft bebouwing en verharding, beperkingen dienen te worden gesteld, zodat de strook niet minder geschikt wordt voor toekomstig herstel van het natuurlijk watersysteem. Hierbij zal als toetsingscriterium gelden dat de mogelijkheid tot verwezenlijking, behoud en herstel van een natuurlijk watersysteem niet mag worden geschaad.

Daarnaast is binnen de 'wro-zone – wijzigingsgebied zoekgebied watersystemen' een wijzigingsbevoegdheid naar de bestemming Natuur van kracht op die plaatsen waar deze aanduiding over de bestemming Agrarisch of Agrarisch met waarden, Bos of Groen ligt (dat wil dus zeggen dat bijvoorbeeld de bestemmingen Water of Wonen niet kunnen worden omgezet in Natuur). De wijzigingsbevoegdheid is binnen de

kaders van dit bestemmingsplan enkel te gebruiken na vrijwillige medewerking van de landeigenaar.

7.15 Hydrologisch neutraal bouwen

De beleidsterm 'hydrologisch neutraal bouwen' geeft invulling aan het 'niet afwentelen' principe, zoals door de commissie waterbeheer 21^e eeuw (WB21) is gegeven. Beter is het te spreken van hydrologisch neutraal ontwikkelen, omdat ook andere ontwikkelingen dan bouwprojecten dienen te worden getoetst. Voorbeelden hiervan zijn infrastructurele en recreatieve ontwikkelingen.

In principe heeft elke ruimtelijke ontwikkeling invloed op de hydrologie. De beleidsterm hydrologisch neutraal heeft dan ook vooral betrekking op het zo veel mogelijk (binnen de ontwikkeling) neutraliseren van de negatieve hydrologische gevolgen van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.

Ieder ruimtelijk ontwikkelingsplan is uniek. De toetsing van ruimtelijke ontwikkelingsplannen is dan ook maatwerk. Niet in alle gevallen zullen de algemeen geformuleerde normen toereikend zijn voor de toetsing. Wanneer de situatie zo specifiek is dat met het toepassen van de norm geen recht wordt gedaan aan de gedachte van 'niet afwentelen' wordt de ontwikkeling getoetst aan hydrologisch neutraal ontwikkelen. Dit houdt in dat de ontwikkeling geen hydrologische achteruitgang ten opzichte van de referentiesituatie tot gevolg heeft. Er mogen geen hydrologische knelpunten worden gecreëerd voor de te handhaven en de vastgestelde toekomstige landgebruikfuncties in het plangebied en het beïnvloedingsgebied.

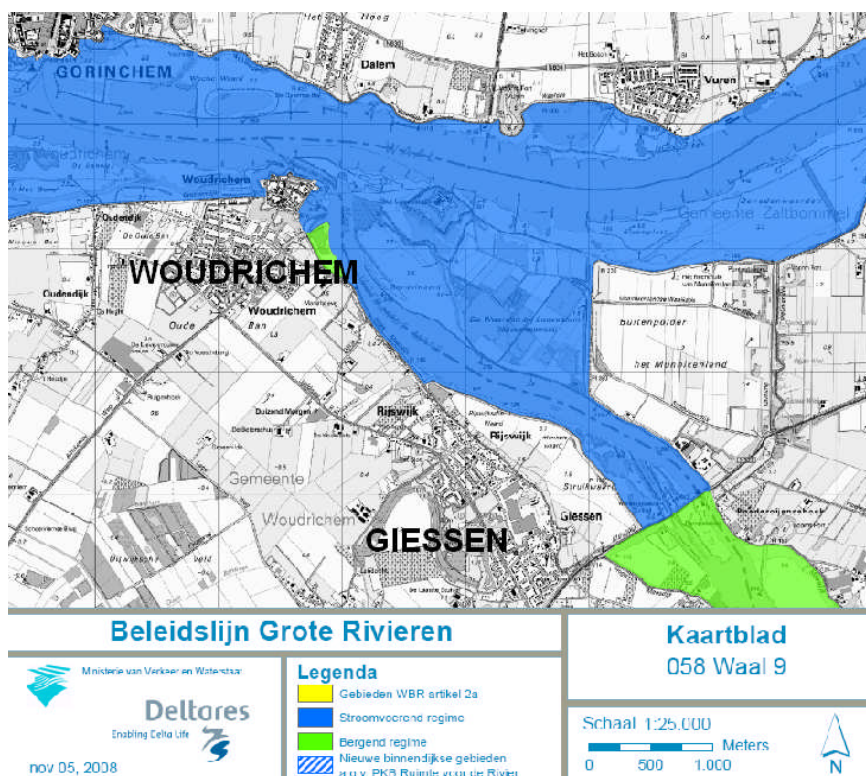
7.16 Beleidslijn grote rivieren

Op 14 juli 2006 is de Beleidslijn grote rivieren formeel in werking getreden. De Beleidslijn grote rivieren geldt voor alle grote rivieren en is bedoeld om plannen en projecten in de uiterwaarden te beoordelen. Met het in werking treden van deze Beleidslijn grote rivieren verviel automatisch de voorgaande Beleidslijn ruimte voor de rivier.

Na het hoogwater in de rivieren in 1993 en in 1995 werd duidelijk dat het water in de rivier veel meer afvoercapaciteit nodig had. Veel van de beschikbare ruimte was in de loop der tijd namelijk verloren gegaan door bebouwing en andere obstakels. Daarom werden in 1997 bouwactiviteiten in het rivierbed sterk aan banden gelegd. Maar vanuit het oogpunt van regionale ontwikkelingsmogelijkheden werd deze aanpak naderhand als te restrictief ervaren. Dit leidde tot aanpassing van het beleid. De Beleidslijn grote rivieren maakt het mogelijk om bestaande bebouwing in het rivierbed een nieuwe bestemming te geven waardoor

leegstand voorkomen wordt. Daarnaast blijven delen van het rivierbed voorbehouden aan riviergebonden activiteiten zoals overslagbedrijven, scheepswerven en jachthavens. Ander gebruik is alleen mogelijk als er op andere locaties meer ruimte voor de rivier wordt gecreëerd.

In de beleidslijn wordt onderscheid gemaakt in stroomvoerend rivierbed en bergend rivierbed. In het stroomvoerend rivierbed mag in beginsel niet worden gebouwd of een andere activiteit worden gepleegd die structureel van invloed is op het afvoervermogen van de Maas. Slechts riviergebonden functies (als beschreven in de beleidslijn) zijn onder voorwaarden toegestaan ('ja mits'-beleid). Dit geldt ook voor de uitbreiding van bestaande activiteiten. Indien voldaan wordt aan de voorwaarden en criteria van de (normaliter in het bergend rivierbed geldende) 'nee, tenzij'-procedure kan voor dat doel gebouwd worden. Wel geldt als extra voorwaarde dat door die activiteit geen (onaanvaardbare) waterstandsverhoging mag optreden. In het bergend rivierbed kunnen - in principe – alle activiteiten worden toegestaan, mits deze voldoen aan de gestelde rivierkundige voorwaarden ('Ja, mits'). Alle activiteiten waarvoor toestemming mogelijk is moeten voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld in artikel 28.4 van de regels.

Uitsnede kaartblad 58 Beleidslijn grote rivieren, in blauw het stroomvoerend regime, in groen het bergend regime.

De Beleidslijn grote rivieren is vertaald naar twee dubbelbestemmingen: Waterstaat – Bergend Rivierbed en Waterstaat – Stroomvoerend

rivierbed. De begrenzingen op de verbeelding zijn gebaseerd op het Besluit rijksrivieren (Stb. 2001, 255).

Volgens de Handreiking Beleidslijn grote rivieren en de toelichting op de Beleidsregels grote rivieren moet door de gemeente in een bestemmingsplan zicht worden geboden op vertaling van het in die beleidslijn vervatte rijksbeleid, onder meer door hetzij bouwen in de desbetreffende gebieden niet toe te staan, hetzij aan te geven in welke gevallen bebouwing wel is toegestaan en in welke gevallen niet, waarbij heldere criteria zouden moeten worden geformuleerd die als toetssteen zouden moeten dienen (uitspraak Raad van State, 23-04-2008). De gemeente heeft voor dit laatste gekozen en de criteria vervat in de regels. Tevens is in de regels vastgelegd dat het bouwen op eigen risico gebeurt (eventuele schade door hoogwater kan niet verhaald worden op het Rijk). Van gemeentewege zijn de percelen die als zodanig zijn dubbelbestemd overigens al grotendeels mede als Agrarisch of als Natuur bestemd, zonder bouwvlak, dus er zijn voor deze percelen nauwelijks bouwmogelijkheden, uitsluitend hekwerken e.d.

7.17 Wet beheer rijkswaterstaatswerken

Op het buitendijks gelegen deel van het plangebied is voorts de Waterwet van toepassing.

Het Rijk heeft vaarwegen, waterkeringen, dijken, bruggen, gemalen, sluizen en stuwen in beheer. Deze 'waterstaatswerken' moeten goed beheerd en onderhouden worden, zodat ze veilig en doelmatig kunnen worden gebruikt. De Waterwet geeft Rijkswaterstaat de mogelijkheid hiervoor te zorgen. In de toepassing van deze wet staat het goed functioneren van het waterstaatswerk voorop. Belangen van anderen, zoals vaarweggebruikers, worden hier tegen afgewogen.

Volgens de wet is het verboden om zonder toestemming van de minister van Infrastructuur en Milieu iets anders te doen met een waterstaatswerk, dan waarvoor het bedoeld is. Men mag bijvoorbeeld niet zomaar een aanlegsteiger bouwen, of een reclamebord aan een brug hangen.

Voor werkzaamheden en andere activiteiten bij een waterstaatswerk moet eerst een vergunning worden aangevraagd bij Rijkswaterstaat. Die vergunning kan verleend worden als er wordt voldaan aan bepaalde voorwaarden. Er mag bijvoorbeeld geen schade aan het waterstaatswerk ontstaan.

Vergunningen kunnen worden aangevraagd voor bijvoorbeeld de aanleg van een jachthaven, het maken van een afmeerplaats, of voor het bouwen van een tuinhuisje op de oever,

Voor bouwen aan de rivier kunnen particulieren en bedrijven te maken krijgen met de Waterwet als ze willen bouwen in de uiterwaarden van een rivier.

8 MILIEU

Milieubeleid wordt steeds meer geïncorporeerd in andere beleidsvelden. Ook in de ruimtelijke planvorming is structureel aandacht voor milieudoelstellingen noodzakelijk. Milieudoelstellingen worden daartoe integraal en vanaf een zo vroeg mogelijk stadium in het planvormingsproces meegewogen. Hierdoor zijn de milieubelangen volwaardig afgewogen tegen andere belangen die evenzeer claims kunnen leggen op de schaars beschikbare ruimte.

8.1 Voorziene ontwikkelingen

Direct

Het bestemmingsplan voorziet ten opzichte van het vigerend bestemmingsplan beperkt in nieuwe ontwikkelingen in directe zin. Naar aanleiding van bouwvlakgesprekken is voor verschillende agrarische bedrijven een beperkte uitbreiding of wijziging van het bouwvlak voorzien. Het betreft hier een uitbreiding van maximaal 15%. Deze uitbreidingen/wijzigingen zijn getoetst aan de hand van de beschikbare milieuhygiënische informatie, informatie met betrekking tot aanwezige natuurwaarden en informatie met betrekking tot overige waarden (o.a. archeologie).

Grotere uitbreidingen of uitbreidingen in kwetsbare of waardevolle gebieden zijn niet toegestaan. Hiervoor dient een aparte (binnenplanse dan wel buitenplanse) procedure doorlopen te worden.

Bij wijziging

Naast een aantal ontwikkelingen waarin het bestemmingsplan direct voorziet zijn een aantal ontwikkelingen mogelijk door middel van een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouw- of gebruiksregels of wijzigingsprocedure.

Alvorens deze omgevingsvergunningen voor het afwijken van de bouw- of gebruiksregels of wijzigingen kunnen worden geëffectueerd dient door middel van onderzoek te worden aangetoond dat aan de vereiste (milieu)randvoorwaarden wordt voldaan en anderen niet onevenredig in hun belangen worden geschaad.

8.2 Plan-MER

Op basis van Europese regelgeving is sinds 21 juli 2004 de Europese richtlijn 'betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's' (2001/42/EG) van kracht. Het doel van deze zogenaamde 'Strategische Milieu Beoordelings'-richtlijn is om bij de besluitvorming over ruimtelijke plannen en programma's het milieu een volwaardige plaats te geven met het oog op de bevordering van een

duurzame ontwikkeling. In september 2006 is de SMB-richtlijn, door wijziging van de Wet milieubeheer en de wijziging van het hieraan gekoppelde Besluit m.e.r. 1994, omgezet in de Nederlandse wet- en regelgeving. Sinds deze wijziging bestaan er twee soorten milieueffectrapportage: het plan-m.e.r. en het besluit-m.e.r.. In de praktijk betekent dit, dat sinds deze wetswijziging niet meer van SMB maar van plan-m.e.r. wordt gesproken.

Afkortingen

- Een MER voor een plan, af te korten tot: plan-MER;
- Een MER voor een (project)-besluit, af te korten tot besluit-MER.
- De procedures die hierbij horen worden aangeduid met plan-m.e.r. en besluit-m.e.r.

Het bestemmingsplan buitengebied biedt ten opzichte van de vigerende rechten uitbreiding van intensieve veehouderijen en binnen de vigerende bouwvlakken is ruimte voor uitbreiding/omschakeling van intensieve veehouderijen. Bij een omschakeling of uitbreiding kan een project-m.e.r. beoordeling noodzakelijk zijn.

Daarnaast bevinden zich in en in de nabijheid van het plangebied Natura 2000-gebieden. Op voorhand zijn significante effecten op deze gebieden niet uit te sluiten.

Omdat het bestemmingsplan ruimte biedt aan besluit-m.e.r.- (beoordelings)plichtige activiteiten en significante effecten op Europese Habitatrichtlijn gebieden niet op voorhand zijn uit te sluiten, is dit bestemmingsplan plan-m.e.r.-plichtig.

Door Pouderoyen Compagnons is ten behoeve van de bestemmingsplanprocedure een plan-MER opgesteld (*Plan-MER Bestemmingsplan Buitengebied Woudrichem, april 2010*). In deze plan-MER zijn de uitgangspunten beoordeeld, zoals deze zijn verwoord in het voorontwerp-bestemmingsplan. Deze uitgangspunten zijn zowel beoordeeld ten opzichte van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling in geval het nieuwe bestemmingsplan niet zou worden opgesteld. Daarnaast is het plan beoordeeld ten opzichte van de relevante wet- en regelgeving.

Het plan-MER is als bijlage bij het bestemmingsplan gevoegd.

Conclusies Plan-MER

Het voorontwerp bestemmingsplan scoort op verschillende punten negatief dan wel lokaal negatief ten opzichte van de referentiesituatie en de autonome ontwikkeling. Daarnaast bevat het plan verschillende elementen die positief scoren ten opzichte van de referentiesituatie en de autonome ontwikkeling.

Nieuwvestiging en uitbreiding van *agrarische bedrijven* kan lokaal leiden tot een verslechtering van de *luchtkwaliteit* en leiden tot meer *geurhinder*. Dit speelt met name rondom uitbreidingen van intensieve veehouderijen. De verslechtering zal niet zodanig zijn dat normen overschreden worden.

Uitbreiding van grondgebonden veehouderijen zal niet of zeer beperkt leiden tot een verslechtering van de luchtkwaliteit en niet of zeer beperkt leiden tot meer geurhinder.

Het plan leidt wat betreft het aspect *verzuring* tot negatieve effecten op omliggende Natura 2000-gebieden. Op basis van de uitbreidingsmogelijkheden in het plan zijn significante effecten te verwachten voor het Habitatgebied Loevestein, Pompveld en Kornsche Boezem. Ook zijn significante effecten op de verder weg gelegen gebieden 'Zuider Lingedijk en Diefdijk-Zuid', Biesbosch en Langstraat niet uit te sluiten.

In vergelijking met het vigerend plan zijn in dit plan extra waarborgen opgenomen om verschillende *cultuurhistorische, archeologische, visueel-ruimtelijke en natuurwaarden* extra te beschermen. Op deze punten scoort het plan duidelijk positief. Ook de ruimte voor *duurzaam energiegebruik* (biovergistingsinstallaties) wordt positief beoordeeld.

Realisering van het glastuinbouwgebied nabij Andel kan lokaal leiden tot meer *lichthinder* en verslechtering van de *luchtkwaliteit*. De verslechtering van de luchtkwaliteit zal mogelijk alleen op de rand en of de nabijheid van de inrichting leiden tot overschrijding van de grenswaarde voor NO₂. Mede onder invloed van de verscherpte eisen uit het Besluit Glastuinbouw (vanaf 2014 98% afscherming van verlichting uit nieuwe kassen) en het Plan van aanpak maatschappelijk verantwoorde belichting en afscherming in de glastuinbouw van Natuur en Milieu en LTO/Glaskracht, wordt verwacht dat voldoende reductie wordt bereikt om lichthinder op de woonkern Andel te voorkomen.

Aanbevelingen

Om ongewenste negatieve effecten ten gevolge van dit bestemmingsplan te voorkomen, dient een aantal aanvullende bepalingen te worden opgenomen in de wijzigingsbevoegdheden voor uitbreiding en nieuwvestiging van agrarische bedrijven en glastuinbouwbedrijven. In het licht van de nieuwe geurwetgeving wordt aanbevolen expliciet op te nemen dat een uitbreiding van een (intensieve) veehouderij niet mag leiden tot een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat. Ook dient aangetoond te worden dat de uitbreiding in overeenstemming is met de wet- en regelgeving omtrent luchtkwaliteit.

Wat betreft effecten van uitbreiding van intensieve veehouderijen dan wel uitbreiding of nieuwvestiging van grondgebonden veehouderijen op verzuringsgevoelige gebieden, is uitbreiding op dit moment alleen mogelijk wanneer dit niet leidt tot een significante toename van ammoniak op verzuringsgevoelige gebieden. In de wijzigingsbepalingen

dienen hieromtrent voorwaarden opgenomen te worden, conform de eisen uit de Natuurbeschermingswet.

Verder bevat het voorontwerp bestemmingsplan een directe mogelijkheid voor omschakeling van grondgebonden bedrijven niet zijnde veehouderijen naar grondgebonden veehouderijen. Vanwege de te hoge ammoniakdepositie op de Natura 2000-gebieden en de mogelijke significante effecten die een dergelijke omschakeling kan hebben, is een directe omschakelmogelijkheid ongewenst. Aanbevolen wordt daarom omschakeling alleen via een wijzigingsbevoegdheid toe te staan onder de beschreven voorwaarden met betrekking tot ammoniak.

Wat betreft nieuwvestiging en uitbreiding van glastuinbouwbedrijven in het glastuinbouwgebied Andel wordt aanbevolen in de wijzigingsbevoegdheid op te nemen dat uitbreiding in overeenstemming is met wet- en regelgeving omtrent luchtkwaliteit. Verder wordt aanbevolen op te nemen dat het plan niet mag leiden tot onaanvaardbare lichthinder bij nabijgelegen woningen, zoals geformuleerd in de normstelling van de NSVV. Verder wordt aanbevolen wordt in samenwerking met nieuwe initiatiefnemers te bezien hoe verdere energiebesparing bij de ontwikkeling van het glastuinbouwgebied vorm kan krijgen.

Verwerking in het bestemmingsplan

Op basis van de uitkomsten van de plan-MER is in de wijzigingsbevoegdheid een bepaling opgenomen dat de uitbreiding (en vormverandering) van een grondgebonden veehouderij is toegestaan mits de uitbreiding de instandhoudingsdoelstelling van omliggende Natura 2000-gebieden, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de Natura 2000-gebieden niet laat verslechteren of een significant verstorend effect heeft op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Daarnaast wordt omschakeling van grondgebonden agrarische bedrijven niet zijnde een veehouderij naar een grondgebonden veehouderij in het bestemmingsplan alleen bij wijziging toegestaan, onder de eerder genoemde voorwaarde met betrekking tot ammoniak.

Voor glastuinbouwbedrijven zijn de aanbevelingen opgevolgd. Zo mag nieuwvestiging (in geval van sanering en verplaatsing) en uitbreiding van glastuinbouwbedrijven in het doorgroeigebied Andel niet leiden tot overschrijding van grenswaarden voor luchtkwaliteit en passen binnen het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit.

Wat betreft de lichthinder ten gevolge van de glastuinbouw zal door de gemeente moeten worden toegezien dat de verscherpte eisen uit het Besluit Glastuinbouw (vanaf 2014 98% afscherming van verlichting uit nieuwe kassen) en het Plan van aanpak maatschappelijk verantwoorde

belichting en afscherming in de glastuinbouw van Natuur en Milieu en LTO/Glaskracht, ook werkelijk worden uitgevoerd

De Commissie heeft tijdens de toetsing aan de wettelijke inhoudseisen de tekortkomingen geconstateerd in het MER:

- In het MER ontbreekt een volledige passende beoordeling van de gevolgen voor de Natura 2000-gebieden in het studiegebied;
- In het MER is geen informatie opgenomen over de mogelijke effecten op beschermde soorten;
- De gevolgen voor landschappelijke- en cultuurhistorische waarden zijn onvoldoende in beeld gebracht en de betreffende effectbeoordeling in het MER is onjuist;
- De milieueffecten van de scenario's ten opzichte van de referentiesituatie zijn onvoldoende inzichtelijk.

De Commissie heeft geadviseerd de ontbrekende informatie aan te vullen en de samenvatting te herzien alvorens een besluit te nemen over het bestemmingsplan buitengebied.

De gemeente Woudrichem heeft besloten naar aanleiding van dit advies een aanvulling op het MER te laten opstellen, waarin bovengenoemde zaken worden aangevuld. Deze verricht door Pouderoyen compagnons, d.d. april 2011.

Passende beoordeling

Met name de ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven die het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied bood, kunnen leiden tot significante effecten op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Op basis van de uitkomsten van het plan-MER zijn daarom in het ontwerp bestemmingsplan aanvullende voorwaarden opgenomen. Deze voorwaarde houdt in dat uitbreiding, vormverandering, omschakeling en nieuwvestiging alleen mogelijk is wanneer de uitbreiding de instandhoudingsdoelstelling van omliggende Natura 2000-gebieden, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de Natura 2000-gebieden niet laat verslechteren of een significant verstorend effect heeft op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Naast depositie ten gevolge van veehouderijen draagt de ontwikkeling van het glastuinbouwgebied Andel beperkt bij aan de depositie van stikstof in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Omdat in het deelgebied 'Loevenstein' zich verschillende voor stikstofgevoelige habitattypen bevinden, kunnen hier significante effecten optreden. De verwachting is dat de maatregelen binnen de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) de provinciale Verordeningen Stikstof en Natura 2000, voldoende ruimte zullen bieden om de beperkte toename ten gevolge van de ontwikkeling van het glastuinbouwgebied te kunnen opvangen. Daarnaast zal het investeren in energiebesparing, 'energie-neutrale

kassen' leiden tot minder stikstofemissie. Ook verplaatsing van kassen kan er toe leiden dat er per saldo een afname van stikstofdepositie in het betreffende gebied zal plaatsvinden.

De overige ontwikkelingsmogelijkheden die het plan mogelijk maakt, zullen niet leiden tot significante effecten op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

Flora en fauna

De landschapselementen golfterrein, bebouwd gebied, agrarisch gebied en bosgebied scoren gemiddeld of laag wat betreft aan te treffen natuurwaarden. Bosgebied met open water, oude laaglandrivier, uiterwaarden/ buitendijks gebied en voormalig fort hebben allen een hoge natuurwaarde.

De mogelijkheden die het plan biedt zullen vooral betrekking hebben op de 'wijziging van landgebruik'. Het betreft hier met name uitbreiding en nieuwvestiging van agrarische bedrijven en glastuinbouw. Deze ontwikkelingen zullen zich met name afspelen in 'agrarisch gebied'. In dit gebied zijn geen bovengemiddelde flora- en faunawaarden te verwachten.

De gebieden met hoge natuurwaarden zijn zodanig bestemd dat hier geen of maar zeer beperkt ontwikkelingsmogelijkheden zijn. Negatieve effecten op flora en fauna zijn hier dan ook niet of zeer beperkt te verwachten. Ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan is het deel van de grienden dat tot natuur bestemd is aanzienlijk vergroot.

Landschap en cultuurhistorie

Bij het beoordelen van de te verwachten ruimtelijke ontwikkelingen in het plangebied is vooral gekeken naar ontwikkelingen die effecten hebben op de geografie. Het gaat daarbij om het inundatiegebied en schootsvelden die onderdeel uitmaken van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Gebouwd erfgoed wordt in het algemeen goed beschermd door aanwijzing tot monument, molenbiotopen e.d. Buitendijkse gronden en grienden worden eveneens beschermd door daarop toegesneden regelingen.

Gekeken is met name wat de invloed is van de mogelijke uitbreiding van agrarische bouwvlakken, nieuwvestiging van agrarische bedrijven en de doorgroeilocatie glastuinbouw. Als referentiemodel is daarbij uitgegaan van de autonome ontwikkeling op basis van het vigerende bestemmingsplan buitengebied. De conclusie is dat het nieuwe plan neutraal tot licht positief scoort t.o.v. het vigerende plan, omdat per saldo de ruimtelijke ontwikkelingen die het nieuwe plan mogelijk maakt niet wezenlijk ruimer zijn en er nu wel specifiek getoetst wordt op de aanwezige cultuurhistorische waarden. Archeologie is – op basis van de

nieuwe gemeentelijke erfgoedkaart – genuanceerder en completer geregeld. Zo geldt de onderzoeksplicht nu ook voor de bouwvlakken.

Beoordeling

Op basis van de opmerkingen van de Commissie zijn in de onderstaande tabel de verschillende scenario's gescoord ten opzichte van de referentiesituatie (huidige ontwikkeling inclusief autonome ontwikkeling).

Gevolgen voor definitieve bestemmingsplan

De naar aanleiding van het advies van de commissie MER opgestelde aanvulling op de plan-MER heeft de volgende gevolgen voor het bestemmingsplan:

- Bij het “mogelijk doorgroeigebied glastuinbouw” bij Andel is in de betreffende wijzigingsbevoegdheid opgenomen dat er geen significante negatieve effecten mogen optreden voor het nabijgelegen Natura 2000-gebied.
- Het inundatiegebied en de schootsvelden zijn specifiek op de verbeelding aangeduid en gekoppeld aan een toetsing aan de cultuurhistorische waarden in het kader van het verlenen van een omgevingsvergunning.

Niet direct voortvloeiend uit de reactie van de Commissie, maar wel van belang is het aanscherpen van het archeologiebeleid.

	Reëel scenario	'Worst-case' scenario	Toepassing luchtwassers of emissie-arme stallen (verdergaand dan BBT)	Energiebesparende maatregelen kassen
Milieukwaliteit				
a. Luchtkwaliteit	-/0	-/0	0	0
b. Geluid	0	0		
c. Geur	0	0	0/+	
d. Externe Veiligheid	0	0		
e. Lichthinder	-/0	-/0		0
Natuur				
f. Te beschermen natuurgebieden (locatiekeuze)	0/+	0/+		
g. Flora en fauna	0	0		
h. Verzuring (ammoniakdepositie)	-	--	-/0	
i. Lichtverstoring	0	0		
Verkeer				
j. Verkeersveiligheid	0	0		
k. Capaciteit verkeerswegen	-/0	-/0		
Bodem en Water				
l. Bodemkwaliteit en verontreiniging	0	0		
m. Geomorfologie	0/+	0/+		
n. Grondwater	0	0		
o. Oppervlaktewater (kwaliteit en kwantiteit)	0	0		
Ruimtelijke kwaliteit				
p. Cultuurhistorie	0/+	0/+		
q. Archeologie	+	+		
r. Visueel ruimtelijk	0	0		
Duurzaamheid				
s. Duurzaam energiegebruik	0	0		+

Toelichting scores:

++ = zeer positief, aanzienlijke verbetering ten opzichte van de referentiesituatie

+ = positief, verbetering ten opzichte van de referentiesituatie

0/+ = licht positief of lokaal een verbetering

0 = neutraal, geen belangrijke toe- of afname ten opzichte van de referentiesituatie

-/0 = licht negatief of lokaal een verslechtering

- = negatief, verslechtering ten opzichte van de referentiesituatie

-- = zeer negatief, aanzienlijke verslechtering ten opzichte van de referentiesituatie

8.3 Geluid

Geluid kan een belasting van het woon-, werk- en recreatie- leefklimaat van de mens met zich meebrengen. Als geluidsgevoelige bestemmingen gelden in ieder geval woningen en woonwagenlocaties, scholen, ziekenhuizen, verpleeghuizen en andere gezondheidszorggebouwen met de daarbij behorende terreinen. In de natuur zijn met name zoogdieren gevoelig voor verstoring door geluid. Binnen de (verbaal in de regels vastgelegde) geluidszoneringen is in principe geen plaats voor nieuwe geluidsgevoelige bestemmingen.

Wegverkeerslawaaï

Voor wegverkeer geldt een wettelijke voorkeursgrenswaarde van 48 dB. De maximaal te ontheffen geluidsbelasting bedraagt 53 dB en voor agrarisch dienstwoningen (boerderijen) 58 dB. Langs iedere weg is van rechtswege een zone gelegen met uitzondering van wegen waarop een maximumsnelheid van 30 km/h geldt.

Net buiten de grenzen van de gemeente loopt de autosnelweg A27, (Utrecht – Breda), de weg is buitenstedelijk gelegen en heeft 2 x 2 rijstroken. De zone bedraagt 400 meter. Alle overige wegen in het buitengebied zijn ook buitenstedelijk gelegen en hebben maximaal 2 x 1 rijstroken. De zones voor deze wegen bedraagt 250 meter.

Bij woningsplitsing en nieuwvestiging van bedrijven met bedrijfswoning, dient beoordeeld te worden of deze woning binnen zones van wegen komt te liggen. Is dit het geval dan is een akoestisch onderzoek wegverkeerslawaaï noodzakelijk. Indien de geluidsbelasting boven de wettelijke voorkeursgrenswaarde uitkomt dient een procedure hogere grenswaarde te worden gevolgd. Hogere grenswaarden kunnen alleen bij een vaststelling, een herziening van een bestemmingsplan of bij een projectbesluit worden verkregen. Het bevoegd gezag hiervoor zijn Burgemeester en Wethouders van de gemeente Woudrichem. Wanneer blijkt dat een hogere grenswaarde benodigd is, kan geen gebruik worden gemaakt van de omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouw- of gebruiksregels, maar zal een (postzegel)bestemmingsplan of projectbesluit moeten worden. Bij het doorlopen van een wijzigingsbevoegdheid kan zo nodig een vaststelling hogere grenswaarde worden aangevraagd op grond van de Wet geluidhinder.

Stiltegebied

In de provinciale milieuverordening zijn stiltegebieden aangegeven waarbinnen bescherming van het geluidsarme karakter van het gebied wordt nagestreefd ten gunste van ecologische en recreatieve waarden. Binnen de gemeentegrens van de gemeente Woudrichem bevinden zich geen stiltegebieden.

Geluidszonering industrie

Nabij het plangebied ligt een aantal gezoneerde industrieterrein waarvan een deel van de 50 dB(A) zone rondom deze terreinen ligt. Binnen de 50 dB(A) zone is het realiseren van geluidsgevoelige bestemmingen en objecten niet toegestaan. In de verbeelding zijn de twee geluidszones (Hoge Maasdijk te Andel en Jagerspad te Giessen) opgenomen.

8.4 Luchtkwaliteit

De Eerste Kamer heeft op 9 oktober 2007 het wetsvoorstel voor de wijziging van de 'Wet milieubeheer' goedgekeurd. Deze wet is op 15 november 2007 in werking getreden en vervangt het 'Besluit luchtkwaliteit 2005'. De wet is één van de maatregelen die de overheid heeft getroffen om:

- negatieve effecten op de volksgezondheid als gevolg van te hoge niveaus van luchtverontreiniging aan te pakken,
- mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkeling te creëren ondanks de overschrijdingen van de Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit,

De paragraaf luchtkwaliteit in de 'Wet milieubeheer' voorziet ondermeer in een gebiedgerichte aanpak van de luchtkwaliteit via het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). De programma-aanpak zorgt voor een flexibele koppeling tussen ruimtelijke activiteiten en milieugevolgen. Van bepaalde projecten met getalsmatige grenzen is vastgesteld dat deze 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze mogen zonder toetsing aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit uitgevoerd worden.

Luchtkwaliteitseisen vormen onder de nieuwe 'Wet luchtkwaliteit' geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkeling als:

- er geen sprake is van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde,
- een project, al dan niet per saldo, niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit leidt, wat wil zeggen dat een project 'niet in betekenende mate' van bijdraagt aan de luchtverontreiniging (meer dan 1% ten opzichte van de grenswaarde). Na vaststelling van het NSL zal deze grens worden verruimd naar 3%.
- een project is opgenomen in een regionaal programma van maatregelen of in het NSL, dat in werking treedt nadat de EU derogatie heeft verleend.

De Regeling NIBM kent voor woningbouw de volgende criteria waaronder de verslechtering van de luchtkwaliteit per definitie 'niet in betekenende mate' is:

- minder dan 500 (1%) en 1500 (3%) woningen (netto) bij minimaal 1 ontsluitingsweg, met een gelijkmatige verkeersverdeling,
- minder dan 1000 (1%) en 3000 (3%) woningen bij minimaal 2 ontsluitingswegen met een gelijkmatige verkeersverdeling

De Regeling NIBM noemt de volgende subcategorieën van landbouwinrichtingen, die per definitie 'niet in betekende mate' bijdragen aan een verslechtering van de luchtkwaliteit:

- akkerbouw- of tuinbouwbedrijven met open grondteelt;
- inrichtingen die uitsluitend of in hoofdzaak bestemd zijn voor witloftrek of teelt van eetbare paddenstoelen of andere gewassen in een gebouw.
- permanente en niet-verwarmde opstanden van glas of van kunststof voor het telen van gewassen.
- permanente en verwarmde opstanden van glas of van kunststof voor het telen van gewassen, mits niet groter dan 0,7 hectare (1% criterium) respectievelijk 2 hectare (3% criterium).
- kinderboerderijen.

De gemeente Woudrichem kende zowel in 2005 en 2006 geen overschrijding van grenswaarden dan wel plandrempels binnen haar grondgebied.

In het bestemmingsplan is op beperkte schaal ruimte gegeven aan uitbreiding van bouwvlakken van agrarische bedrijven (tot max. 15%). De bijdrage van deze uitbreiding aan de verslechtering van de luchtkwaliteit zal zeer beperkt zijn. Het is dan ook aannemelijk dat de ruimte die het bestemmingsplan biedt niet leidt tot een overschrijding van grenswaarden, dan wel niet 'in betekende mate' zal bijdragen aan de verslechtering van de luchtkwaliteit.

Grotere uitbreidingen van agrarische bedrijven bij wijziging zullen alvorens gerealiseerd te kunnen worden getoetst moeten worden op het aspect luchtkwaliteit.

8.5 Geur

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is op 1 januari 2007 in werking getreden. De Wgv vervangt de Wet stankemissie veehouderijen die van toepassing was voor landbouwontwikkelings-, verwevings- en extensiveringsgebieden met het primaat natuur en de drie 'stankrichtlijnen' die van toepassing waren. Met de Wgv geldt nu één toetsingskader voor vergunningplichtige veehouderijen in de hele gemeente Woudrichem. Voor niet vergunningplichtige veehouderijen en overige agrarische niet vergunningplichtige bedrijven is het Besluit landbouw milieubeheer het toetsingskader.

De Wgv geeft gemeenten de beleidsvrijheid om maatwerk te leveren dat is afgestemd op de ruimtelijke en milieuhygiënische feiten en omstandigheden in een concreet gebied en de gewenste (toekomstige) ruimtelijke inrichting. De Wgv verplicht niet meer tot een aparte cumulatieve beoordeling zoals dat onder de eerdere 'geurrichtlijnen' wel

verplicht was. Toetsing aan de toegestane geurbelasting en de minimumafstanden is voor de individuele vergunningverlening voldoende. Ten behoeve van de beoordeling of er sprake is van een goede ruimtelijke ordening, dient de cumulatieve stankbelasting echter wel beschouwd te worden.

De veehouderijen moeten voldoen aan individuele wettelijke normen voor de geurbelasting op een geurgevoelig object. De wet biedt de gemeente mogelijkheid op basis van een eigen geurbeleid af te wijken van de wettelijke normen binnen een in de wet vastgelegde bandbreedte. Daarvoor dient op gebiedsniveau worden gezocht naar normen die aansluiten bij de gewenste ruimtelijke ontwikkeling en het gewenste woon- en leefklimaat. De gewenste normen dienen in een gemeentelijke verordening worden vastgelegd. De verordening wordt onderbouwd met een gebiedsvisie. In de gebiedsvisie wordt de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het gebied weergegeven en gekoppeld aan een beoordeling van de geurbelasting van het gebied.

De gemeente Woudrichem heeft geen geurverordening opgesteld. Derhalve gelden de normen zoals geformuleerd in de Wgv. Wel is door bureau Oranjewoud een quick-scan geur opgesteld (Oranjewoud, 12 januari 2009). Uit deze quick-scan kwamen voornamelijk geen knelpunten naar voren wat betreft huidige ontwikkelingsmogelijkheden van bedrijven en gewenste ruimtelijke ontwikkelingen.

Bij uitbreiding van agrarische bedrijven (bij wijziging) dient getoetst te worden of voldaan wordt aan de eisen uit de Wgv (individueel en cumulatief). Ook bij realisering van nieuwe geurgevoelige objecten, bijvoorbeeld woningsplitsing dient beoordeeld te worden of wordt voldaan aan de normen en afstanden uit de Wgv.

8.6 Ammoniak

Een teveel aan ammoniak schaadt het milieu. Ammoniak is basisch, maar wordt door oxidatie in de lucht en in de bodem omgezet tot salpeterzuur. Deze verzuring is schadelijk voor bos- en natuurgebieden. Meer dan de helft van de verzuring in Nederland komt door de uitstoot van ammoniak. Daarnaast leidt ammoniak tot vermesting of eutrofiëring. Ammoniak, kan net als door het lozen van afvalwater met een teveel aan nitraat en fosfaat, in het oppervlaktewater aan een overmaat aan voedingsstoffen veroorzaken. De algengroei in het water kan explosief toenemen wat aan het einde van het groeiseizoen als de algen afsterven en gaan rotten weer tot hypoxie (het ontbreken van zuurstof) kan leiden. Aangezien algen alleen maar overdag zuurstof produceren en in het donker juist zuurstof verbruiken kan deze situatie al optreden als te veel algen 's nachts al het zuurstof aan het oppervlakte water onttrekt. Deze eutrofiëring treedt ook op het land op. Planten die goed gedijen op

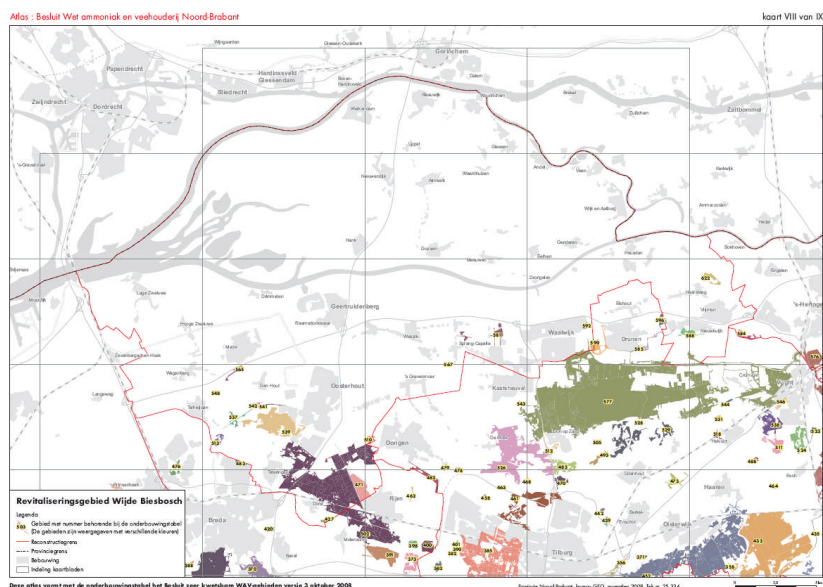
mestrijke gronden, zoals brandnetels, krijgen de overhand terwijl planten die op schrale gronden groeien verdwijnen. Tot slot kan het uit ammoniak ontstane nitraat het grondwater vervuilen. De huidige overmaat aan ammoniak in het milieu is voor 90 procent uit de landbouw afkomstig. De ammoniak ontsnapt uit de stallen of komt in de lucht terecht na bemesting van het land (emissie). Via de lucht komt het ammoniak in de bodem of het water terecht (depositie).

De afgelopen decennia heeft de landbouw in Nederland inspanningen geleverd om de milieubelasting terug te dringen. Zo wordt de lucht in de stallen gezuiverd en drijfmest mag niet meer oppervlakkig uitgespreid worden maar moet emissiearm worden geïnjecteerd in de bodem. Ook door het afdekken van mestsilos of het bouwen van emissie-arme stallen kan de emissie worden beperkt. Door deze en andere maatregelen is de ammoniakemissie uit dierlijke mest sinds 1980 tot 2003 gedaald met ruim een kwart. Verder is het zo dat bedrijven die dicht bij een bos of natuurgebied liggen, een veel grotere ammoniakbelasting op dit natuurgebied of bos veroorzaken dan bedrijven die verder weg liggen.

Het Nederlandse ammoniakbeleid berust op twee sporen. Het eerste spoor is het gebiedsgerichte spoor. Dit spoor houdt onder andere in dat maatregelen rond ammoniakgevoelige natuurgebieden moeten worden genomen. Een belangrijke maatregel is de zonering van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav). Op grond van die wet moeten de provincies de meest kwetsbare natuurgebieden binnen de Ecologische Hoofdstructuur (de zogenaamde zeer kwetsbare gebieden) aanwijzen. In deze zeer kwetsbare gebieden, die gelegen zijn binnen de EHS, en een zone van 250 meter daaromheen gelden beperkingen voor de milieuvergunningverlening aan bedrijven. In de Nota Ruimte is vastgelegd dat met deze uitgangspunten ook bij ruimtelijke ordening rekening moet worden gehouden: 'In aanvulling op het generieke ammoniakemissiebeleid worden de meest kwetsbare natuurgebieden door middel van zonering extra beschermd. Daarbij is 'nieuwvestiging' van veehouderijen niet toegestaan en is uitbreiding van veehouderijen alleen onder strikte voorwaarden mogelijk (binnen het emissieplafond van de veehouderij)'. In de Wav is ook bepaald dat onder bepaalde omstandigheden verdergaande technieken dan de best beschikbare techniek moeten worden toegepast. Dit zal vooral van toepassing zijn op grote intensieve veehouderijen. Naast de Wav is ook de Natuurbeschermingswet 1998 van belang. Voor activiteiten (waar veehouderijen ook onder vallen) rond beschermde natuurmonumenten en aangewezen vogel- en habitatrichtlijngebieden geldt namelijk een vergunningplicht op grond van de Natuurbeschermingswet, om schade aan de betreffende gebieden te voorkomen. Tot slot biedt ook de Reconstructiewet een kader voor een gebiedsgerichte aanpak van ammoniak.

Het tweede spoor is het generieke spoor. Door middel van het besluit Huisvesting gelden emissie-eisen voor alle stallen. Op den duur zullen alle stallen emissie-arm moeten worden uitgevoerd, voor zover de techniek daarvoor beschikbaar is. Daarnaast zijn er regels voor het emissiearm uitrijden van mest en voor het afdekken van mestbassins. Dit generieke spoor is gericht op het terugdringen van de achtergronddepositie van ammoniak en is voor ruimtelijke ordening minder relevant.

Uit de Atlas Wet ammoniak en veehouderij Noord-Brabant (Besluit 3 oktober 2008)⁶ blijkt dat in en om het plangebied geen kwetsbare gebieden liggen in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij.

Atlas Wet ammoniak en veehouderij Noord-Brabant (Besluit 3 oktober 2008), deelgebied Wijde Biesbosch

Er zal een wijziging van de Wet ammoniak en veehouderij worden doorgevoerd, waarin de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) zal worden geïntroduceerd. Deze PAS zal kunnen worden gebruikt bij de toetsing aan de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-

⁶ Deze kaartatlas geeft de kaart met zeer kwetsbare gebieden in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij weer, zoals die is vastgesteld door Provinciale Staten op 3 oktober 2008. Deze kaart met zeer kwetsbare gebieden wordt ook wel de 'nieuwe Wav-kaart' genoemd. Aanleiding voor de nieuwe Wav-kaart is de inwerkingtreding van de wetwijziging Wet ammoniak en veehouderij (Wav) op 1 mei 2007. De Provincie Noord-Brabant heeft de wettelijke criteria vertaald in een aantal afwegingscriteria en heeft vervolgens is op basis hiervan een integrale afweging gemaakt voor de aanwijzing van de zeer kwetsbare gebieden. Deze atlas hoort als bijlage bij het definitieve besluit. Met deze atlas biedt de Provincie Noord-Brabant gemeenten, particulieren, terreinbeheerders en andere belanghebbenden duidelijkheid over de ligging van de zeer kwetsbare gebieden. Ook is de 250 meter beschermingszone rond deze zeer kwetsbare gebieden weergegeven.

gebieden. Nadere uitleg hierover is opgenomen in de bijlage Programmatie Aanpak Stikstof, bij deze toelichting.

8.7 Externe veiligheid

Externe veiligheid gaat over het beheersen van de risico's die ontstaan voor de omgeving bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen als vuurwerk, lpg en munitie over weg, water en spoor en door buisleidingen.

Voor de beoordeling van risico's van transport van gevaarlijke stoffen is de *circulaire 'Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen'* (RNVGS) van 4 augustus 2004 richtinggevend. In deze circulaire wordt zoveel mogelijk aangesloten bij het beleid zoals verwoord in het Besluit externe veiligheid inrichtingen.

De circulaire RNVGS regelt hoe een gemeente of provincie moet omgaan met risico's voor mensen als gevolg van transport van gevaarlijke stoffen over de weg, het spoor en het water. De circulaire definieert grenswaarden en richtwaarden voor het plaatsgebonden risico. Daarnaast bevat de circulaire een verantwoordingsplicht voor het groepsrisico.

Het *Besluit externe veiligheid inrichtingen* (BEVI) legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein, bijvoorbeeld rondom chemische fabrieken, LPG-tankstations en spoorwegemplacementen waar goederentreinen met gevaarlijke stoffen rangeren. Deze bedrijven verrichten soms risicovolle activiteiten dichtbij woningen, kantoren, ziekenhuizen, scholen of winkels. Het besluit verplicht gemeenten en provincies wettelijk vanaf de inwerkingtreding van het besluit bij het verlenen van milieuvergunningen en het maken van bestemmingsplannen met externe veiligheid rekening te houden. Het besluit is - op enkele onderdelen na - op 27 oktober 2004 in werking getreden. Bij het besluit is eveneens de Regeling Externe Veiligheid Inrichtingen (REVI) in werking getreden

Het besluit regelt hoe een gemeente of provincie moet omgaan met risico's voor mensen buiten een bedrijf als gevolg van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in een bedrijf. Daartoe dient het plaatsgebonden risico te worden bepaald en getoetst aan de gestelde normen. Verder moet het groepsrisico worden verantwoord. Een onderdeel van de verantwoordingsplicht heeft betrekking op de hoogte van het groepsrisico. Daarbij speelt de oriënterende waarde voor het groepsrisico een rol.

Beoordeling van risico's samenhangend met het transport via hogedruk aardgastransportleidingen, dient te geschieden aan de hand van de

circulaire 'Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen' uit 1984. In deze circulaire staan zoneringcriteria voor nieuwe ruimtelijke plannen in de nabijheid van bestaande aardgastransportleidingen. Voor de zonering rond hogedruk aardgastransportleidingen geldt een minimale afstand tot woonbebouwing en bijzondere objecten. Voor het transport van brandbare vloeistoffen geldt de circulaire 'Zonering langs transportleidingen voor brandbare vloeistoffen van de K1, K2 en K3 categorieën' (1991).

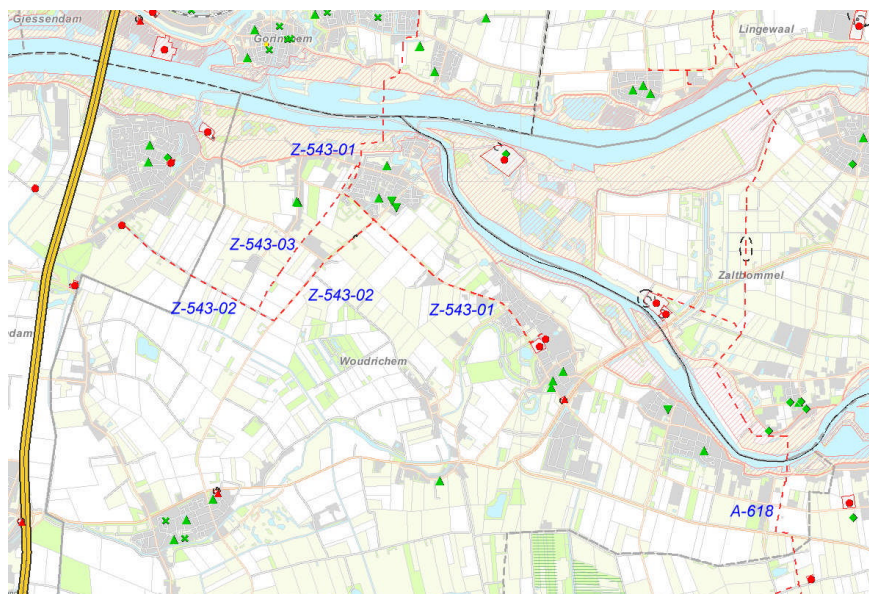
In de loop van 2009/2010 zal een AMvB Buisleidingen van kracht worden. Er wordt vanuit gegaan dat de minimale afstand overeenkomt met het plaatsgebonden risicocontour van 10^{-6} /jaar.

Veiligheidsafstanden rondom bovengrondse propaantanks met een maximale inhoud van 13 m^3 zijn geregeld in paragraaf 3.3.4 van het *Activiteitenbesluit*. In de bijbehorende artikelen zijn veiligheidsafstanden opgenomen die in acht genomen moeten worden tot (beperkt) kwetsbare objecten. Bij inrichtingen met grotere propaantanks worden veiligheidsafstanden middels de WM vergunning geregeld.

Binnen het plangebied van dit bestemmingsplan buitengebied zijn de volgende aspecten aan de orde:

- Leidingen;
- Risicovolle inrichtingen: LPG-tankstations;
- Propaantanks agrarische bedrijven;
- Transport gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor;

In de onderstaande figuur staat een uitsnede van de risicokaart voor de gemeente Woudrichem en omgeving.

Ondergrondse leidingen

De dubbelbestemmingen *Leiding - Gas*, *Leiding - Riool*, *Leiding - Water* hebben betrekking op de diverse in het buitengebied gelegen leidingen. Het gaat om gasleidingen, rioolpersleidingen en watertransportleidingen. De leidingen zijn conform de huidige tracés opgenomen op de verbeelding met de daarbij behorende vrijwaringszones.

Aardgastransportleidingen

Voor de gasleiding (*Leiding – Gas*) geldt een toetsingszone die in acht moet worden genomen voor bepaalde nieuwe relevante ruimtelijke ontwikkelingen (met name indien het nieuwe bebouwing of functieverandering betreft waarbij sprake zal zijn van het regelmatig verblijf grotere aantallen personen).

Deze ontwikkelingen dienen getoetst worden aan de circulaire 'Zonering langs hogedrukaardgastransportleidingen' (1984), van het ministerie van VROM, Directoraat-Generaal voor de Milieuhygiëne. Het streven dient er op gericht te zijn ten minste de toetsingsafstand aan te houden van de leidingen tot de woonbebouwing of een bijzonder object. Planologische, technische en economische belangen kunnen echter leiden tot een kleinere afstand dan de toetsingsafstand. In die gevallen dienen in ieder geval de minimale afstanden te worden aangehouden.

Voor het transport van brandbare vloeistoffen geldt de circulaire 'Zonering langs transportleidingen voor brandbare vloeistoffen van de K1, K2 en K3 categorieën' (1991). Deze circulaire sluit nauw aan bij die voor aardgastransportleidingen. Ook deze circulaire kent het onderscheid tussen een toetsingsafstand en een minimale afstand.

Het kabinet heeft op 9 februari 2007 ingestemd met een nieuwe aanpak van het buisleidingen. Zo komt er een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) Buisleidingen. Daarin werkt de regering de wet verder uit. Deze AMvB zal regels gaan stellen voor risico's en zonering langs buisleidingen, het opnemen van voorschriften in bestemmingsplannen, technische eisen, het aanwijzen van een toezichthouder, melding van incidenten en beschikbaarheid van noodplannen. Het ontwerpbesluit van de AMvB is 19 augustus 2009 naar de Eerste en Tweede Kamer gestuurd.

Het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) is per 1 januari 2011 in werking getreden. Dit besluit sluit aan bij de risicobegrippen zoals deze zijn opgenomen in het BEVI, het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Binnen de 10^{-6} /jr PR-contour is realisering van kwetsbare objecten niet toegestaan. Beperkt kwetsbare objecten kunnen onder voorwaarden worden gerealiseerd binnen de 10^{-6} /jr PR-contour. Bij realisering van (kwetsbare) objecten binnen het invloedsgebied (1% letaliteitsgrens) dient het groepsrisico beoordeeld te worden. Voor deze aardgastransportleidingen gelden de volgende kenmerken:

In onderstaand overzicht zijn de eigenschappen van de in het bestemmingsplan gelegen hogedruk aardgastransportleidingen weergegeven.

Leiding	Diameter	Max druk	PR $10^{-6}/\text{jr}^{1)}$	1% letaliteit ¹⁾	100% letaliteit ¹⁾	Belemmerde strook ¹⁾
Z-543-02	6 inch	40 bar	0 meter ²⁾	70 meter	50 meter	4 meter
Z-543-03	8 inch	40 bar	0 meter ²⁾	95 meter	50 meter	4 meter
Z-543-01	6 inch	40 bar	0 meter ²⁾	70 meter	50 meter	4 meter
A-618	16 inch	76 bar	0 meter ²⁾	230 meter	100 meter	5 meter

¹⁾ afstanden zijn ter weerszijden van de hartlijn van de leiding gemeten

²⁾ grotendeels 0 meter

Het Bevb en de Regeling externe veiligheid buisleidingen (Revb) bepalen dat een belemmeringsstrook van 4 meter geldt voor buisleidingen met een druk tot en met 40 bar, waarop het Bevb van toepassing is. De leidingen met een hogere hebben een belemmeringsstrook van tenminste 5 meter.

Op enkele plaatsen is sprake van een relevante $10^{-6}/\text{jr}$ plaatsgebonden risicocontour (buiten het hart van de leiding). Deze contour valt echter niet over bestemmingen waar (beperkt) kwetsbare objecten opgericht kunnen worden. Derhalve is hiervoor geen veiligheidszone opgenomen op de verbeelding.

Feitelijke gegevens omtrent de hoogte en omvang van het groepsrisico (GR) zijn op dit moment nog niet voorhanden.

Het bestemmingsplan voorziet echter niet in ontwikkelingen die leiden tot een toename van personendichtheden binnen het invloedsgebied van de verschillende leidingen. Er zal derhalve geen sprake zijn van een toename van het groepsrisico. Daarnaast zijn de personendichtheden in het bestemmingsplan buitengebied in het algemeen laag. Het groepsrisico zal dan ook ruim lager liggen dan de oriënterende waarde. Een nadere verantwoording van het groepsrisico wordt dan ook niet noodzakelijk geacht.

Mocht via het effectueren van een wijzigingsbevoegdheid het aantal personen binnen het invloedsgebied (inventarisatieafstand) van de leiding toenemen, zal hiervoor het groepsrisico dienen te worden bepaald en verantwoord.

Overige leidingen

De dubbelbestemmingen *Leiding - Riool* en *Leiding - Water* hebben betrekking op rioolpersleidingen en watertransportleidingen.

Watertransportleidingen en rioolwaterpersleidingen zijn binnen het plangebied gelegen. De bij de watertransportleidingen behorende beschermingszones bedragen 3 meter aan weerszijden van de leiding.

De rioolwatertransportleidingen (afvalwaterpersleidingen) zijn eveneens aangeduid. Aan weerszijden van deze leidingen dient rekening te worden gehouden met een beschermingszone van minimaal 5 meter.

Een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van grondwerkzaamheden binnen deze beschermingszones voorkomt dat de leidingen kunnen worden aangetast. Er mag evenmin worden gebouwd.

Transport gevaarlijke stoffen over weg en water

Voor de beoordeling van risico's van transport van gevaarlijke stoffen is de circulaire 'Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen' van 4 augustus 2004 maatgevend. In deze circulaire wordt zoveel mogelijk aangesloten bij het beleid zoals verwoord in het Besluit externe veiligheid inrichtingen.

De circulaire regelt hoe een gemeente of provincie moet omgaan met risico's voor mensen als gevolg van transport van gevaarlijke stoffen over de weg, het spoor en het water. De circulaire definieert grenswaarden en richtwaarden voor het plaatsgebonden risico. Daarnaast bevat de circulaire een verantwoordingsplicht voor het groepsrisico.

Water

Het plangebied grenst aan de Boven-Merwede en de afgedamde Maas.

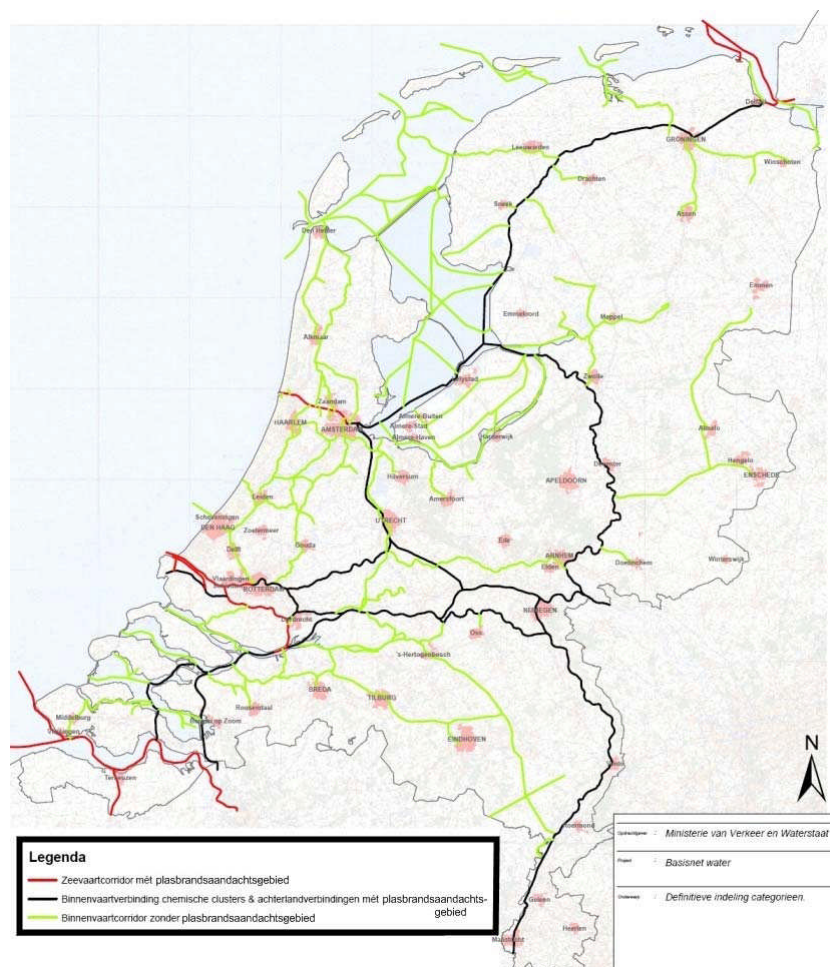
Uit de studie ANKER, veilig op weg: bouwstenen voor een wettelijke verankering van het externe-veiligheidsbeleid inzake het vervoer van gevaarlijke stoffen, is gebleken dat langs de vaarwegen langs het plangebied (Boven-Merwede en de afgedamde Maas) de 10^{-6} /jr contour niet buiten de over ligt. Ook het groepsrisico blijft ruim beneden de oriënterende waarde.

Ontwerp basisnet vervoer gevaarlijke stoffen over water

Op dit moment is voor transport van vervoer gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor een basisnet in ontwikkeling. In dit basisnet wordt voor verschillende vervoersmodaliteiten 'gebruikersruimte' vastgelegd. Deze gebruikersruimte gaat het toetsingskader vormen voor ruimtelijke ontwikkelingen. De (concept) ontwerpen hiervan zijn inmiddels gepubliceerd. Een en ander zal verankerd gaan worden in een nieuw Besluit transport externe veiligheid (Btev).

De Boven-Merwede is in het ontwerp basisnet water aangeduid als een binnenvaartroute met frequent vervoer van gevaarlijke stoffen (zwart). Dit zijn alle verbindingen tussen chemische clusters, met het achterland en de Noord-Zuid verbindingen. Dit zijn tevens de vaarwegen waar regelmatig vervoer van brandbare vloeistoffen plaatsvindt. De afgedamde Maas is aangeduid als een binnenvaartroute zonder frequent vervoer van gevaarlijke stoffen (groen): dit zijn de overige

vaarwegen binnen het Basisnet. Hier vindt weinig of geen vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. (Ter oriëntatie: minder dan 1 geladen benzinetanker per dag.)

Vaarwegen met (rood en zwart) en zonder (groen) plasbrandaandachtsgebied

De gebruiksruimtes voor de Boven-Merwede is zodanig vastgesteld dat de 10^{-6} /jr plaatsgebonden risicocontour (PR) maximaal op de oeverlijn ligt. Voor de afgedamde Maas is er binnen de gebruiksruimte geen 10^{-6} /jr contour vastgesteld.

Naast het plaatsgebonden risico is ook het groepsrisico van belang. Met het beheersen van het groepsrisico wordt beoogd de kans op een ongeval met veel slachtoffers te verkleinen. Dat betekent dat de gemeente in principe verplicht is bij bouwplannen binnen 200 m langs de vaarweg het groepsrisico te verantwoorden. Door middel van deze verantwoording geeft de gemeente een oordeel over de aanvaardbaarheid van het groepsrisico dat door die plannen zou ontstaan. Verder moet de gemeente de mogelijkheden onderzoeken om de risico's te verlagen. Dat kan door extra aandacht te besteden aan veiligheidsaspecten zoals de toegankelijkheid voor de hulpverlening,

voorzieningen aan gebouwen, blusvoorzieningen en vluchtwegen voor de bewoners of gebruikers van gebouwen.

In het concept-Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev) is bepaald dat het groepsrisico niet hoeft te worden verantwoord als er onder 0,1 maal de oriëntatiewaarde wordt gebleven. Dit betekent in de praktijk dat gemeenten langs groene vaarwegen het groepsrisico niet hoeven te verantwoorden. Gemeenten langs zwarte vaarwegen moeten het groepsrisico verantwoorden indien het aantal inwoners de 1500 per hectare bij dubbelzijdige bebouwing overschrijdt. Bij enkelzijdige bebouwing geldt een norm van 2500 inwoners per ha. Langs rode vaarwegen is de verantwoording altijd noodzakelijk.

Voor het bestemmingsplan buitengebied geldt dat de personendichtheden ruim onder de 1500 inwoners per hectare liggen. Een nadere verantwoording van het groepsrisico is daarom niet noodzakelijk.

Tenslotte moeten gemeenten langs rode en zwarte vaarwegen rekening gaan houden met de effecten van een ongeluk met brandbare vloeistoffen. Bij een ongeluk met een schip met brandbare vloeistoffen kan zo'n stof uitstromen en in brand vliegen (plasbrand). Dat kan in een gebied van 25 tot 40 m langs de vaarweg tot slachtoffers leiden. Daarom zijn er langs de rode en zwarte vaarwegen zogenaamde plasbrandaandachtsgebieden (PAG) van 40 resp. 25 m vanaf de oeverlijn gedefinieerd. Dit onderscheid in afstanden is gebaseerd op de gevolgen van een aanvaring tussen binnenvaartschepen onderling resp. tussen een zeevaartschip en een binnenvaartschip. Langs groene vaarwegen worden geen plasbrandaandachtsgebieden aangewezen omdat de hoeveelheid vervoerde brandbare vloeistoffen daarvoor te gering is.

De gemeente moet bij bouwplannen in PAG's beargumenteren waarom op deze locatie wordt gebouwd. Bouwen binnen een PAG wordt dus een afweging die door de gemeente wordt gemaakt op basis van de lokale situatie. Naast de risicobenadering biedt dit nieuwe effectbeleid extra veiligheid.

Het plasbrandaandachtsgebied wordt gerekend vanaf de oeverlijn. Omdat de gehele uiterwaard kan onderlopen, geldt deze in zijn geheel als plasbrandaandachtsgebied

In onderstaande tabel staat een en ander samengevat

	Gebruiksruimte vervoer		Ruimtelijke ordening		
	PR10-6 max	GR	Veiligheids-zones	PAG's	GR
Rode vaarwegen	Op de oeverlijn	Geen onderdeel van de gebruiksruimte; sturing met PR voldoende	Geen; maar niet bouwen in of op het water	40 meter	Verantwoorden
Zwarte vaarwegen	Op de oeverlijn	Geen onderdeel van de gebruiksruimte; sturing met PR voldoende	Geen; maar niet bouwen in of op het water	25 meter	Verantwoorden indien aantal mensen > 1500 per ha.
Groene vaarwegen	Geen PR 10-6 contour op het water	Geen onderdeel van de gebruiksruimte; sturing met PR voldoende	Geen	Geen	Geen verantwoording nodig.

Weg

Door het plangebied loopt de N322. Deze weg wordt onder meer gebruikt voor bevoorrading van een aantal LPG stations. De vervoersomvang zal echter dermate beperkt zijn (minder dan 2300 LPG tankwagens per jaar) dat er geen sprake zal zijn van een relevante 10^{-6} /jr contour⁷.

Daarnaast zal het groepsrisico onder de oriënterende waarde blijven. Bij een aantal van 3500 tankwagens per jaar en een tweezijdige bebouwing met een gemiddelde dichtheid van 10 inwoners per hectare zal de oriënterende waarde worden overschreden¹². Het aantal tankwagens zal hier ruim onder blijven. Wel zal bij realisering van woningen of andere (beperkt) kwetsbare objecten binnen de effectafstand (invloedsgebied) van de transportroute het groepsrisico dienen te worden beoordeeld en zo nodig te worden verantwoord. Voor LPG geldt een effectafstand van 230 meter.

Bevi inrichtingen

LPG-stations

In de gemeente Woudrichem bevinden zich een tweetal LPG tankstations.

- Den Breejen Almkerk, Sjersestraat 35 met een vergunde doorzet minder dan $1000 \text{ m}^3/\text{jr}$
- Van Willigen Giessen, Parallelweg 66 met een vergunde doorzet van minder dan $1000 \text{ m}^3/\text{jr}$

Voor nieuwe en bestaande situaties worden verschillende risicocontouren gehanteerd, zoals in onderstaande tabellen is weergegeven.

⁷ Bron: vuistregels externe veiligheid, uit: *Handreiking externe veiligheid vervoer gevaarlijke stoffen*, VNG, 1998.

Tabel 1: Afstanden tot PR 10⁻⁶ contour in bestaande situaties

Doorzet per jaar	Afstand vulpunt	Afstand reservoir	Afstand afleverzuil
< 1000 m ³ /jr	35 m	25 m	15 m

Tabel 2: Afstanden tot PR 10⁻⁶ contour in nieuwe situaties

Doorzet per jaar	Afstand vulpunt	Afstand reservoir	Afstand afleverzuil
< 1000 m ³ /jr	45	25 m	15 m

In principe moeten de bestaande objecten bij vaststelling van een conserverend bestemmingsplan (waar hier sprake van is) worden beschouwd als een nieuwe situatie. In een infoblad van het ministerie van VROM⁸ wordt geadviseerd om in dit soort situaties toch te anticiperen op de nieuw gepubliceerde afstanden (kleinere veiligheidsafstanden). De onderbouwing daarvan ligt in het feit dat de lpg-branche een convenant afgesloten wat inhoudt dat lpg-tankauto's een hittecoating krijgen en een verbeterde vulslangen. Hierdoor zullen de risicocontouren kleiner worden (Revi tabel 2a) in 2010 en overeenkomen met de afstanden uit tabel 2. Daarbij komt dat de feitelijke vaststelling van het bestemmingsplan pas in 2010 zal plaatsvinden.

Beide stations liggen buiten het plangebied. Wel is er sprake van overlap van de 10⁻⁶/jr contour met het plangebied. De 10⁻⁶/jr contour van Van Willigen Giessen ligt deels over een woonbestemming heen. Om te voorkomen dat binnen deze bestemming de betreffende contour (beperkt) kwetsbare objecten worden gerealiseerd is een veiligheidszone opgenomen op de verbeelding.

Overige Bevi-inrichtingen

Binnen de gemeente Woudrichem bevinden zich naast de genoemde LPG stations geen Bevi-inrichtingen.

Propaantanks

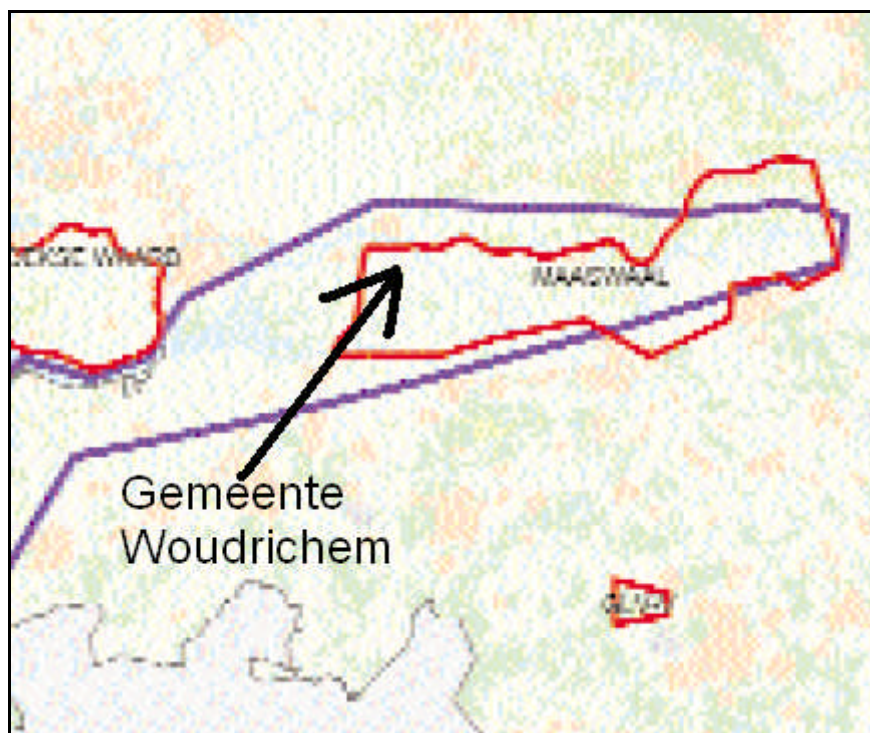
Conform de gegevens van de risicokaart Noord-Brabant bevinden zich binnen het plangebied geen propaantanks met een relevante risicocontour.

8.8 Laagvlieggebied Defensie

Volgens het Tweede Structuurschema Militaire Terreinen (deel 2 en 3) is de gehele gemeente Woudrichem gelegen in het laagvlieggebied MaasWaal. Het laagvlieggebied is hieronder indicatief op een kaart opgenomen (bron: SMT-2, situatie per 1-1-2004). De gemeente zal in het laagvlieggebied terughoudend zijn in het voorzien van

⁸ Gewijzigde afstanden LPG-autotankstations (voor bestaande situaties), Ministerie van VROM, maart 2007.

bouwmogelijkheden voor masten, windmolens en andere hoge objecten buiten de bebouwde kom.

Laagvlieggebied MaasWaal en de ligging van de gemeente daarbinnen

8.9 Hoogspanningsleidingen

Uit de bestudering van de netkaart Hoogspanningsleidingen blijkt dat binnen het plangebied geen hoogspanningsleidingen liggen.

8.10 Overige aspecten

Co-vergisting (biovergistingsinstallaties)

Co-vergisting van mest wordt steeds meer gezien als één van de meest kansrijke opties om enerzijds duurzame energie uit biomassa te produceren en anderzijds mest te verwerken tot een stabiel eindproduct om daarmee de afzet van mest te verbeteren.

Aan het gebruik van een co-vergistingsinstallatie zijn allerlei milieuaspecten verbonden. Alvorens een dergelijke installatie kan worden toegestaan dient te worden aangetoond dat het woon- en leefmilieu niet onevenredig wordt aangetast en dat wordt voldaan aan de geldende milieuwet- en -regelgeving. Hiervoor dient een afzonderlijke ro-procedure gevolgd te worden.

9 JURIDISCHE TOELICHTING

Een bestemmingsplan is een planologische regeling die zowel de burger als de overheid rechtstreeks bindt. De regels en verbeelding dienen als één geheel te worden beschouwd en kunnen niet los van elkaar worden gezien.

De toelichting op de regels en verbeelding is niet juridisch bindend, maar biedt wel inzicht in de belangenafweging die tot de aanwijzing van bestemmingen heeft geleid en kan bovendien dienst doen bij planinterpretatie.

Om inzicht te geven in de juridische opzet zijn hierna de systematiek en de opbouw van het bestemmingsplan toegelicht.

Eerst wordt ingegaan op de Standaard vergelijkbare Bestemmingsplannen, vervolgens op de verbeelding. Daarna wordt aangegeven op welke wijze de regels in algemene zin zijn opgebouwd en de bestemmingsartikelen in het bijzonder. Tot slot wordt ingegaan op een aantal toetsingsaspecten.

9.1 Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP 2008)

Op 1 juli 2008 is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro), alsmede het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) in werking getreden. In de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) is de verplichting opgenomen om ruimtelijke plannen en besluiten te digitaliseren. Volgens het nieuwe Besluit ruimtelijke ordening is het verplicht dat een nieuw bestemmingsplan in digitale vorm wordt vastgesteld. Dit moet gebeuren volgens de RO-standaarden, RO Standaarden en regels 2008. Voor het digitaliseren c.q. standaardiseren van bestemmingsplannen is de Standaard voor Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2008 (SVBP 2008) ontwikkeld. Ook moet van het plan een analoge versie worden vastgesteld. Van een bestemmingsplan is er dus altijd een digitale en een analoge (papieren) (verschijnings)vorm. Deze zijn beide rechtsgeldig.

De vorige Wet op de Ruimtelijke Ordening (hierna WRO) en het daarbij behorende Besluit op de ruimtelijke ordening (Bro 1985) bevatten bijna geen bepalingen over de opbouw en de verbeelding van het bestemmingsplan. Hierdoor zijn er in de praktijk zeer verschillende bestemmingsplannen ontstaan. Dit, terwijl leesbaarheid, raadpleegbaarheid en helderheid voor de gebruiker van het bestemmingsplan van groot gewicht zijn. Daarnaast is de vergelijkbaarheid van ruimtelijke plannen van groot belang voor degenen die deze plannen in grotere samenhang wensen te bezien. SVBP 2008 maakt het mogelijk om bestemmingsplannen te maken die op vergelijkbare wijze zijn opgebouwd en op een zelfde manier worden verbeeld.

Zo zijn bijvoorbeeld de bestemmingen en begripsbepalingen in alfabetische volgorde opgenomen en vloeit de naam van een bestemming voort uit een standaardlijst, waaruit ingevolge de SVBP 2008 gekozen dient te worden. Kenmerk van de bestemmingen is dat het gehele plangebied ermee (vlaksgewijs) is bedekt. Een bestemmingsplan kan ook dubbelbestemmingen bevatten. Deze overlappen bestemmingen en geven eigen regels, waarbij sprake is van een rangorde tussen de bestemmingen en de dubbelbestemmingen. De dubbelbestemmingen hoeven het gehele plangebied niet te bedekken.

Aanduidingen worden gebruikt om bepaalde zaken binnen een bestemming of dubbelbestemming nader of specifieker te regelen. Het gaat hierbij om specificaties met betrekking tot het gebruik of de bouwmogelijkheden. De aanduidingen en zones hebben daardoor juridische betekenis en komen ook altijd in de regels van het bestemmingsplan voor.

De SVBP 2008 voorziet overigens uitsluitend in een systematische wijze van bestemmen en er wordt uitdrukkelijk op gewezen dat de standaarden geen betrekking hebben op de inhoud van een bestemmingsplan. Wel kent het SVBP 2008 een aantal onderdelen die verplicht moeten worden overgenomen in een bestemmingsplan, zoals de wijze van meten.

9.2 Verbeelding

De verbeelding (plankaart) heeft een belangrijke rol bij het bepalen van de gebruiks- en bebouwingmogelijkheden in het plangebied. Daartoe zijn op de verbeelding bestemmingsvlakken en aanduidingen opgenomen.

Voorbeeld:

Agrarische bedrijfsgebouwen zijn slechts toegestaan binnen de op de kaart ingetekende agrarische bouwkavels. Op de verbeelding is de begrenzing van bouwpercelen met een raster met vrij dikke belijningen uitgevoerd. Bij het bepalen van de omvang van de bouwpercelen dient de buitenste grens van de belijning te worden aangehouden.

Aan de ondergrondgegevens op de verbeelding, zoals ingetekende gebouwen, kunnen geen rechten worden ontleend. Daar staat tegenover dat het ontbreken van dergelijke ondergrondgegevens ook niet leidt tot een beperking van rechten. De ondergrondgegevens hebben dus uitsluitend een illustratief karakter.

De verbeelding omvat 6 kaartbladen, te weten 5 gebiedskaarten en één kaart met de bestemmingen ten behoeve van archeologie.

9.3 Regeling

De regels zijn standaard als volgt opgebouwd:

- *Hoofdstuk 1 bevat de begripsbepalingen en bepalingen over de wijze van meten; deze worden opsommingsgewijs in alfabetische volgorde gegeven en dienen als referentiekader voor de overige regels;*
- *Hoofdstuk 2 bevat de bestemmingen;*
- *Hoofdstuk 3 bevat enkele algemene regels, zoals de anti-dubbeltelbepaling, de procedure bepaling en algemene regels voor een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouw- of gebruiksregels;*
- *Hoofdstuk 4 tenslotte bevat het overgangsrecht en de slotregel met daarin de titel van het bestemmingsplan.*

De bestemmingen vangen steeds aan met de bestemmingsbenaming. Daarna wordt in de doeleindenomschrijving weergegeven voor welke doeleinden de betreffende gronden bestemd zijn. Indien er sprake zou kunnen zijn van conflicterende belangen, is er een nadere detaillering van de doeleinden opgenomen waarin wordt vermeld welke doeleinden prevaleren. Vervolgens wordt in de bebouwingsregeling aangegeven welke bouwwerken bij recht mogen worden opgericht en welke situerings- en maatvoeringseisen hiervoor gelden. In sommige bestemmingen wordt bovendien nader ingegaan op de toegestane voorzieningen. Vervolgens is een gebruiksbeepaling opgenomen waarin wordt aangegeven dat gronden en opstallen niet in strijd met de bestemming mogen worden gebruikt. Voor de duidelijkheid is in een aantal situaties aangegeven die in ieder geval in strijd met de bestemming worden geacht.

In een aantal gevallen is de bevoegdheid voor burgemeester en wethouders opgenomen om nadere eisen te stellen. Dit instrument is opgenomen ten behoeve van de bescherming van gemeentelijke en rijksmonumenten.

Om bepaalde ontwikkelingen te sturen respectievelijk in de hand te houden, is bij sommige bestemmingen tevens gekozen voor het opnemen van bepalingen voor een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouw- of gebruiksregels en wijzigingsbepalingen. Na het doorlopen van een in het bestemmingsplan nader uiteengezette procedure kan aan deze 'flexibiliteitsbepalingen' medewerking worden verleend.

Om te voorkomen dat bestemmingen gefrustreerd worden zijn diverse bestemmingen voorzien van een omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden. Hierin is geregeld dat een aantal werken en werkzaamheden verboden is, tenzij door het bevoegd gezag hiervoor een speciale omgevingsvergunning hebben afgegeven.

9.4 Wijze van toetsen

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de manier waarop activiteiten aan het bestemmingsplan getoetst moeten worden. Daartoe wordt eerst een werkwijze voorgesteld. Vervolgens wordt ingegaan op een aantal in de regels gehanteerde termen. Het gaat daarbij onder meer om 'open normen'. Deze worden gebruikt omdat het in veel gevallen onmogelijk is om eenduidige harde criteria op te stellen. Enerzijds omdat daarmee de nodige flexibiliteit in een plan wegvalt en anderzijds omdat het bestemmingsplan een momentopname is waarbij vooraf onmogelijk met alle situaties rekening kan worden gehouden.

9.4.1 Werkwijze

Om te kunnen beoordelen of bepaalde zaken of ontwikkelingen passen binnen het regiem van het bestemmingsplan, wordt de volgende werkwijze geadviseerd:

1. Ga op de verbeelding na welke bestemming(en) en aanduidingen voor de gronden zijn opgenomen waarop de onderzoeksvraag/aanvraag betrekking heeft;
2. Kijk in de regels naar de bepalingen van het artikel van de bestemming die voor de gronden geldt;
3. Beoordeel of het aangevraagde/geconstateerde past binnen de doeleindenomschrijving. Hierbij dienen meteen de nadere detaillering van de doeleinden en de gebruiksbepaling te worden meegenomen omdat die een nadere uitleg/inperking geven van de doeleindenomschrijving;
4. Luidt het antwoord op punt 3 ja, dan moet in het geval van een bouwwerk tevens worden gekeken of deze ook past binnen de bebouwingsregels;
5. Voor zover er tevens werken/werkzaamheden, geen bouwwerken zijnde, moeten worden uitgevoerd (waarbij gedacht kan worden aan werkzaamheden die bodem-/grondverzet met zich meebrengen) dan moet bovendien worden nagegaan of er een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden verplicht is gesteld;
6. Indien aan de punten 3, 4 en 5 wordt voldaan of kan worden voldaan, dan kan medewerking worden verleend, waarbij het bevoegd gezag eventueel nog gebruik kan maken van de aan haar toekomende bevoegdheid tot het stellen van nadere eisen, teneinde de aanvraag beter te kunnen inpassen.
7. Luidt het antwoord op de punten 3, 4 en/of 5 nee, dan kan nog worden gekeken of het plan voor dit aspect voorziet in een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouw- of gebruiksregels wel wijzigingsmogelijkheid (dit zijn de zogenaamde flexibiliteitsbepalingen). Is dit zo, dan dient een nadere afweging te worden gemaakt in hoeverre afwijken van het bestemmingsplan in dit geval gewenst is. Voorzien de flexibiliteitsbepalingen niet in een

afwijkingsmogelijkheid of wordt afwijken onwenselijk geacht dan dient het verzoek te worden afgewezen c.q. het geconstateerde (in principe) te worden gehandhaafd wegens strijd met het bestemmingsplan, tenzij het een situatie betreft waarop het overgangsrecht toeziet.

9.4.2 *Ter zake deskundige*

Bij enkele bestemmingen dan wel aanduidingen wordt aangegeven dat bij activiteiten waarvoor omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden of een omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouw- en gebruiksregels noodzakelijk is, door het bevoegd gezag een ter zake deskundige moet worden geraadpleegd ten aanzien van de mogelijke nadelige effecten voor de bestemming of aanduiding. Onder '*ter zake deskundige*' wordt in dit geval begrepen een officieel erkende persoon of instantie op het betreffende kennisgebied dan wel een persoon die op basis van zijn opleiding en ervaring over een goede deskundigheid op het betreffende kennis terrein beschikt en dit ook in de praktijk heeft doen blijken. Tot slot geldt als voorwaarde dat de persoon/instantie de mogelijkheid heeft om over de relevante gegevens te beschikken.

Deze deskundige dient te worden ingeschakeld door de initiatiefnemer, die ook de kosten daarvoor draagt.

Voor zover het onderdelen betreft die vooral een milieuhygiënische afweging behelzen, aantasting woon- en leefklimaat en het bepalen of bedrijven vergelijkbaar zijn met bedrijven in de categorieën 1 en 2 van de Staat van Inrichtingen) behoort de Inspecteur van de Volksgezondheid voor de hygiëne van het milieu tot de mogelijke aanspreekpunten. Wat betreft de archeologische waarden zijn de regioarcheoloog en/of de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de aangewezen adviesinstanties.

9.4.3 *Onevenredige aantasting*

Op deze open norm wordt op diverse plaatsen in de regels teruggegrepen. Vooral in de criteria bij de flexibiliteitsbepalingen (omgevingsvergunning voor het afwijken van de bouw- of gebruiksregels en wijzigingsbevoegdheden) en de omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden wordt regelmatig aangegeven dat 'geen onevenredige aantasting' van bepaalde waarden mag plaatsvinden. Ook op een enkele plaats in de nadere detaillering van de doeleinden en in de nadere eisenregeling worden deze woorden aangetroffen. Deze terminologie vraagt om een op de specifieke situatie toegesneden beoordeling.

Voorbeeld:

Het kappen van 5 bomen zal binnen een waardevol landschapselement bestaande uit 10 bomen waarschijnlijk leiden tot de conclusie dat er sprake is van een onevenredige aantasting, terwijl het kappen van 20 bomen in een bos van 5 hectare in beginsel geen onevenredige aantasting oplevert. In dit laatste geval kan wel weer sprake zijn van onevenredige aantasting indien het bijvoorbeeld een bijzondere boomsoort betreft of het bomen zijn van een gevorderde leeftijd.

Wanneer gesteld wordt dat de cultuurhistorische waarde van bebouwing niet onevenredig mag worden aangetast, moet bijvoorbeeld worden gekeken of nieuw op te richten bebouwing de cultuurhistorische bebouwing niet geheel of grotendeels aan het zicht onttrekt. Cultuurhistorische bebouwing moet immers beleefd worden en het 'inbouwen' is dan ook niet wenselijk.

Bij de beoordeling zullen dus steeds de bestaande situatie, de aanvraag, de tijdelijke gevolgen en de toekomsituatie tegen elkaar moeten worden afgewogen. Er mag wel sprake zijn van een aantasting, maar deze mag niet dusdanig zijn dat de kwaliteit en/of kwantiteit van de te beschermen waarden in te grote mate afneemt.

In de toelichting worden diverse handreikingen geboden ten aanzien van de doelstellingen en belangen die worden behartigd met het bestemmingsplan. Zo is beschreven welke waarden binnen het plangebied voorkomen en wat het karakter van die waarden is.

9.4.4 Afweging van belangen

Het bevoegd gezag mag zelfstandig afwegen of een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden kan worden verleend. Voor deze afweging is inzicht nodig in het belang van de uitvoering van desbetreffende werken en/of werkzaamheden enerzijds en de schadelijkheid voor de aanwezige waarden anderzijds. Vervolgens kan het belang van de ingreep worden afgewogen tegen de negatieve effecten op de aanwezige waarden.

Veel werken en werkzaamheden hebben tot doel een verbetering van de waterhuishouding, verkaveling en ontsluiting van agrarische gronden. De diverse landbouwsectoren stellen aan de basisinrichting deels verschillende eisen. Het landbouwkundig belang van deze werken en werkzaamheden is daarmee afhankelijk van het belang van verbetering van deze inrichtingsfactoren voor de specifieke landbouwsector. De volgende factoren spelen daarbij een rol:

- de grondgebondenheid van de productie (akkerbouw, tuinbouw, melkveehouderij);
- de gevoeligheid / hoogwaardigheid van de teelt (tuinbouw);
- de intensiteit van het grondgebruik door grondbewerking;
- de afstand tot bedrijfsgebouwen (voor akkerbouw is exploitatie van gronden op afstand veelal goed in te passen in een doelmatige

bedrijfsvoering; melkveehouderij, vollegrondstuintbouw en fruitteelt vragen een directere relatie met de bedrijfsgebouwen).

In hoeverre de werken en werkzaamheden schadelijk zijn voor de aanwezige waarden is afhankelijk van:

- de precieze locatie van de uit te voeren werken en werkzaamheden;
- de omvang, (diepte, oppervlakte);
- het tijdstip van de uitvoering;
- de wijze van uitvoering.

9.4.5 Noodzakelijk

In de regels wordt op een aantal plaatsen de eis van 'noodzakelijkheid' gesteld. Dat is bijvoorbeeld het geval bij agrarische bouwvlakvergroting/verandering (deze dient noodzakelijk te zijn vanuit het oogpunt van doelmatige bedrijfsvoering of bedrijfsontwikkeling). De noodzakelijkheid duidt op een zwaarwegend bedrijfsmatig belang dat aan de orde moet zijn.

Ten aanzien van de bouwvlakvergroting kan worden gesteld dat van noodzaak geen sprake is indien binnen het bouwvlak zelf nog voldoende ruimte is om de activiteiten te ontwikkelen. Noodzaak is evenmin aan de orde indien de agrariër een groter bouwvlak wenst omdat hij de hoeveelheid bijgebouwen ten behoeve van zijn bedrijfswoning wenst uit te breiden. Dit heeft namelijk geen betrekking op het bedrijfsmatige aspect dat gediend moet worden.

De noodzakelijkheid zal door de aanvrager moeten worden aangetoond. Hierover dient advies te worden gevraagd aan een onafhankelijke terzake deskundige. In beginsel wordt hierbij gedacht aan de Adviescommissie Agrarische Bouwaanvragen (AAB). De aanvraag voor het advies vindt plaats door de gemeente, op kosten van de aanvrager.

9.5 Regeling

Voor de inhoudelijke regeling wordt verwezen naar de voorgaande hoofdstukken van deze toelichting. Daar wordt ingegaan op hoe de binnen het plangebied voorkomende gebieden en functies zijn bestemd, en welke mogelijkheden en beperkingen verder zijn opgenomen.

10 PROCEDURE

10.1 Inspraak en Overleg

Het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied heeft in het kader van de Inspraak vanaf 29 juni 2009 tot en met 9 augustus 2009 ter visie gelegen. Gedurende deze termijn is gelegenheid gegeven voor het indienen van schriftelijke inspraakreacties. Bovendien is een informatieavond gehouden waarop ook de mogelijkheid bestond voor het indienen van een mondelinge inspraakreactie.

Daarnaast is het voorontwerp bestemmingsplan in het kader van het wettelijk verplichte vooroverleg voorgelegd aan de betrokken diensten (van rijk en provincie) en overige instanties.

Alle binnengekomen Inspraak- en Overlegreacties zijn samengevat en voorzien van gemeentelijk commentaar in de *Notitie Inspraaknota Bestemmingsplan Buitengebied*. Deze notitie is als externe bijlage bij het plan toegevoegd. De binnengekomen reacties hebben aanleiding gegeven het voorontwerp bestemmingsplan op een aantal onderdelen aan te passen.

10.2 Verwerking zienswijzen en ambtshalve aanpassingen

Het ontwerpbestemmingsplan heeft met ingang van 12 november 2010 tot en met 23 december 2010 gedurende zes weken ter inzage gelegen, waarbij de mogelijkheid werd geboden tot het indienen van zienswijzen bij de gemeenteraad. Daarbij kon, zoals de Wet ruimtelijke ordening dat in artikel 3.8, lid 1 sub d bepaalt 'door een ieder zienswijzen omtrent het ontwerp bij de gemeenteraad naar voren worden gebracht'.

Van deze gelegenheid is ruimschoots gebruik gemaakt, want er zijn 84 zienswijzen ingediend. Alle zienswijzen zijn samengevat, beoordeeld en voorzien van gemeentelijk commentaar in de Nota zienswijzen en ambtshalve aanpassingen, die als externe bijlage aan het plan wordt toegevoegd. In deze nota is tevens aangegeven of de zienswijzen tot een gewijzigde vaststelling hebben geleid. Het ontwerp bestemmingsplan is op grond van deze zienswijzen aangepast.

Daarnaast is het ontwerp plan aangepast naar aanleiding van een aantal recente ontwikkelingen (onder andere inwerkingtreding van de provinciale Verordening ruimte) en abusievelijke omissies, conform de in de nota opgenomen ambtshalve aanpassingen.

11 HANDHAVING EN UITVOERING

Een van de uitgangspunten bij het ontwikkelen van een bestemmingsplan is dat het plan handhaafbaar dient te zijn. Handhaving van het ruimtelijke beleid is een voorwaarde voor het behoud en de ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit.

Reeds bij de totstandkoming van een bestemmingsplan dient terdege aandacht te worden besteed aan de handhaafbaarheid van de voorgeschreven regels. Vier factoren zijn van wezenlijk belang voor een goed handhavingsbeleid.

1. *Voldoende kenbaarheid van het plan.*

Een goed handhavingsbeleid begint bij de kenbaarheid van het bestemmingsplan bij degenen die het moeten naleven. Met het oog hierop is onder meer door een voorlichtingsbijeenkomst bekendheid gegeven aan het plan. Daarnaast heeft de wet in de bestemmingsplanprocedure in ieder geval een aantal verplichte inspraakmomenten ingebouwd.

2. *Voldoende draagvlak voor het beleid en de regeling in het plan.*

De inhoud van het plan kan slechts gehandhaafd worden indien het beleid en de regeling in grote kring ondersteund wordt door de gebruikers van het bestemmingsplan. Uiteraard kan niet een ieder zich vinden in elk onderdeel van het plan. Een algemene positieve benadering van het bestemmingsplan is echter wel wenselijk.

3. *Inzichtelijke en realistische regeling.*

Een juridische regeling dient inzichtelijk en realistisch te zijn. Dit houdt in: helder van opzet en niet onnodig beperkend of inflexibel. Bovendien moeten de bepalingen goed controleerbaar zijn. De regels behoren dan ook niet meer dan noodzakelijk is te regelen. De gemeente heeft getracht om in haar buitengebied de regelgeving beperkt en eenvoudig te houden. Door een inzichtelijk plan te maken is zoveel mogelijk evenwicht gezocht tussen de zeer diverse waarden die beschermd moeten worden, de verschillende ontwikkelingen die mogelijk zouden moeten zijn, de voorwaarden die daarbij dan gesteld moeten worden, en de afstemming met de beleidslijnen van bijvoorbeeld waterschap, provincie, etc. Handhaving van gebruiks- en omgevingsvergunningvoorschriften wordt algemeen als knelpunt ervaren. Teneinde de handhaafbaarheid te bevorderen, worden de aanwezige kwaliteiten zo specifiek mogelijk op de verbeelding weergegeven.

4. *Actief handhavingsbeleid.*

Het sluitstuk van een goed handhavingsbeleid is voldoende controle van de feitelijke situatie in het buitengebied. Daarnaast moeten

adequate maatregelen worden getroffen indien de regels worden overtreden. Indien deze maatregelen achterwege blijven, ontstaat een grote mate van rechtsonzekerheid. Een gemeente dient dan ook voldoende menskracht ter beschikking te hebben voor de benodigde controle en handhavingsacties.

11.1 Financiële uitvoerbaarheid

Het grondexploitatieplan biedt de grondslag voor het publiekrechtelijk kostenverhaal. In artikel 6.12, eerste en tweede lid, Wro is bepaald in welke situatie een exploitatieplan gemaakt moet worden. In artikel 6.2.1 Bro worden de bouwplannen aangewezen waarvoor de gemeenteraad een exploitatieplan moet vaststellen. Een exploitatieplan wordt gelijktijdig vastgesteld met het ruimtelijk plan of besluit waarop het betrekking heeft, zoals een bestemmingsplan.

In het bestemmingsplan buitengebied is geen sprake van nieuwe bouwmogelijkheden waarvoor de noodzaak van het stellen van locatie-eisen of een kostenverhaal nog aanwezig is. Aan het bestemmingsplan buitengebied hoeft dan ook geen exploitatieplan te worden toegevoegd. De in het buitengebied aan de orde zijnde ontwikkelingen, mogelijk gemaakt met voorliggend bestemmingsplan, in de vorm van functiewijzigingen, uitbreidingen dan wel nieuwvestigingen betreffen particulier initiatief. De kosten voor verwezenlijking van deze ontwikkelingen worden gedragen door de desbetreffende particulieren. Daar waar nodig, is kostenverhaal geregeld via een anterieure overeenkomst.

BIJLAGEN